E. SALGARI

LEUL DIN DAMASC

EDITURA CONTEMPORANĂ

LEUL DIN DAMASC

Versiunea românească a acestei cărți a fost tradusă din limba italiană, după originalul romanului „Il Leone di Damasco" de Emilio Salgari.

Orice reproducere, compilație sau rezumat al acestei versiuni, fără autorizația scrisă a „Editurii Contemporane" va fi urmărită conform legii.

EMILIO SALGARI

LEUL DIN DAMASC

1926

IN ROMÂNESTE DE

DINU TEODORU

Ilustrații de pictorul A. MURNU

EDITURA CONTEMPORANA

I

Nepoata lui Ali Paşa

Iată steagul albastru cu blazonul celor trei lei! Iată galera paşalei din Damasc! Pregătiţi pe a noastră!... Stăpână, ora răsbunării a sosit!

Astfel vorbea cu înflăcărare un răsboinic turc, înalt şi ars de soare. S'ar fi spus că de multă vreme splona sosirea acelei corăbii, din înălţimea terasei măreţului castel dela Hussif, o cetăţuie de construcţie veneţiană, atât de solidă încât două sute de galere turceşti abia putuseră silí pe ultimii Veneţieni supravieţuitori să se predea. Având două faţade, una spre larg şi alta spre interiorul insulei, castelul îşi înălţa semeţe în văsduhuri turnurile şi terasele încăpătoare întărite cu peste cincizeci de mortiere şi cu douăzeci de bombarde.

Glasul voinicului războinic, puternic ca un muget de taur, domină o clipă sgomotul necontenit al valurilor ce se spărgeau fără încetare de ţărmul stâncos, răsunând de jos şi până în înălţimi.

După o clipă numai, o frumoasă femeie de vreo douăzecișidoi de ani, cu figura mândră, cu ochii de un negru întunecat care aruncau sclipiri de sub sprincenele lungi și desemnate ca de un mare artist, cu gura mică și cu buzele-i roșii ca două cireșe, cu părul lung ce-i cădea pe umeri strălucind cu reflexe ca aripile unui corb, ieși în goană dintr'unul din turnuri și se arătă pe terasă. Deși toată făptura ei era de o clasică frumusețe grecească, avea în înfățișarea ei ceva aspru și plin de energie, care făcea să se ghicească numaidecât Turcoaica: femeia turcă era totdeauna crudă în adâncul inimii sale, căci așa o obișnuiseră sângeroșii sultani din veacul al XV-lea și al XVI-lea.

Ca toate femeile din lumea de sus, în vremea aceea, purta șalvari de mătase albă de o rară bogăție, brodați cu aur, largi și căptușiți pe dinăuntru, ca să nu se vadă picioarele. Avea un cojocel de mătase verde cu fireturi de argint și cu nasturi făcuți din perle mari și nespus de prețioase, iar la brâu purta o legătură lată de brocart roșu, înodată în față, și cu ciucuri lungi care cădeau până la înălțimea papuceilor cu vârful încovoiat, făcuți din piele roșie cu podoabe de aur. Spre deosebire de alte femei, dornice de giuvaeruri (pe care sultanii, mereu încingători pe vremea aceea, le risipeau în toate părțile, cu mărinimia marilor tâlhari, după ce storceau bogățiile din provincii și din regate întregi), tânăra aceasta nu purta nicio podoabă de aur, nici la urechi, nici pe brațe și nici la gât. In

schimb, din brâul de brocart se vedea ieşind un mic iatagan cu mânerul şi teaca bătute în smaralde şi în safire.

– Ce are căpitanul meu, de strigă aşa tare, întrebă ea pe Turcul care pe marginea terasei, rămăsese cu privirile aţintite asupra unui obiect îndepărtat, făcând cu mânile straşină înaintea ochilor, pentru a se feri de soare. Nu ştii că e ora cafelei?

– O cafea mai bună ne soseşte pe mare, domniţă, răspunse căpetenia paznicilor. Paşa din Damasc a căzut în cursa pe care i-a întins-o unchiul tău, Marele Amiral.

Figura tinerei fete căpătă deodată o înfăţişare sălbatică, şi în ochii ei sclipi o fulgerare de cruzime.

– Adevărat, Mehtiub?

– Poate crezi că am devenit orb? Uită-te, corabia paşalei care înaintează liniştită, făcând să fluture pe catargul cel mare stindardul albastru, cu cei trei lei ai Damascului.

Frumoasa Turcoaică se apropie cu o săritură de fiară de largul parapet al terasei, peste care se întindeau şase mortiere. Acestea purtau pe ţeavă stema Veneţiei, leul plin de glorie al Sfântului Evanghelist Marcu, semn că fuseseră luate pradă după măcelurile dela Famagosta şi dela Nicosia. La rândul său, tânăra îşi feri ochii cu mânile, căci deşi era dis de dimineaţă, soarele strălucea cu o orbitoare lumină.

O groaznică prăpastie se deschidea sub terasă. In

partea aceea, castelul se afla la vreo sută de metri deasupra mării, în vârful unei stânci; dar fără să se teamă, frumoasa Turcoaică rămase cu privirile aţintite în depărtare, ascultând în răstimpuri urletele valurilor ce se spărgeau de stânci. La o mie de paşi, o corăbioară de vreo trei sute de tone, cu două catarge ce susţineau pânzele uriaşe umflate de vânt, şi cu două rânduri de vâsle, înainta încet pe marea liniştită, îndreptându-se spre Nord-Vest, de bună seamă cu gândul de a trece peste arhipelagurile greceşti spre Constantinopol.

– Opt tunuri, numără căpetenia paznicilor, douăzeci de oameni şi douzeci de vâslaşi. Nimica toată!... Ce spui, stăpână?... Oare corăbiile paşalei nu mai păzesc drumurile ce duc spre Arhipelag?.

Haradgea, căci aşa se chema tânăra fată, rămase mută. Palidă şi neclintită deasupra nemărginitei prăpastii sub care valurile veneau necontenit să se spargă, ea îşi trecea înfrigurată mâna prin pletele negre ca pana corbului. Frumoasa ei frunte era acum încruntată, ca şi cum o grozavă furtună s'ar fi sbuciumat în acea clipă în capul acelei ciudate fiinţe.

– M-ai înţeles, domniţă? întrebă căpetenia făcând o mişcare nerăbdătoare. Oare după ce l-am aşteptat patru ani, vom lăsa azi să fugă pe paşa din Damasc, tatăl neîntrecutului oştean care ar fi trebuit să fie soţul tău?

Haradgea îşi tot trecea degetele prin plete, şi răspunse în cele din urmă:

– Ah, amintirile trecutului !...

– La ce te gândeşti, domniţă, în clipa aceasta, o întrebă căpetenia gărzii, nu fără un strop de ironie: la leul din Damasc, sau la soţia lui, cea pe care o ştia de frică Famagosta întreagă, sub numele de Căpitanul Furtună, şi care m'a rănit în luptă cu atâta meşteşug.

Tânăra fată tresări. Un val de sânge îi năvăli în obraz, şi ochii ei avură o sclipire de sălbăticie, de s'ar fi zis că sunt ochi de ienicer; şi întorcându-se spre căpetenia gărzii, îl întrebă cu voce plină de mânie:

– Mehtiub, te-ai săturat poate de viaţa din castelul dela Hussif?

Voinicul Turc o privi liniştit, încrucişându-şi braţele pe piept fără grabă, şi răspunse:

– Dacă nepoata lui Ali Paşa vrea să vadă cum face cineva sărituri prin aer, până să ajungă pe stâncile de sub castel, n'are decât să-mi dea o poruncă. Sunt gata să mă arunc în prăpastie. Se urcase pe parapet şi privea cu dispreţ stâncile din vale, de care trupul său s'ar fi sdrobit la o simplă poruncă a stăpânei sale, şi de-asupra cărora marea urla cu şi mai mare tărie, odată cu mareea care începuse să se ridice.

– Vrei să mă arunc jos, stăpână? o mai întrebă odată. Ce însemnează o viaţă de om în ziua de astăzi, când mii şi mii de creştini şi de Turci cad la Candia în fiecare zi, măcelăriţi de mine, de tunuri, sau de spade şi de iatagane? De mai bine de un an, mor viteţii cu bucurie la Candia. Dacă mi-ai fi dat poruncă

să mă duc şi eu acolo, de bună seamă că aşi fi pierit şi eu cu cei cincizeci de mii de Turci pe care Veneţienii, puţini la număr dar cu atât mai viteji, iau trimes pe lumea cealaltă, ca să se bucure cu *huriile* Profetului.

– Eşti nebun! strigă Haradgea apucânduşi porunci-toare de mână şi silinduşi să se dea jos. Galera mea e pregătită?

– De opt zile aşteaptă.

– Armele şi zalele mele?

– Sunt la pupa vasului.

– Să mergem Mehtiub. Deocamdată dacă nu pot să pun mâna pe Leul din Damasc şi pe soţia lui, cel puţin îl voi avea pe tatăl lui. Cât despre copil, fără îndoială că acum e în mâinile oamenilor mei, care lau răpit la Veneţia, şi care trebue săl fi încredinţat unchiului meu, la Candia.

– Cine ştie delvei mai găsi viu? Unchiului tău îi place adeseori să privească cum sunt jupuiţi de vii copiii de creştini.

– Taci!... Urmeazămă!

Mehtiub o ajută să se coboare de pe parapet, şi apoi începură să coboare amândoi o scară nesfârşită, săpată dea dreptul în stâncă şi atât de îngustă, încât o mână de oameni ar fi putut să o apere împotriva unei armate de asediatori. Pe terasele de sus şi pe turnurile înalte ale castelului apăruseră războinici numeroşi, şi chiar şi câteva femei: nimeni însă nu îndrăsnise

să scoată măcar un strigăt care să semnaleze încă odată trecerea corăbiei ce ducea pe Paşa din Damasc. Le era tuturor prea teamă de Haradgea, nepoata temutului Mare-Amiral.

Dupăce numărară mai bine de o sută şasezeci de trepte, căpetenia gărzii şi tânăra fată ajunseră la marginea unui bazin în miniatură, în largul căruia se legăna o splendidă galeră de vreo patru sute de tone, vopsită în roşu. Avea două pânze latine, singurele care se obişnuiau pe atunci în Mediterana răsăriteană, vopsite şi ele în roşu şi purtând de-a curmezişul dungi albastre; avea trei rânduri de vâsle şi şasesprezece guri de foc adunate toate pe punte, şi în aşa fel aşezate încât să poată bate în orice direcţie. Treizeci de vâslaşi legaţi cu lanţuri de băncile lor, şi patruzeci de oşteni turci îmbrăcaţi în fier şi în oţel, formau echipagiul corăbiei. O barcă aştepta pe Haradgea, ca să o ducă pe bord.

– Nu lipseşte nimeni? întrebă comandantul gărzii pe luntraşi.

– Nimeni, răspunseră toţi în cor.

– Atunci, porniţi.

Cât ai clipi din ochi, barca străbătu oglinda apei liniştite, şi nepoata Amiralului împreună cu căpitanul ei se urcară pe galeră, slujindu-se de o simplă scară de frînghie.

Cei patruzeci de războinici, înarmaţi cu greoaie flinte cu fitil, cu săbii şi cu iatagane, se înşiruiseră pe punte, pentru a se închina castelanei. După obiceiul ei, aceasta

nu-i învrednici măcar cu o privire, şi cobori în interiorul vasului, pe când căpitanul, după ce-şi aruncase privirile peste pânze şi la cârmă, împărţea porunci scurte, ce fură numaidecât executate.

In câteva învârtituri de scripete, cele două ancore fură ridicate. Indată ce toate cele treizeci de vâsle începură să bată apa cu putere, în mijlocul strigătelor şi ale ameninţărilor oştenilor însărcinaţi cu supravegherea, frumoasa galeră ieşi cu uşurinţă din bazin, ocoli colţul unei stânci de-asupra căreia fusese aşezată o baterie, şi ieşi triumfătoare în larg, înaintând alene în bătaia uşoară a vântului.

Corabia Paşalei din Damasc trecuse de castelul dela Hussif, şi îşi vedea liniştită de drum, slujindu-se şi ea de vâsle.

Un zâmbet diabolic se ivi pe buzele căpitanului gărzii.

– Unde mergeţi, bieţi de voi! şopti el în urmă. Greu vă va veni, când vă veţi vedea prinşi de Turci. Şi măcar de-aţi scăpa cu atât... Haradgea nu va avea nicio milă de Paşa din Damasc.

Astfel vorbea în sinea lui, la prora vasului, călare pe o ţeavă de tun turnată în arsenalul din Constantinopol, când sosi lângă el nepoata Marelui Amiral. Era îmbrăcată aproape în întregime in oţel; avea un coif împodobit cu un mănuchiu de frumoase pene de struţ, un pieptar de oţel cizelat cu mult meşteşug, şi îmbrăcăminte de metal pentru mâni ca şi pentru picioare. Iataganul cel mic şi preţios fusese înlocuit cu o spadă

mare şi îndoită, care era arma cea mai potrivită pentru abordaj.

– Putem să tragem, Mehtiub? întrebă ea, dupăce privi îndelung corabia din depărtare

– Când vei da poruncă, domniţă, răspunse căpitanul Suntem doar la trei bătăi de flintă de ei.

– Porunceşte-le să se predea.

– Paşa va rămânea înmărmurit, când va vedea că nişte compatrioţi trag cu tunul într'însul.

– Dar, mai întâi de toate, îl vezi cumva pe tatăl Leului din Damasc pe puntea corăbiei?

– Nu văd niciun bătrân printre corăbierii de acolo, şi mă întreb dacă nu cumva va fi bolnav.

Un surâs crud şi plin de ironie înflori pe frumoasa gură cărnoasă a Turcoaicei. Căpitanul, care n'o slăbea din ochi, clătină din cap şi murmură:

– Hm! N'aşi vrea să fiu în pielea bietei Paşale. Dar dacă în corabia aceea s'ar afla Leul şi Căpitanul Furtună, nici nepoata Marelui Amiral n'ar îndrăsni s'o atace, şi nici eu nu m'aşi încumeta s'o ajut.

– Oare aşa să fie, Methiub? întrebă Haradgea cu glas sec. Nu ţi se pare că pierdem vremea degeaba?

– Vom recâştiga-o pe dată. Aşteaptă o clipă numai.

Se îndreptă spre scara din mijlocul vasului, prin a cărei largă deschizătură se putea vedea în interior, şi începu să strige cu o voce poruncitoare:

– Supraveghetorii să pună mâna pe bice, şi să nu se uite la spatele vâslaşilor. Suntem grăbiţi: aţi înţeles?

Apoi, pe când urletele de durere răsunau în interiorul galeriei, se întoarse la proră, unde şase oameni încărcaseră gura de foc.

– Mai întâi o lovitură în gol, porunci el. Dacă nu opreşte, daţi jos catargele. Opt tunuri contra a şaseşprezece!... E prea uşor!

Tunul uriaş, care măsura cel puţin trei metri, se descărcă, împrăştiind în larg răsunetul detunăturii.

Căpitanul corăbiei răspunse punând să se ridice şi să se coboare de trei ori steagul Paşalei din Damasc, în semn de salut; apoi, în loc să se oprească, lungi cursa vâslelor şi câştigă astfel în iuţeală.

Haradgea îşi încruntase frumoasele sprîncene, şi ochii îi aruncau flacări.

– Cum! exclamă ea. Aşa dar, nu se dă nicio ascultare poruncii pe care o dă nepoata Marelui Amiral?

Domniţă, răspunse Mehtiub, încă n'am desfăşurat steagul tău. Şi afară de asta corabia aceea nu duce pe nişte negustori oarecare, ci pe una din cele mai puternice Paşale din Asia Mică.

– Desfăşoară culorile lui Ali!

– Dar va fugi cu atât mai repede.

Atunci îi vom prinde prin abordaj.

– Da, dupăce vom fi nimicit-o cu tunurile, adăugă Mehtiub. De altfel, după cum fuge, nu mă îndoiesc că se va vârî de-a dreptul în cele cincizeci de galere pe care unchiul tău ţi le-a dat ca să te ajute în tre-

burile ce te privesc... Hei, cei dela pupă!... Ridicaţi stindardul Marelui Amiral!

După câteva clipe, un drapel de mătase roşie, purtând în mijloc două ţevi de tun încrucişate, se înălţa în vârful catargului din mijloc, însoţită de a doua lovitură în gol.

După cum prevăzuse Mehtiub, oamenii de pe corabie, în loc să se oprească, îndoiră sforţările vâslaşilor şi îndreptară, plini de hotărâre, ţevile celor patru guri de foc dela pupă, împotriva galerei care îi urmărea, lăsând să se înţeleagă că dacă vor fi asaltaţi, se vor apăra.

– Ce zici, domniţă? întrebă Mehtiub cu un strop de ironie în glas. S'ar spune că steagul Marelui Amiral nu înspăimântă cât de puţin pe Paşa din Damasc.

– Tatăl mândrului Leu din Damasc se află aşa dar pe acea galeră? spuse Haradgea scrâşnind din dinţi. Foc! Trageţi într'însul! Şi după ce catargele vor fi căzut în apă, trimite oamenii să abordeze! De patru ani îmi aştept răsbunarea! Foc!

– Ohe, trageţi de la proră! strigă căpitanul.

Douăzeci de oameni se repeziră la proră, unde se aflau şase guri de foc de felurite calibre, şi începură o muzică infernală, aruncând din plin ghiulele împotriva corăbiei. Fugăriţii încercară să mai facă semn, coborînd şi ridicând drapelul Paşalei: dar văzând că ghiulelele ploau pe punte, începură să răspundă la

rândul lor, cu cele patru tunuri care se aflau de acea parte a vasului.

– Auzi, puii de lup din Asia! exclamă Mehtiub, auzind cum șuieră și explodează bombele. Ne arată dinții nouă, oameni fără teamă de la Miază Noapte!... Muzica, artileriști! – Și întorcându-se spre deschizătura scării ce ducea în interior, strigă încă odată: – Hei, supraveghetori, mai mângâiați cu bicele pe vâslași! V'am spus doară că suntem grăbiți!

Galera își mări deodată iuțeala, în mijlocul strigătelor bieților sclavi de la vâsle cari, legați cu lanțuri de băncile lor și condamnați la o moarte sigură, fie prin gloanțe fie prin înec, nu se puteau feri în niciun chip de grindina de lovituri care se abătea pe spatele lor.

Dar și corabia urmărită, deși nu avea tot atâtea vâsle, se silea din toate puterile să păstreze depărtarea câștigată, și care totuși scădea din ce în ce, și răspundea cu aceeași strășnicie loviturilor de tun prin alte lovituri.

Haradgea, așezată în mijlocul corăbiei între cele două catarge, privea liniștită cum oamenii ei se grăbeau să încarce și să descarce tunurile unul după altul. Niciun mușchiu al feței nu-i tresărea; dimpotrivă, pe gura ei înflorea un zâmbet ciudat, cu toate că ghiulelele șuerau în jurul vasului, rupând din când în când lopețile sau pereții, sau găurind pânzele.

De două ori îi strigase căpitanul să intre în cabină,

dar mândra nepoată a temutului Amiral nici nu binevoise să-i răspundă. Şi totuşi un Rumeliot şi un Albanez căzuseră la câţiva paşi de ea, rupţi în două de bombele corăbiei din faţă, şi zăceau încă pe punte, vărsând valuri de sânge din trupurile lor sfârtecate.

Mehtiub, care ar fi voit să isprăvească mai repede, şi care nu voia să expună prea mult pe tânăra fată, ca să nu se expună el însuşi mai târziu răsbunării Marelui Amiral, încuraja pe puşcaşi şi pe artilerişti, mai ales de când intraseră în joc şi armele de foc cu bătaia mai mică. Din când în când, poruncea fără veste să se schimbe direcţia galerei, ca să se poată folosi şi de tunurile ce se aflau între cele două catarge.

De o jumătate de ceas dura bătălia tot aşa de aprinsă, în mijlocul fumului şi al confuziunii, deoarece mişcările repezi ale galerelor făceau din ele ţinte foarte grele de atins. Dacă ar fi suflat cât de puţin vânt, lucrurile s'ar fi petrecut altfel, şi catargele ar fi putut fi atinse, căci în vremea aceea Turcii aveau artilerişti atât de pricepuţi, încât erau în stare să ţină piept celor ai Republicii Veneţiene.

Galera care câştiga tot mai mult teren, se pregătea pentru asaltul final, când se iviră în zare cincizeci de corăbii de răsboiu, aşezate intr'o linie nesfârşită, astfel încât să împiedice orice încercare de a trece a galerei.

– Paşa e prins! strigă Mehtiub, făcând semn artileriştilor să înceteze focul.

Intr'adevăr, galera nu mai avea nicio speranță de fugă, după ce echipajul ei băgase de seamă că toate cele cincizeci de corăbii purtau drapelul roșu al Marelui Amiral. Mai încercă vreo trei sau patru lovituri zadarnice, apoi încetă focul, opri lopețile și coborî pânzele. Alături de Drapelul Pașalei din Damasc se ivi un steag alb, care arătă că echipagiul se preda.

– Ești mulțumită, stăpână? întrebă Mehtiub, după ce poruncise vâslașilor să încetineze măsura.

– Dar nu văd pe pașa, repetă Haradgea, cam neliniștită.

– Cum ți-am spus, s'ar putea să fie bolnav.

– Îl vezi pe căpitanul lui?

– El a condus focul din partea lor.

– Dă poruncă să pună piepteni de fier pe cele două catarge, și să pregătească jocul.

Mehtiub o privi drept în ochi.

– M'ai înțeles? întrebă Haradgea nerăbdătoare.

– Piepteni de fier pentru un Pașă? Ia seama, stăpână!

– Unchiul meu e destul de puternic la Constantinopol; de altfel, nici nu știi ce am de gând să fac.

Și zicând astfel, se ridică și trase sabia din teacă, pe când pușcașii ei se îmbulzeau în lungul parapetului, gata să descarce armele. In mai puțin de cinci minute, galera ajunse lângă corabie, retrase lopețile ca să nu se rupă și se alipi pentru abordaj, fără să se mai tragă măcar un singur foc.

– Predați-vă! strigă Mehtiub cu glas tunător.

Un războinic înalt, slab şi negricios, numai muşchi şi nervi, îmbrăcat în armură, îşi făcu loc printre oamenii corăbiei şi întrebă:

– Cui trebuie să ne predăm?

– Nepoatei Marelui Amiral!

– Damaschinul se făcu galben, dar făcu o sforţare şi spuse:

– Ştii pe cine avem cu noi?

– Pe Paşa din Damasc.

– Şi tot ne opreşti? Cu ce drept?

– Cu dreptul celui mai tare? spuse Haradgea, apropiindu-se. Treci pe corabia mea, tu, deocamdată; de Paşa ne vom îngriji noi mai pe urmă. Spune oamenilor tăi că la cea mai mică încercare de împotrivire, îi vom îneca pe toţi, împreună cu vâslaşii.

II

Cruzime Turcească

Căpitanul Paşalei din Damasc, auzind această brutală ameninţare, avu o tresărire de revoltă şi ridică tremurând de mânie greul lui iatagan apucând în acelaşi timp cu mâna stângă unul din acele pistoale lungi şi încrustate cu mărgăritare, de care se slujesc Turcii din Asia Mică.

– Încă nu m'ai învins ! strigă el cu glas plin de furie. Niciun om de-al tău nu s'a urcat până acum pe corabia noastră, ca să dea jos steagul stăpânului meu.

Haradgea arătă cu mâna întinsă cele cincizeci de galere ale Marelui Vizir, legănându-se pe valuri la depărtare de mai puţin de o milă.

– Treci printre ele, de crezi că vei putea, spuse ea.

– Şi pentruce ne opriţi, când stăpânul meu a fost chemat de Sultan la Constantinopol ?

– Numai eu şi Armiralul ştim pentruce. Te predai?

– Ţi-am spus că niciun om de-al tău n'a sărit pe corabia mea.

– Mehtiub, vino ! strigă Haradgea.

Căpitanul gărzii din castelul lui Husslf sări cu picioarele lipite peste parapetul galerei, ţinând spada ridicată deasupra capului. Căpitanul Paşalei, viteaz ca toţi Turcii din Asia Mică, i se aşeză în faţă, atacându-l cu lovituri serioase de iatagan. Ar fi putut să-l abată cu un singur glonţ de pistol, dar ca oştean cinstit, aruncase arma de foc, şi luase în mâna stângă o sabie îndoită şi lată, de trei degete.

Mehtiub, atacat cu putere, fu silit să se sprijine de parapet, căci înţelesese numaidecât că avea în faţă un adversar cu care nu era de glumit. Cele două echipagii rămăseseră nemişcate, cu flintele în mâni şi cu fitilurile aprinse, gata să se încaiere între dânşii.

Haradgea, cu un picior pe o ţeavă de tun, privea liniştită duelul, încrezătoare în meşteşugul şi îndemânarea căpitanului ei.

– Cei doi oameni erau deopotrivă acoperiţi cu fier şi cu zale de oţel de Milano, singurele pe care le întrebuinţau pe atunci creştinii ca şi necredincioşii din Europa şi din Africa. Se atacaseră cu turbare, schimbând între ei lovituri înfricoşetoare, care smulgeau celor două echipagii strigăte de admiraţie. Din când în când armurile lor scrâşneau strident, dar tot nu cedau. Cei doi viteji scoteau strigăte sălbatice în timp ce se loveau fără milă, şi strigătele lor făceau pe Haradgea să surâdă cu mulţumire. Timp de patru sau cinci minute, cei doi luptători încercară să-şi despice unul altuia

colful. In cele din urmă, Capitanul Paşalei din Damasc, făcând o mişcare greşită, căzu pe punte cu sgomot, şi scăpă din mâni sabia şi iataganul. Mehtiub se repezi numaidecât de-asupra lui şi-i puse vârful spadei în beregată.

– Să-l ucid? întrebă el pe Haradgea.

Nepoata vizirului rămase tăcută o clipă, apoi răspunse:

– Nu; avem mai întâi să vorbim cu el.

– Ridică-te! spuse Mehtiub celui învins.

Damaschinul se ridică dintr'o singură săritură, îşi luă sabia de pe jos, o rupse de parapetul corăbiei şi spuse, privind în ochi pe Haradgea.

– Nu crede că sunt învins, căci am căzut doar dintr'un accident... Cunosc trista faimă de care se bucură nepoata Marelui Amiral... Iată-mă!

Dintr'o săritură trecu peste parapetele celor două corăbii lipite, şi căzu la câţiva paşi de Haradgea.

– Şi acum, ce vrei dela mine? întrebă el încrucişînd braţele pe piept şi privind-o dispreţuitor. Viaţa mea? Poţi s'o iei!

– Vreau să ştiu unde se află stăpânul tău, răspunse Haradgea, care cu o privire grăbită se încredinţase mai întâi că cei doi piepteni de fier fuseseră prinşi de catarge.

– E în cabina lui, bolnav.

– Ce are?

– Suferă de picioare.

– Mâncați prea multe găini la Damasc! Exclamă ironică teribila femeie.

– Poate că boala îi vine din nisipul pe care vântul îl impinge peste oraș, și care se umezește în fiecare noapte. Știi doar că marea nu e departe.

– Nu mă privește. Altceva vreau să aflu dela tine; și aceasta va trebui să mi-o spui.

– Intreabă-mă.

– Mai întâi pe tine; și apoi și pe stăpânul tău.

– Aștept.

– Incotro mergeți?

– Spre Constantinopol, chemați de o poruncă a Sultanului.

– Ah! spuse Haradgea. Chemați de o scrisoare făcută chiar de Vizir?

– Cel puțin așa cred, răspunse căpitanul Pașalei, încruntând din sprîncene. Ori poate s'a urzit vre'o trădare ca să pierdeți pe stăpânul meu?

– Du-te de întreabă la Constantinopol.

– Lasă-mă să mă duc.

– Acum nu; poate mai târziu, după ce vei fi vorbit.

– Așa dar, ce vrei să știi dela mine?

– Unde se află Muley-el-Kadel, feciorul Pașalei, și soția lui, vestitul Căpitan Furtună.

– Pe mine mă întrebi?

– Tu ești confidentul stăpânului tău, și trebuie să știi unde se află Leul din Damasc, pe care de trei ani

am pus să-l caute în Italia, dar fără folos. Știu că într'o vreme au locuit amândoi la Napoli, unde Creștina aceea, care e ducesa, are multe pământuri și moșii ; știu că au stat și la Veneția, în palatul Loredan, dar au dispărut tocmai când mă pregăteam să mă răzbun și pe unul și pe altul. Doar fiul lor se mai află în Cetatea Lagunelor, sau mai bine zis nu se mai afla, căci acum călătorește și el spre Răsărit.

– Ai pus să-l răpească ? întrebă Căpitanul, devenind palid.

– In lipsa părinților, am luat copilul.

– Cât e de mare ?

– Trei ani, după cât se spune.

– Și ce vrea să facă nepoata Marelui Amiral cu un copil așa de mic ?

– Asta nu te privește pe tine, răspunse Haradgea cu brutalitate.

– Ei bine, nu știu unde se află fiul stăpânului meu. După ce s'a căsătorit cu Creștina, a rupt toate legăturile cu părintele său, care, ca bun Musulman, nu poate consimți la asemenea căsătorie.

– Mie îmi spui asemenea minciuni ? Vai ție ! Spune, unde se ascund acei ghiauri blestemați ? Vreau să aflu, și voi afla chiar de te va costa viața.

– Ia-o, dacă vrei ; ți-am mai spus odată, răspunse Căpitanul.

– Nu sunt grăbită, răspunse Haradgea zâmbind. Știi unde se găsește fiul Pașalei : în Italia, sau în Răsărit ?

– Iți mai spun odată că nu știu.

– Ah, câine ! urlă Haradgea, sărind în picioare ca arsă. Așa dar cauți moartea ?

– Tatăl meu a murit ucis în luptele împotriva Kurzilor ; eu însumi voi muri asasinat de cei de o lege cu mine. Cât despre moarte, ea nu înspăimântă pe adevărații soldați.

– Nu vrei să vorbești.

– Dacă te interesează să afli că de multă vreme Kurzii din stepă supără pe Damaschini, pot să te încredințez că e adevărat.

– Ce mă privesc pe mine acei sălbatecí !

– Atunci îți pot spune că am văzut la Bassora găini nespus de frumoase, îngrășate în bogate plantații de orez.

– Ah, ai deci curajul să glumești cu nepoata lui Ali Pașa ? strigă Haradgea cu glas șuerător. Mehtlub, unde e Hamed ?

– La spatele tău, răspunse Căpitanul.

Un negru de o statură uriașe, care părea a avea puterile unite a doi oameni, îmbrăcat numai cu un șorț de mătase roșie împodobit cu câteva mărgele de coral, apăruse în spatele ei.

– Ai pregătit *leagănul ?* îl întrebă Haradgea.

– Da, răspunse negrul.

– Pune mâna pe omul acesta și desbracă-l.

Nici nu sfârșise vorba, și Hamed se aruncase cu o săritură de tigru peste căpitanul Pașalei din Damasc,

şi-l apucase în braţe. Lupta fu disperată, dar foarte scurtă, căci negrul învinse numaidecât. Nefericitul Căpitan fu desbrăcat, dupăce i se scoase mai întâi armura de oţel pe care Mehtiub nu fusese în stare s'o strice. Indată după aceea fu coborâtă dintre cele două catarge o funie, şi patru marinari, ajutaţi de negru, legară pe Căpitan de mâini, de picioare şi de subţiori, ridicându-l apoi la o înălţime de vre'o patru metri. In faţa lui, de o parte şi de alta erau cei doi piepteni de fier, lungi de trei picioare, cu vârfuri foarte ascuţite şi uşor îndoite, lungi de cinci sau şase degete.

Căpitanul se lăsă atârnat de capătul frânghiei, fără să scoată un strigăt.

– Vrei să vorbeşti ? îl întrebă Haradgea mânioasă.

– Ţi-am spus că nu ştiu nimic.

– Ah, vom vedea îndată !...

– Ştiu că vrei viaţa mea ; ia-o dar.

– Nu-ţi voi face nici un rău, de vei vorbi.

– Nu ştiu nimic.

– Ei bine, da-ţi-l în leagăn. Vom vedea dacă se va hotări să vorbească, dupăce va simţi că-l gâdilă piepteniî.

– Iţi pierzi timpul degeaba, răspunse viteazul.

– Aruncă-l, Hamed ! urlă nepoata Amiralului.

Oamenii de pe corabia prizonieră, care tremurau de mânie, văzând pe căpitanul lor aruncat pe grozavii piepţăni de fier, puseră flintele la ochi. Dar cele opt guri de foc de la tribordul galeriei şi cei treizeci de

puşcaşi îi siliră să se stăpânească, pentru a evita un măcel general, mai ales temându-se de cele cincizeci de galere, care pândeau mereu în fund, părând că nu aşteaptă decât un semnal ca să înainteze.

Negrul uriaş apucă o frânghie, şi doi marinari luară alta, astfel că nefericitul căpitan se văzu legănat între cele două catarge, în direcţia celor doi piepteni.

– Vrei să vorbeşti? îl întrebă Haradgea pentru cea din urmă oară.

– Nu ştiu nimic, fu răspunsul căpitanului.

– Atunci să te sălăşluiască, Profetul în nesfârşita lui milostivire.

– Căţea blestemată, ucizi pe un om în ale cărui vine curge sângele tău, căci şi eu sunt dreptcredincios ca şi tine.

– Şi cât sânge crud îţi curge în vine? întrebă la fel de ironică Haradgea.

Răspunsul fu un strigăt îngrozitor, care făcu să tremure toţi marinarii de pe corabie. Hamet, împingând odată cu mai multă putere, trimisese pe căpitan într'unul din cei doi piepteni, şi un dinte îi sfâşie spatele lângă şira spinării. Nefericitul rămase o clipă împuns cu fierul, care poate îi şi străpunsese plămânii, şi apoi, sub împingerea puternică a celor doi marinari, străbătu pe sus corabia ca într'un sbor, pe când sângele îi curgea din răni ca dintr'un isvor.

Se auzi în urmă un alt strigăt mai grozav, mai înspăimântător.

Căpitanul se isbise cu putere de celălalt pieptene. Două cârlige îl spîntecaseră pântecele, şi-i ieşiseră prin spate mai bine de o palmă. Un muget de mânie se ridicase printre oamenii de pe corabie, dar nimeni nu îndrăsnise să reînoiască încercarea de revoltă de adineauri. Mai mult decât învinşi, ştiau că sunt pierduţi. Dacă n'ar fi fost cele cincizeci de galere, acei viteji, care, ca toţi Turcii din Asia Mică, aveau curaj de dat cu împrumut, n'ar fi întârziat desigur să încerce o luptă fără speranţe.

Căpitanul rămăsese înfipt şi ghemuit între cuie, pierzând sânge din belşug prin ambele răni. Horcăia cu furie, blestemând pe Allah şi pe Profet, pe când neopoata Amiralului îl privea cu aceeaşi nepăsare.

Pe cele două punţi domnea o tăcere adâncă, întreruptă numai de horcăielile mereu mai slabe ale căpitanului. Toţi îşi ţineau răsuflarea.

– Mehtlub, strigă deodată Haradgea, aşezându-se pe o ţeavă de tun, omul acela mă plictiseşte cu sforăiturile lui de rechin prins în cârlig. Trimite-i un glonte de puşcă, să isprăvească.

– Nu mă sili să făptuiesc asemenea mişelie, răspunse căpitanul castelului dela Hussif. Lasă-l să moară în pace.

– Atunci eşti tu mai crud decât mine. Agonia lui poate să mai dureze câteva ceasuri, fără să mai poată spera că se va mai întoarce viu la Damasc. Hurîile Profetului aşteaptă zâmbitoare pe soldaţii viteji ai Islamului; grăbeşte-i deci sborul la cer.

– Poate că ai dreptate, răspunse căpitanul, dar ajutorul acesta poate să i-l dea Hamed. Eu mă bat, dar nu ucid mișelește.

– Ai auzit, Hamed? spuse Haradgea, întorcându-se spre negru.

– Da, stăpână.

– Ucide-l!

Căpitanul galerei luă din mâinile unui marinar o flintă, suflă pe fitil, înaintă câțiva pași, ținti cu luare aminte și trase. Căpitanul, lovit în cap, muri pe loc, fără să mai aibă timp să scoată un oftat.

– Sufletul lui e acum în brațele huriilor, spuse Haradgea. Ce răsplată vrednică de invidie aveți voi, oștenii! pe când noi, femeile...

– Dar va ajunge oare până acolo, întrebă Mehtiub cu voce glumeață. Doar n'a luptat împotriva ghiaurilor.

– Da, dar Profetul are inima milostivă.

Mehtiub făcu o strâmbătură de neîncredere și dădu din cap.

Pe ambele corăbii domni altă tăcere, liniștită de partea echipagiului teribilei nepoate a Amiralului, dar plină de freamăte de mânie din partea Damaschinilor, cari nu depuseseră armele. Deodată Haradgea, întorcându-se spre Mehtiub, îi spuse:

– S'ar spune că moartea căpitanului Pașalei te-a adormit! E adevărat că era un confrate...

– Ce vrei să spui, domniță? întrebă Turcul, arătându-se nemulțumit de sălbatecele capricii ale stăpânei sale.

– Sileşte pe acei oameni să depună armele, porunci Haradgea, arătând echipagiul corăbiei. Fitilurile ce se fac la Damasc au miros prea greu. Cele cincizeci de galere nu aşteaptă decât un steag albastru cu o dungă galbenă, ridicat pe catargul nostru, ca să-şi urmeze drumul spre noi. Atunci o mie de guri de foc îşi vor vărsa ghiulelele peste corabia lor.

Aceste cuvinte fură rostite cu glas destul de tare, ca să fie auzite de toţi Damaschinli. Atunci Mehtiub se apropie de parapet, şi strigă cu glas poruncitor către oamenii Paşalei:

– Jos armele! Aşa porunceşte nepoata Marelui Amiral.

Damaschinii avură o clipă de îndoială, apoi stinseră fitilurile şi aruncară pe punte flintele grele, care căzură cu mare sgomot. In schimb, săbiile şi iataganele fură aruncate în mare.

– S'a făcut! spuse Mehtiub.

– Acum du-te şi adă-mi pe Paşa.

– Ce vrei să faci cu el.

Ştiu eu ce vreau, şi asta ajunge.

Căpitanul chemă pe negrul cel uriaş şi patru puşcaşi şi trecu pe corabie, dispărând înăuntru, spre cabină. După două minute se întoarse, purtând pe braţele lui puternice un bătrân cu barba lungă şi albă, înfăşurat într'o minunată învelitoare de mătase damaschinată. Era Paşa de Damasc, tatăl Leului.

Căpitanul dădu poruncă să se apropie două ţevi de tun, şi aşeză pe bătrân la câţiva paşi de Haradgea.

Cu toate că trecuse de şasezeci de ani, acesta era încă un om cu înfăţişarea impunătoare, cu trăsături nobile şi energice tot odată. Ochii lui, încă plini de foc, cari trădau pe oşteanul de altădată, se aţintiră cu ură în ochii femeii.

– Cine eşti tu, întrebă el cu glasul tremurând de mânie, care îndrăsneşti să tragi cu tunul în vasul ce duce la Constantinopol pe Paşa din Damasc? N'ai văzut steagul meu fluturând în vârful catargului?

– Dar tu, bătrâne, n'ai văzut steagul ce flutură pe galera mea? îl întrebă Haradgea. Priveşte.

Paşa ridică privirile spre vârful catargului, şi făcu un gest de uimire şi de mânie.

– Steagul lui Ali Paşa! strigă el. Ce vrea dela mine Marele Amiral?

– Nu el, ci eu vreau ceva dela tine, Paşă.

– Dar tu cine eşti?

– Nepoata Amiralului.

– Stăpâna castelului dela Hussif?

– Da, eu sunt.

– Ştiam că te voi găsi în drumul meu într'o zi, perfidă femeie! strigă Paşa strângând pumnii. Am scăpat de trei din încercările tale de a mă ucide, şi acum m'ai scos din Damasc ca să mă prinzi pe mare. Ce vrei dela mine. Bagă de seamă că sunt rudă cu sultanul Mahomet.

– Sultanul Mahomet a murit, şi nu va părăsi huriile din paradis, ca să-ţi vină în ajutor, spuse tânăra femeie cu voce răutăcioasă.

– Sunt principe!

– Câți principi au trimis Sultanii pe lumea cealaltă!... Își omoară și frații, înainte de a se urca pe tron, și uneori și fiii, când intră la bănuială.

– Și ce vrea să spună cu asta castelana dela Hussif? întrebă Pașa cu ironie în glas.

– Că te va trata cum se tratează orice prizonier de Războiu.

– Pe mine?

– Pe tine, stăpâne al Damascului.

– Ar trebui să aflu mai întâiu din ce pricină ai tras cu tunul și ai abordat corabia mea.

– Am făcut mai mult încă. Intoarce-te și privește ce atârnă de catargul cel mic.

Pașa se întoarse deodată, și scoase un strigăt de groază când văzu trupul căpitanului său spânzurând plin de sânge de pieptenele de fier.

– Ticăloaso! strigă el fulgerând-o din ochi.

– Te înspăimânți așa de ușor, Pașă?

– Nerușinato!

– Dacă ar fi vrut să vorbească, omul acela ar fi încă viu, spuse Haradgea, mereu la fel de rece și de batjocoritoare.

– Ai ucis mișelește pe un viteaz!

– Se poate, dar era prea târziu când am băgat de seamă. Dar cum îți spun, vina e a ta. Dacă mi-ai fi spus unde e ascuns Muley-el-Kadel și soția lui, ducesa cea creștină, care se lupta la Famagusta sub numele

de Căpitan Furtună, căpitanul tău ar fuma şi acum din ciubuc.

– Ah, de aceea l-ai ucis? strigă Paşa.

Haradgea dădu din umeri plictisită, şi spuse:

– Acum e rândul tău să vorbeşti.

– Eu?

– Bagă de seamă. Suntem în largul mării, şi pot să-ţi scufund galera cu tot ce e pe dânsa. Îţi dau încredinţarea că nimeni nu va scăpa viu de aici, ca să meargă la Constantinopol să vă povestească necazurile înaintea lui Ibrahim, slăvitul nostru Sultan.

– Vrei să spui cu aceasta că dacă nu voi vorbi, mă vei ucide cum ai ucis pe căpitanul meu, deşi sunt mai de viţă decât tine, căci ştii prea bine că unchiul tău n'a fost altceva decât un biet pirat algerian.

– Nu ştiu; vom vedea cu timpul, răspunse Haradgea.

– Şi ce vrei să ştii?

– Unde se găseşte fiul tău?

– Pentruce vrei să ştii?

O sclipire sălbatecă fulgeră în ochii castelanei dela Hussif.

– Aşa dar nu ştii că ne-am iubit pe vremuri? Eram îndrăgostită de mândrul Leu din Damasc, care sub zidurile Famagustei umplea de uimire, cu vitejiile lui, pe cei o sută de mii de Turci ai Vizirului Mustafa.

– E drept că auzisem vorbindu-se ceva, răspunse Paşa, cu oarecare nepăsare. Şi pe urmă?

– O creştină mi l-a răpit.

– Am aflat şi de aceasta.

– Unde s'au ascuns? De trei ani am pus să-i caute prin toată Italia dela Napoli la Veneţia, de către oamenii cei mai dibaci.

– Dibaci în lovituri de pumnal pe la spate! spuse Paşa cu ironie.

– Şi n'au dat în cele două oraşe decât de urmele trecerii lor, urmă castelana dela Hussif, fără să bage de seamă înţepătura Damaschinului.

– Atunci unde ar putea să fie?

– Pe tine te întreb. Tu eşti tatăl Leului din Damasc şi socrul acelei nesuferite Căpitan Furtună.

Paşa se ridică deodată de pe cele două tunuri, dând de-o parte învelitoarea de mătase în care era înfăşurat şi apoi spuse privind-o drept în ochi:

– Află că de când fiul meu a renegat credinţa Profetului şi s'a însurat cu o creştină, n'am mai ştiut nimic de el.

– Minţi! urlă Haradgea ridicându-se şi ea şi făcându-se palidă. Dar ai dreptate. E fiul tău şi trebue să-l aperi. Dar cealaltă e o ghiaură, care s'a luptat împotriva fiilor Islamului şi a ucis pe mulţi dintr'înşii, cu toate că nu e decât o femeie; pe aceea deci poţi să mi-o dai... Unde se află? Vreau să ştiu!

– Dacă n'am mai avut nicio veste despre Muley, cu atât mai puţin puteam să am despre Creştină. Unde sunt? Cine ştie? Ducesa avea moşii mari lângă Napoli

şi până la Negroponte şi la Candia. Poate călătoresc prin Italia, sau, simţindu-se urmăriţi au plecat prin Europa.

– Lăsându-şi copilul la Veneţia?

– Compatrioţii noştri, astăzi când războiul e în toiu, n'au încă voie să se aşeze în Veneţia. Acei vrednici negustori n'au uitat pierderea tuturor colonilor lor, Morea, Negroponte şi Cipru, după cum n'au uitat nici pe cei cinci sute de oşteni ai lor căzuţi vii în mâinile lui Mahomet II, care a pus să-i taie pe toţi în două bucăţi.

– Sultanul era în dreptul lui; şi credeam de altfel că eşti rudă cu el, răspunse Haradgea.

– Deşi sunt Turc, şi poate mai Turc decât cei ce trăesc astăzi la Constantinopol, n'aşi fi făptuit asemenea mişelie.

– N'ar fi trebuit să înceapă războiul, Veneţienii, nu se simţeau destul de tari ca să ne ţină piept.

– Nu uita că ne-au ucis mai mult de două sute de mii de oşteni sub zidurile cetăţilor din Cipru, din Candia, din Morea şi din Negroponte, şi că, ajutaţi de cavalerii dela Malta, ne-au distrus mai mult de trei sute de galere. Şi tu spui că nu erau pregătiţi pentru război! De zece ani asediem Candia pe uscat şi pe apă. Ce-a făcut până acum vestitul tău unchiu, cu cele cinci sute de galere ale lui? Şi ce-a făcut Iusuf Paşa?

– Au luat Canea.

– Dar n'au luat toată insula. Oasele războinicilor noştri umplu câmpiile, şi se găsesc sub fiecare piatră din insula aceea

– Toate astea nu mă privesc pe mine, spuse Haradgea plictisită. Cine merge la război, merge să se bată şi nu să bârfească. Lasă vorba lungă, Paşă; şi dacă nu vrei să-mi spui unde se află fiul tău, spune-mi cel puţin unde se ascunde creştina.

– Ţi-am spus că nu ştiu, răspunse Paşa cu asprime.

– Cu adevărat nu vrei să-mi spui?

– Nu ştiu nimic.

– Şi căpitanul tău mi-a răspuns la fel, şi s'a încăpăţânat până la urmă, dar vezi-l unde a ajuns: în piepteni de fier.

– Vrei să spui aşa dar... întrebă paşa încruntând din sprincene şi devenind palid ca un mort.

Haradgea se întoarse spre negrul cel uriaş şi-i spuse:

– Adă pe covertă două căluşuri, două mese şi bricele.

– Da, stăpână.

– Ce-ai spus? urlă Paşa.

– Ce eşti tu acum, stăpâne al Damascului? Un învins, şi nimic altceva!

III

Paşa din Damasc

Sultanii, şi numai ei au făcut neamul turcesc atât de doritori de sânge omenesc, vârind în inimi o ură sălbatică, fără milă şi fără cruţare, împotriva tuturor creştinilor, cărora li se făgăduia moartea în mijlocul celor mai grozave chinuri. Cel care a aţâţat şi mai mult această ură, n'a fost nici întemeietorul dinastiei Osmanliilor, faimosul Baiazid, care supusese aproape tot Islamul şi care nu cedă decât în faţa neînvinsului Tamerlan, care, fără milă pentru cei învinşi, îl închise într'o colivie de fier şi-l lăsă să moară de durere; nici al doilea, Mahomed I, cel mai vestit şi cel mai blând dintre suverani, care ierta pe toţi răsvrătiţii, care dărui viaţa fratelui său, răsculat cu ajutorul domnului Munteniei, şi muri la Adrianopol în 1421, plâns de popor şi lăudat până şi de duşmani.

Cel care a semănat în sufletul supuşilor săi această ură neiertătoare împotriva creştinilor, a fost Mahomed II, cel mai mare dintre Sultani, şi inventator al celor

mai crude chinuri şi torturi, întrebuinţate uneori împotriva propriilor săi vizîri. Sub acest norocos cuceritor, care a aşezat cel dintâiu semiluna pe cupola Sfintei Sofii din Constantinopol, distrugând pentru totdeauna puterea Bizanţului, cruzimea turcească crescu în chip înspăimântător.

Crud şi nemilostiv, Mahomed nu se mulţumi să facă din Marea Neagră un lac turcesc, să cucerească Crimeea şi Trebizonda, şi să-şi călăuzească armiile mereu victorioase până în Alpi. El arătă cel dintâiu Ienicerilor cum să trateze prizonierii de război, punând să se taie de vii cinci sute de Veneţieni, spintecând cu săbiile opt sute de Epiroţi ce-i căzuseră în mâni, punând să sugrume pe vizir şi pe principii mazîliţi. El a introdus în Seraiu sacul de piele, în care erau închise femeile care nu-i mai plăceau, împreună cu câte o pisică; sacul acela, cu o greutate de fier legată de el, era în urmă aruncat în valurile Bosforului. S'ar fi zis că o adevărată nebunie sângeroasă se abătuse asupra poporului turc, nebunie pe care ceilalţi sultani o încurajară, dorind să semene groaza în jurul lor şi să facă să tremure pe duşmanii din depărtări.

Astfel, Mahomed II, vestit prin barbariile ca şi prin biruinţele lui, se arăta de o înspăimântătoare cruzime. Urcându-se pe tron, avea nouăsprezece fraţi; dar temânduse că mai târziu vreunul dintr'înşii ar fi putut să-i râvnească domnia, puse pe muţii din Seraiu să-i sugrume pe toţi. Lacom de glorie, avu curajul să intre

în luptă împotriva Austriei, care era pe atunci cea mai mare putere din Europa, şi într'o mare şi furioasă bătălie, învinse pe arhiducele Maximilian, omorându-i cincizeci de mii de oşteni. Cei prinşi nu fură nicl ei cruţaţi, şi muriră cu toţii în chinurile cele mai grozave, căci Turcii începuseră să considere pe toţi creştinii ca pe nişte fiinţe nevrebnice să trăiască. Îngânfat de biruinţă, Sultanul îşi trimese oştirile la Dunăre şi în Asia, şi puse galerele să prade coastele Italiene, făcând pretutindeni nemaiauzite măceluri.

Dar ca şi cum păcatul pe care îl săvârşise omorându-şi nouăsprezece fraţi n'ar fi fost de ajuns, mai făcu unul, care îngrozi întreaga omenire. Fiul său cel mai mare, Mahmud, principe cu suflet mare şi cu inimă îndrăsneaţă, ceruse voie tatălui său, în mai multe rânduri, să plece la războiu, în loc de a rămâne închis în Seraiu, între cele cinci sute de femei ale haremului.

Această insistenţă făcu să nască în mintea Sultanului bănuiala că fiul său râvnea la vreo comandă mai importantă, pentru a se sluji de ea împotriva lui, şi porunci să-l sugrume.

Cruzimea otomană creştea în fiecare zi. Nu mai ajungeau şireangurile de mătase ale muţilor, nu mai ajungeau măcelurile nocturne din harem, şi nu-l mai mulţumeau pe crudul sultan nici furcile, nici execuţiunile în masă, nici securile cu care cei prinşi erau tăiaţi în două, nici tăierea nasurilor şi a urechilor.

Atunci inventă jupuirea de viu, care se făcea cu

brice deosebit de bine ascuțite; tortura aceasta deveni aproape populară și, după cum s'a putut vedea, nu era ignorată nici de Haradgea.

De altfel nu nu numai sultanii încurajau în felul acesta sălbăticia otomană. Sultanele îi ajutau și ele, punând să sugrume pe rivalele lor, sau aruncându-le în Bosfor, închise în sacul fatal. S'ar putea spune chiar că se luau la întrecere cu stăpânii lor, pentru a însângera mai bine seraiul. Nici măcar femeile creștine care erau răpite pe coastele Italiei, și deveneau apoi atotputernice în harem, nu se arătau mai omenoase. A rămas vestită Baffa, nobilă venețiană răpită de pirați turci și vândută ca roabă la Constantinopol; unde ajunse una din cele mai puternice și mai crude sultane din câte pomenește istoria turcească. Toate colțurile Serailului au fost mânjite cu sânge din porunca ei. Și deși era ea însăși creștină și venețiană, se arătă crudă mai ales cu cei din neamul ei, ca și cum Mahomed i-ar fi întunecat mintea, și ar fi făcut-o mai musulmană decât toate musulmanele din împărăție. Nu era așa dar nicio mirare că Haradgea, nepoată a unui fost corsar algerian, care devenise vestit, dar care măcelărea pe toți oștenii ce-i cădeau vii în mâni, fără să se mai uite dacă erau căpetenii sau simpli soldați, aplica aproape cu nepăsare câteva din crudele torturi pe care sălbatecul Mahomed II le născocise în scurtele lui popasuri dintre două războaie.

Pașa nu-și mai lua privirile de la castelana din Hussif,

şi părea că vrea să întrebe dacă avusese de gând să glumească, sau doar să-l înspăimânte. Dar sosirea lui Hamed, care purta cu el o lădiţă şi era urmat de doi marinari ce duceau căluşele şi două mese mari, îl încredinţă numaidecât că se înşelase.

– Aşa dar ai îndrăsni?... întrebă el cu glas răguşit, sugrumat de mânie.

– Voi îndrăsni orice, dacă nu vei vorbi, răspunse Haradgea. Cum ţi-am spus, nu te întreb unde se află fiul tău ; mi-ajunge să ştiu unde se ascunde soţia lui, Căpitanul Furtună.

Paşa începu să râdă.

– Iţi, închipui cumva că la ei acasă, ghiaurii trăiesc despărţiţi de femeile lor? Ştii prea bine că nu au voie să se însoare decât cu una, şi dacă ţi-aşi spune unde se află ducesa cea napolitană, soţia fiului meu, ţi-aşi spune tot odată şi locul unde locueşte Muley-el-Kadel. De altfel nu ştiu nimic, şi tu, nepoată de pirat, poţi să mă ucizi cum ai ucis şi pe credincîosul meu căpitan ;

– Bagă de seamă, Paşă !... strigă Haradgea cu cu voce stridentă

– După ce-mi vei lua viaţa, totul se va fi sfârşit, şi tot nu vei fi aflat nimic.

– Atât sunteţi de încăpăţânaţi voi, Otomanni din Asia Mică ?

– Suntem mai viteji şi mai credincioşi decât cei din insule şi de pe continent.

– Vrei să te întorci la Damasc ?

– Ce să mai fac acolo ? De-acum am înțeles că nu am nimic de spus sultanului Ibrahim.

– Vorbește ! Trebuie să vorbești ! țipă Haradgea.

– Pot să-ți spun că banditii sirieni, care ieșeau ca valurile din deșert, s'au mai potolit, și că nisipurile deșertului nu mai ajung până la mare.

– Du-te de povestește acestea femeilor tale !

– Ele le știu, și s'ar plictisi dacă le-aș spune mereu aceleași povești.

– Așa dar nu vrei să-mi spui nimic despre Căpitanul Furtună, soția fiului tău ? Nu vrei să-mi spui unde pot da peste ea ?...

– Ca s'o ucizi, spuse Pașa cu glas batjocoritor. De buna seamă că nepoata Marelui Amiral nu duce lipsă de mișei adunați prin Tripolitania, în Algeria sau în Maroc, și vrednici să ridice pumnalul împotriva unei femei.

– Te înșeli ! Sunt și eu destul de tare în meșteșugul armelor, nu mai puțin decât principesa aceea italiană.

– E drept că am auzit că lecțiile căpitanului tău, care e unul din cei mai buni oșteni din impărăție, au făcut din tine o vrednică luptătoare.

– Cine ți-a spus ?

– Mi s'a povestit într'o zi, la Damasc.

– Ah, se vorbește de mine, la voi, în oraș ! exclamă Haradgea, înroșindu-se de bucurie și de mândrie.

– Ciprul e prea apropiat de coastră, și e firesc lucru

să se vorbească uneori de castelul de la Hussif şi de castelana lui.

– Ei bine, atunci ? întrebă Haradgea, ridicându-se deodată, pe când călăul galerei pregătea masa de tortură şi îşi cerceta bricele.

– Ce vrei ? întrebă Paşa.

– Iţi mai spun odată: vreau să ştiu unde se află principesa.

– De o jumătate de ceas îţi răspund că nu ştiu. spuse Paşa cu glas plin de hotărîre.

– Ah, nu ştii nimic ?

– Nu.

– Pe Allah, vom vedea noi îndată.

La un semn, Hamed se asvârli ca un tigru asupra Păşalei, îi smulse minunata învelitoare de mătase damaschinată, şi-i sfâşie şalvarii de mătase albă şi cămaşa de mătase albă, singurele vestminte pe care le avea pe el. In urmă, apucându-l cu putere, îl aruncă pe cele două mese şi-l legă cu spatele în sus, strângându-i tare braţele şi picioarele.

– Poţi să te lauzi că ai un călău care nu ia seamă nici la Paşă, nici la Vizir ! Să se roage lui Allah să nu-mi cadă în mâni într'o zi ! rosti cu mândrie tatăl Leului din Damasc.

– Să-mi trimiţi tu altul, răspunse Haradgea. La Cipru n'am găsit altul mai bun... E drept că Damaschinii sunt vestiţi ca oameni subţiri.

Hamed apucase două brice mari şi bine ascuţite, ş

şi le trecea unul peste altul, făcând cu ele cât putea mai mult sgomot.

– Să încep, stăpână ? întrebă el.

Nişte strigăte sălbatice îi acoperiră glasul. Marinarii de pe corabia Paşalei, deşi fuseseră dezarmaţi, protestau împotriva cruzimii ce era pe cale să se săvârşească asupra stăpânului lor. Dar Haradgea se întoarse spre ei, îi privi cu dispreţ şi porunci lui Mehtiub :

– Pune să încarce cu schije patru din tunuri, şi dacă mai fac vreo mişcare cocostârcii aceia de la Damasc, aruncă-le peste ei.

– La poruncă, răspunse căpitanul, care se arătă din ce în ce mai plictisit.

Intre timp, Hamed isprăvise de ascuţit bricele, şi apucând cu mâna stângă un umăr al Paşalei, ridică puţintel carnea de pe el, şi apoi cu briciul cel mai bun începu să taie pielea. O pată mare de sânge se întinse numaidecât, lărgindu-se cu repeziciune.

Paşa nu scosese niciun strigăt. Haradgea strângea pumnii. pe când fruntea căpitanului ei se încrunta din ce în ce mai mult.

– Vrei să vorbeşti ? întrebă castelana de la Hussif cu glas aspru.

– Nu ştiu nimic, repetă paşa cu dinţii strânşi.

– Hamed, care şi luase altă bucată de piele, privi întrebător spre stăpână-sa.

– Urmează ! fu răspunsul.

Călăul luă celălalt briciu şi începu cealaltă operaţie,

... şi apucând cu mâna stângă un umăr al Paşalei, ridică puţintel carnea de pe el

încercând să nu se atingă de mușchi. Timp de alte câteva clipe nefericitul Pașe, care simțea cum e jupuit de viu, se împotrivi durerii dar un strigăt îi ieși din gâtlej în cele din urmă.

– Ajunge, câne! Blestemat să fii de Profet tu și stăpâna ta.

– Abia ți-a ridicat o bucată de piele, largă de două palme, spuse Haradgea. Puțin mai rabdă bătrânii aceștia din Damasc! Vrei să continue vrednicul meu Hamed, sau te-ai hotărît să vorbești?

Pașa rămase tăcut, scrâșnind din dinți. Sângele îi curgea pe spate și se aduna încet sub picioarele mesei. La un semn al stăpânei sale, Hamed lăsase din mână bucata de piele pe care o jupuise.

– Vezi bine că nu mă sperii cu nimic, spuse Haradgea. Așa cum l-am făcut pe căpitanul tău să moară între piepteni, așa te voiu jupui pe tine de piele.

– Un blestem scăpă de pe buzele celui chinuit.

– Ah, vrei deci să știi unde se găsesc fiul meu și soția lui? strigă el. Du-te 'de-i caută la Candia, dacă ai curaj. Cincizeci de mii de Turci au căzut în șanțurile cetății pe care o apără Venețienii, și de bună seamă că au să mai piară încă pe atâția: Au luat ei Canea în câteva săptămâni, dar Candia nu vor lua-o ușor. De zece ani lucrează minele noastre, și unchiul tău bonbardează zi și noapte, fără ca drapelul împărăției să poată fi urcat pe acele ruine. Vrei să te duci să-l cauți? Du-te, ești slobodă, dar ai grije de minele

— Ţi-am spus că principesa are pământuri în insulă.

— Sau vrei să mă înşeli, Paşă, ca să scapi de bricele lui Hamed?

— Nu, căci ştiu că tu, cu toată neruşinarea ta, cu tot căpitanul tău şi cu tot unchiul Amiral, nu vei isbuti niciodată să intri în Candia.

— Poţi să juri pe Coran?

— Da, răspunse paşa.

— Imi ajunge cuvântul tău, căci îmi închipui că eşti un bun musulman.

La un semn al său, Hamed cârpi cum putu mai bine bucata de piele pe care o jupuise din câteva trăsături de briciu, şi o acoperi cu o pânză, uşor îmbibată cu apă sărată. Frânghiile fură desfăcute numaidecât, şi Paşa putu să se ridice de pe masa lui de tortură.

— Acum eşti mulţumită? întrebă el pe Haradgea, care îl privea la fel de liniştită.

— Da, răspunse castelana din Hussif.

— Şi vrei să te duci să cauţi pe fiul meu şi pe soţia lui?

— Desigur.

— In Candia.

— Sau în faţa zidurilor ei.

— Sunt curios să ştiu. Voi fi şi eu de faţă.

— N'ai grije de asta.

— Cu galerele unchiului tău?

— Tu vei fi de faţă la asediul Candiei, în beciu-

rile castelului meu din Hussif. Sunt unele destul de răcoroase...

— Căţea! urlă Paşa.

— Ţipă şi blesteamă cât pofteşti; am pielea aspră, piele întărită sub soarele Algeriei, caşi a unchiului meu.

— Şi tu crezi că nu va răzbuna nimeni necinstea făcută guvernatorului Damascului ?

— Cine? Sultanul? Are altceva de făcut în clipa aceasta. E prea îndurerat că a ucis pe cruda lui Sultană.

— Pe cine? Pe Roxelana? Sultana care făcea să tremure tot Seraiul?

— Şi era de viţă nobilă veneţiană, şi care a întrecut în cruzime pe Baffa şi pe toate favoritele musulmane.

— Moartă, ai spus?

— Era şi timpul ca acea creştină, care devenise sultană, să plece în raiu, nu ştiu dacă într'al ei sau al nostru. Toată ziua nu făcea decât să se uite la Bosfor, şi când cădea seara, ea petrecea punând să sugrume pe rivalele ei turcoaice. Până şi pe fiiccle acestui sultan neputincios, care nu se plimbă prin apartamente sau prin grădini decât dus pe targă, a pus să le măcelărească în faţa ei. Se vede că, fiind veşnic plictisită avea din când în când nevoie să mai petreacă.

— Şi a murit! exclamă a doua oară Paşa. care părea că îşi uitase durerile.

— Prea se făcuse temută Veneţiana cea blondă,

care în fiecare seară se ‘distra însângerând salonul cel mare al perlelor.

— Cine ţi-a spus că a murit sultana?

— Ţi-am spus că a fost ucisă. După ce încercase să otrăvească cu fructe zaharisite pe fiul cel mai mare al Sultanului, avusese îndrăsneala de a insulta pe sora Padişahului.

— Tare sunt îndrăzneţe aceste Veneţiene!

— Dar nu ştii cum şi-a sfârşit viaţa, la douăzeci şi trei de ani, acea minunată frumuseţe care uimise tot Constantinopolul.

— Spune, spune!...

— Dar pielea ta?

— Nu e nimic. Ştii doar că povestirile tragice ne plac totdeauna nouă, musulmanilor.

— Sultanul puse să o cheme şi-i spuse, furios din pricina insultei pe care o suferise sora lui: „Ai rămas tot creştină în suflet, şi ai uitat depărtarea dintre tine şi sora mea.

— „Ce depărtare? a întrebat cu mândrie cruda ghiaură.

— „Aceea care există între o roabă cumpărată la bazar, şi, o femeie de sânge împărătesc".

Dar Veneţiana, sfidând până şi pe propriul ei bărbat, de faţă cu sfetnicii, adăugă astfel o altă insultă pe lângă cea trecută. Astfel moartea ei era hotărîtă. Frumuseţea ei nu a scăpat-o de buzduganul de aur al sultanului, care căzu cu putere peste părul ei blond.

— Şi a fost ucisă?

— Sultanul însuşi i-a sfărâmat ţeasta.

— Şi pe urmă?

— Paşă, spuse Haradgea, gândeşte-te la spatele tău.

Şi spunând acestea, se depărtă şi plecă să dea o raită pe galeră. Se opri câteva clipe pe puntea de la proră, privind soarele ce cobora spre apus şi respirând din plin briza sărată, şi apoi se întoarse spre cele două catarge. Privi fără să clipească din ochi leşul căpitanul ucis, pe care câţiva marinari tocmai îl scoteau din pieptene, pentru a-l arunca rechinilor. Dădu poruncă să se ridice pe catargul cel mare steagul albastru, arătând astfel galerelor Amiralului că trebuiau s'o urmeze şi întoarse vasul cu prora spre apus.

— Spre Candia! spuse Haradgea către căpitanul ei.

— Şi nădăjdueşti să te poţi răzbuna împotriva Leului din Damasc şi a ducesei italiene? o întrebă Mehtiub, scuturând din cap. Va fi greu de intrat în cetatea aceea, împotriva căreea oamenii noştri se luptă de ani întregi, căzând cu miile fără s'o poată cuceri.

— De ce să intru în acele ruine? Nu voiu avea nevoie.

— Speri să-i poţi atrage afară?

— Desigur.

— Prin ce mijloc?

— Ai uitat poate că am pus să răpească pe fiul Leului din Damasc? Când vom ajunge la Candia, îl vom şi găsi în mâinile Amiralului.

— Incep să înţeleg.

— Vei vedea că totul va merge bine.

— Hm! făcu Mehtiub, bătând cu mâna pe mânerul spadei.

— Spune să se pregătească cina.

— E gata.

— Să pună masa pe punte. Vreau să mai privesc apusul acesta de soare.

— S'ar spune că plouă cu sânge. spuse Mehtiub.

— Poate e cel ce curge la Candia.

Dădu drumul capătului narghilelei, se întinse şi sări, uşoară ca o pasăre, de pe cele două ţevi de tun, îndreptându-se spre cabină, unde cei doi bucătari tocmai pregăteau masa. Intre timp galera, împinsă de o suflare de vânt, se îndrepta spre Candia, urmată la distanţă de cele cincizeci de corăbii din escadra Marelui Amiral.

IV

Leul sfântului Marcu

Veneţia, care avea atâtea stăpâniri în Răsărit, la Negroponte, în Moreea, în Cipru (minunata insulă dăruită de Caterina Cornaro, care purtase într'însa coroana), ca şi la Candia şi în alte insule mai mici; Veneţia, după ce făcuse să tremure, mai ales de teama flotelor sale, întreaga putere musulmană, aflându-se mereu în prima linie pentru a apăra creştinătatea, începea să fie obosită după atâtea lupte sângeroase.

Răgetele leului Sfântului Marcu slăbiseră şi nu mai înspăimântau pe cuceritorii musulmani, cari visaseră, în închipuirea lor barbară, cucerirea întregului continent şi distrugerea desăvârşită a tuturor statelor creştine.

Anul 1600 fusese deosebit de greu pentru vitejii Veneţieni, care apărau cu îngrijire nu numai posesiunile lor, dar şi Crucea, deşi nu erau ajutaţi decât de cavalerii din Malta, cari, pe galerele lor, erau mereu în luptă împotriva Turcilor, şi uitaţi cu totul de celelalte state, care se temeau toate de Sultan.

Mahomed II, unul din acei giganţi ai istoriei, ale căror isprăvi sunt prea cunoscute spre a mai fi pomenite aici, implântând cel dintâiu semiluna la Constantinopol, pregăti cel dintâiu ruina măririi veneţiene în Răsărit. După ce distruse împărăţia Comnenilor dela Trebizonda şi se făcu stăpân pe Crimeea, şi pe Bosnia, privirile lui pofticioase se îndreptară spre coloniile veneţiene, dintre care cuceri Morcea şi Negroponte, măcelărind garnizoanele veneţiene care le apăreau. Devenind mai îndrăzneţ în urma acestor cuceriri, şi crezând că Veneţia nu era în stare să se măsoare cu el, pretextă că prin cucerirea Constantinopolului căpătase drepturi asupra tuturor fostelor posesiuni ale Bizanţului. Reclamă aşa dar cu îndrăzneală stăpânirea Apuliei şi a Calabriei, şi pentru prima oară flotele lui fluturară stindardele semilunei la porţile Mării Ioniene, asediind Otranto în 1480 şi jefuindu-l în mijlocul grozăviilor celor mai neînchipuite.

Un alt Mahomed, al IV, declară război Veneţiei şi întregei creştinătăţi; cu toate că împărăţia lui pierduse mult din vechea putere, îşi trimise flotele în Mediterană şi chiar în Adriatică, încercând să cucerească Dalmaţia, unde Veneţienii aveau colonii înfloritoare. Atunci Leul Sfântului Marcu, deşi slăbit de războaiele îndelungate, răcni încă odată şi galerele veneţiene, comandate de amiralul Mecenigo, nu numai că goniră pe duşman din Adriatica, în 1656, dar mândre de norocul lor, forţară cu îndrăzneală Dardanelele, ocupând insulele Tenedos, Samotracis şi

se apropiară chiar de Constantinopol, amenințând cu împresurarea.

In timp ce flotele se refăceau, armatele de uscat ale lui Mahomed se îndreptau spre alte cuceriri. Sultanul ataca pe principii transilvăneni şi puse mâna pe acest principat; la Oradea Mare bătu pe Unguri şi pe Germani, şi îşi purtă apoi armiile biruitoare până în inima Rusiei, pe când veşnicii săi duşmani, Veneţienii, îi distrugeau la Milo cea mai mare parte a flotei. Atunci începând din nou războiu pe uscat, în fruntea neînvinşilor săi Ienicieri, Mahomed IV declară războiu Austriei; dar un general italian, Montecuccoli, comandând armatele germane, bătu lângă satul Sfântul Gottard, pe temuţii cuceritori, salvând astfel Europa de o năvălire turcească.

După încheierea păcii dela Vasvar, prin care câştiga anumite stăpâniri noi în Ungaria. Mahomed se întoarse cu gândul la Veneţieni. Cu flota reîmprospătată şi cu oştirile sale biruitoare, el trimise o sută de mii de oameni şi trei sute de galere sub poruncile lui Ali Paşa, împotriva insulei Cipru.

Veneţienii rezistară cu îndârjire la Nicosia, şi mai ales la Famagusta. Pe zidurile acestei cetăţi, mereu stricate de tunuri şi mereu refăcute în grabă ei se luptară timp de 11 luni cu un curaj care uimi întreaga lume creştină, fără însă a isbuti să pună pe duşmani pe goană. Zadarnice sunt încercările marelui şi bătrânului amiral veneţian, Sebastian Veniero, de a trimite trupe, muniţiuni şi merinde în cetatea asediată, care s'a schimbat într'un adevărat

cimitir. Famagusta trebui să se predea lui Mustafa, cu făgăduiala din partea Turcilor de a respecta viețile, cinstea și bogățiile. Dar Musulmanii mâniați că văzuseră căzând sub zidurile nefericitei cetăți mai mult de treizecide mii de oșteni de-ai lor, își călcară mișeleste cuvântul, încredințați fiind că nu va putea nimeni să-l răzbune, și iertând numai unei părți din populație, măcelăriră pe cei din urmă Venețieni și făcură prizonieri pe comandanții lor. Astfel Marcantonio Quirini fu sugrumat, Lorenzo Tiepolo, bătrân de șaptezeci de ani, fu spânzurat de catargul unei galere, Astorie Boglione și Albanezul Manotti Spilotto fură tăiați în bucăți, pe când comandantului supremi al cetății, eroicului Marcantonio Bragandin, i se rezervase un tratament vrednic de sălbăticia turcească. I se tăiară nasul și urechile, fu silit să privească torturile nefericiților săi tovarăși; timp de unsprezece zile fu târît și batjocorit pe străzile orașului de către ieniceri și după ce, pentru a fi readus la viață, fusese scufundat de mai multe ori în mare, la capătul unei prăjini, în cele din urmă, după douăsprezece zile de asemenea cazne, fu în întregime jupuit de viu, pe când Mustafa îl întreba, în hohotele de râs ale soldaților, cum se face că nu-i vine Christos în ajutor. In momentele acelea de groază, în mijlocul chinurilor celor mai neînchipuite, acest adevărat mucenic nu încetase să se roage Celui de sus.

Indemnați de această biruință, Turcii puseră ochii pe insula Creta, cea din urmă colonie venețiană. Sultan era pe atunci Ibrahim, unul din cei mai risi-

pitori urmaşi ai Califilor, şi atât de mare cumpărător de sclave frumoase, cu care îşi împodobea Seraiul, încât, după cum povestesc cronicarii otomani, preţul roabelor se ridicase până la suma uriaşe de două mii de piaştri de cap.. Se căsătorise cu şapte sultane, şi dăduse fiecăreia din ele veniturile unei provincii întregi, galere, bărci şi giuvaieruri de mare preţ.

Cucerirea Candiei fu pricinuită de o femeie, căci acest sultan, care nu ieşea în Seraiu sau prin grădinile palatului decât purtat pe targă, nu s'ar fi gândit niciodată să se măsoare cu Veneţienii, cari dăduseră atât de mult de furcă lui Mahomed II. Primise în dar o prea frumoasă sclavă, cumpărată mai întâi de un slujitor al palatului. Deoarece acea sclavă avusese un prunc de la un principe din Georgia, fusese însărcinată să alăpteze pe micuţul Mahomed, născut în acelaşi timp de o favorită a sultanului.

Dar nu se ştie prin ce ciudată pornire, Sultanul începu să iubească mai mult pe fiul sclavei decât pe al său. Acest lucru pricinui mari desbinări în Seraiu. Trecerea neobişnuită de care se bucura frumoasa doică, devenită favorita sultanului, şi slujbele înalte căpătate una după alta de cel care o dăruise sultanului, căşunară numaidecât cele mai mari tulburări.

Intr'o zi, pe când Ibrahim se plimba prin grădinile Seraiului, însoţit de favorită şi de fiul acesteia, pe care nu înceta să-l mângâie şi să-l laude, se întâlni cu fosta favorită, care ducea în braţe pe mi-

cuţul principe Mohamed. Furioasă, aceasta se repezi spre Sultan şi îi puse copilul în braţe, strigându-i:

— Iată singurul copil care are drept la dragostea şi la mângâierile tale!

Ibrahim, care în inima lui era tot atât de crud ca şi sultanii ce domniseră înainte de el, în loc să-şi îmbrăţişeze odrasla, o apucă de picioare şi o aruncă într'un puţ din apropiere. Din fericire, eunucii şi păznicii alergară în grabă, şi-l scoaseră nevătămat.

După această întâmplare, înţelegând că viaţa îi era în primejdie, doica ceru voie să plece în pelerinaj la Meca, împreună cu slujbaşul care-i fusese stăpân, şi care nu se mai simţea nici el în siguranţă la curtea Sultanului. Ibrahim le dădu învoire, cu durere în suflet, căci căpătase o ciudată slăbiciune pentru feciorul sclavei; îi puse să făgăduiască solemn că se vor întoarce numaidecât, şi le dădu câteva galere ca să-i însoţească. Dar pe când ei se aflau în apele arhipelangului grecesc, cavalerii de la Malta, credincioşi aliaţi Veneţienilor, îi atacară, uciseră pe slujbaş şi pe oea mai mare parte din însoţitori, şi făcură prizonieri pe frumoasa sclavă şi pe fiul ei.

Fiind încredinţaţi că au pus mâna pe fiul Sultanului, moştenitor al împărăţiei turceşti, ei îl tratară cu multă atenţiune, îl însoţiră până la Candia împreună cu mama sa, şi-i lăsară pe amândoi în paza Veneţienilor. Mai târziu ei luară copilul înapoi, şi-l crescură în legea creştinească, pregătindu-l pentru a intra în cinul preoţesc; în felul acesta a rămas în istorie numele Părintelui Ottoman, pe care mulţi l-au

privit ca pe feciorul Sultanului Ibrahim.

Biruinţa vitejilor cavaleri de la Malta, şi mai ales pierderea sclavei, pricinuiră Sultanului multă durere, şi-l făcură să hotărască pedepsirea Veneţienilor, vinovaţi de a fi primit pe învingători în porturile lor.

O formidabilă flotă, compusă din peste patru sute de corăbii şi purtând mai mult de o sută de mii de oameni, plecă din Constantinopol la 30 Aprilie 1645, şi după o călătorie deosebit de anevoioasă aruncă ancorele în faţa Canei, care era una din cetăţile cele mai însemnate de pe insulă.

Veneţienii, luaţi pe neaşteptate, se pregătiră cu mult curaj pentru apărare. Astfel începu sălbatecul război care avea să dureze un sfert de veac, semănând câmpiile ţării lui Minos cu trupurile a mii şi mii de Veneţieni, de Cretani şi mai cu seamă de Turci. Paznicii cetăţii de la Canea, puţini la număr, fură siliţi după puţine săptămâni să dea înapoi în faţa puhoiului otoman; numaidecât catedrala oraşului şi cele două biserici fură prefăcute în moschei.

La sfârşitul lunii Iulie, Veneţienii trimiseră cele dintâiu ajutoare, care însă ajunseră prea târziu. Cetatea căzuse şi la Constantinopol se sărbătorea cu multă bucurie această primă biruinţă.

Timp de un an, Iusuf Paşa, căpetenia oştirii turceşti se războiu înăuntrul insulei, cu mai mult sau mai puţin noroc. In cele din urmă, pierzând nădejdea că va putea să cucerească cetatea de la Candia, care fusese întărită de Veneţieni, se întoarse la Constantinopol, pentru a cere corăbii noi şi noi soldaţi. Mă-

nios, Sultanul vru să-l trimeată îndată înapoi învinuindu-l de nevolnicie. Amiralul însă se apără şi refuză să se întoarcă fără ajutoare, astfel încât, uitând toate foloasele pe care le avusese de pe urma lui în trecut, Sultanul dădu poruncă să fie sugrumat.

Intre timp, o escadră veneţiană ocupase Patras, făcând prizonieri cinci mii de Turci, cari fură condamnaţi să vâslească pe galere, drept răzbunare pentru uciderea celor cinci sute de Veneţieni tăiaţi din porunca lui Mahomed II.

Din ce în ce mai furios, Ibrahim porunci să fie măcelăriţi toţi creştinii din cuprinsul împărăţiei. Dacă hotărîrea lui ar fi fost executată, numai la Constantinopol şi-ar fi găsit moartea, două sute de mii de locuitori, cei mai mulţi Greci şi Armeni. Energia miniştrilor săi, cari se temeau de o cruciadă a întregii creştinătăţi, evită acest groaznic măcel; dar luptele de la Candia începură mai sângeroase decât înainte.

Ali Paşa, faimosul amiral, care luase locul nefericitului Iusuf, luă cu asalt în 1646 Retimo şi alte cetăţi din Creta, dar se opri în faţa Candiei, capitala insulei; aceasta era apărată cu străşnicie de treizeci de mii de Veneţieni şi de zece mii de Cretani, hotărîţi să se lase îngropaţi sub ruinele cetăţii, mai curând de cât să se predea, cu atât mai mult că-şi aduceau aminte de îngrozitoarele măceluri de la Famagusta.

Ajunsă la capătul puterilor sale, Veneţia nu lăsă totuşi fără ajutor cea din urmă dintre coloniile sale. Pentru a putea strânge oşteni şi pregăti noi galere,

ea sacrifică vestitul lanţ de aur curat care se păstra în tezaurul Sfântului Marcu, şi care făcea mândria oraşului şi invidia celorlalte state: acest lanţ era atât de lung şi de greu, încât patruzeci de hamali voinici abia puteau să-l ridice.

Dupăce sfârşiră pregătirile, la începutul anului 1648, Turcii săpară cele dintâiu tranşee, pe când corăbiile lor cutreerau coastele insulei, cu scopul de a împiedica apropierea flotei veneţiene, comandate de bătrânul Sebastian Veniero, şi de a respinge necontenitele atacuri ale cavalerilor de Malta.

O răsvrătire a Ienicerilor sili pe comandantul turc să întrerupă asediul. El fu însă reluat cu mai multă îndârjire după câteva luni. Intre timp, nevrednicul Sultan Ibrahim pieri asasinat de una din obişnuitele conjuraţii ale curtenilor, şi în locul lui se urcă pe tron Mahomed IV, care era încă copil.

La început se crezuse că războiul avea să înceteze. Dar mama noului Sultan, aflând că într'o bătălie navală Veneţienii uciseseră nouă sute de Turci, trimise lui Ali alte ajutoare. In scurtă vreme, soarta armelor deveni favorabilă Turcilor pe mare; dar pe pământ pierdură mii şi mii de oşteni, fără alt folos decât cucerirea câtorva sate neînsemnate din interiorul insulei.

Deşi strânsă ca într'un cerc de fier, care nu mai îngăduia galerelor veneţiene să mai împrospăteze proviziile de merinde şi de muniţiuni Candia continua să reziste cu acelaş curaj neîmblânzit. Populaţia oraşului murise aproape toată de foame, şi din trei

zeci de mii de apărători nu mai rămâneau decât câteva mii, obosiţi de luptele neîntrerupte, slăbiţi de boale şi de hrana neîndestulătoare.

In 1666, Turcii, care pierduseră până atunci sub zidurile cetăţii aproape o sută de mii de oameni, notărîră să facă o ultimă încercare. Un mare vizir fu trimis de la Constantinopol, ca să ia el însuşi comanda armatelor asediatoare. In luna Mai, Turcii dădură atacul împotriva întăriturilor interne, întrebuinţând mine atât de puternice încât făceau să sară în aer companii întregi din oştirea asediată. In trei luni, douăzeci de mii cântare de pulbere fură consumate de asediatori.

In 1669, Candia care devenise un adevărat cimitir, agoniza, păzită doar de patru mii de oşteni, cari abia de mai puteau apăra bastioanele surpate de mine; dar creştinătatea pregătea Turcilor o lecţie cu mult mai amară, pe care trebuia s'o primească în altă parte.

După două zile de călătorie, galera care ducea pe Haradgea, însoţită mereu de escadra de cincizeci de vase, ajungea pe la apusul soarelui în faţa Candiei, al cărei port era plin de corăbii musulmane. Abia împlinise anul de când cetatea începuse să sufere asediul turcesc, şi răspundea cu străşnicie fiecărui asalt, făcând să cadă mii de cadavre în şanţurile adânci ale întăriturilor.

In clipa în care galera intra în port cu escorta ei, toată Candia era acoperită de un nour de fum care o făcea aproape nevăzută. Trăgeau tunurile tur-

oeşti şi venieţiene, cu un sgomot înspăimântător, şi detunau minele cu care asediatorii se căzneau de douăsprezece luni să deschidă primele spărturi în zidurile cetăţii.

Mehtiub, care cunoştea portul, călăuzi galera printre numeroasele corăbii de război care sprijineau cu numeroase lovituri de tun sforţările Ienicerilor, şi se apropia de galera lui Ali Paşa, spunând stăpânei sale, nu fără strop de ironie:

— Ai ajuns acasă!

Paşa, care fusese înştiinţat de sosirea castelanei de la Hussif, dăduse poruncă bucătarilor să întârzie ceasul cinei, şi ieşise grabnic în întâmpinarea nepoatei sale care, însoţită de credinciosul ei căpitan, se urcă tocmai atunci pe scara de frânghie, mai uşoară şi mai îndemânatică decât un marinar de meserie.

Vestitul amiral, care avea să-şi piardă capul în bătălia de la Lepanto, avea atunci cincizeci de ani. Algerian de fel, avea pielea de culoare destul de închisă, şi barba rară; era mic de statură, dar bine legat. Se întâlnise cu Veneţienii în mai multe bătălii, în apele Ciprului, ale Arhipelagului, ale Mării Ioniene şi în împrejurimile Candiei, căpătând biruinţe ca şi înfrângeri. Rechinii din Mediterana răsăriteană nu puteau să se plângă de el, căci mai mult de douăzeci de mii de oameni, atât Turci cât şi Veneţieni sau cavaleri de la Malta, se scufundaseră cu galerelelor.

Văzând pe Haradgea care apărea deasupra parapetului, îi întinse mâna curtenitor şi îi spuse:

gerian de fel, avea pielea de culoare destul de închisă, şi barba rară; era mic de statură, dar bine legat. Se întâlnise cu Veneţienii în mai multe bătălii, în apele Ciprului, ale Arhipelagului, ale Mării Ionlene şi în împrejurimile Candiei, căpătând biruinţe ca şi înfrângeri. Rechinii din Mediterana răsăriteană nu puteau să se plângă de el, căci mai mult de douăzeci de mii de oameni, atât Turci cât şi Veneţieni sau cavaleri de la Malta, se scufundaseră cu galerele lor.

Văzând pe Haradgea carea apărea deasupra parapetului, îi întinse mâna curtenitor şi îi spuse:

- Fiul Leului în mâinile mele.

- Nu l-ai jupuit de viu? întrebă râzând castelana.

- Cine a putut să-şi închipuie una ca asta?

- Căpitanul meu.

- In locul tău, l-aşi fi aruncat rechinilor.

- Imi e prea preţios, Paşă, răspunse Haradgea, după ce se încredinţase că Mehtiub se dăduse în vorbă cu oamenii din echipaj şi nu putea s'o audă. Unde e copilul?

- Intr'o cabină a mea... Dar paşa din Damasc?

- In beciurile dela Hussif.

- Eşti grozavă, nepoată.

- Vrednică de Ăli Paşa.

Un zâmbet de mulţumire se ivi pe buzele Marelui Amiral otoman.

- E drept că se vorbeşte mult de tine.

- Dar copilul?

– Vrei să-l vezi?

– Numaidecât, răspunse Haradgea cu ton de poruncă. Când ți l-au adus oamenii pe care i-am trimis la Veneția ca să-l fure?

– Acum două zile.

– Cum au făcut ca să-l răpească!

– Au intrat în Veneția prefăcându-se că sunt Epiroți.

– Și nu i-a tulburat nimeni?

– Nimeni; au putut să-l la destul de ușor din palatul de care le-ai vorbit tu.

– Fără să omoare pe nimeni?

– Oh! numai pe doică, sau mai bine zis pe supraveghetoare, căci copilul nu mai suge.

– Arată-mi-l!

– Ce grabă!

– Eu nu am sânge rece, cum au amiralii.

– Ai dreptate, răspunse Pașa. Vino, Haradgea!

Străbătură partea de la pupă a galerei, trecând pe lângă Mehtlub, care tocmai cina cu *bureke*, o pâne înmuiată în grăsime și în brânză acră și mirositoare care le place Turcilor atât de mult. Coborîră apoi într'o cabină mare, bogat împodobită și plină de lumini.

– Aici e, spuse Pașa deschizând încet ușa unei cămăruțe. Cred că doarme; să nu-l trezești.

Intrară într'o încăpere luminată de o lampă cu ulei, a cărei flacără era îndulcită de o sticlă opacă venețiană. Pe un pătuț acoperit cu o învelitoare ușoară de mătase galbenă, Haradgea zări pe fiul dușmanilor săi

. . . ridică învelitoarea, sub care văzuse un copil de vre-o trei ani.

de moarte. Se apropie de el cu o mişcare atât de grăbită, că în prima clipă Amiralul se temu de cruda lui nepoată.

– Ia seama! îi spuse el. Pe prizonierul acesta eu îl păzesc.

Haradgea ridică învelitoarea, sub care văzu un copil de vre-o trei ani, grăsuţ şi trandafiriu, cu cârlionţi negri, îmbrăcat într'o cămaşe de mătase albă împodobită cu dantele de Murano.

– Frumos şi voinic, nu-i aşa? spuse Paşa. E fiul unui erou musulman şi al unei straşnice femei creştine. Păcat că Leul nu s'a căsătorit cu tine!

– Taci, unchiule, spuse Haradgea, care privea ţintă la copil cu ochi plini de ură.

– Nu poţi să spui că nu e frumos. Sângele musulman amestecat cu cel creştinesc dă adeseori roade bune. De altfel, şi ei ca şi noi sunt neam de oameni războinici... Nepoată, l-ai privit destul?

Haradgea se ridică deodată, lăsând să-i cadă învelitoarea, ca şi cum prin mişcarea aceea ar fi dorit să trezească băiatul; apoi încrucişe braţele, şi privind ţintă pe Paşă, îi spuse:

– S'ar spune că nu urăşti deloc pe acest prizonier, cum îi spui.

– Deloc, îi răspunse Marele Amiral. Oare în vinele lui nu curge tot sânge musulman?

– Amestecat cu sânge creştinesc!

– Se poate, dar chiar sângele pe care i l-a dat mama

lui face mai mult decât cel ce curge în vinele a cinci-zeci de femei din Seraiu, care nu fac altceva decât să se asasineze între ele, să urzească trădări sau să omoare pe sultani.

– Nu cumva te-ai îndrăgit de Căpitanul Furtună? întrebă Haradgea batjocoritoare.

– Am admirat-o pe vremuri, când se bătea vitejește, învingând până și pe viitorul ei bărbat, căruia totuși i se dusese vestea că e cel mai bun luptător din toată armata turcească de la asediul Famagustei. Dar să mergem la masă; acolo vom putea vorbi mai pe îndelete.

V

Marele Amiral otoman

În marele foişor al galerei amirale, sub un cort de mătase roşie luminat de nenumărate lămpi veneţiene din sticlă de culori diferite, era întinsă masa pentru cina Amiralului. De obiceiu, acesta cina cu unii dintre ofiţeri, dar în seara aceea nu se puseră decât două tacâmuri, pentru ca Haradgea să poată mânca şi vorbi în linişte.

Ca toţi musulmanii, Paşa era bucuros de ospăţuri bune, şi cu toate că merindele nu erau prea îmbelşugate nici printre asediatori, care ajunseseră la numărul de o sută de mii, în urma noilor ajutoare sosite de la Constantinopol, bucătarul de pe bord se pricepuse să facă adevărate minuni, pentru a sărbători sosirea nepoatei puternicului său stăpân. Pregătise tăvi cu pilaf, clasica mâncare turcească; fripturi de capete de miel pe fasole cu usturoi; farfurii pline cu iaurt; străchini cu *missir*, adică porumb fiert cu sare; vase cu *simit* sau gogoşi, curmale, smochine uscate, castane albe şi

stafide de Cipru şi de Morea. Erau şi borcane cu dulciuri de culori ţipătoare, galbene şi violete; cupe pline cu rahat colorat în verde, în roşu sau în albastru. Vinuri nu erau, dar toţi ştiau că Paşa, deşi musulman convins, bea vin de Cipru mai vârtos decât sultanii; în schimb erau pe masă carafe înalte din sticlă de Veneţia, pline cu apă dulce parfumată cu portocale sau cu cedru din Liban.

Patru ieniceri credincioşi veghiau la capătul celor două scări, sprijiniţi pe flintele lor cu fitilurile aprinse.

Marele Amiral conduse pe Haradgea în foişorul luminat ca pentru o sărbătoare, pe când spre Candia tunurile turceşti şi veneţiene trăsneau cu furie, sfâşiind întunericul cu fulgere lungi. Se aşezară la masă şi mâncară în tăcere. Castelana abia de gusta din bucate, dar Paşa făcu cinste bucătarului său, bând după fiecare fel carafe întregi de apă dulce. După ce sfârşi, aprinse un ciubuc foarte simplu din lut ars; apoi, pe când tunurile bubuiau, se răsturnă în jilţul său şi privind ţintă spre nepoată-sa, o întrebă:

– Şi acum, ce ai de gând să faci cu copilul şi cu paşa din Damasc, care ţi-a căzut însfârşit în mâni, datorită mie?

– Tocmai vream să te întreb?

– Pe mine? se miră Marele Amiral. Dacă m'ai întreba cum se atacă o escadră, chiar dacă ar fi mai puternică decât a mea, sau cum se face un abordaj, ţi-aşi răspunde îndată. Cât despre copil sau despre bă-

trânul pașă, sau despre planurile tale nu mă pricep câtuși de puțin.

– Cum ai face tu, unchiule, ca să intri în Candia și să te întâlnești față în față cu Leul din Damasc și cu soția lui?

– Să intri în cetate, care pare a fi apărată de ziduri de fier și de oameni de oțel! Dragă nepoată, cine ar îndrăsni să facă asemenea încercare?

– Acolo se află blestemata aceea de femeie, ducesa creștină.

Pașa trase de mai multe ori din ciubuc, și spuse:

– Ți-aduci aminte în ce chip a cucerit Leul din Damasc inima acelei femei?

– Da, sfidând-o sub zidurile de la Famagusta, fără să știe că era o femeie.

– Trimite și tu un crainic care să vestească sub zidurile Candiei că o femeie turcă vrea să se măsoare în luptă dreaptă cu o creștină...

– Crezi că va primi? Și afară de asta, n'aș vrea să iasă singură.

– Vrei să vină și Leul din Damasc?

– Da.

– Și cu cine l-ai pune să lupte?

– Cu căpitanul meu.

– E destul de tare? Am auzit vorbindu-se de îndemânarea acestui om, care se luptă la fel de bine cu iataganul și cu armele creștinești.

– E foarte tare, răspunse Haradgea.

– Dar am aflat deasemenea că a căpătat odată, acum câţiva ani, de faţă cu tine, o straşnică lovitură de la Căpitanul Furtună.

– E adevărat.

– Atunci dacă dascălul a primit o lovitură, câte are să primească ucenicul? spuse Paşa.

– Cred că niciuna, pentrucă ucenicul a întrecut pe dascăl; de multe ori l-am învins, şi încă fără greutate.

– Hm! Nu cumva te lauzi?

– Nu, Ali!

– Atunci vom putea spune că după cum creştinii, au o femeie atât de bună la lupta cu spada că nu se teme de niciun bărbat, tot aşa musulmanii au pe ne-poata Marelui Amiral.

Privi cu băgare de seamă împrejur, apoi scoase din-tr'un coş ascuns sub masă o sticlă de vin de Cipru. Îi tăie gâtul cu o lovitură dată cu minunatul său iata-gan, dăruit de Mahomed II, şi îşi umplu un pahar, spunând:

– Dacă Profetul ar fi gustat din el, n'ar fi oprit pe drept credincioşi să bea vin. Acesta face mai mult de-cât toate apele dulci, şi varsă foc în inimă, mai cu seamă înainte de luptă... Vrei şi tu?

– Sunt femeie, răspunse Haradgea.

– Ai dreptate; dar dacă ai bea un singur pahar, înainte de a te lua la harţă cu creştina, sunt încredinţat că ai ucide-o.

– Sunt femeie şi credincioasă, repetă castelana de la Hussif.

– Cum vrei, spuse Paşa. Atunci beau singur, pentru biruinţa steagului nostru.

Goli paharul, aprinse din nou ciubucul, apoi continuă.

– Aşa dar vrei să provoci pe Creştină?

– Să o provoc? strigă Haradgea. Vreau s'o ucid!

Paşa începu să râdă; de bună seamă că vinul de Cipru îl făcuse mai vesel.

– Tu, nepoată, vrei să înmormântezi un secret, nu e aşa?

– Ce secret? întrebă castelana înroşindu-se.

– Se spune că ai fost îndrăgostită de Căpitanul Furtună, crezând că e adevărat un oştean tânăr şi viteaz.

– Şi dacă ar fi aşa? întrebă Haradgea. Mi s'a înfăţişat îmbrăcat ca un căpitan albanez.

– Tare trebuie să fi fost frumoasă, ducesa aceea creştină!

Haradgea nu răspunse.

– Şi cu adevărat vrei s'o ucizi? întrebă Paşa.

– Da.

– Sau dacă femeia aceea îndrăcită te-ar ucide ea pe tine? Mi-ar părea rău ca unica nepoată a Marelui Amiral musulman să cadă sub loviturile unei creştine.

– Má simt destul de tare, ca s'o dobor, spuse Haradgea. Urăsc prea mult pe această femeie!...

– După patru ani!...

– A trebuit să aştept ca o împrejurare fericită s'o aducă prin părţile acestea. Oare era să mă duc eu s'o caut în Italia?

– Bine înțeles, răspunse Pașa. De altfel mă mir că, după ce a scăpat ca prin minune din asediul Famagustei, s'a mai întors în apele noastre și s'a lăsat închisă din nou într'o cetate asediată de soldații noștri.

– Pașa din Damasc mi-a spus că avea moșii pe aici, de care voia poate să se desfacă înainte de a fi început războiul. Poate că n'au mai avut vreme să se întoarcă la Veneția, și au fost siliți să se refugieze la Candia.

– Se poate, spuse Amiralul umplându-și paharul și golindu-l pe grabă, ca să nu-l vadă nimeni. Insuși Profetul ți-a scos-o iarăși în cale.

– Așa cred și eu, răspunse Haradgea. Acum e vorba să nu scap prilejul.

– Care vine destul de târziu.

– Iți închipui, unchiule, că nu m'am îngrijit să trimit oameni plătiți la Veneția și Napoli, ca să ucidă pe Creștina care mi-a luat locul, și să semene durerea în sufletul Leului din Damasc?

– Și ce au făcut fricoșii tăi de lefegii?

– Câțiva au fost uciși; alții s'au temut și au luat-o la fugă nici eu nu mai știu încotro, în Tripolitania sau în Algeria.

– Grozavi oameni ai mai trimis! glumi Pașa.

– Căpitanul Furtună și Leul din Damasc au înspăimântat pe toți acei ucigași, pe cari totuși îi plătisem cu bani buni.

– Cred și eu; îmi închipui că nu duci lipsă de aur în castelul de la Hussif.

– Mulţumită ţie, unchiule.

Amiralul dădu din umeri, şi rosti, între două fumuri din ciubuc:

– Dacă mai ai nevoie, spune-mi; ştii bine că tu eşti singura mea moştenitoare.

– N'am nevoie, răspunse Haradgea.

– Aşa dar, mâne vrei să faci provocarea?

– Da, unchiule.

– Se prea poate să fie o nebunie, ce vrei tu să faci.

– Mă simt atât de tare, că sunt în stare să ucid pe Creştină încă dela primul atac.

Din nou amiralul dădu din cap, dar spuse:

– Dacă aşa ţi-e voia, voi porunci mâne să se întrerupă bombardamentul şi voi trimite un crainic sub zidurile Candiei, ca să provoace pe cea mai vitează femeie creştină şi pe cel mai vrednic cavaler creştin sau turc renegat. In felul acesta Căpitanul Furtună şi Leul vor înţelege despre ce e vorba.

– Şi vor avea grije să nu iasă afară din Candia! spuse Haradgea. De multe ori vinul de Cipru e prost sfetnic.

– Pe Allah! aşa mi se pare, spuse Turcul râzând.

– Dar Iusuf Paşa, care conduce asediul, va consimţi oare să oprească tunurile?

– Paşa va face cum îi voi spune eu, răspunse Amiralul încruntând din sprincene. Cine crezi tu că e mai mare aici: el, sau eu? Crezi că tunurile de pe corăbiile mele fac mai puţine stricăciuni decât ale lui?

Sorbi în grabă al treilea pahar, stinse ciubucul şi spuse:

– Nepoată, cabina ta e pregătită, şi poţi să te duci să te culci.

– Dar tu?

– Un amiral nu face întotdeauna ce vrea. Trebuie să iau seama la flotă, care face mai mult decât cei o sută de mii de pedeştri pe care ni i-a trimis Sultanul... Du-te, nepoată, du-te.

Ii întinse mâna şi o călăuzi până în faţa scării ce ducea spre cabină, pe când artileria turcească şi cea veneţiană bubuiau străbătând întunericul cu limbi de lumină.

– Du-te, repetă el. Urmează pe eunucul acesta, pe care ţi-l dau ca să te slujească.

Haradgea coborî scara în grabă, şi vru să se oprească în faţa uşii ce dădea în cămăruţa fiului Leului din Damasc. Trebui însă să-şi vadă de drum, căci doi negri uriaşi, cu săbiile trase, veghiau drepţi în faţa uşii, cu porunca de a nu lăsa pe nimeni să intre. Castelana murmură ceva între dinţi şi intră în cabina ce-i fusese pregătită, şi care era de bună seamă cea mai bună de pe toată galera.

Ali, Marele Amiral, rămăsese pe punte privind fulgerările bombardamentului, şi dădea din cap, ca şi când l-ar fi supărat ceva nevăzut.

– Să ucidă pe Căpitanul Tempesta! îşi şopti el printre înjurături şi blesteme. Nepoata mea s'a săturat de

huzurul din castelul de la Hussif... Dar dacă vrea ea... De altfel, îmi place să văd o Turcoaică sfidând astfel pe o creştină. Ce biruinţă pentru noi, dacă îndrăcita asta de nepoată ar isbuti!... Mi s'a spus că e straşnică de tare...

Chiar în acea clipă se întâlni cu Mehtiub, care se plimba pe punte fumând.

– Tu eşti căpitanul gărzii din castelul de la Hussif? îl întrebă.

– Da, Paşă, răspunse Mehtiub.

Amiralul îl privi cu atenţiune, la lumina unuia din acele fanare uriaşe ce se întrebuinţau pe galere, şi murmură:

– Frumos bărbat, într'adevăr, vânjos şi încă destul de sprinten, cu braţe vârtoase şi cu pieptul de bivol. Dar va fi în stare să se măsoare cu Leul din Damasc? Hm! Teamă mi-e că Haradgea a înebunit!

Dădu târcoale căpitanului, care şedea drept smirnă în faţa Marelui Amiral, şi-l întrebă în cele din urmă:

– Tu ai învăţat pe nepoata mea să lupte cu spada, nu e aşa?

– Da, Paşă.

– Se spune că e foarte tare?

– Intr'adevăr.

– Indeajuns ca să se poată măsura cu Căpitanul Furtună? O cunoşti pe Creştină, că doar se spune că ai fost rănit de ea.

La această amintire, Mehtiub se făcu palid ca un mort, şi răspunse:

– Cred că Haradgea va putea să se măsoare cu ea, căci am învățat-o o lovitură tainică cu care m'a rănit Creștina, o lovitură pe care de bună seamă că niciun Turc n'ar fi fost în stare s'o pareze. Creștinii sunt mai îndemânateci decât noi la scrimă. Au unele lovituri care nu se pot ghici chiar dela început.

Fruntea Amiralului se întunecase.

– Ce-mi spui tu e foarte grav, spuse el în cele din urmă. N'aşi vrea să i se întâmple nepoatei mele vreun neajuns.

– Nepoata ta, Paşă, are sângele rece, ochiul învățat şi muşchii puternici, răspunse căpitanul.

– Dar dacă ți s'ar ivi prilejul, crezi că tu însuți ai fi în stare să te măsori cu Leul din Damasc? Ți-l minte că la asediul Famagustei nu era în toată oastea turcească un altul mai tare decât el.

– Ştiu, Paşă, dar mă simț în stare să-l chem la luptă dreaptă, cu armele creştineşti.

– Dacă vei reuşi să-mi scapi nepoata, ai din partea mea cinci sute de ţechini.

– O avere!

– Nepoata mea nu are preț pentru mine.

– Dar când vor fi provocați?

– Cine ştie? Vor primi sau nu? E drept că avem copilul, cu care îi putem sili să iasă din Candia; şi la urma urmelor, vom fi şi noi destul de aproape, ca să descurcăm ițele la momentul potrivit, dacă lucrurile s'ar întoarce în rău.

– Paşă, n'ai încredere în armele noastre?

– Mai înainte de orice, mă gândesc că veţi avea înaintea voastră două săbii atât de vestite, încât ar da de furcă tuturor ofiţerilor mei la un loc... Dar du-te şi tu de te culcă. Vom avea vreme să ne gândim la toate.

Trecu la proră, puse să se coboarea o barcă cu şase marinari, şi dispăru cu ea printre galerele care ocupau portul.

Incotro mergea? De bună seamă, să ceară comandantului trupelor de uscat întreruperea bombardamentului pe a doua zi, pentruca un crainic să se poată apropia de zidurile cetăţii împresurate şi să provoace pe creştini.

Toată noaptea, tunurile turceşti şi creştine se luară la întrecere, trimiţându-şi ghiulelele de piatră şi de fier, dar îndată ce se iviră cele dintâi licăriri ale zorilor, tot vuetul bombardamentului încetă. Un oştean turc, călare pe un prea frumos cal arăbesc, ieşi din tabăra musulmană, ţinând în mână o lance cu un ştergar alb. Cum se întâmpla destul de des că se cereau răgazuri pentru îngroparea cadavrelor, care se îngrămădeau din ce în ce mai numeroase, bombardamentul se potoli deodată de ambele părţi. Astfel călăreţul putu să străbată în galop toată nesfârşita câmpie ce cuprindea tabăra asediatorilor şi se întindea pe mai bine de două mile de-a lungul plăjii. Ajungând în partea bătută de focul artileriei, flutură de trei ori steagul cel alb, aşteptând răspunsul celor asediaţi înainte de a păşi mai

departe. După câteva clipe, un steag alb flutura la capătul unuia dintre bastioanele cele mai înaintate ale Candiei. Era semnul că vestitorul putea să se apropie fără primejdie. Atunci Turcul își reluă galopul, și ajungând în apropierea celor dintâi tranșee, pline de Venețieni și de Cretani dornici să afle ce voia dela ei pașa otoman, începu să strige cu glas puternic:

– Dacă e printre voi o femeie venețiană care să știe a lupta ca un oștean, spuneți-i că o femeie musulmană de neam ales vrea să se lupte cu ea. Dacă aveți printre voi un om care nu se teme de iatagane, spuneți-i că un căpitan turc ar vrea să-l provoace. Aștept răspunsul.

In tranșee, pe bastioane și pe turnuri se putu vedea mulțimea asediaților agitându-se cu violciune, dar crainicul aștepta în zadar. Cu toate acestea, se întâmpla destul de des ca, spre a rupe monotonia asediului, căpeteniile turcești și creștine să se provoace între ele și să se lupte până la moarte sub privirile celor două armate. E drept că o propunere de luptă între două femei trebuia să pară destul de ciudată celor asediați, deși aceștia știau cu toții că se află printre dânșii ducesa de Eboli, vestitul Căpitan Furtună, care făcuse să se vorbească atât de mult despre ea la asediul Famagustei.

De trei ori își repetă Turcul provocarea, și în cele din urmă protejat mereu de steagul cel alb, se întoarse spre tabără. După cinci minute, artileriile își reluau

muzica lor infernală, însoțite din când în când de puternice detunături de archebuze.

Amiralul rămăsese pe galeră împreună cu nepoata sa, care se și îmbrăcase cu o ușoară armură de oțel, atât de bine lucrată încât nu-i stânjenea nicio mișcare. Mehtiub era lângă ei. Auzind cum bubuiau tunurile din nou, tânăra femeie înțelesese, fără să mai aștepte întoarcerea solului, că provocarea nu fusese primită.

– N'ai noroc! spuse Pașa către Haradgea, care tremura toată de mânie. Creștina n'a primit.

– Să fi devenit oare atât de fricoasă? Ori brațul ei a ajuns nevolnic? se întrebă castelana, cu dinții strânși.

– Vom face-o noi să iasă!

– O, da! Când își va vedea fiul, va ieși îndată.

– Și Leul de asemenea.

– Atunci îmi voi pune planul în lucrare.

– Așteaptă, nepoată. Nu te grăbi, și lasă-te călăuzită de mine, care știu mai multe decât tine în asemenea lucruri.

– Dar nu vezi că ard de nerăbdare, unchiule?

– Armura ta încă nu s'a înroșit, răspunse Amiralul râzând.

– Crezi că nu se va hotărî?

– Se va hotărî, când își va vedea copilul.

– Și dacă, din întâmplare, eu și Mehtiub am fi învinși sau răniți, vom fi siliți să i-l dăm înapoi?

– Pe cine? Copilul? Niciodată! Îl voi da în seama unui călăraș, cu cel mai bun cal arăbesc din câți se

găsesc în tabăra noastră. Dacă pierzi, va fugi îndată, cât va putea calul. Tu știi cum aleargă feciorii deșertului, când au cai buni. Și apoi... nu e numai atâta. Nu te voi lăsa ucisă nici de Creștină, nici de bărbatul ei.

– Ce vrei să spui?

– Voi pune să sape chiar în noaptea aceasta o groapă destul de adâncă, încât să se poată ascunde într'însa zece cavaleri, cari, la momentul potrivit, să poată acoperi retragerea ta și a căpitanului tău.

– Pregătești așa dar o trădare!

– In vreme de războiu, orice e bun, răspunse Amiralul. Să poftească Venețienii la noi în tabără și să protesteze dacă le dă mâna... De altfel, am de gând să vă las să vă luptați în voie, până când veți cădea la pământ sau voi, sau ei.

– Așa încât mâine...

– Nădăjduiesc că vei putea însfârșit să încrucișezi, spada cu dușmana ta de moarte. Acum lasă-mă să mă îngrijesc de asediul acesta, care nu pare să se isprăvească pe cât vrea Sultanul de curând.

– Pot să mă duc să văd copilul? întrebă Haradgea.

– Intreabă pe cei doi negri care stau de pază la ușa cabinei. Ne vom revedea la masă.

Castelana de la Hussif așteptă ca Amiralul să se îmbarce pe vasul ce trebuia să-l ducă la țărm. Apoi se repezi în jos pe scară, spre interiorul vasului, urmată de căpitan.

In fața cabinei în care se afla fiul Leului din Damasc

veghiau alți doi negri, nu mai puțin uriași decât cei dintâiu înarmați cu flînte cu fitilurile aprinse.

– Faceți loc! porunci Haradgea. Eu sunt nepoata Pașei.

– Nu se poate, domniță, spuse unul dintre cei doi negri, ridicând iute flinta cu o mișcare amenințătoare.

– Ți-am spus, nemernicule, că sunt nepoata Marelui Amiral! țipă Haradgea.

– Poți să fii și Sultana favorită, răspunse negrul, nu e voie să intri.

– Și dacă omul care vine după mine ar fi chiar Sultanul, și ar vrea să vadă pe copilul din cabină?

– N'ar intra viu.

– Atunci cine poate să intre?

– Numai Amiralul, răspunse negrul.

– Nimeni altul?

– Nici Mahomed, și nici chiar Allah!

Haradgea scoase un strigăt de mânie și se întoarse spre căpitan, spunându-i:

– Curăță de aici pe nerușinații aceștia!

Și era gata să tragă ea însăși spada și să se arunce asupra celor doi negri, când Mehtiub îi spuse:

– Nu supăra degeaba pe unchiul tău, domniță! Ai prea multă nevoie de el, ca să te poți răsbuna.

– E adevărat, răspunse castelana cu glas șuerător. Dar Amiralul se putea lipsi de a pune paznici aici pe acești doi nevolnici care nu înțeleg nimic.

– Dar înțeleg foarte bine porunca stăpânului, domniță.

– La mine la castel nu voi găsi niciodată oameni atât de credincioși.

– Dar eu, stăpână ?

– Tu ești singurul.

Puse sabia în teacă și se îndepărtă blestemând pe Mahomed și pe Allah, pe când cei doi negri schimbau fitilurile arse ale flintelor lor

VI

Căpitanul Furtună

Cu cinci ani mai înainte, când Mahomed II se hotărîse să cucerească Ciprul pe care Caterina Cornaro, regina acelei insule, îl dăduse Veneţienilor, un tânăr războinic care avea aproape înfăţişarea unui copil, sosise la Famagusta însoţit de un arab cu înfăţişarea aspră şi sălbatecă. După douăzeci şi patru de ore, 150.000 de Turci, conduşi de un general vestit, vizirul Mustafa, împresurau din toate părţile cetatea, hotăriţi s'o cucerească şi să măcelărească toată populaţia creştină, care se ridica la mai mult de cincisprezece mii de suflete. Cu puţine zile mai înainte, Nicosia, şi ea înconjurată şi asediată, fusese luată cu asalt, şi hoardele otomane însetate de sânge creştinesc trecuseră prin sabie aproape toată populaţia. Nici chiar copii nu fuseseră cruţaţi de ura turbată a credincioşilor lui Mahomed; nu scăpaseră decât femeile tinere şi frumoase, care fuseseră trimise să înmulţească numărul roabelor din haremuri la Constantinopol şi la Adrianopol.

Cine era acel tânăr războinic pe care o galeră italiană abia avusese vreme să-l debarce, scăpând apoi cu fuga din vederea celor trei sute cincizeci de corăbii turceşti? Era oare un viteaz care căuta prilejuri de luptă, gata să moară cu Veneţienii apărători ai Sfintei Cruci împotriva Semilunei, sau venea atras de scopuri tainice în locul acela, care avea să fie în curând însângerat cu scene din cele mai înspăimântătoare?

Era o fată de toată frumuseţea, pe care Napoli o admirase atât pentru drăgălăşia ei, cât şi pentru neobişnuita ei îndemânare la arme. Fică a unui duce de Eboli, faimos spadasin asasinat într'o noapte de zece rivali care îl pândiseră într'o stradă întunecoasă, ea era logodită cu un nobil francez, seniorul La Husslère, vrednic oştean pe care republica veneţiană îl angajase trimiţându-l în Răsărit. Din nefericire galera care îl ducea, fusese asaltată între Cipru şi Candia de câteva corăbii ale lui Ali Paşa, şi bietul om, fusese făcut prizonier după o luptă îndârjită, dar zadarnică. Nădejdea că-i vor putea stoarce drept răscumpărare o mare sumă de bani, împiedicase pe învingători să-l ucidă, ca şi faptul că era un Francez, căci pe vremea aceea Franţa avea cu Turcia legăturile cele mai prieteneşti.

Dar unde anume fusese dus? Nimeni nu mai ştia nimic de el. Cu siguranţă însă că se afla în Cipru, care fusese încă de pe atunci cucerit în parte de puterile covârşitoare ale Semilunei.

Tânăra Ducesă, aflând de starea nefericită în care se

afla republica lagunelor, se hotărîse numaidecât să lupte pentru ea, să plece în Răsărit, cu toate că se putea prevedea că războiul nu mai putea fi câştigat de Veneţieni, şi să caute să-şi răscumpere cu orice preţ logodnicul, cu atât mai mult cu cât tatăl ei îi lăsase o foarte frumoasă avere.

Imbarcându-se pe una din numeroasele galere malteze, singurele care mai îndrăsneau să se avânte prin acele mări primejdioase, străbătute zi şi noapte de corăbiile Marelui Amiral care vânau pretutindeni pe creştini, ea debarcase în Cipru, urmată de un arab pe care tatăl său îl cumpărase ca rob la Moka, şi care îşi iubea stăpâna ca un nebun, fiind gata în orice împrejurare să-şi verse sângele pentru dânsa.

După cum am spus, Ducesa ajunsese la Famagusta în haine de oştean şi numai după trei zile îşi văzuse toate drumurile tăiate, deoarece Otomanii, după cucerirea şi distrugerea Nicosiei, se abătuseră asupra celei mai însemnate cetăţi din toată insula, cu hotărîrea de a intra cu orice preţ în stăpânirea ei.

Nimeni nu bănuia că tânărul oştean ar fi o femeie, mai ales văzând curajul cu care se avânta la bătălie. Singur îi ghicise taina un aventurier polonez, căpitan cu leafă, om fără lege şi fără Dumnezeu, pe care republica veneţiană îl angajase numai din lipsă de oameni.

Despre gentilomul francez nu se mai auzise nimic, deşi toţi spuneau că trebuie să fie viu, şi nu departe de Cipru.

Asediul, pe care îl conducea Mustafa, dura de câteva luni, mereu mai aspru şi mai sălbatec, când într'o dimineaţă, în timpul unei clipe de răgaz, apăru sub zidurile cetăţii un Turc tânăr şi neobişnuit de frumos, îmbrăcat într'o armură de oţel, şi sfidă, cum de altfel se făcea destul de des, pe cei mai vrednici căpitani veneţieni să se măsoare cu el. In tabăra turcească îi spuneau Leul din Damasc, deoarece era fiul Paşalei din acel oraş, şi se povesteau minuni despre tăria lui în mânuirea armelor. Chiar în faţa Nicosiei doborîse nu puţine căpetenii veneţiene şi cipriote, şi se bătuse ca un leu adevărat.

Cu o seară mai înainte se iscase o ceartă între Căpitanul Furtună şi aventurierul polonez, care, după cum am spus, ghicise adevărata stare a tânărului războinic; cearta se sfârşise cu hotărîrea de a lupta pe rând amândoi împotriva cavalerului otoman. Amândoi ieşiră deci din Famagusta, pentru a se măsura la luptă dreaptă cu duşmanul, şi spre marea surprindere a tuturor, Polonezul căzuse rănit în piept. Semiluna triumfa din nou, şi Leul din Damasc îşi întărea şi mai mult faima de războinic neînvins. Dar Căpitanul Furtună, adică ducesa de Eboli, uimi şi mai mult pe asediatori ca şi pe asediaţi, atacând cu nemaipomenită îndârjire pe învingătorul Polonezului şi făcându-l să cadă de pe cal, cu o lovitură de spadă la subţiori.

Lucru şi mai ciudat! Leul din Damasc nu purta nicio ură tânărului războinic care îl învinsese; dimpo-

trivă, avea să-i sară mai târziu în ajutor, şi chiar să-l scape dela moarte.

După un asediu care a rămas vestit în istorie, Famagusta, care rămăsese aproape fără apărători şi înfometată, trebuise să se predea, după ce Mustafa făgăduise că viețile şi averile locuitorilor vor fi cruțate.

Dar făgădulala nu fu respectată, şi aproape toată populația fu măcelărită, căpeteniile sugrumate sau jupuite de vii, iar casele jefuite. Tânăra ducesă, rănită de o schije de piatră care-i rupsese armura chiar în clipa când hoardele otomane cu strigăte înspăimântătoare se aruncau asupra celor din urmă bastioane rămase in picioare, fusese ridicată de credinciosul el Arab şi ascunsă într'o tainiță în care se aciuase şi un tânăr războinic venețian, scăpat ca prin minune din uriaşul măcel.

O întâmplare fericită ajutase pe Arab, care nu avea de ce să se teamă, fiind ajutat de haine şi de înfățişare, să se întâlnească cu Leul din Damasc, care se silea din răsputeri să frâneze furia şi cruzimea ienicerilor față cu cei din urmă supraviețuitori. Deşi Turc, Leul din Damasc era un suflet plin de mărinimie. Aflând că aceea care îl învinsese era în primejdie de a fi dintr'o clipă în alta descoperită şi ucisă, alergase îndată în ajutorul ei. Arabul îi destăinuise de altfel că faimosul Căpitan Tempesta era o tânără creştină, şi-i spusese pentruce venise la Famagusta.

Ajutat de starea lui de fecior al Paşalei din Damasc,

el aflase îndată că nobilul francez, vicontele de La Hussiére, după ce căzu în mâinile corsarilor lui Ali Paşa, fusese dus în castelul dela Hussif, în ale căror adâncimi zăceau mulţi alţi prizonieri creştini. Nepoata Marelui Amiral, femeie care se arătase tuturor vrednică de unchiul ei prin cruzime, era stăpână pe acel castel, care fusese răpit Veneţienilor după un lung asediu, şi care se afla nu departe de Famagusta, în fundul unui golf numit Suda, la care nu se putea ajunge decât pe mare, fiind toată insula străbătută în lung şi în lat de hoarde de Musulmani, care în numele credinţei lui Mahomed ucideau în calea lor tot ce li se părea că ar mirosi a creştin.

Frumuseţea tinerei creştine, şi poate şi mai mult vitejia şi priceperea ei la luptă, pătrunsese adânc în sufletul vredniculuí Musulman.

Leul din Damasc se cunoştea cu castelana dela Hussif, căci Alí Paşa îi făgăduise pe nepoata sa ca primă soţie, urmând să se însoţească cu ea îndată după sfârşitul războiului; în felul acesta, putea să caute la castel pe prizonierul francez. De altă parte, teama că taina ar putea să fie descoperită de Ienicerí, care nu se mai săturau de sângele creştinesc, îl îndemnase să închirieze o mică galeră, cu vâslaşi Greci renegaţi, cari de bună seamă că în fundul sufletului lor nu se rugau lui Mahomed. Pe această galeră el puse să se îmbarce ducesa cu Arabul ei şi cu oşteanul veneţian, punând să-l însoţească un sclav de-al lui.

Intre timp, aflase că aventurierul polonez se lepădase de credința părinților săi, și, de nevoie, se făcuse musulman. Căutând printre miile de morți, el nu găsise pe Ducesa de Eboli, și de atunci o căuta pretutindeni, cu gândul de a o vinde ca roabă lui Mustafa.

Intr'o noapte, călăuziți și păziți de Leul din Damasc, fugarii se imbarcaseră pentru a se duce la castel. Despărțirea dintre Ducesă și mărinimosul Musulman fusese deosebit de mișcătoare. S'ar fi zis că amândoi doreau deopotrivă să se regăsească, într'un timp mai mult sau mai puțin îndepărtat, cu toate că erau amândoi logodiți, și de altă lege.

După aventuri de tot felul și pline de primejdii, galera isbutise în cele din urmă să arunce ancora în golful Suda, în fața mărețului castel venețian pe care cele o mie de tunuri ale lui Ali Pașa îl siliseră să se predea.

Haradgea, femeie ciudată și capricioasă, dar mai ales crudă cu creștinii cari îi erau aduși și lăsați în pază până când erau răscumpărați, primise pe Căpitanul Furtună, care i se înfățișase ca un tânăr căpitan albanez, cu cea mai mare cinste, deoarece îi fusese recomandat de robul Leului din Damasc.

Știrile fuseseră adevărate. Nobilul francez fusese dat în paza nepoatei Amiralului, împreună cu alți creștini, pe care cruda și lacoma Musulmană îi punea la strâns lipitori, în bălțile din împrejurimi. Bieții oameni, păziți de aproape de Ieniceri și bătuți cu bastonul la cea mai

mică abatere, erau siliți să slujească de momeală pentru lipitori, care se urcau pe trupurile lor. Astfel, secătuiți de sânge, în scurt timp erau destul de slăbiți ca să nu se mai poată gândi să scape cu fuga. Nobilul francez nu fusese nici el cruțat, deși se aștepta, mai curând sau mai târziu, să fie răscumpărat cu o sumă mare de bani.

Ducesa, pentru care Haradgea simțise dela început multă prietenie, crezând că era un căpitan albanez, izbutise să obțină iertarea nefericitului senior; dar lipitorile îl aduseseră într'o atât de tristă stare, că nu mai rămâneau decât slabe speranțe de îndreptare. Haradgea, mereu mai îndrăgostită de frumosul căpitan, încercase să-l distreze cu privelişti sângeroase, punând câțiva negrii să se lupte între dânşii cu ghiare de fier cu vârfurile ascuțite.

Ziua plecării sosi însfârşit. Ducesa şi toți ai săi, împreună cu bietul Viconte, se îmbarcaseră pe corăbioara cu care veniseră, cu gândul de a se îndrepta spre coastele Candiei, care erau pe atunci stăpânite de Veneţieni. Plecaseră de câteva ceasuri, când ajunse la castelul de la Hussif căpitanul polonez, prefăcut în Turc. Aflase că seniorul de La Hussière se află acolo, şi alergase cu nădejdea că va da şi peste ducesă.

Aflând din gura acestui renegat că frumosul căpitan era o femeie creştină, Haradgea, care nu pútea să uite că se îndrăgostise de dânsa, dădu poruncă să se pregătească pe dată o galeră, şi porunci lui Mehtiub să

trivă, avea să-i sară mai târziu în ajutor, şi chiar să-l scape dela moarte.

După un asediu care a rămas vestit în istorie, Famagusta, care rămăsese aproape fără apărători şi înfometată, trebuise să se predea, după ce Mustafa făgăduise că vieţile şi averile locuitorilor vor fi cruţate.

Dar făgăduiala nu fu respectată, şi aproape toată populaţia fu măcelărită, căpeteniile sugrumate sau jupuite de vii, iar casele jefuite. Tânăra ducesă, rănită de o schije de piatră care-i rupsese armura chiar în clipa când hoardele otomane cu strigăte înspăimântătoare se aruncau asupra celor din urmă bastioane rămase in picioare, fusese ridicată de credinciosul ei Arab şi ascunsă într'o tainiţă în care se aciuase şi un tânăr războinic veneţian, scăpat ca prin minune din uriaşul măcel.

O întâmplare fericită ajutase pe Arab, care nu avea de ce să se teamă, fiind ajutat de haine şi de înfăţişare, să se întâlnească cu Leul din Damasc, care se silea din răsputeri să frâneze furia şi cruzimea Ienicerilor faţă cu cei din urmă supravieţuitori. Deşi Turc, Leul din Damasc era un suflet plin de mărinimie. Aflând că aceea care îl învinsese era în primejdie de a fi dintr'o clipă în alta descoperită şi ucisă, alergase îndată in ajutorul ei. Arabul îi destăinuise de altfel că faimosul Căpitan Tempesta era o tânără creştină, şi-i spusese pentruce venise la Famagusta.

Ajutat de starea lui de fecior al Paşalei din Damasc,

el aflase îndată că nobilul francez, vicontele de La Hussiére, după ce căzu în mâinile corsarilor lui Ali Paşa, fusese dus în castelul dela Hussif, în ale căror adâncimi zăceau mulţi alţi prizonieri creştini. Nepoata Marelui Amiral, femeie care se arătase tuturor vrednică de unchiul ei prin cruzime, era stăpână pe acel castel, care fusese răpit Veneţienilor după un lung asediu, şi care se afla nu departe de Famagusta, în fundul unui golf numit Suda, la care nu se putea ajunge decât pe mare, fiind toată insula străbătută în lung şi în lat de hoarde de Musulmani, care în numele credinţei lui Mahomed ucideau în calea lor tot ce li se părea că ar mirosi a creştin.

Frumuseţea tinerei creştine, şi poate şi mai mult vitejia şi priceperea ei la luptă, pătrunsese adânc în sufletul vrednicului Musulman.

Leul din Damasc se cunoştea cu castelana dela Hussif, căci Ali Paşa îi făgăduise pe nepoata sa ca primă soţie, urmând să se însoţească cu ea îndată după sfârşitul războiului; în felul acesta, putea să caute la castel pe prizonierul francez. De altă parte, teama că taina ar putea să fie descoperită de Ienicerl, care nu se mai săturau de sângele creştinesc, îl îndemnase să închirieze o mică galeră, cu vâslaşi Greci renegaţi, cari de bună seamă că în fundul sufletului lor nu se rugau lui Mahomed. Pe această galeră el puse să se îmbarce ducesa cu Arabul ei şi cu oşteanul veneţian, punând să-i însoţească un sclav de-al lui.

Intre timp, aflase că aventurierul polonez se lepădase de credinţa părinţilor săi, şi, de nevoie, se făcuse musulman. Căutând printre miile de morţi, el nu găsise pe Ducesa de Eboli, şi de atunci o căuta pretutindeni, cu gândul de a o vinde ca roabă lui Mustafa.

Intr'o noapte, călăuziţi şi păziţi de Leul din Damasc, fugarii se imbarcaseră pentru a se duce la castel. Despărţirea dintre Ducesă şi mărinimosul Musulman fusese deosebit de mişcătoare. S'ar fi zis că amândoi doreau deopotrivă să se regăsească, într'un timp mai mult sau mai puţin indepărtat, cu toate că erau amândoi logodiţi, şi de altă lege.

După aventuri de tot felul şi pline de primejdii, galera isbutise în cele din urmă să arunce ancora în golful Suda, în faţa măreţului castel veneţian pe care cele o mie de tunuri ale lui Ali Paşa îl siliseră să se predea.

Haradgea, femeie ciudată şi capricioasă, dar mai ales crudă cu creştinii cari îi erau aduşi şi lăsaţi în pază până când erau răscumpăraţi, primise pe Căpitanul Furtună, care i se înfăţişase ca un tânăr căpitan albanez, cu cea mai mare cinste, deoarece îi fusese recomandat de robul Leului din Damasc.

Ştirile fuseseră adevărate. Nobilul francez fusese dat în paza nepoatei Amiralului, împreună cu alţi creştini, pe care cruda şi lacoma Musulmană îi punea la strâns lipitori, în băltile din împrejurimi. Bieţii oameni, păziţi de aproape de Ieniceri şi bătuţi cu bastonul la cea mai

mică abatere, erau siliți să slujească de momeală pentru lipitori, care se urcau pe trupurile lor. Astfel, secătuiți de sânge, în scurt timp erau destul de slăbiți ca să nu se mai poată gândi să scape cu fuga. Nobilul francez nu fusese nici el cruțat, deși se aștepta, mai curând sau mai târziu, să fie răscumpărat cu o sumă mare de bani.

Ducesa, pentru care Haradgea simțise dela inceput multă prietenie, crezând că era un căpitan albanez, izbutise să obțină iertarea nefericitului senior; dar lipitorile îl aduseseră într'o atât de tristă stare, că nu mai rămâneau decât slabe speranțe de îndreptare. Haradgea, mereu mai îndrăgostită de frumosul căpitan, incercase să-l distreze cu privelişti sângeroase, punând câțiva negrii să se lupte între dânşii cu ghiare de fier cu vârfurile ascuțite.

Ziua plecării sosi însfârşit. Ducesa şi toți ai săi, împreună cu bietul Viconte, se îmbarcaseră pe corăbioara cu care veniseră, cu gândul de a se îndrepta spre coastele Candiei, care erau pe atunci stăpânite de Veneţieni. Plecaseră de câteva ceasuri, când ajunse la castelul de la Hussif căpitanul polonez, prefăcut în Turc. Aflase că seniorul de La Hussière se află acolo, şi alergase cu nădejdea că va da şi peste ducesă.

Aflând din gura acestui renegat că frumosul căpitan era o femeie creştină, Haradgea, care nu pútea să uite că se îndrăgostise de dânsa, dădu poruncă să se pregătească pe dată o galeră, şi porunci lui Mehtiub să

alerge după fugari, să-i prindă cu orice preț și să-i aducă înapoi la castel. Urmărirea corăbioarei începu numaidecât, și în ziua următoare fugarii fură ajunși de pe urmă. Se aflau încă aproape de coastele Ciprului, căci nu avuseseră destul vânt, iar Grecii aveau puține lopeți. Robul Leului din Damasc, care era un prea bun înotător, văzu îndată primejdia ce se apropia, și aruncându-se în apă, ajunse la țărm și de acolo la tabăra turcească.

Curând se încinse o luptă scurtă și disperată între fugari și urmăritori. Corăbioara fu luată cu asalt, căci Grecii renegați nu putură să facă față atacurilor numeroșilor marinari ai lui Mehtiub, iar seniorul de La Hussière căzuse greu rănit de un glonț de flintă care îi străbătuse plămânii. In felul acesta, ducesa căzuse în mânile aventurierului polonez, care venise și el cu Mehtiub. Dar lucrurile nu sfârșiră bine pentru Turci. Renegații Greci, știind ce soartă grozavă îi așteptau dacă ajungeau la castel, dăduseră foc galerei în timp ce ea se apropia de țărm, și fugiseră cu bărcile. In tulburarea care cuprinsese pe toți cei ce se aflau pe corabie, Polonezul se folosise de împrejurare pentru a arunca în mare pe nobilul La Hussière, care era pe moarte, și care se înecă numaidecât.

Intre timp renegații Greci isbutiseră să pună mâna pe o barcă. Luând aproape cu sila pe ducesă, care tot mai nădăjduia că logodnicul ei putea fi salvat, ei ajunseră fără greutate la țărm, care era numai la câteva

mile. Acolo ei îşi căutară un adăpost înăuntrul insulei, ştiind bine că şi Mehtiub, Polonezul şi marinarii lor nu vor întârzia să se apropie de ţărm şi să-i urmărească din nou. Soarta îi călăuzi spre o casă nelocuită, în care abia avură timp să se baricadeze, căci duşmanii se şi apropiaseră de ei. Cu focuri de flintă fugarii încercaseră să respingă pe Musulmani, pe care căpitanul îi îndemna cu îndârjire la atac; în cele din urmă se refugiaseră în camerele de sus, continuând lupta cu multă furie.

In clipa în care Grecii, călăuziţi de oşteanul venetian apărau scara, acoperişul fu găurit. Printr'însul, Mehtiub, Polonezul şi un ienicer intraseră într'o încăpere în care se aflau ducesa, credinciosul său Arab şi doi marinari. Un duel nemilostiv începu îndată între ducesă şi renegat, care căzu cu pieptul deschis de o lovitură de spadă. Aproape în acelaşi clipă căzu şi Mehtiub, cu capul spart de un glonţ de archebuză, astfel că numai după o lună şi jumătate de îngrijiri putuse să-şi ia din nou în primire slujba de căpitan.

Arabul se scăpase de ienicer prin câteva lovituri bine alese. Dar creştinii nu erau încă biruitori; şi în clipa în care ducesa şi oamenii săi alergau în ajutorul tovarăşilor, bietul Arab cădea ucis de un glonţ de pistol, tras de aventurierul polonez în ultimele spasmuri ale agoniei. Trădătorul nu-l ţintise pe el, ci pe stăpâna lui, şi Arabul căzu apărând cu trupul său pe aceea asupra căreia veghea.

Intre timp Turcii luptau neobosiţi împotriva Grecilor renegaţi, fiind încredinţaţi că-i vor prinde, dar un ajutor neaşteptat sosi pentru cei asediaţi. Robul Leului din Damasc ajunsese în tabăra stăpânului său şi-i adusese vestea despre primejdia care ameninţa pe creştină. Cavalerul turc, care se şi îndrăgostise de Căpitanul Furtună, alergase cu' treizeci de cavaleri din Damasc la castelul de la Hussif. Acolo nu aflase însă pe fugarii de pe corabie, şi după o convorbire aprinsă cu Haradgea, plecase în căutarea lor, ajungându-i chiar în clipa în care Turcii de pe galeră erau gata să prindă pe Grecii renegaţi, şi cu ei şi pe Căpitanul Tempesta. Aruncându-se în focul luptei cu oştenii săi, puse pe fugă pe acei nemernici, şi salvă astfel pentru a doua oară pe femeia pe care cu atât mai mult o iubea, după ce aflase dela marinari de moartea vicontelui francez.

Castelul dela Hussif fiind prea apropiat, şi deci fiind cu toţii lângă o prea mare primejdie, Leul din Damasc călăuzi pe fugari în căsuţa unui Grec renegat, pentru a odihni pe ducesa istovită de atâtea emoţiuni. Timp de două săptămâni, curajoasa femee fu între viaţă şi moarte; dar în cele din urmă, sănătatea ei de fier ieşi învingătoare.

In tot acest răstimp, Leul din Damasc nu părăsise o clipă căsuţa cea albă care se oglindea în valurile liniştite ale golfului. Nimeni nu venise să-i tulbure, dar pentru orice împrejurare, treizeci de cavaleri damas-

chini, toți Greci renegați, veghiau pe toate drumurile ce duceau dela Hussif spre mare. Intr'o zi, pe când ducesa se însănătoșise cu totul, un călăraș turc ce purta în vârful lăncii o batistă albă, se ivi cerând să vorbească cu Muley-el-Kadel. Abia poftit în casă, el întinse nobilului Damaschin o casetă de argint, spunându-i numai atât:

- Din partea Sultanului nostru.

Apoi se urcă din nou pe cal, și plecă în galop.

Ducesa, care era de față, văzu cum Turcul se făcuse palid ca un mort.

- Ce ai Muley? întrebase ea neliniștită.

- Privește, răspunse Musulmanul cu voce tulburată.

Deschisese caseta cizelată artistic, și-i arătă un frumos cordon de mătase neagră pe care îl găsise înăuntru. Era ștreangul pe care Sultanul obișnuia să-i trimită în dar celor căzuți în disgrație, și care însemna o poruncă discretă de a se spânzura.

Ducesa, care și ea începuse să iubească pe Turcul cavaler, scoase un țipăt de groază.

- Ce ai de gând să faci Muley? întrebase ea.

- Viața e prea zâmbitoare, alături de tine, ca să dau ascultare unei asemenea porunci, răspunse mândrul Leu din Damasc. Reneg credința părinților mei și trec la legea ta. Du-mă în Italia, Eleonora. Tu știi cât de mult te iubesc.

In aceiași seară ajutați de întunericul adânc și de renegații Greci, ei părăseau în tăcere coastele Ciprului,

care căzuseră în întregime în mânile Musulmanilor, şi îndreptându-se spre Veneţia pe bordul unei galere, se stabiliră cu locuinţa în palatul Loredan.

Căsătoria fu sărbătorită cu multă pompă, căci vestea vitejiilor Căpitanului Furtună ajunsese de mult la Veneţia. Din împreunarea lor se născu un copil, căruia îi puseră numele de Enzo. Dar Haradgea nu-i uitase, şi trimisese ucigaşi cu plată la Napoli şi la Veneţia, unde aveau locuinţă Leul din Damasc şi soţia lui; dar ucigaşii nu isbutiseră să-şi aducă gândurile la îndeplinire.

Vestea războiului pe care Sultanul era pe cale de a începe împotriva Candiei, după ce învinsese, sau mai bine zis după ce distrusese tot Ciprul, hotărise pe Leul din Damasc şi pe soţia lui să se ducă în acea insulă, în care aveau moşii întinse. Din nefericire, Musulmanii şi ajunseseră la Candia, cu trei sute de galere şi o sută de mii de oameni, după ce cuceriseră mai întâi Canea, şi cei doi soţi rămăseseră acolo. In acelaşi timp, Haradgea trimisese să fure pe micul Enzo, şi, în înţelegere cu Ali Paşa, pregătise cursa isbutită împotriva Paşalei de la Damasc.

VII

Provocarea

n clipa în care trimisul lui Haradgea îşi rostea provocarea, pe terasa unui turn care suferise de curând puternice bombardamente, se aflau Leul din Damasc şi ducesa de Epoli, care, după cum am spus, rămăseseră asediaţi la Candia. El era un om plăcut la înfăţişare, arătând cel mult treizeci de ani, înalt de statură, cu pielea albă, cu mustăţile şi cu părul negru, şi cu ochii vii şi arzători care vădeau în el pe adevăratul oştean musulman, născut în Asia şi nu moleşit în Turcia Europeană. Cât despre ea, era o femeie nespus de frumoasă, cu mult mai tânără decât el, înaltă şi subţirică, cu ochi negri ca de cărbune, cu gura roşie în care râdeau două şiruri de dinţi ca mărgăritarul, şi cu pielita negricioasă a oamenilor de la miazăzi. Soţul ca şi soţia erau îmbrăcaţi cu armuri din oţel pline cu arabescuri, şi purtau în cap coifuri împodobite cu prea frumoase pene de struţ.

Auzind provocarea aruncată de Turc, a cărui voce

puternică ajungea până la terasă, cei doi soţi se priviseră cu adâncă uimire, şi nu fără nelinişte.

– Vor să provoace o femeie creştină! strigă ducesa, ducând fără voie mâna la mânerul săbiei. Ce femeie? Pe mine, poate? Ce crezi despre asta, Muley?

Leul din Damasc, care rămase să privească pe cavalerul turc ce îşi rostea pentru a doua oară provocarea, cu glasul şi mai puternic, nu răspunse numaidecât, dar se făcuse puţin mai palid.

– Ce vrei să spun Eleonora? spuse el în cele din urmă. Sunt tot aşa de uimit ca şi tine. Intr'adevăr, provoacă pe o femeie creştină să se bată cu o Turcoaică şi cu un căpitan de-al lor.. Dar de când oare Turcoaicele care nu ştiau decât să trăiască în haremuri, printre parfumuri şi fumuri de narghilea, au învăţat să mânuiască armele? Pentru mine e o taină. Şi totuşi ascultă; pentru a treia oară strigă că o femeie turcă vrea să se lupte cu creştina.

– Dar cine poate fi? întrebă ducesa, scoţându-şi coiful şi netezind cu mâna părul lung şi negru ce-i cădea pe spate.

Leul din Damasc o privi cu ochii aţintiţi într'ai ei.

– Văd în privirile tale, Eleonora, o flacără ce aruncă scântei.

– Şi ce-ţi spune acea flacără?

– Că ai vrea să te măsori cu acea misterioasă Turcoaică ce vine să provoace pe creştini.

– Ai ghicit, Muley.

– Şi ai vrea să te pui în primejdie?...

– Da, Muley, dar nu ştii pentruce.

– Nu pot să ştiu.

– Pentrucă bănuiesc că acea femeie trebuie să fie Haradgea.

Leul din Damasc sări deodată.

– Cruda nepoată a lui Ali Páşa?

– Fosta ta logodnică, spuse Eleonora râzând. Dacă te-ai fi căsătorit cu ea, ar fi făcut din tine, care ai fost totdeauna atât de drept şi de mărinimos, cine ştie ce călău al creştinilor.

– Din fericire, ochii tăi şi frumuseţea ta m'au oprit la vreme, spuse Muley.

– Şi ai rămas mărinimos.

– Crezi într'adevăr, Eleonora?

– Da, Muley.

Se lăsă între ei o scurtă tăcere, întreruptă numai de câte o bubuitură de tun, căci după ce provocarea rămăsese fără răspuns, bombardamentul începuse din nou. In cele din urmă, Leul din Damasc, trecându-şi mâna pe fruntea asudată de lupte, spuse:

Dacă ar fi într'adevăr vorba de Haradgea, nu te-aşi împiedica să primeşti provocarea şi să te lupţi alături de mine, căci e vorba şi de o căpetenie creştină.

– Inima îmi spune că ea este, spuse Eleonora. Tu care ai cunoscut-o mai bine ca mine, poţi să-mi spui cât e de pricepută la luptă.

– Se spunea că e foarte tare, căci a avut drept

maestru pe acel Mehtiub pe care marinarii tăi abia de nu l'au ucis în lupta din casa părăsită.

– Au trecut patru ani de atunci, Muley.

– Şi de atunci până acum a avut vreme să înveţe şi mai bine lupta.

– O nu mi-e teamă de acel tigru cu fuste! Căpitanul ei, care a învăţat-o să lupte nu ajungea nici la picioarele tatălui meu.

– Crezi că el va veni să lupte alături de Haradgea?

– Aşa bănuiesc.

Nici mie nu mi-e teamă, de el spuse Muley. Tu m'ai învăţat să dau lovituri de maestru pe care nu le cunoaşte niciun Turc.

– Aşa dar, te-ai hotărât?...

– Da, dacă e vorba de Haradgea, pentrucă pe urmă vom trăi cu atât mai liniştiţi. Ucigaşii cari au încercat să ne trimită pe lumea cealaltă, la Veneţia şi la Napoli erau toţi Turci prefăcuţi în creştini, şi numai nepoata Amiralului s'a putut gândi să-i trimeată pe urmele noastre.

Ducesa se apropie de scara de piatră ce ducea înăuntrul turnului, şi strigă:

– Mico!

După câteva clipe, un om se arătă pe terasă. Era un Albanez înalt şi vânjos, de vreo patruzeci de ani, îmbrăcat cu costumul pitoresc al acelor munteni războinici.

Pe vremea acea, Albanezii încă nu trecuseră la ma-

homedanism. Spre a scăpa de primejdie, după ce îşi apărară în chip eroic locuinţele din creerul munţilor împotriva urgiei turceşti, emigraseră în număr mare în Dalmaţia. Acolo fuseseră înrolaţi şi duşi la Veneţia, care avea mereu nevoie de soldaţi pentru a-şi apăra coloniile din Mediterana de răsărit ameninţate necontenit de sultanii dela Constantinopol.

După ce pierduse pe credinciosul ei Arab, ducesa luase pe acest Albanez, ştiind bine că lua un viteaz, gata oricând să tragă sabia sau hangerul.

– Ce doreşti, stăpână? întrebă el.

– Ai grijă de caii noştri, căci vom avea nevoie de ei mâine.

– Da, stăpână.

– Pregăteşte-ne pintenii şi scutul.

– Altceva nimic?

– Ba da. In urmă te vei duce la căpitanul general al Candiei şi-i vei spune că dacă se întoarce mâne cavalerul turc care a rostit provocarea, să lase podul mişcător de la bastionul Malamocco.

– Vrei să te lupţi.

– Aşa cred.

– Mă laşi să viu şi eu, stăpână? Ştii cât de mult urăsc pe Turci, de când au măcelărit pe ai mei şi au dat foc la o mie de sate.

– Ştiu, dar voi ieşi numai cu stăpânul. Poţi să pleci, Mico.

Albanezul dispăru, pe când ducesa se întorcea spre

Leul din Damasc. Acesta, cu coatele sprijinite de meterezele turnului, se uita la tragerile asediatorilor şi ale asediaţilor.

– Te-ai hotărât, Muley ? îl întrebă ea.

– Da, Eleonora, căci acum sunt şi eu încredinţat că e vorba de Haradgea. Ah, sălbateca ! De-ar da domnul să cadă sub loviturile tale...

– Nu te teme, căci va cădea... Vino ; gloanţele încep să cadă şi pe aici, şi e mai bine să ne ascundem sub boltă.

Şi într'adevăr, şederea pe terasă începuse să devină primejdioasă. Artileria turcească, cuprinzând mai mult de opt sute de guri de foc, fără a mai socoti şi tunurile de pe corăbii, începuse să tragă cu multă străşnicie, pentru a proteja pe oamenii ce săpau tranşeele. Asediatorii întrebuinţau mai ales ghlulele de piatră, cântărind fiecare cel puţin cincizeci de kilograme, şi aruncate de guri de foc anume făcute.

Scopul lor era, mai înainte de orice, să facă oraşul cu neputinţă de a mai fi locuit de Veneţieni ca şi de Candioţi. Şi e drept că isbuteau, căci acei bolovani sfărâmau acoperişurile în căderea lor, şi ucideau pe toţi cei ce se găseau în casă. Cât despre turnuri şi bastioane, care erau cu mult mai solid construite, le dărâmau cu mine urlaşe.

Ducesa şi Leul din Damasc scoborîră pe scara dinăs untrul turnului şi intrară într'o sală luminată prin două ferăstruici înguste. In încăpere se aflau două paturi

căţiva saci cu merinde, câteva ulcioare cu apă şi armure de tot felul. Acesta era azilul pe care căpeteniile veneţiene îl dăduseră Căpitanului Tempesta; refugiu destul de puţin plăcut, dar de bună seamă, mai sigur de cât orice casă din oraş, căci ghiulelele de piatră se spărgeau de pereţii turnului fără măcar să lase un semn.

Abia intraseră, când Albanezul se înfăţişe spunând:

– Stăpână, un Turc a venit să-ţi vorbească.

– Un Turc! strigă ducesa. Cum a putut să intre în Candía fără să-şi piardă capul?

– Nu ştiu stăpână.

– E înarmat? întrebă Leul din Damasc care, pentru a se feri de orice surpriză, luase de pe perete un pistol lung, pregătindu-se să aprindă fitilul.

– Nu mi se pare.

– Cercetează-l cu de-amănuntul, şi apoi spune-i să intre.

– Un glas care făcu să tresară pe ducesă şi pe soţul ei, ajunse până la ei de la a doua scară. Apoi un om de vreo patruzeci de ani, cu figura bronzată şi împodobită cu o barbă lungă şi neagră, şi îmbrăcat ca un marinar de pe galerele musulmane, intră spunând:

– Aşa dar m'aţi uitat? Cu toate acestea, de patru ani eu unul n'am uitat nici pe fiul Paşalei din Damasc, şi nici pe Căpitanul Furtună, sau mai bine zis pe Eleonora Hamid.

Ducesa scoase un strigăt de uimire şi de bucurie.

– Nikola Stradiotul! Grecul cel renegat!

– Da, stăpână, cel care acum patru ani, din porunca Leului din Damasc, a călăuzit galera care te ducea la Hussif, ca să faci cunoştinţă cu nepoata Marelui Amiral.

– N'am uitat, Nicola, spuse ducesa, venindu-i repede în întâmpinare pe când Leul din Damasc stingea fitilul pistolului. Dar de unde vii?

– Din tabăra turcească, sau mai bine zis din galera lui Alî Paşa, unde sunt silit să mă bat cu creştinii şi să mă prefac că sunt musulman, pe când în fundul sufletului nu mi-am părăsit niciodată credinţa.

– Dar cum ai putut să intri în Candía, aşa îmbrăcat turceşte? îl întrebă Leul din Damasc.

– Cu ajutorul unei căpetenii veneţiene pe care am cunoscut-o pe vremuri, şi pe care l-am scăpat odată să nu fie jupuit, răspunse grecul. Apoi privind cu nelinişte pe ducesă, adăugă: Aţi mai avut vreo veste de la Haradgea:

– Nu, niciuna.

– Tigresa se află aici, pe galera unchiului său.

Muley-el-Kadel şi ducesa strigară într'un glas:

– Haradgea e aici!

– Şi încă mai sălbatică şi mai nemilostivă ca oricând, spuse Nicola. Ia seama stăpână! A jurat să te ucidă şi să pună mâna pe Leul din Damasc, poate ca să-i încerce cordonul de mătase pe care i l-a dăruit Sultanul. Ţi-aduci aminte, stăpână?

– Ca şi când s'ar fi petrecut ieri, răspunse ducesa, privind cu dragoste pe Muley, care devenise palid la această amintire.

– Dar mai e ceva, spuse grecul, sfiindu-se.

– Vorbeşte, Nicola.

– Vorbeşte! porunci Leul din Damasc.

– Trebuie să-ţi dau, stăpâne, o veste foarte tristă. Pe când naviga spre Constantinopol, tatăl tău a fost prins de o galeră a nepoatei Amiralului, şi se află acum închis în beciurile castelului da la Hussif.

– Tatăl meu! urlă Leul din Damasc. Tatăl meu, ai spus? Sau poate ţi-ai vândut sufletul la Turci şi vii aici ca să mă chinuieşti, căci ştii că inima mea nu mai bate decât pentru cruce, ca şi aceia a unui creştin din naştere?

– Stăpâne, port haine turceşti, doar ca să-mi mântui viaţa şi ca să pot fi de folos creştinilor, dar n'am crezut niciodată în Mahomed. Deschide-mi inima, de vrei, dar nu vei găsi într'însa nici urmă de Allah al musulmanilor, a acelor câini pe cari îi urăsc şi-i voi uri cât voi trăi, pentrucă mi-au ucis nevasta şi mi-au ars în casă pe cei trei copii.

Şi la această crudă amintire, Grecul nu-şi putu stăpâni un suspin.

– Iartă-mă, spuse Muley-el-Kadel, punându-i o mână pe umăr, că o clipă m'am putut îndoi de tine. Te cred. Dar eşti cu totul sigur de cele ce-mi spui?

– In cea dintâiu seară când a ajuns aici, Haradgea a cinat cu unchiul său în foişorul galerei amirale; eu eram de gardă cu alţi patru, la capătul scării, şi astfel am auzit tot ce au vorbit.

– Tatăl meu prins! Tatăl meu la Hussif! strigă Leul din Damasc, cu glasul sugrumat de durere. Câtă cruzime încape în inima aceea de femeie!

– Aşi avea ceva de spus şi stăpânei, adăugă Grecul, dar nu ştiu de fac bine spunându-i.

– Nicola spuse ducesa, m'ai văzut totdeauna purtându-mă ca un oştean mai curând decât ca o femeie. Vorbeşte deci.

– Nu îndrăsnesc, stăpână.

– Vorbeşte. Inima mea e tare.

– Poate nu destul de tare, căci e vorba de fiul tău.

– De Enzo? De micul meu Enzo? strigă vlteaza femeie, aruncându-se în faţa Grecului.

– Am aflat, stăpână, că fiul tău a fost răpit de la Veneţia, şi se află acum pe galera Amiralului.

– Fiul meu!... Fiul meu!...

– Nu te-ai înşelat, Nicola? spuse Muley-el-Kadel, pe când ducesa se arunca pe unul din cele două paturi, plângând cu lacrimi amare.

– Nu, stăpâne. Copilul care a fost adus pe galera amiralâ e fără îndoială fiul tău.

Leul din Damasc făcu o mişcare de descurajare, şi scoase în urmă un strigăt sălbatec.

– Şi tatăl meu şi Enzo!... Haradgea vrea să-mi sfărâme inima!

Işi scoase repede coifful, şi se apropie de ducesă.

– Eleonora, spuse el, lovitura aceasta e grozavă pentru amândoi; dar nu uita că tu eşti Căpitanul Fur-

tună, şi eu sunt Leul din Damasc. Nu trebuie să plângem, când purtăm aceste nume.

– Ai dreptate, Muley, răspunse curajoasa femeie, silindu-se să-şi sugrume plânsul, dar sunt mamă!... Ah, nemernica!... Nu i-a fost de ajuns tatăl tău, ne-a furat şi copilul!... Ce vom face, Muley?

– O vom ucide, răspunse acesta cu hotărîre. Ne vom lupta cu ea, dar îi vom pune condiţiuni.

Se întoarse către Grecul renegat, care avea şi el ochii plini de lacrimi, şi-l întrebă:

– Fiul meu nu se află în vreo primejdie?

– Nu; în faţa cabinei sale veghează zi şi noapte doi paznici, cari au poruncă să nu lase să intre nici chiar pe Haradgea.

– Cine a dat această poruncă, întrebă ducesa, care isbutise să se mai liniştească.

– Paşa el însuşi, răspunse Grecul.

– Nu cumva Marele Amiral îmi protejează fiul? strigă uimit Muley-el-Kadel.

– Aşa s'ar spune. Poate că se teme ca tigresa de la Hussif să nu facă vreo faptă necugetată asupra micuţului.

– Tu poţi să te întorci la galeră?

– Sunt mai marele foişorului şi pot să mă urc la bord când vreau.

– Dar să treci prin tabără, vei putea?

– Nu vă temeţi; sunt destul de cunoscut. Ce voiţi de la mine? Spuneţi-mi. Chiar de ar trebui să-mi pierd viaţa, aşi fi fericit c'o pierd pentru Leul din Damasc şi pentru Căpitanul Furtună.

– Eşti un viteaz, îi spuse Damaschinul. De bună seamă că Dumnezeu s'a milostivit de noi, trimiţându-ni-te.

– Dar nu Dumnezeul Turcilor! spuse Nicola. Porunceşte-mi stăpâne.

Muley-el-Kadel îşi întrebă soţia dintr'o singură privire, şi se înţeleseră numaidecât.

– Intoarce-te pe galera amirală, şi pe cât se va putea apără-ne copilul, spuse el. Să aşteptăm întâmplările viitoare; şi cine ştie dacă într'o zi nu vom răpi şi noi pe Amiral, cu tot asediul şi cu toţi cei o sută de mii de Turci tăbăriţi lângă corăbii. Iţi voi da pe robul meu să te călăuzească! e un Albanez credincios, care te va duce la căpitanul nostru, ca să-ţi dea un bilet de liberă trecere.

– Când te mai întorci, Nicola, să ne mai aduci veşti de la Enzo? îl întrebă ducesa întinzându-i mâna.

– Mă voi întoarce după provocare.

– Poţi să te apropii de el, ca să-i spui că tatăl lui şi mama lui sunt aproape?

– E peste putinţă, stăpână. Nimeni nu intră în cabina copilului, în afară de Paşa. Dacă aşi încerca să intru, aşi fi tras în ţeapă.

– Nu vreau să mori, Nicola, se grăbi să spună ducesa. Ne eşti atât de folositor.

– Sunteţi stăpâni pe viaţa mea, spuse Grecul. Am înţeles că o luptă necruţătoare stă să înceapă între tine şi soţul tău, şi Haradgea cu Amiralul. Puteţi să vă bizuiţi pe mine.

– Ai ghicit, spuse Leul din Damasc. Nu ne vom întoarce în Italia, înainte de a fi desrobit pe tatăl meu şi pe fiul meu, şi de a fi pedepsit pe tigresa de la Hussif.

– Blestemat să fie Mahomed!

Mico apăruse şi el, şi aştepta poruncile stăpânilor.

Acestea fură grabnice şi hotărîte: să se dea Grecului un bilet de liberă trecere, iscălit de căpitanul cetăţii, ca să poată intra din nou în Candia; să se coboare podul în ziua următoare, dacă se va prezenta din nou cavalerul turc, lucru neîndoielnic de altfel, căci de obiceiu provocările se repetau timp de trei zile.

– Du-te, Nicola, şi veghiază asupra fiului meu, spuse ducesa cu un suspin.

– Increde-te în mine, stăpână, răspunse Grecul. Viaţa mea îţi aparţine ţie şi Leului din Damasc.

Sărută mâna curajoasei femei, strânse puternic pe cea a războinicului damaschin, şi se îndepărtă cu Albanezul.

– Ne-au sfărâmat inima, dragul şi scumpul meu Muley. Poate că ar fi fost mai bine să te fi căsătorit cu Haradgea, în loc să fi renegat Semiluna, spuse ducesa.

– Aşa vorbeşti, Eleonora? strigă Leul din Damasc. Intr'adevăr ne-au lovit de-a dreptul în inimă, dar suntem oameni în stare să primim şi să răspundem unei provocări. Când va veni timpul potrivit, mă voi îngriji şi de tatăl meu; deocamdată, vom face tot ce vom

putea pentru a scăpa mai întâi pe Enzo. In ce fel? Nu ştiu nici eu, dar sunt încredinţat că vom isbuti.

– Impotriva lui Alî Paşa?

– Aşa dar nu ştii că Veneţia, Spania, Austria şi Papa se pregătesc să dea puterii turceşti lovitura de moarte? Nu ştiu când, dar liga s'a şi încheiat.

– Pentru a lovi de moarte neamul tău?

Muley-el-Kadel se ridică, şi spuse punând o mână pe inimă:

– Căsătorindu-mă cu tine, am renunţat la Mahomed şi la toate cruzimile turceşti, de care mi-a fost silă totdeauna. Eu sunt creştin.

– Dar te-a costat scump renegarea Profetului!

– Nu te mai gândi la asta, Eleonora. Ştiu cine e tatăl meu; va avea destulă răbdare ca să aştepte ajutorul fiului său. Chiar dacă am devenit creştin, el unul nu m'a renegat.

– Ştiu, Muley, răspunse ducesa. Fără îndoială că a fost la fel de viteaz şi de mărinimos ca şi tine.

– Damascul nu va uita niciodată pe tatăl meu, un Paşe cum n'a mai fost niciunul în toată împărăţia... Eşti hotărîtă?...

– Să înfrunt pe Haradgea? Mă mai întrebi, Muley?

– Cât despre mine, voi smulge inima din piept căpitanului care îi ţine tovărăşie. Îi vom face pe amândoi să cadă sub ochii vitejilor Veneţieni.

– Teme-te de trădare, Muley.

– Nu voi ataca pe căpitan cu iataganul. Nici nu se

aseamănă cu săbiile lungi şi drepte de care tu m'ai învăţat cum să mă slujesc. Acum odihneşte-te, Eleonora; mă duc la căpitanul general, pentru ca totul să fie gata pentru mâine.

– Fereşte-te de gloanţe.

– Nicio teamă; compatrioţii mei au fost totdeauna foarte proşti trăgători.

O sărută pe frunte şi cobori a doua scară, mai trecu prin câteva săli lungi şi boltite în care se aflau cai, şi ieşi din turn.

Ghiulele turceşti cădeau ca grindina peste Candia, tot atât de numeroase ca la Famagusta; cădeau pe acoperişurile de ardezie ale caselor, şi sfărâmându-le, îngropau sub ruine pe locuitorii cari, de altfel, erau mai bucuroşi să moară decât să trăiască, atât de grozavă devenise foametea ce se abătuse asupra oraşului.

Din partea lor, Veneţienii răspundeau tot atât de vârtos, acoperind cu proectile tabăra turcească, şi încercau să strice mai ales mortierele, care făceau atât de mari pagube în cetate.

Deşi erau asediaţi de mai bine de un an, aveau încă muniţiuni din belşug, şi fabricau necontenit altele noi, căci nu duceau lipsă nici de sulf, nici de salpetru, nici de cărbune. Dar pe când solidele bastioane, construite de arhitecţii cei mai pricepuţi ai reginei Adriaticei, rezistau fără să clintească sub focul duşmanului, în schimb oraşul era pe jumătate pierdut, căci o mare parte din case fuseseră cu totul dărâmate.

Din ruinele care acopereau în unele locuri străzi întregi, ieşeau miasme nesuferite, căci familii întregi fuseseră îngropate sub ele, şi asediaţii, stânjeniţi fără încetare de artileria duşmană, nu puteau să facă nici cercetarea ruinelor, nici înmormântarea celor prinşi sub ele. Câinii şi pisicile, care fuseseră altădată foarte numeroşi, ca în toate oraşele din arhipelagul grecesc, şi care ar fi putut să ajute la distrugerea cadavrelor, fuseseră cu toţii mâncaţi de locuitori. In locul lor apăruseră de-asupra Candiei stoluri uriaşe de pasări de pradă, venite nu se ştie de unde, poate din Asia Mică sau poate şi mai de departe; asemeni cu marabuţii din India, aceste pasări nu se temeau de sgomotul tunurilor, şi pe străzile nefericitului oraş se vedeau uneori schelete omeneşti cu totul curăţite de carne de stolurile lor înfometate.

Muley-el-Kadel, urmând al doilea brâu de ziduri, care erau mai puţin bătute de tunurile otomane, se îndreptă spre căpitanul general, ca să hotărască împreună cu el înţelegerea privitoare la provocare, dacă vestitorul s'ar fi prezentat şi a doua zi. In urmă se întoarse la turn, însoţit de Mico.

Toată ziua aceea se trase cu furie de ambele părţi, dar cu mai multe pierderi din partea Turcilor, care erau mai puţin feriţi în tabăra lor; nici chiar noaptea, focul nu se potoli, cu toate că se mai încetinise întrucâtva.

La cea dintâi licărire a zorilor, tunurile turceşti amuţiră ca şi cum ar fi primit o poruncă; după câteva minute, crainicul din ziua trecută porni din nou în

galop spre cetate, fluturând în vârful lăncii un steag de mătase albă.

Veneţienii încetaseră focul şi ei, mai curioşi să asiste la provocarea femeilor decât la aceea a bărbaţilor.

Călăreţul se opri câteva clipe lângă o întăritură mai înaintată, la cinci sau şase sute de metri de Candia, pe care Turcii o luaseră cu asalt şi o ruinaseră cu totul, fără însă a rămânea într'însa, căci erau necontenit bătuţi de tunurile veneţiene. Crainicul privi locurile cu multă luare aminte, apoi îşi urmă drumul spre bastionul Malamocco, pe care se adunaseră toate căpeteniile veneţiene, ca fiind pintenul cel mai înaintat al cetăţii, şi locul de unde se putea vedea mai bine.

Ajuns sub ziduri, crainicul strigă:

– O femeie turcă provoacă pe o femeie creştină, şi un căpitan turc provoacă pe un căpitan veneţian. Ce trebue să răspund Marelui Vizir şi Marelui Amiral?

Muley-el-Kadel, care se afla cu Eleonora pe marginea parapetului, îmbrăcat ca şi ea în oţel din cap până în picioare, răspunse îndată:

– Du-te şi spune nepoatei lui Alî Paşa că se află aici o creştină care doreşte să lupte cu dânsa, şi un căpitan în stare să dea jos de pe cal pe cel mai bun dintre oştenii voştri.

Turcul coborî steagul în semn de salut, şi plecă din nou în trap nebun, trecând pentru a doua oară pe lângă întăritura ruinată, care părea că-l interesează în chip cu totul deosebit.

– Căpitane, spuse Muley-el-Kadel, întorcându-se spre

contele Morosini, care conducea apărarea Candiei, dă poruncă să se coboare podul cetății. Soția mea va da o lecție acelei hoațe de copil.

– Tinerii mei prieteni, răspunse Căpitanul General, cunosc îndrăzneala și priceperea voastră la mânuitul armelor, dar vă sfătuesc să vă feriți bine de trădare.

– Nu vom trece mai departe de întărîtura cea ruinată, răspunse ducesa. Vom fi tot timpul sub protecțiunea tunurilor noastre.

– Și a spadelor noastre! răspunseră căpeteniile de prin prejur.

– Muley, caii noștri sunt gata ?

– Mico e cu ei lângă pod. Să așteptăm.

Trecură zece minute de neliniște încordată pentru toți cei de față. Bastioanele, terasele turnurilor, până și meterezele zidurilor cetății erau pline de oșteni nerăbdători să vadă o nouă isbândă a Căpitanului Furtună. Nimeni nu se îndoia că faimoasa luptătoare, care se acoperise de lauri la Famagusta, avea să învingă pe femeia turcă.

Deodată se auzi o trompetă dinspre avantposturile turcești, și puțin după aceea crainicul sări cu calul peste un șanț, ținând mereu în mână lancea cu steagul alb. In urma lui veneau Mehtiub și Haradgea: cel dintâiu călărea un cal voinic turcoman, iar cealaltă un cal arăbesc de toată frumusețea, cu părul sur, cu coama lungă și cu coada aproape atingând pământul. Amândoi erau îmbrăcați în armuri de oțel, și aveau vizierele coborâte, ca să nu fie recunoscuți; dar îngrijirea aceasta

era zadarnică, cel puțin în ce privește pe Haradgea.

Cei trei călăreți se apropiară de întăritura ruinată, înapoia căreia era un maidan foarte întins și potrivit de minune pentru o luptă de cavaleri; în urmă crainicul înfipse în pământ lancea cu steagul alb, și se întoarse în tabără, lăsând singuri pe cei doi luptători.

- Eleonora, spuse Muley-el-Kadel, cu glas mișcat, ai văzut pe Haradgea?

- Nu poate să fie decât ea, răspunse ducesa.

- Să mergem; n'am nicio teamă că vei învinge, iubita mea.

- Fii liniștit, Muley, căci nu va fi în stare să mă scoată din șea.

- Mai întâi tu; pe urmă voi plăti și eu restul căpitanului.

Strânseră mâinile Căpitanului General și prietenilor săi, coborîră o scară de piatră care, la adăpost de gloanțele turcești, ducea la al doilea rând de ziduri, și ajunseră la pod, care tocmai fusese coborît, sub paza a două companii de Albanezi.

Mico își aștepta stăpânii, abia ținând de căpăstru doi cai frumoși negri, cu șeile de argint.

- Să mergem! spuse ducesa, sărind în șea, să vedem ce culoare are sângele tigresei dela Hussif.

Și împreună cu soțul său se îndreptă în goană spre întăritură, pe când de pe bastioane, de pe turnuri și de pe ziduri se înălțau strigătele mulțimii de oșteni:

- Noroc bun, Căpitane Furtună! Noroc bun, Leule din Damasc.

VIII

Trădare

Ducesa şi soţul ei, urmăriţi de mii şi mii de priviri, atât ale creştinilor cât şi ale Turcilor care ieşiseră din tranşee şi se aşezaseră într'un uriaş semicerc, profitând de încetarea luptei, se îndreptară în grabă spre întăritură, unde Haradgea şi căpitanul său îl aşteptau, nemişcaţi pe caii lor. Soarele, care abia răsărise, arunca scântei mişcătoare pe armurile oştenilor, şi mai ales pe aceea a nepoatei Amiralului, care era argintată şi purta drept emblemă o galeră cu pânzele desfăcute, săpată în aur pe piept.

Ajungând la zece paşi de duşmana sa de moarte, ducesa struni calul şi, coborându-şi viziera, strigă:

– Descoperă-te, ca să văd dacă am într'adevăr a face cu o femeie turcă.

– Te mai îndoeşti? întrebă mânioasă nepoata Amiralului. Deşi sunt îmbrăcată în oţel, trupul meu nu e mai puţin svelt decât al tău.

– Vreau să aflu din gura ta împotriva cui voi avea

să mă lupt, răspunse ducesa. Am dreptul să privesc în faţă pe duşmanul meu.

– Poate că ai şi aflat cine sunt.

– După cum şi tu ştii că eu sunt aceea pe care la Famagosta au botezat-o, pentru vitejia pe care a arătat-o, Căpitanul Furtună.

După ce ezită câteva clipe, nepoata Marelui Amiral coborî şi ea viziera şi îşi arătă obrazul roşu de mânie şi ochii ei ce aruncau flacări.

– Castelana de la Hussif! se miră ducesa, arătând şi oarecare dispreţ. Ce mai vrea oare, după patru ani, de la frumosul căpitan albanez, care s'a dovedit apoi a fi Hamid Eleonora?

Nepoata Amiralului scrâşni din dinţi ca o tigresă şi se făcu palidă ca ceara. Nu putuse niciodată să-şi ierte, că fusese îndrăgostită, fie şi numai pentru câteva zile, de o femeie, fiind încredinţată că era un căpitan albanez.

– Ce vreau de la tine, Hamid Eleonora, soţie a Leului din Damasc? rosti cu glasul şuerător. Vreau să mă răsbun pentru gluma ta nelegiuită.

– Omorându-mă?

– Da.

– Şi crezi că vei putea?

– Nu mă îndoesc cât de puţin.

– Ce-ai făcut cu micuţul Enzo, pe care soţul meu şi cu mine l-am lăsat la Veneţia, cu slugi credincioase? ţipă ducesa trăgând spada din teacă.

– Se vede că nu erau credincioase pe cât ţi-ai închipuit, căci oamenii mei au putut să ţi-l fure şi să coboare Adriatica netulburaţi.

– Ce-ai făcut cu el?

– Nimic pentru moment! dar pentrucă Leul din Damasc a părăsit credinţa părinţilor săi, îl vom pune pe feciorul său în locul lui.

– Vrei să-l faci pe Enzo al meu musulman?

– Aşa nădăjduesc.

Leul din Damasc scoase un strigăt şi scoţând spada se apropiase de Haradgea, care şedea mereu nemişcată, ca înfiptă în şea.

– Soţia mea te va ucide, căţea! strigă el.

Un zâmbet de neîncredere şi aproape de batjocură înflori pe frumoasa gură a Algerienei.

– Al spuse ea în cele din urmă, scoţând şi ea din teacă iataganul, adevărată lamă de Damasc. Vom vedea!

– Am aflat, nemernico, că ai făcut prizonier şi pe tatăl meu.

– Da, l-am prins pe coastele Ciprului, şi acum se gândeşte la traiul cel bun de la Damasc şi la lipsurile de la castelul din Hussif, în ale cărui temniţe se află.

– Fiară sălbatică!

– M'am răsbunat, şi nimic mai mult, răspunse Haradgea.

– Şi acum speri că vei isbuti să-ţi aduci la îndeplinire drăceasca ta răsbunare? întrebă ducesa.

– Da, aşa am speranţă.

– Cine e căpitanul acesta care trebuie să se măsoare cu Leul din Damasc?

– Un om pe care l-ai mai întâlnit odată, pe vremuri: Mehtiub.

– Căpitanul tău, pe care l-am rănit chiar în faţa ta? Aşa dar n'a murit de glonţul acela?

– După cât se pare, nu, căci e gata să lupte cu Leul din Damasc.

– Muley, spuse ducesa, dă-te la o parte. Ne vom bate numai câte doi odată, ca să nu împiedicăm cali.

– Tocmai asta voiam să ţi-o cer şi eu, spuse Haradgea. Dacă voi cădea, Mehtiub are să mă răsbune.

– Atât de puternic îl crezi?

– Da.

– Intre noi două acum, tigresă dela Hussif!

Muley-el-Kadel se aşează în faţa lui Mehtiub, care rămânea tot tăcut şi nemişcat, ca şi când ar fi fost mai degrabă preocupat de sfârşitul luptei, şi-i spuse:

– Nu te mişca de aici până când Turcoaica sau creştina nu va fi învinsă. Bagă de seamă că Veneţienii îţi supraveghiază mişcările, şi că flintele lor sunt gata să tragă.

Căpitanul dădu drumul hăţurilor pe gâtul armăsarului, pentru a arăta că nu se gândea să se clintească. In schimb trase spada, care nu era îndoită ca cele turceşti, ci semăna cu cele folosite de Veneţieni.

– Eşti gata? întrebă ducesa, strângând calul cu genunchii şi strunindu-l din căpăstru.

— Da; femeia turcă e gata să ucidă pe creştină, răspunse Haradgea.

Inchiseră amândouă vizierele şi ridicară armele.

Câteva clipe, cele două femei se priviră cu ură prin deschizătura coifurilor; apoi nepoata Amiralului, mai înfierbântată de dorul luptei, dădu pinteni frumosului său cal arab şi se aruncă asupra ducesei, care aştepta liniştită, cu sabia întinsă înainte şi departe de trup, ca să se ferească şi pe ea, şi capul calului. Haradgea trecu ca un fulger pe lângă ea, încercând s'o lovească cu sabia, dar fără a isbuti, căci lovitura fu parată la vreme. In urmă, după obiceiul călăreţilor turci, sili calul să facă ocoluri ameţitoare şi să se întoarcă în loc. Ducesa, care era şi ea obişnuită cu asemenea întâlniri, întoarse calul pentru a fi mereu în faţa duşmanului, cu sabia întinsă, făcând din când în când câte o împunsătură, mai mult pentru a-şi pregăti mâna pentru lovitura hotărîtoare, decât pentru a face rău. Jocul acesta, deopotrivă de primejdios pentru cele două femei, ţinu câteva minute; în cele din urmă ducesa, văzând că Haradgea încerca s'o atace din stânga, sili calul să facă o săritură şi se repezi asupra ei.

Cei doi cai se isbiră cu atâta putere, că aproape erau să arunce din şea pe cele două femei; în acelaşi timp, se auziră săbiile scrâşnind pe oţelul armurilor, Haradgea, mai puternică şi mai înflăcărată decât ducesa, dădea lovituri de spadă înfricoşetoare, care cădeau toate dinadins peste coif, încât Muley-el-Kadel, deşi

cunoştea vitejia soţiei sale, privea totuşi lupta cu inima îndoită.

– Dedesubt, Eleonora; striga el din când în când.

La un moment dat, ducesa întrerupse lupta şi dădu drumul calului la galop, ca şi când ar fi vrut să scape cu fuga, Haradgea se aruncă spre ea, cu sabia ridicată, strigând:

– Ţi-e frică, deci?... Acesta e vestitul Căpitan Furtună?

Fuga ducesei nu dură nici o jumătate de minut. Apoi calul se opri şi se înţepeni bine pe picioare, şi aşteptă atacul celuilalt, care venea cu coama în vânt şi cu coada lungă fluturând în urmă-i. Dar Haradgea, văzând că duşmanul era atât de hotărît s'o aştepte, fără să clintească, şi temându-se de spada ce sta întinsă şi rezistase atât de bine celor mai furioase lovituri ale hangerului ei, sili calul să se abată din drum ca să nu cadă şi ea cu el, şi atacă din nou, strigând cu glas mare:

– Să vezi, frumosule căpitan, cum ştie să se bată o Turcoaică! Ţine!... Na!.. Ştim şi noi să ne luptăm!

Pentru a doua oară, cele două femei se luaseră de-a binelea la harţă.

Haradgea continua să atace, încercând să silească pe duşman să coboare spada care sta de gardă, şi care arunca sclipiri de foc sub razele aprinse ale soarelui. In schimb, ducesa se mulţumea să se ţină bine în şea

şi să pareze grindina de lovituri de hanger ce cădeau peste ea.

– Pe moartea lui Allah!... blestemă Turcoaica după ce se sili în zadar să dea jos pe Eleonora printr'o lovitură piezişe. Eşti tare ca stâncă; dar n'ai să scapi pentru asta.

In clipa aceea, Muley-el-Kadel, care privea cu şi mai mare nelinişte desfăşurarea luptei, văzu cum Eleonora se înălţa în scări, pregătind o lovitură de spadă, şi cum se întinse deodată peste gâtul calului, strângând mânerul săbiei în mână. Se auzi un strigăt, sau mai bine zis un răget de fiară rănită, şi nepoata Marelui Amiral căzu pe pământ, făcând să scrâşnească armura grea de oţel.

Spada neînvinsei Napolitane îl pătrunsese sub subţioara dreaptă, acolo unde armura e deslipită pentru a lăsa libere mişcările braţului.

Muley-el-Kadel scoase un strigăt de bucurie:

– Ucide pe tigresa de la Hussif! strigă el.

Ducesa era gata să coboare de pe cal, când douăzeci sau treizeci de Turci, care stătuseră până atunci ascunşi în întăritura ruinată, se iviră urlând ca nişte sălbatici şi făcând foc cu flintele lor.

– Trădare! strigă Leul din Damasc, alergând spre soţia sa spre a o proteja. Să fugim!

Să încerce a lupta împotriva acelor trădători, cari aveau şi arme de foc, ar fi fost o nebunie. De aceea Leul din Damasc şi soţia lui, scăpaţi ca prin minune

Spada neînvinsei Napolitane îi pătrunse sub subţioara dreaptă.

de cele dintâiu focuri trase împotriva lor, dădură drumul cailor în goană nebună înspre bastionul Malamocco.

– Repede, repede Eleonoro ! striga Muley. Trag iarăşi ;

Mehtiub se folosise de clipa aceea de tulburare pentru a coborâ de pe cal şi a lua pe Haradgea, care încă nu-şi venise în simţiri ; dar auzind cum o ghiulea de tun explodează în apropiere, se repezi în întăritura părăsită, unde mai erau încă beciuri în bună stare. Turcii cari ieşiseră din aceiaşi redută, şi cari desigur petrecuseră acolo toată noaptea trecută, îi urmară îndată ce răsună a doua lovitură de tun.

Ducesa şi Leul din Damasc ajunseră ca două fulgere pe podul bastionului şi-l trecuseră în goană, pe când companiile de Albanezi ieşeau în grabă afară, deschizând un foc infernal împotriva redutei. De pe ziduri, de pe turnuri şi din bastioane, Veneţienii aruncau injurii Turcilor trădători :

– Nemernici !

– Aceasta e credinţa voastră !

– Mişei nelegiuiţi !

– Veţi plăti scump trădarea aceasta !

Cu iuţeala fulgerului, alte zece tunuri fuseseră aduse în bastionul Malamocco ; astfel, douăzeci de guri de foc acopereau cu ghiulele reduta şi maldanul de lângă ea, împiedicând pe trădători să se întoarcă spre tabără. Căpitanul General al Candiei, alb de mânie, alergase în întâmpinarea ducesei şi a lui Muley-al-Kadel, cari co-

borîseră de pe cai ajungând la al doilea rând de ziduri.

– Eşti rănită, doamnă? întrebase el cu nelinişte.

– Nu, domnule guvernator, răspunse luptătoarea, numai nepoata Amiralului a fost rănită în luptă.

– Am şi văzut-o căzând, de altfel.

– Dar n'am putut să-i vin de hac, cum ar fi meritat.

– Nemernicii! Vă pregătiseră o trădare nerușinată. Şi să mai ai încredere în Otomani! Dar acum sunt cu toţii în redută, şi vom vedea cum vor face ca să iasă de acolo. Nu vom face economie de pulbere.

Şi întradevăr tunarii celor douăzeci de guri de foc nu făceau nicio economie. Loviturile de tun se ţineau lanţ, făcând un sgomot infernal şi turnând peste redută o ploaie de schije, pentru a împiedica pe Mehtiub să ducă pe Haradgea în tabără, şi pe trădători să scape de acolo.

De altfel, toţi dispăruseră, şi pe maidanul ars de soare se răsucea numai frumosul cal arab al castelanei de la Hussif, ca şi când şi-ar fi căutat stăpâna rănită, ca s'o poftească să se urce iarăşi în şea. Calul lui Mehtiub, făcând o săritură uriaşe peste un povârniş de pietre şi de ruine isbutise să intre în redută.

– Unde ai rănit-o? întrebă Muley-el-Kadel, ajutând pe Eleonora să coboare de pe cal.

– La subţioară, răspunse ducesa. M'am folosit de clipa în care ridicase braţul.

– E rănită grav?

– Ce pot să-ți spun eu, Muley ? Caii nu şedeau pe loc; cred totuşi că tigresa de la Hussif nu va mai îndrăsni să provoace femei creştine... Priveşte, vârful sabiei mele e încă plin de sângele ei.

– Nemernicii ! Mi-e ruşine că m'am născut musulman.

– Acum ce facem ? întrebă Eleonora.

– N'am putut să mă măsor cu căpitanul turc, dar nu-mi va scăpa. E acolo în redută; dacă va încerca să scape, se va întâlni cu spada mea, şi sper că nu voi fi mai puţin norocos decât tine.

– Oh, nu vor pleca din redută ! spuse Căpitanul General. Cât timp vor bate cele douăzeci de tunuri ale noastre, nu vor îndrăsni să iasă din adăpost.

– Domnule conte, dacă am încerca să-i prindem ? spuse Eleonora.

– Sub focurile acestea ? Turcii îşi apără prietenii de un asalt posibil, ducesă; ascultaţi ce concert !...

Văzând că provocarea ieşise împotriva dorinţei lor, asediatorii aduseră un mare număr de tunuri şi de bombarde pe frontul de miazăzi al taberei, şi începuseră să tragă cu furie, pentru a împiedica pe Veneţieni să încerce a ieşi împotriva redutei părăsite. Ghiulele de piatră, de fier şi de tuciu ploau cu găleata în faţa bastionului Malamocco ;

– Cine ar îndrăsni să treacă prin această furtună ? spuse ducesei contele Morosini. Dacă aşi arunca în focul luptei două companii de Albanezi dintre cele mai

bune şi mai credincioase, sunt încredinţat că nici a zecea parte n'ar ajunge la ţintă.

– Dar Turcii, credeţi că nu vor încerca să treacă? întrebă Leul din Damasc. Ei sunt de şase ori mai numeroşi decât noi, şi nu se uită la numărul pierderilor.

– Cât timp vom bate maidanul cu tunurile noastre, nu vor îndrăsni să iasă. Voi da poruncă să se tragă ziua şi toată noaptea, mai ales noaptea, căci s'ar putea ca Turcii să facă o încercare disperată. Dar dacă vor face-o, o vor plăti scump, Muley-el-Kadel.

– Crezi deci că Haradgea şi tovarăşii săi ar putea fi siliţi să se predea? întrebă ducesa.

– Aşa nădăjduiesc, doamnă, pentrucă asediul s'ar putea prelungi, şi nu cred că Turcii vor fi adus şi merinde cu dânşii... Dar locul acesta devine primejdios; întoarceţi-vă în turn, şi aveţi încredere în mine. Cât timp vom avea praf de puşcă, trădătorii aceia nu vor ieşi din redută.

Cu toţii părăsiră bastionul, pe care cădeau cu zecile ghiulele turceşti. Muley-el-Kadel, temându-se ca nu cumva vreo schije să lovească pe aceea pe care o iubea, ascultă sfatul contelui şi, urcându-se amândoi pe cai, se îndreptară spre turn, pe când din toate părţile lumea striga cât o ţinea gura:

– Trăiască eroina dela Famagusta! Trăiască viteazul Căpitan Furtună!

Oştenii plini de bucurie, îşi scuturau coifurile şi salutau cu săbiile ridicate.

Intre timp lupta de artilerie devenise atât de puternică, încât nimeni n'ar fi putut spune că mai văzuse asemenea risipă de ghiulele. Turcii apărau reduta cu o ploaie de proectile, care cădeau sau asupra oraşului, făcând alte ruine printre casele locuitorilor, sau peste bastionul Malamocco, din care Veneţienii răspundeau cu tărie la fiecare lovitură. Şi cum cei asediaţi aveau tunuri mai bune şi ochitori mai pricepuţi, o ieşire din tabăra Musulmanilor ar fi fost peste putinţă în clipa aceea, sau dacă nu, ar fi dus la un îngrozitor măcel. Poate că o asemenea ieşire ar fi putut să fie încercată peste noapte.

In redută nu se mai vedea nici o mişcare. De bună seamă, trădătorii se ascunseseră prin beciurile dintre care unele fuseseră cruţate de mine. Niciunul nu încercase să fugă spre tabăra turcească, ştiind că nu ar fi ajuns departe. Numai calul nepoatei Amiralului rămase afară şi, deşi fusese ţintit de mai multe ori, scăpase de ghiulele şi de schije. Bietul animal tot alerga prin faţa întăriturii, nechezând îndelung, şi căută un loc de trecere prin care să ajungă lângă stăpâna lui. Dar goana lui furioasă nu mai avea să continue prea mult, căci pe când trecea pe lângă lancea cu steagul alb, care rămăsese înfiptă în pământ, o schije îl isbi drept în cap, luându-i aproape jumătate din bot. Bietul animal rămase o clipă ameţit de rană, apoi se ridică pe picioarele dinapoi şi, drept în două picioare, făcu astfel doi sau trei paşi. Apoi căzu din nou pe cele

patru picioare și începu să alerge ca un nebun, pierzând sânge cu găleata din rană, până când căzu într'un șanț al redutei. Trăgătorii venețieni îl văzură dând din picioare, și apoi culcându-se pe o parte și înțepenindu-se deodată în cel din urmă spasm al morții.

Soarele se apropia de apus, când Muley-el-Kadel se duse la contele Morosini, însoțit de credinciosul său Mico, Albanezul cel tăcut dar iute la mână, cum sunt toți cei de un neam cu dânsul, prin munții ce înconjoară lacul Scutari.

— Domnule căpitan, spuse el, pe când o ghiulea de piatră dărâma două metereze de pe palatul guvernatorului, ați putea da poruncă la noapte, să se întrerupă focul pentru câteva ceasuri?

— Nu se poate refuza nimic Leului din Damasc și ducesei de Eboli, care au adus atâtea foloase Serenisimei Republici. Știți că sunteți idolii garnizoanei, care, oricât ar fi de împuținată acum, e gata oricând să se măsoare cu Musulmanii cei fără nicio lege.

— Eu sunt creștin, răspunse Damaschinul, și nu mă supăr dacă insultați pe foștii mei compatrioți. Am crucea în piept, cum o are și soția mea.

— Știu, Muley-el-Kadel, răspunse contele. Veneția nu-ți va fi niciodată îndestul de recunoscătoare. Ce vrei de la mine? Vorbește.

— Să încerc noaptea asta, împreună cu Albanezul meu, să ajung la redută și să fur pe nepoata Marelui Amiral, dacă nu va fi murit de rana pe care i-a făcut-o soția mea.

– Vrei să faci această nebunie?

– Da, domnule conte; m'am hotărît. Dar ca să pot ajunge la redută, va fi nevoie de întreruperea focului din partea noastră.

Guvernatorul, care se lupta de douăzeci de ani împotriva Turcilor, în Adriatică, şi Arhipelag şi în insulele din sud, privea înmărmurit pe Leul din Damasc.

– Vrei dar să te duci să cauţi moartea? îl întrebă el.

– Dumnezeul tuturor creştinilor mă va ajuta...

– N'aşi îndrăsni...

– Sunt Leul din Damasc! spuse Muley-el-Kadel cu mândrie în glas. Lasă-mă să fac această încercare.

– Dar ducesa?

– Mi-a dat învoire. Gândeşte-te că nu vom fi niciodată liniştiţi, cât timp va trăi nepoata Amiralului. Vezi în ce fel s'a răsbunat, şi încă după patru ani!... Făcând prizonier pe tatăl meu, pentru a-l arunca în temniţele de la Hussif, şi furând chiar în inima Veneţiei pe fiul meu.

Contele îşi netezi barba lungă şi căruntă, şi aţintindu-şi ochii negri şi pătrunzători asupra Leului din Damasc, îi spuse:

– Aşa vrei? Fie, deşi ne-ar fi uşor să venim de hac celor din redută. Pe Prea Sfânta Fecioară şi pe Sfântul Marcu, nu mă îndoiesc că vor fi siliţi să se predea. E doar o chestiune de zile. După ce vor fi mâncat calul căpitanului turc cu care trebuia să te lupţi, vor

simți ce e foamea, și cum sunt vreo treizeci de inși, dacă nu și mai mulți, vor trebui să se predea.

– Crezi, domnule conte?

– Da, Muley-el-Kadel.

– Nu cunoști bine pe Turci.

– Cu toate acestea, îmi vine alt gând.

– Care, domnule conte?

– Să-i lăsăm pe toți liberi, cu condiția ca Ali Pașa să vă înapoieze copilul pe care l-a răpit la Veneția.

– Nepoata Amiralului se va lăsa mai curând să moară în beciurile redutei, dacă nu va fi murit. Dar vreau să-mi iau singur măsurile.

– Așa dar, ții cu orice preț?

– Da, așa am hotărît. Voi face încercarea, întovărășit de Albanezul meu. Veți vedea cum vom înșela pe acei trădători.

– La ce oră vrei să încetăm focul?

– La unsprezece. Luna iese târziu astăseară.

– Voi pune patru companii de Albanezi lângă pod, gata să-ți sară în ajutor.

– Nu va fi nevoie, căci Mico și cu mine ne bizuim pe un șiretlic.

– Le voi pune totuși, pentru orice împrejurare. Apărătorii Candiei ar fi prea întristați, dacă ar ști că Leul din Damasc nu mai poate să-și pună spada lui cea viteză în serviciul orașului. Vă aștept pe pod, la ora pe care mi-ai spus-o.

In tot timpul zilei, Turcii și Venețienii traseră cu

îndârjire, dar fără mare succes nici dintr'o parte nici din cealaltă, asediatorii fiind încă prea departe de cetate. Focul continuă şi după apusul soarelui, ba chiar îşi îndoi puterile, căci intrară în luptă şi alte guri de foc din şanţuri şi de pe bastioane; şi chiar şi de pe galere. Ghiulele cădeau necontenit pe biata cetate, prefăcând-o pe încetul într'o ruină. Dacă zidurile, bastioanele şi turnurile rezistau, în schimb casele se prăbuşeau de câte ori o ghiulea de piatră se abătea pe acoperişul vreuneia din ele.

La ora unsprezece, Muley-el-Kadel, în picioare, dar îmbrăcat în armură de oţel şi ţinând în mână pistoalele lungi, urmat de Mico, credinciosul Albanez, ajunse la podul bstionului Malamocco, unde îl aştepta Căpitanul General.

– Aşa dar eşti hotărît, Muley? îl întrebă contele, care părea destul de îngândurat.

– Da, domnule căpitan, răspunse Muley.

– Dar ce-ţi mai pasă acum dacă nepoata Amiralului e moartă sau mai trăieşte?

– Dacă mai e în viaţă, şi voi putea să pun mâna pe ea, atunci voi putea avea în schimbul ei pe copilul pe care mi l-a furat.

– Nu spun nu; dar încercarea e prea primejdioasă.

– Suntem înarmaţi până în dinţi, ascunşi de coifuri, şi vorbim turceşte amândoi. Ne vom preface că venim din partea nemernicului de Alí.

– Eşti prea îndrăsneţ!... E adevărat că-ţi spune lumea

Leul din Damasc! ~ Şi întinzându-i mâna, adăugă: ~ Noroc bun, şi ai încredere în noi. Suntem gata să-ţi apărăm retragerea.

~ Mulţumesc, domnule conte. Dă poruncă să se înceteze focul.

Era gata să treacă podul, când îl ajunse din urmă un, oştean subţire şi înalt de statură, pe care îl recunoscu, cu tot întunericul.

~ Tu aici, Eleonora !.. strigă el.

~ Nu face nebunii, Muley, spuse ducesa, cu glasul tremurător. Lasă-mă să vin şi eu cu voi. Trei spade fac mai mult decât două, şi şase pistoale mai mult decât patru.

~ Dacă aşi cădea eu în luptă, răspunse el dând din cap, ai rămânea tu pentru a scăpa pe Enzo; dar dacă am cădea amândoi, fiul nostru ar fi crescut ca un Turc. Nu, Eleonora; păstrează spada ta atât de vitează pentru alte împrejurări. Iţi făgăduiesc că voi fi prudent; şi dacă voi isbuti să pun mâna pe tigresa dela Hussif, nu vom mai avea nicio altă grije. Du-te, scumpa mea; nu te teme şi aşteaptă cu încredere întoarcerea mea.

In clipa aceea, focul amuţise din partea Veneţienilor.

~ Acum e momentul! spuse Muley. Mico, vino!

Acum când fulgerările artileriei nu mai iluminau maidanul, cei doi îndrăsneţi puteau să se apropie de redută fără să fie văzuţi. Turcii nu încetaseră cu tunurile lor, dar cum ei ţinteau bastioanele şi turnurile cetăţii, din partea lor nu era nicio primejdie.

Muley-el Kadel şi Albanezul se aruncară într'o pădurice de castani care se prelungea spre redută, şi porniră, până ce ajunseră lângă şanţul în care căzuse calul castelanei de la Hussif. De partea aceea începea un şanţ, pe jumătate înfundat de dărâmături.

– Scoate sabia! spuse Muley lui Mico.

Slujindu-se ca de o punte de trupul calului, trecură peste şanţ, şi se pregăteau să intre în subterane, când o umbră le ieşi înainte fără veste, întrebând:

– Turci sau Creştini?

– Trimişi de-ai lui Ali Paşa, răspunse îndată Muley-el-Kadel.

– Veniţi; dar aşteptaţi mai întâi să-mi aprind fitilul flintei.

IX

O altă provocare

Turcul începuse sa sufle în fitil, care era aproape stins, luminând faţa lui aspră de ienicer.

Incredinţându-se că paznicul nu avea pe lângă el alţi tovarăşi, Muley-el-Kadel şopti o vorbă Albanezului. Acesta, uşor ca un lup de prin munţii lui, se aruncă asupra Turcului şi-l strânse de gât. Ar fi putut să-l străpungă cu o lovitură de sabie, dar preferă să dea drumul săbiei din mână, ca şi cum ar fi înţeles gândul stăpânului său.

Ienicerul încercă să se împotrivească, dar fu silit să cedeze, căci munteanul era mult mai voinic ca el.

– Să-l dau gata, stăpâne? întrebă Mico.

– Nu; du-l în şanţ, şi ţine-l tot strâns, răspunse Leul din Damasc. Un strigăt, şi suntem pierduţi amândoi.

– Mi-am lăsat sabia din mână, stăpâne, dar tot mai am iataganul ca să i-l pun în gât.

Il apucă în braţe, şi ridicându-l ca pe un copil, coborî în şanţ, după ce stinsese mai întâi fitilul flintei.

Pe jumătate sugrumat de puternica lui strânsoare, ienicerut nu se mai împotrivea, şi nici măcar nu mai încerca să strige. De altfel Leul din Damasc era lângă dânsul, gata să-i înfigă spada în inimă înainte chiar de a fi deschis gura.

Cum niciun alt Turc nu se mai arăta de-asupra redutei, Mulei şi Albanezul coborîră netulburaţi în şanţ, aruncând prizonierul peste calul cel mort.

Din tabăra turcească se trăgea mereu, cu îndârjire, dar ghiulelele treceau dincolo de redută, spărgându-se în bastionul Malamocco sau spulberând meterezele turnurilor. In schimb, din partea Veneţienilor nu se auzea nici cel mai mic sgomot; s'ar fi spus că părăsiseră oraşul. Contele Morosini se ţinuse de vorbă.

– Stăpâne, spuse Albanezul, văzând că ienicerul începe să mişte, ce vrei să faci cu omul acesta?

– Pune-i vârful iataganului în gât.

– S'a făcut, stăpâne.

– Acum lasă-l puţin să răsufle. Strângi prea tare, Mico.

Nu e vina mea, că muntenii sunt mai voinici decât cei din câmpie.

Simţind vârful săbiei pe gât, ienicerul scoase un strigăt uşor, pe care Albanezul i-l înecă numaidecât, punându-i mâna lui largă pe gură.

– Ascultă-mă bine îi spuse Leul din Damasc, plecându-se spre el, dacă scoţi un singur strigăt spre a chema ajutor, nu mai ieşi viu din şanţul acesta.

– Atunci, tu nu eşti musulman? întrebă ienicerul cu glas sugrumat.

– Asta nu te priveşte, răspunse Leul din Damasc. Răspunde însă la întrebările mele. Nepoata Amiralului a murit?

– Nu, dar rana ei e foarte gravă. S'ar spune că acea căţea de creştină nu poate fi învinsă de nimeni. De-aşi întâlni-o...

– Te-ar străpunge dintr'o parte în cealaltă, măcar să fii cu totul îmbrăcat în oţel... Unde se află?

– Intr'un beciu.

– O îngrijeşte Mehtiub?

– Da.

– Unde a fost rănită?

– La subţioara dreaptă. Dacă ar fi fost la stânga, nu s'ar mai fi vorbit de nepoata Amiralului.

– Câţi sunteţi în redută?

– Douăzecişicinci, în afară de căpitan şi de Harad-gea. Acum că ţi-am spus tot, ce vrei să faci cu mine?

– Vreau să te laşi legat şi să-ţi pun căluşul fără să crâcneşti, răspunse Leul din Damasc. Mico, grăbeş-te-te.

Albanezul se repezi la prizonier, îi închise gura cu o batistă de mătase neagră, şi apoi, cu frânghii subţiri cu care îşi umpluse buzunarele, îi legă mâinile la spate şi picioarele.

– Nu încerca să fugi, îi spuse Leul din Damasc. Avem douăzeci de tovarăşi cari stau de pândă în toate

colţurile maidanului, şi nu vei putea să scapi printre ei.

Zicând acestea, ieşi din nou de-asupra sanţului, împreună cu Albanezul, care luase şi flinta prizonierului. Ajungând sus, lângă un turn veneţian dărăpănat, se opriră privind cu grije de jur împrejur, temându-se cu dreptate să nu se ivească şi alţi paznici.

– Nu e nimeni, Mico? întrebă Leul cu vocea pe jumătate.

– Nimeni, stăpâne.

– Unde poate fi beciul în care s'a ascuns Haradgea? Nu văd nicio lumină.

Era gata să înainteze, când Albanezul îl opri.

– Stăpâne, spuse el, focul Turcilor s'a oprit. Oare Alí va fi având de gând să trimită trupe în ajutorul celor din redută?

– Atunci ar fi sfârşitul încercării noastre, căci Veneţienii ar fi siliţi să reînceapă şi ei focul, şi pentru ghiulele, prieteni sau duşmani sunt tot una.

– Să ne grăbim, stăpâne.

Trecură peste o schelărie stricată de obuze, şi coborîră o scară ce trebuia să ducă spre beciuri. Ajunseră fără nicio piedică până în fund, când o lovitură de tun răsună în bastionul Malamocco. Era semnul retragerii. Un lucru grav trebuise să se întâmple în clipa aceea, ca să oblige pe conte să tragă.

– Am pierdut partida! strigă cu necaz Leul din Damasc. Dacă nu fugim, vom fi prinşi între două focuri, şi nu ştiu de vom ajunge vii la Candia.

– Stai puțin, stăpâne, spuse Albanezul. Văd aici un beciu care abia de a fost atins de ghiulele, și care ne va fi de folos, cu atât mai mult că nu mai e nimeni pe aici.

– Ești sigur ?

– Fitilul flintei aruncă puțintică lumină, și tot apuc să văd câte ceva.

Acum loviturile de tun se țineau una după alta.

După ce coborîră încă o scară, Muley-el-Kadel și Albanezul se văzură ajunși înaintea unei vetre mici, zidită din cărămidă. Mico suflă în fitil, se încredință că nu mai era nimeni, și intră cu hotărîrea de a împușca pe cel dintâiu Turc ce i-ar fi ieșit în cale.

– Numai paie, spuse el. Vom putea aștepta aici sfârșitul luptei de artilerie. Creștinii ca și Turcii se vor sătura de a risipi pulberea, și poate că atunci vom avea și vreun prilej potrivit pentru a ne aduce planurile la îndeplinire.

– Intră, spuse Muley.

Albanezul suflă din nou în fitil, și arătă stăpânului său beciul plin numai cu pae și cu scânduri.

– Nimeni, spuse Albanezul.

– Dar se aud glasuri.

– Sunt Turcii din beciurile vecine.

– Ah, de-am putea așeza o mină ca să-i aruncăm pe toți în aer!...

– N'avem pulbere, stăpâne.

– Știu; dar să ascultăm ce spun.

Turcii vorbeau între ei, cu glas destul de tare ca să se audă prin peretele beciului.

– Ehtiub, spunea unul, ar fi trebuit să scăpăm printre tunuri.

– Nebunule! răspundea un altul. Câți dintre noi ar mai fi ajuns în tabără? Veneţienii au tunuri care fac mai mult decât ale noastre.

– Şi săbii, după cât se spune.

– Pentru ce spui asta, Iusuf?

– N'ai văzut cum a doborît Creştina pe nepoata Amiralului?

– Grozavă e, cu adevărat, femeia aceasta.

– Se poate spune că e neînvinsă. La Famagusta am văzut-o cum a rănit pe Leul din Damasc, care era cel mai vestit ostaş din toată împărăţia.

– Feciorul Paşalei, care s'a însurat cu ea în cele din urmă?

– Chiar el.

In clipa aceea, o ghiulea veneţiană străbătu pieziş zidul ce despărtea cele două beciuri, şi cei doi Turci, cari se luminau cu o feştilă, se văzură faţă în faţă cu Leul din Damasc şi cu Albanezul.

Zidul se prăbuşise cu zgomot, dar fără să facă rău nimănui, căci bolţile rămăseseră neclintite. Cei doi Turci, văzând înaintea lor doi oşteni cu armurile deosebite de cele pe care le foloseau soldaţii Sultanului, traseră îndată iataganele şi se repeziră prin spărtura zidului.

– Cine sunteţi voi? întrebară cu glas ameninţător.

Dar Mico îndreptase flinta spre ei, strigând:

– Predaţi-vă, sau de nu, sunteţi morţi!

Leul din Damasc apucase şi el spada, gata să ajute pe vrednicul Albanez. Dar cei doi Musulmani se priviră o clipă şi apoi, repezi ca două veveriţe, se repeziră afară din beciu, urlând:

– Ajutor! Veneţienii!

– Iuţeşte piciorul, Mico! spuse Muley-el-Kadel. Deacum suntem descoperiţi; şi dacă ne cad ceilalţi în spate, ne ucid, că sunt cel puţin treizeci.

Tot atât de repede ca şi cei doi Musulmani, se aruncară şi ei spre ieşire, luând-o îndată la goană, pe când Turcii, cu Mehtiub în frunte, veneau în fugă, întrebând:

– Unde sunt? unde sunt?

Muley-el-Kadel şi Albanezul trecură repede peste urcuşul şanţului şi dădură peste un cal legat de un par; era probabil calul lui Mehtiub care, auzind bubuitul tunului, făcea sforţări disperate ca să se smulgă din lat şi să fugă. Cei doi creştini, văzându-l cu şeaua pe el, avură acelaş gând.

– Sări în spatele meu, Mico! strigă Muley, pe când un glonţ de puşcă sau de pistol îi şuieră la urechi.

– Da, stăpâne, răspunse Albanezul, dar dă-mi voie mai întâi să descarc flinta aceasta, cât mai arde fitilul.

– Grăbeşte-te!

Turcii ieşiseră toţi din beciuri, ca să urmărească pe

fugari. Mico dădu drumul ultimului glonț, căci alte muniții nu mai avea. Se auzi un strigăt: cineva căzuse. Tăind lațul calului, Leul din Damasc sărise în șea și-l strângea puternic între genunchi. Mico sări în spatele lui și strigă:

– Gata, stăpâne!

Turcii nu poartă pinteni folosindu-se în locul lor de scări de formă aproape patrată, care au un colț tăios cu care împung. Fu de ajuns ca Muley să apese scările, și calul făcu o săritură, spărgând dintr'odată împrejmuirea de scânduri a redutei.

Dar între timp alți oameni ieșiseră pe redută din altă parte, și se aruncaseră înaintea fugarilor, agitând iataganele și strigând:

– La moarte creștinii!

Erau cinci sau șase inși; din fericire nu avea niciunul flintă,

Leul din Damasc și Mico se aruncară în mijlocul lor, și abătură peste colfurile lor o ploaie de lovituri care trânti la pământ pe trei sau patru dintre ei. Ceilalți, înspăimântați, o luară la fugă.

Oștenii lui Mehtlub soseau în goană, dar calul, care nu mai avea înaintea lui nicio piedică, începuse să alerge, fără a se înspăimânta de ghiulelele pe care Venețienii le aruncau necontenit din bastionul Malamocco.

– Stăpâne, strigă Mico, mergem la moarte sigură!

– Ține-te bine de mine, și nu te teme. Nu avem decât cinci sute de pași de străbătut... Ah!..

Pe toate turnurile de la miază-noapte ale cetății se aprinseră deodată fanare uriașe, care aruncau luminile lor peste câmpie, așa încât călărețul se putea deosebi din umbrele nopții. Contele Morosini se ținuse de vorbă.

– Mico, spus Muley-el-Kadel, dând îndemn calului. Strigă tare că suntem creștini.

Venețienii continuară să tragă, ca și când ar fi descoperit o primejdie pe aproape, și Turcii răspundeau cu același tărie. Ghiulelele de piatră turcești cădeau în număr mare pe maidanul ce se întindea în spatele redutei, și după ce trăgeau în întuneric o dâră de foc, se spărgeau ca niște bombe adevărate îndată ce atingeau pământul. Primejdia cea mai mare venea din partea lor; dar și Venețienii, văzând călărețul ce înainta spre ei, ar fi putut să pună să tragă cu flinta pe Albanezii ce stăteau de pază lângă podul bastionului.

– Strigă, Mico! repetă Leul din Damasc, strângând hățurile și împungând în coaste bietul animal.

Două strigăte puternice se înălțară, dominând o clipă detunăturile tunurilor și ale bombardelor:

– Suntem creștini!

După o clipă, focul se potolea din partea Veneților, pe când pe terase sporea lumina fanarelor.

Calul, călăuzit de unul din cei mai vestiți călăreți din toată Asia Mică, alerga printre ghiulelele de piatră

ce se spărgeau de jur împrejur, scăpând de moarte ca prin minune.

– Iute! Iute! strigă Muley-el-Kadel, întrebuinţând fără milă scările cele tăioase ce pătrundeau adânc în carnea animalului.

Creştini! Creştini! continua să urle Albanezul, cu vocea lui răsunătoare.

Calul, călăuzit de o mână sigură, străbătu regiunea primejdioasă cu iuţeala unui proectil, şi scăpând în-sfârşit, împreună cu cei doi oameni pe cari îi ducea în spate, se repezi pe podul bastionului Malamocco, unde fu oprit numaidecât de Albanezii de straje. După o clipă, tunurile reîncepeau focul, bătând fără încetare câmpia ce se întindea dincolo de redută.

Căpitanul general, care îşi supraveghea trăgătorii, alergă numaidecât împreună cu ducesa, care părăsise de mult turnul, în prada celei mai adânci nelinişti.

– Viu! exclamă contele. Crucea te-a apărat!

Muley-el-Kadel descălecase, şi apropiindu-se de soţia sa, o strângea cu dragoste la piept.

– După cum vezi, spuse el, ne-am înapoiat. Musulmanii cad mai uşor decât creştinii.

– Ai trecut printr'o ploaie de foc, Muley, răspunse ducesa, cu glas tremurător. Dacă te-ar fi atins vreo schije?..

– Dar vezi că m'am întors ca să-ţi spun că Harad-gea, după cât am putut înţelege, a fost greu rănită de tine.

– Dar n'a murit! exclamă contele.

– Vipera aceea are viaţa lungă, răspunse Leul din Damasc. Trebuie ţintuită de un perete cu o bună lovitură de spadă, şi lăsată până ce-şi va da cea din urmă suflare.

– Cu ploaia aceasta de ghiulele, nu îndrăsnesc să-mi trimit oamenii la asaltul redutei. Suntem prea puţini, şi nimeni nu vine să ne umple golurile, pe când Turcii primesc mereu întăriturí de la Constantinopol. Uitaţi-vă ce puţin le pasă de vieţile oamenilor lor! Vor să trimită două sau trei mii de oşteni ca să cucerească reduta.

– Şi-i veţi lăsa să ajungă? întrebă Muley, neliniştit.

– Nu auzi cum bubuesc tunurile noastre? Acum sunt treizeci, şi toate împrăştie moartea printre necredincioşi. Nu, niciunul din oamenii aceia, oricât ar fi ei de curajoşi, nu vor trece prin ploaia noastră de foc. Veniţi pe bastion. Acolo nu e primejdie, căci ghiulelele Turcilor nu ajung atât de departe.

După ce străbătură, o perdea uriaşe de fum, pe care lipsa oricărui suflu de vânt o ţinea pe loc aproape nemişcată, Căpitanul General, ducesa şi Leul din Damasc urcară pe terasa uriaşului bastion, care era privit, din pricina mărimei şi a trăiniciei sale, ca o stâncă de care era legată soarta Candiei.

Două companíi de artilerişti făceau foc fără încetare, trimiţând ghiulele peste ghiulele împotriva unei umbre întunecoase care se deslipea pe încetul din tran-

şeele turceşti şi încerca să treacă în goană peste câmpia mohorîtă. Erau desigur marinarii lui Ali Paşa, cari încercau să scape pe Haradgea; erau cu toţii cel puţin două sau trei mii.

Dar ştiind că mergeu spre o moarte sigură, şi opriţi de ploaia de schije care îi isbea din faţă, marinarii nu înaintau decât prea puţin. La fiecare bubuitură, se vedea cum liniile lor se deschid, şi cum golul lor nu se umple decât după mult timp.

– Crezi că vor putea ajunge? întrebă ducesa pe conte.

– E peste putinţă, şi numai un om ca Ali Paşa se putea gândi să trimită la pieire atâţia oameni, fără niciun folos. Ghiulelele noastre trebuie să facă printre dânşii un adevărat măcel.

– Nu le vor veni în ajutor ienicerii Vizirului?

– Acesta e prea prudent, şi nu va voi să-şi sacrifice oamenii pentru a scăpa pe treizeci de inşi, chiar dacă s'ar afla printre ei şi castelana dela Hussif, răspunse contele. Priviţi!... Turcii nu mai pot suferi focul nostru, şi o iau la fugă.

Şi într'adevăr, Otomanii, după ce răbdaseră mai bine de o oră focul acela infernal care îi decima, înspăimântaţi de pierderile urlaşe, se hotărîseră să se lipsescă de ceeace voiau să încerce. Reduta era prea departe, şi ploaia de schije continua la fel de puternică.

– Ştiam eu, spuse Căpitanul General către Leul din Damasc. Nu se trece uşor peste focul a treizeci de

tunuri, mai ales când e îndreptat de cei mai buni trătrători ai Serenissimei Republici.

– Nu se vor mai întoarce la asalt ?

– Deocamdată nu cred, Muley.

– Ce vor fi făcând cei treizeci de oameni din redută ? întrebă ducesa.

– Sper că mâine vor fi douăzeci şi nouă, dacă sunt astăzi treizeci, isbucni deodată Leul din Damasc.

– Pentruce ? întrebă în acelaş timp Căpitanul General şi Ducesa.

– Pe moartea Profetului ! provocarea nu s'a sfârşit încă. Mehtiub trebuie să se lupte cu mine ; şi de va voi să iasă din redută, va trebui să încerce gustul spadei mele, după cum Haradgea l-a cunoscut pe cel al săbiei Eleonorei.

– Vrei să te baţi cu trădătorii aceia ? întrebă contele. Eu nu m'aşi mai încrede în ei, Muley-el-Kadel.

– Cunosc pe compatrioţii mei de pe vremuri. In adâncul inimii sunt şi ei oameni de onoare, şi când sunt provocaţi, nu se dau îndărăt. Ridică mâine steagul alb pe bastion, pentru a cere încetarea luptei, şi veţi vedea că Mehtiub va ieşi din redută. Vrei să încerci ?

– Da, Muley.

– Atunci staţi puţin.

– Ce vrei să faci ? întrebă ducesa cu nelinişte.

– Să dau drumul calului lui Mehtiub, răspunse Muley. Se va întoarce îndată la redută, şi mâine îl voi vedea aducându-mi-l pe Mehtiub în şea. Caii

aceştia din pustiu îşi simt stăpânii la mari depărtări, ca nişte câni, şi ştiu să-i caute.

Şi spunând acestea, se aruncă prin perdeaua de fum şi dispăru.

Tunurile continuau să bubuie, deşi Turcii se retrăseseră spre tabără, lăsând câmpia pustie. In schimb, bombardele nu mai tunau împotriva bastionului.

– La ce te gândeşti, domnule conte ? întrebă ducesa, pe când tunurile vărsau foc pe câmpie.

– Nădăjduesc că vom putea prinde pe nepoata Amiralului, sau cel puţin că vom primi înapoi pe fiul vostru.

– Pe Enzo !... Un schimb ?

– Da, ducesă.

– Dar vor primi ?

– Cine ştie ? Eu aşa sper, căci nu va veni nimeni să-i scoată din redută, şi mai curând sau mai târziu, tot vor fi siliţi să se predea. Intăritura nu va putea fi cucerită, câtă vreme vor bate tunurile noastre. Duceţi-vă de vă odihniţi, prieteni, căci nu se va întâmpla nimic noaptea aceasta. Mâine de dimineaţă vom cere şi noi încetarea focului, pentru a doua parte a duelului, Dar să ai grije, Muley, ca în timpul luptei să nu te depărtezi prea mult de bastion. Ajunge cu trădările !

Ii întovărăşi până la capătul de jos al scării, şi apoi se întoarse printre artilerişti, căci fusese el însuşi unul dintre cei mai buni ţintaşi ai flotei veneţiene. Focul se mai potolise ; tunurile nu mai bubuiau decât în

răstimpuri, pentru a da înțeles Turcilor că mai era pulbere din belșug la Candia, și că straja era gata să-i primească a doua oară, dacă ar mai fi încercat să se mai apropie de redută.

A doua zi, la răsăritul soarelui, pe toate turnurile mai înalte ale cetății fluturau steaguri mari albe, în semn de încetarea momentană a luptei. Văzându-le, Turcii opriră tragerile, și curând după aceea un călăreț sosi în goană în fața bastionului și întrebă cu semeție dacă cetatea vroia să se predea.

Muley-el-Kadel, îmbrăcat pentru luptă, încălecă pe un cal și porni spre el, cu sabia scoasă.

– Cine ești, și ce vrei ? îl întrebă Turcul.

– Sunt Leul din Damasc.

– Cel care s'a lepădat de credință ?

– Asta nu te privește.

– Și ce vrei ?

– Turcii să oprească focul până ce se va sfârși duelul.

– Cum, nu s'a sfârșit ?

– Nu, pentrucă numai femeia creștină s'a luptat cu Haradgea ; acum e rândul meu să-mi măsor puterile împotriva căpitanului turc.

– Nepoata Amiralului a fost rănită ? întrebă Turcul.

– Da, dar trăește. Du-te la Vizir și spune-i că dacă nu se învoiește să oprească focul, până la apusul soarelui nu va mai rămâne piatră peste piatră în redută. Îi vom ucide pe toți.

– Să ucizi o femeie rănită ! strigă Turcul.

– Da, o femeie care urzise împotriva noastră cea mai nerușinată trădare.

– Poate că ai dreptate, răspunse Turcul. In dueluri trebuie dreptate și cinste... Bine, mă duc să duc veste.

Abia plecase călărețul, când Leul din Damasc văzu coborând pe un povârniș al redutei pe căpitanul castelului de la Hussif, îmbrăcat tot în oțel și cu sabia în mână. Avea o spadă lungă și dreaptă, și nu un iatagan, și era urcat pe calul pe care Muley îl slobozise în noaptea trecută, și care se întorsese să-și găsească stăpânul.

Din câteva sărituri, minunatul armăsar ajunse lângă Muley.

– Ce vrei, tu ? întrebă acesta.

– Să răsbun pe stăpâna mea, răspunse Mehtiub.

– Te așteptam ; dar Vizirul încă nu ne-a încredințat că va opri focul.

– Nu e nimic, ne putem bate și sub ghiulele. Leul din Damasc nu se teme de ele.

– Pentruce vorbești astfel ? îl întrebă Leul din Damasc.

– Pentrucă acum îl apără Crucea, răspunse Mehtiub cu ironie.

– Și tu ești apărat de Profet. Vom vedea care din doi ne va apăra mai bine.

– Așa dar, crezi că mă vei ucide ?

– Da. Ești gata ?

Căpitanul se întoarse spre tabăra turcească, de unde se vedea venind în galop peste maidan și apropiin-

dus-se de cetate, un călăreț având în vârful lăncii o fâșie de mătase albă. Când ajunse mai aproape, se văzu că nu era un călăreț oarecare, ci un *tuzbașa*, adică un colonel.

– Să așteptăm, Leule din Damasc, spuse Mehtiub. Nu vei pierde nimic așteptând, căci dacă ne-ar ținti toate tunurile creștine și musulmane, noi tot ne vom bate. Un căpitan nu poate fugi de un duel fără să rămână necinstit pentru veșnicie.

– Aștept, răspunse Muley-el-Kadel.

Colonelul, un bărbat de toată frumusețea, îmbrăcat tot în mătase verde cu găitane de aur, se apropie de cei doi oșteni.

– Incetarea focului a fost încuviințată, spuse el. Legile onoarei sunt sfinte și pentru noi.

– Dar trădările ? strigă Leul din Damasc. Cum au ajuns cei treizeci de oameni în reduta părăsită, înarmați cu flinte ? Poți să-mi spui ?

– Eu nu știu. Va fi fost o idee greșită a Amiralului, ca să-și scape nepoata. Dacă e adevărat, rău a făcut... Așa dar, vreți să vă bateți ? Eu vă voi fi martor, împreună cu Venețienii cari privesc din vârful bastionului. – Apoi adăugă, cu tristețe în glas:

– Turc contra Turc ! Așa a fost scris !

– La o parte ! strigă Leul din Damasc.

Colonelul se feri în lături, pentru a nu stânjeni mișcările celor doi călăreți, și apoi strigă:

– La luptă ! Vom vedea dacă apără mai bine Crucea decât Profetul !

X

Trădarea Turcească

Muley-el-Kadel silise calul să facă un salt şi se îndepărtase, pe când Mehtiub rămânea neclintit pe armăsarul lui, cu spada ridicată. Muley îşi jucă fugarul câteva clipe, strângându-l puternic cu genunchii, şi apoi se repezi împotriva căpitanul. Colonelul, oprit la cincizeci de paşi depărtare, privea lupta cu nepăsare.

Nimeni nu se ivise pe reduta părăsită, poate de teama tunurilor veneţiene încărcate cu schije şi cu gurile întoarse spre ruină. In schimb, mii de privitori se adunaseră pe bastioane, ridicând coifurile pe vârful spadelor în semn de încurajare.

Sigur pe calul său, Leul din Damasc, se aruncase împotriva lui Mehtiub, strigând:

– Chiamă-ţi Profetul în ajutor, căci te voi ucide!

– Ba nu, ci îţi voi smulge inima din piept, pentru a-mi răsbuna stăpâna, răspunse căpitanul.

– Frumoasă stăpână!... Toată lumea îi spune tigresa dela Hussif.

– Nu mă priveşte ce spune lumea, răspunse Mehtiub, făcând câteva mişcări cu spada.

Leul din Damasc îl atacă cu furie, şi cele dintâi scântei ţâşniră din săbliile ciocnite.

Bine strânşi în strune, caii se repezeau şi dădeau înapoi, ascultând deopotrivă de hăţuri şi de strânsoarea genunchilor. Dacă n'ar fi avut zăbale în gură, de bună seamă că s'ar fi luat şi ei la harţă, căci erau de neamuri deosebite.

Câteva minute, căpitanul şi Leul din Damasc schimbară lovituri la fel de repede parate; apoi se ciocniră cu ură, strigând:

– Fereşte-te, dacă poţi!

– Ţine, primeşte!

– A, crezi că te apără Crucea!

– Vei vedea cum are să te ajute Profetul!

– Ţine, renegatule!

– Na şi ţie!

Dornic să isprăvească mai repede, Leul din Damasc se îndârjise la luptă, şi dăduse lui Mehtiub o lovitură, care abia de nu-l făcu să sară afară din şea.

– Pe moartea Crucii! strigă căpitanul, aşezându-se din nou în scări. Cine te-a învăţat lovitura asta?

– Creştina.

– Iar Căpitanul Furtună. Dacă n'aşi fi avut armura, ajungeai la inimă.

– Cred şi eu, răspunse Muley-el-Kadel, continuând să-l urmărească cu sabia.

– Aşi da o sută de ţechini ca să învăţ şi eu lovitura asta!

– Altădată.

– Dar acum îţi voi arăta şi eu ce ştiu.

– Ştiinţă turcească! Nu face cât cea franceză sau italiană.

– Vom vedea noi îndată.

Işi dăduse calul înapoi, şi se repezise din nou, tot isbind cu spada. Dar spre marea uimire a Turcului, nicio lovitură măcar nu ajunse să atingă armura duşmanului.

– Ai iarba fiarelor? strigă el. Dar am jurat stăpânei mele să te ucid, şi te voi ucide, măcar de-ar trebui să pier şi eu.

In clipa aceea se auzi un glas strigând dintre Veneţienii cari priveau în vârful bastionului:

– Muley, adu-ţi aminte de lovitura dreaptă!

Glasul acela era al ducesei.

Cele din urmă cuvinte mai răsunau încă în aer, când căpitanul alunecă pe gâtul calului şi scăpă sabia din mâini, scoţând un blestem. Cu o lovitură dreaptă, Leul din Damasc îi sfărâmase armura şi-i înfipsese tăişul săbiei în gât.

Un strigăt puternic se ridică de pe bastioane:

– E învins! e învins! Trăiască Leul din Damasc!

– Bravo, Muley! strigă ducesa.

Cu toată rana grozavă pe care o căpătase, şi care putea să fie mortală, Mehtiub se ţinea încă în şea.

Dar sângele începuse să țâșnească printre lamele de oțel, pătându-i cuirasa lucitoare.

Muley descălecă, se apropie de el și îi spuse:

– Te predai?

Răspunsul fu dat de armăsar. Fie că înțelesese că stăpânul său fusese rănit, fie că asculta de strânsoarea pintenilor, se ridică în două picioare răsucindu-se pe cele dinapoi, și porni în goană nebună spre tabăra musulmană. Mehtiub se agățase de gâtul lui și se ținea să nu cadă, horcăind de durere. Atunci colonelul turc se întoarse spre Leul din Damasc, care se pregătea să urmărească pe fugar, deși nu mai avea nicio nădejde să-l ajungă din urmă, și-i spuse:

– Iartă pe cel învins. Poate că l-ai și ucis.

– Dar nu s'a predat, răspunse Muley-el-Kadel.

– Vina nu e a lui, ci a calului.

– Nu sunteți cinstiți. Veniți să provocați, și pe urmă fugiți, sau urziți trădări.

Un călăreț ieșise din bastion și se apropia în galop, făcând să scânteieze în razele soarelui armura lui aurită, Era contele Morosini.

– Colonele, spuse el cu amărăciune Turcului, îndată ce ajunse lângă el, ați abuzat prea mult de bunătatea noastră. Pentruce nu ai silit pe cel învins să se predea?

– A fugit ca o nălucă, răspunse colonelul. Cine ar fi fost în stare să-i oprească armăsarul?

– Dar oamenii aceia, ascunși în redută?

– Poate l-a ascuns Amiralul, care face în necaz

Marelui Vizir, pentru a produce nemulţumiri împotriva lui la Constantinopol.

– Te însărcinez cu o misiune.

– Spune, căpitane.

– Du-te de spune lui Ali Paşa că îşi va revedea nepoata cu o singură condiţie. Dacă refuză, ascultă bine cuvintele mele, cu tunul sau cu minele voi pune să se dărâme până la temelie reduta aceea, şi voi ucide pe toţi câţi s'au adăpostit în beciurile ei.

– Urmează, spuse Turcul.

– Amiralul are în mâinile lui pe fiul creştinei care ieri a învins pe Haradgea.

– Aşa am auzit.

– Spune Amiralului că dacă îmi va da în mână copilul, nepoata lui va putea ieşi din redută.

– Vie?

– Vie. Se pare că rana pe care a căpătat-o în duel nu e prea grea.

Privirea Turcului se iluminase.

– Imi daţi încredinţare că nu a murit?

– Da, răspunse Muley-el-Kadel, apropiindu-se. Noaptea trecută era încă în viaţă, dar acolo, în redută, nu va putea fi îngrijită cum trebuie.

– Imi daţi zece minute? spuse Turcul.

– Chiar douăzeci, răspunse contele. Dar dacă după acest răstimp nu te întorci, toate tunurile de pe bastionul cel mare vor nimici reduta.

– Nu veţi trage în mine pe la spate? întrebă Turcul.

Al vostru e, spuse Turcul, întinzându-le copilul.

– Noi nu suntem Turci! exclamă contele cu dispreț. Suntem războinici, și ne batem cu cinste. Du-te colonele!

Cam încurcat, Turcul înfipse scările în pântecele calului său arab și plecă în galop.

– Domnule conte, spuse Muley-el-Kadel cu teamă, crezi că Amiralul va primi acest schimb?

– Sunt sigur, răspunse Căpitanul General al Candiei. Își iubește prea mult nepoata, și n'o va lăsa să piară.

– Dar dacă Turcii ne vor pregăti o nouă trădare?

– Toți artileriștii sunt lângă tunuri, și au primit poruncă să facă foc fără nicio milă. Fii liniștit, căci nu vor îndrăsni să se aventureze spre redută, în bătaia ghiulelelor noastre... Vrei să mergem spre redută?

– Numai să nu tragă în noi!

– Atunci cele treizeci de tunuri, pe care am pus să le încarce cu schije, ne vor răsbuna.

Viteazul Venețian dădu pinteni calului, care era cam slab, căci era mare lipsă de nutreț la Candia, și se îndreptă spre redută, pe ale cărei bastioane nu se vedea nici țipenie. Ocoli întăritura, fără a fi supărat de nimeni, și se întoarse spre Malamocco, întovărășit de Leul din Damasc.

Era aproape să ajungă, când îl opri pe loc un galop furios. Patruzeci sau cincizeci de cai, călăuziți de o mână de Turci, treceau peste maidan. In fruntea lor era colonelul, care ținea în brațe un copil.

– Fiul meu! strigă Muley. Insfârșit, îl revăd!

Copilul era îmbrăcat după moda venețiană, în haine

de mătase albastră cu dantele; părul lui negru şi lung flutura în vânt.

Leul din Damasc şi contele ieşiră în întâmpinarea colonelului, pe când cali se opreau de cealaltă parte a redutei.

– Al vostru e, spuse Turcul, întinzându-le copilul. Leule din Damasc, m'am ţinut de vorbă. Adio!

Spunând acestea, colonelul se întoarse în goană, şi cu el şi asediaţii din reduta părăsită. Un om ţinea pe Haradgea, care nu putea să se ţină singură pe cal.

– Enzo! strigă Muley uitându-se la copil, care îl privea cu ochi sperioşi. Nu-l mai cunoşti pe tatăl tău?

Il luă în braţe, sărutându-l cu drag. Intre timp, Turcii se îndepărtau în goană nebună, ca şi când s'ar fi temut de vreo cursă; şi fuga lor vârî în sufletul contelui o ciudată bănuială.

– Muley, spuse el, de mult nu ţi-ai mai văzut copilul?

– De mai bine de un an, conte.

– Şi e chiar copilul tău?

– Al cui vrei să fie, dacă nu?

– Să mergem repede la ducesă.

Dădură pinteni cailor, şi în puţine clipe ajunseră pe podul bastionului Malamocco. Ducesa, urmată de căpetenille oştirii, alergase în întâmpinarea celor doi călăreţi.

– Enzo! Fiul meu! strigă ea.

– Ia-l, spuse Leul din Damasc, întinzându-i copilul. Insfârşit l-am recăpătat.

Eleonora îl luă şi-l strânse la sân, strigând:

– Enzo, spune ceva mamei tale. Vorbeşte să-ţi aud glasul.

Copilul privi spre ea cu ochii lui mari şi negri, cu aceeaşi spaimă cu care privise pe Muley, şi rămase mut.

– Nu mă mai înţelegi? întrebă ducesa. Când te-am lăsat vorbeai.

– Doamnă, spuse contele aproplindu-se, eşti sigură că e copilul vostru?

– Dumnezeule!... Conte!...

– Uită-te bine la el.

– A trecut un an...

– Ochii, părul... Uită-te bine doamnă.

– Conte!...

Drept orice răspuns, căpitanul general trase pumnalul din cingătoare şi-l făcu să sclipească sub ochii copilului spunându-i pe turceşte:

– Vorbeşte, sau te ucid!

– *Sidi, aman!* răspunse copilul.

Un strigăt se ridică din toate părţile:

– E copilul unui Turc!

Blesteme isbucniră de pretutindeni, pe când ducesa, punând copilul pe pământ cu un gest de groază, începuse să plângă.

– Nemernicii, încă odată ne-au trădat!

– Să spânzurăm copilul de turnul cel mai înalt din Candia!

– E prea mult!

– Acesta nu mai e război!

Contele Morosini se repezise pe scara ce ducea spre baterli, şi aruncase o privire grăbită peste câmpie. Turcli erau la mai bine de două mil de paşi depărtare de cetate.

– Faceţi foc asupra nemernicilor aceloral strigă el. Nimiciţi-i pe toţi!

– Tunurile sunt toate pline cu schije, căpitane, şi nu vor bate atât de departe, spuse un maestru ţintaş.

– Nu e nimic: foc! foc! Veţi trage pe urmă cu ghiulele.

Cele treizeci de tunurl bubuiră cu un sgomot înspăimântător, făcând să se cutremure bastionul; dar numai doi oameni, cari alergau în urma celorlalţi, căzură împreună cu cali lor. Ceilalţi erau prea departe, şi când tunurile fură încărcate din nou cu ghiulele, ei ajunseră lângă redutele uriaşei tabere turceşti.

Artileria turcească, şi mai cu seamă bombardele, se grăbiră să tragă şi ele, pentru a atrage în altă parte atenţiunea tunarilor veneţieni.

– S'ar spune că Profetul e mai puternic decât Crucea, spuse contele Morosini, făcând un gest de desnădejde.

Când cobori de pe bastion, nu mai găsi pe Muley şi pe ducesă, care, îndureraţi de grozava lovitură, plecaseră în turnul lor. Inainte de a pleca, ei luaseră lui Mico băieţaşul, pe care de bună seamă că oştenii l-ar fi sfâşiat, şi-l dăduseră în grija unui căpitan; bietul copil nu avea niclo vină în această trădare.

Intristat de noua păcăleală pe care o suferise din

partea lui Ali Paşa, contele porunci ofiţerilor săi să continue focul, şi plecă să mângâie pe cei doi nefericiţi, pe când Turcii, veseli de succesul trădării lor, trăgeau mai tare ca oricând, sfârşind ruina oraşului atât de încercat de bombardamente.

– Nemernicii! murmură contele, ferindu-se printr'o săritură de o schije de piatră. Îşi sărbătoresc biruinţa! Şi n'avem destulă putere ca să-i atacăm şi să-i nimicim, sau cel puţin să-i aruncăm în mare!... Biata Veneţie! A pierdut Ciprul, şi va pierde şi Candia, cu toată jertfa noastă a tuturor.

Mergând astfel pe drumul de pe zidurile dinăuntru ale cetăţii, străjuit de amândouă părţile de metereze în mare parte ruinate, el ajunse la turnul în care locuiau Leul din Damasc şi ducesa. Afară, Mico, fără a se sinchisi de bombe, curăţa caii şi blestema de zor.

– Unde sunt stăpânii? întrebă contele.

– Mergeţi de-i mângâiaţi, domnule conte, răspunse Albanezul.

– Biata femeie!...

Căpitanul General, deşi nu mai era tânăr, urcă cu repeziciune scările şi ajunse la al doilea etaj. Damaschinul se plimba furios, ca un leu care abea a fost prins şi pus în cuşcă, pe când ducesa plângea sprijinită de unul din cele două paturi.

– Ce spui, domnule conte de această nouă infamie? întrebă Muley-el-Kadel cu glas răguşit. Mi-e ruşine că m'am născut turc şi că am crezut odată în Coran.

– Compatrioţii tăi sunt nişte neleguiţi, răspunse Căpitanul General. Ah, Amiralul acesta!... Şi totuşi sunt încredinţat că într'o zi tot va cădea sub loviturile creştinilor.

– Am fost înşelaţi în chip josnic, spuse ducesa, ştergându-şi lacrimile. Şi eu am crezut o clipă că era Enzo al meu... Ochii la fel, părul la fel, şi amândoi de aceiaşi vârstă... E un diavol, acest Amiral. Să vină să se lupte cu mine, dacă îndrăsneşte!

– N'ar primi, nemernicul! răspunse contele. Căpitanul Furtună a semănat prea multă spaimă printre Turci.

– Şi acum, ce vom face, se întrebă Leul din Damasc plimbându-se mereu cu aceiaşi furie. Să las pe micuţul Enzo în mâinile Amiralului? Spune conte.

Căpitanul General răspunse printr'un gest de descurajare.

– Cum aşi putea, Muley-el-Kadel, să-mi arunc oamenii mai întâi împotriva oştirii turceşti, şi apoi împotriva flotei? Abia de suntem douăzeci de mii, pe când duşmanii noştrii, cari au deschise toate drumurile pe mare, sunt din nou o sută de mii. Ai putea să faci o asemenea încercare cu oameni cari nu sunt mai puţin viteji acum decât înainte, dar sfârşiţi de oboseală, de foamete şi de boli?

– Nu, răspunse Leul din Damasc. In locul tău, nu mia-şi lua o răspundere ca aceasta.

– Şi tu ducesă?

– Nu. Lupta s'ar sfârşi prin măcelărirea tuturor creştinilor, răspunse Eleonora. Dar ce vor vrea să facă din fiul meu ?

– Poate vor să-l turcească, doamnă, spuse în clipa aceeea un om, care intrase pe nesimţite, dar însoţit de credinciosul Albanez.

– Nicola ! strigară într'un glas Muley şi ducesa.

– Da, grecul cel renegat.

Marinarul se închina cu oarecare stângăcie, şi spuse :

– Stăpânii mei buni, am să vă dau veşti bune.

– Spune, spune ! strigă ducesa.

– Mai întâi de toate, vă înştiinţez că fiul vostru nu e în primejdie, căci Amiralul îl protejează, cu toate că echipagiul a început să murmure. Îl iubeşte ca pe un copil al său.

– Mişelul ! strigă Muley-el-Kadel.

– Face mult şi atât, Leule din Damasc, spuse Grecul. Eu unul n'aşi fi dat nici un ban pe capul copilului tău.

– Şi spui că se poartă bine cu el ? întrebă ducesa.

– Ca şi când ar fi fecior de sultan.

– Dar cu ce scop ?

– Cine poate ghici gândurile acelei fiare răufăcătoare ? spuse Grecul. Deocamdată, stăpână, fii mulţumită să şti că fiul tău e sănătos şi nu e în primejdie.

– Dar Haradgea ? întrebă Căpitanul General.

– Are o rană care o va ţinea închisă în cabină cel puţin trei săptămâni.

– Şi Mehtiub ? întrebă Leul din Damasc.

– A ajuns în tabără mai mult mort decât viu ; dar are de bună seamă o piele deosebit de tare, căci cu toată rana pe care i-ai făcut-o la gât, doctorii spun că va scăpa. Cred că după aceste două pilde, care au semănat spaima în tabără, Turcii nu vor mai îndrăsni să vină şi să arunce provocări sub zidurile Candiei. Dar feriţi-vă să nu căderi vii în mâinile păgânilor! Dacă ar fi să fiţi învinşi şi prinşi, v'aşi sfătui mai bine să vă trageţi un glonţ în tâmplă.

– Cunosc cruzimea acelor nemernici, spuse Leul din Damasc, după cum cunosc prea bine şi ura pe care ne-o poartă Haradgea.

– Tu eşti omul căruia i-am dat biletul de liberă trecere, nu-i aşa? îl întrebă Căpitanul General.

– Da, domnule Căpitan General, răspunse renegatul.

– Ai să ne dai alte veşti.

– Da, şi poate veşti bune. Am aflat astăzi de dimineaţă de la un prieten, tot renegat şi el, care locuieşte la ţară, că de trei zile s'au adunat în golf la Capso galere veneţiene sub porunca lui Sebastian Veniero.

– Marele Amiral al Serenissimei Republici! exclamă Contele.

– Da.

– Sunt multe?

– Numai opt, dar toate noi, bine înarmate şi foarte iuţi, căci are fiecare câte două echipagii de vâslaşi. Ştiţi ce îndrăsneţ e Marele Amiral al vostru, şi se poate

aştepta vre-o lovitură de-a lui împotriva flotei turceşti.

– Opt împotriva a trei sute! exclamă contele dând din cap. Ce măcel înspăimântător! Până când Serenissima Republică nu va încheia alianţe cu toate statele creştine, şi nu va putea să adune corăbii spaniole, siciliene, austriace, papale, franceze, genoveze, nu vom isbuti niciodată să fim mai tari decât ei pe mare. Mare a fost îndrăsneala lui Mocenigo, care a făcut să fluture drapelul veneţian la porţile Constantinopolului, după cum a fost mare şi biruinţa lui, dar toate acestea n'au fost de ajuns. Ar trebui lovit în inimă Amiralul turcesc! Atunci puterea Turcilor pe mare ar fi nimicită pentru totdeauna. Din păcate, Veneţia nu poate astăzi să încerce o asemenea luptă, cu toate că se lucrează zi şi noapte în arsenalele sale, la construcţia de corăbii noi.

In vremea aceasta, Leul din Damasc se apropiase de ducesă, şi o privea cu ochi întrebători.

– Dacă aşi pleca? spuse el în cele din urmă.

– Unde?

– Spre golf. Cine ştie? Putem aştepta orice de la Sebastian Veniero, chiar şi abordajul corăbiei lui Alí Paşa şi eliberarea lui Enzo al nostru. Vrei Eleonora? Mico şi Nicola, care are prieteni prin câmpie şi care ştie unde sunt ancorate galerele, mă vor însoţi.

Ochii mari şi negri ai ducesei se iluminară deodată.

– Vrei să faci o încercare atât de primejdioasă? întrebă ea cu glas mişcat.

– Da, Eleonora; voi încerca orice, pentru a smulge din mâinile castelanei da la Hussif pe fiul meu şi pe tatăl meu.

– Tocmai în clipa aceasta mă gândeam la bietul Paşa, închis în beciurile de la Hussif, spuse Grecul. Nu ştiu dacă Ventero, cu atât de puţine corăbii, va putea să atace flota lui Ali Paşa, dar va putea să atace şi să dărâme cuibarul acestei femei, acum când castelana e departe de casă. Ce spui de gândul acesta, domnule conte?

– Că nu trebuie pierdut niciun prilej de a face cât mai mult rău cu putinţă Turcilor. Nu va fi uşor lucru, să atace corabia Amiralului turc, dar în schimb Hussif nu se găseşte pe pământul Cretei, unde Turcii roiesc ca muştele, răspunse Căpitanul General. Dacă vrei, Muley-el-Kadel, îţi voi da soldaţi credincioşi cari să te întovărăşească până la golful Capso.

– Nu, domnule Căpitan General, spuse renegatul. Trei oameni pot să treacă printre cercetaşii turci, dar dacă ar fi mai mulţi, n'aşi mai răspunde de viaţa lor.

– Otomanii cercetează des locurile ?

– Da, domnule conte.

– Acum vorbeşte tu Eleonora, spuse Leul din Damasc.

– Noaptea va fi întunecoasă, căci aud tunetul bubuind, răspunse ducesa. Du-te ! Tu eşti tot Leul din Damasc, de care Turcii se tem.

– Aşa dar, mă laşi să plec, Eleonora ?

– Da, răspunse ducesa.

– Dar cine va veghea asupra ta, în timpul cât voi fi departe ?

– Căpitanul General al Candiei, spuse cu glas măsurat contele Morosini. Soţia ta, Muley, e sub protecţiunea Serenissimei Republici.

– Mulţumesc. Şi de mă va ajuta Dumnezeu, nu numai că-mi voi scăpa copilul, dar voi face pe Ali Paşa să-şi plătească toate mişeliile.

– Ţi-o urez... La ce oră plecaţi ? întrebă contele. Trebuie să dau de ştire avantposturilor noastre.

– Vom pleca din Candia îndată ce se va face bine întuneric, răspunse Nicola. Ştiu unde sunt gărzile cele mai puternice, şi nădăjduiesc să le putem ocoli.

– Muley, spuse ducesa, care avea lacrimi în ochii ei negri, aşa dar te-ai hotărît ?

– Da, răspunse Leul din Damasc. Nu-ţi fie teamă, Eleonora ; am ştiut totdeauna să mă feresc de moarte.

– Pe diseară, spuse Căpitanul General. Vă voi ajuta să ieşiţi prin bastionul de la Cavarzere, care nu e păzit de Turci. Te aştept, Muley.

XI

Prin ruinele Candiei

Târziu prin noapte, pe când Turcii continuau bombardamentul, trei oameni călări pe cai de soiu treceau podul mișcător al bastionului Cavarzere, care fusese coborît în cea mai mare tăcere, pentru a nu atrage luarea aminte a vreunui cercetaș dușman. Toți trei erau îmbrăcați cu armuri de oțel ; de șeaua fiecărula atârna câte o spadă, un buzdugan și o flintă. In locul obișnuitei mantii albe, erau înfășurați în negru, pentru a se cofunda mai bine cu întunericul nopții.

Cei trei îndrăsneți cari părăseau cetatea asediată, cu toată primejdia de a întâlni la fiecare pas vre-o ceată de călărași turci cutreerând câmpiile în cercetare, erau Leul din Damasc, Nicola cel renegat de nevoie, și Mico Albanezul. Erau doar trei, dar voinici, inimoși, și hotărâți să treacă cu orice preț.

Ca și când Musulmanii ar fi băgat de seamă ceva, sau ar fi vrut să-și răsbune necazul de a fi văzut că

flica Amiralului şi Mehtiub fuseseră învinşi, bubuiturile erau în noaptea aceea mai dese ca oricând. Ghiulelele grele de piatră, aruncate de bombarde care erau aduse şi mai aproape în timpul nopţii şi se duceau înapoi la adăpost dimineaţa, străbăteau întunericul, lăsând în urma lor cozi lungi de scântei. Se auzea bine cum cădeau pe acoperişurile caselor, mai des chiar decât pe turnuri şi pe bastioane, căci Turcii aveau obicelul, în timpul asediilor, de a înspăimânta pe orăşeni, cu nădejdea că în felul acesta comandantul duşman va fi silit să înceteze lupta.

Dar tactica aceasta care nu reuşise nici în oraşele mai mici, nu putea să isbutească nici la Candia, unde erau destui oşteni în stare să ţină în frâu pe locuitori, şi la nevoie să-i silească să împartă cu ei grozăviile războiului. Dar bastionul Cavarzere fiind cel mai depărtat de tabăra turcească şi de partea oraşului unde se dădea lupta, ghiulelele nu putea ajunge până la dânsul. Cei trei călăreţi putură astfel să iasă din Candía netulburaţi, şi să-şi ia drumul prin câmpia plină de întuneric.

– Cunoşti insula, Nicola ? întrebă Muley-el-Kadel.

– Da, stăpâne, răspunse Gregul. Aşi putea s'o străbat pe orice vreme şi la orice ceas, căci pe alci îmi făceam pe vreme negustoriile, pe care mi le-au ruinat câinii aceştia de păgâni.

– Cât timp crezi că vom pune ca să ajungem la Capso ?

– Nu mai puţin de douăzeci şi patru de ore ; doar cai să nu ostenească şi să nu avem încurcătură pe drum.

– Dar flota turcească n'a aflat că galerele veneţiene sunt în golf ?

– Până acum sunt încredinţat că n'au aflat nimic. Amiralul lor e sigur că Veneţinii vor face o încercare disperată împotriva Moreei, sau poate chiar împotriva Constantinopolului, cum a încercat şi Mocenigo cu atâta curaj.

– Dar tu dela cine ai aflat ?

– De la un Cretan renegat care urăşte pe Turci mai mult decât mine, căci şi el şi-a pierdut toată familia sub loviturile iataganului turcesc. Noi ne ajutăm foarte mult între noi, împotriva păgânului cotropitor.

– Şi prietenul acela al tău, a venit să te vadă pe bordul galerei lui Alî Paşa ? întrebă Muley-el-Kadel.

– N'a avut atâta curaj. Mi-a făcut un semn, de care eram înţeleşi de mai înainte, şi m'am dus după el într'un colţ al taberei, deşi fiind şi el în haine turceşti, n'ar fi avut de ce să se teamă. E atâta destrăbălare în armată, că nu mai au vreme să se îngrijească de cine intră şi ese, măcar de-ar fi şi un spion cât de primejdios.

– Şi prietenul tău unde e acum ?

– S'a dus să lucreze la o fermă a lui, care e pe jumătate dărâmată.

– Departe de golf ?

– La vreo şase ceasuri călare, poate chiar mai puţin, răspunse Nicola.

– Vezi ceva înaintea ta ?

– Nu, stăpâne.

– Nici tu, Mico ?

– Nimic, deocamdată răspunse Albanezul.

– Pentru ce spui deocamdată ?

– Câinii de păgâni se ivesc tocmai când îi aşteptaţi mai puţin.

– Trageţi spadele ; şi deoarece drumul pare a fi liber, să pornim la galop, spuse Muley-el-Kadel.

Cei trei cai, aleşi printre cei mai buni din câţi se mai găseau la Candia, porniră în goană, pe când bombele turceşti continuau să plouă pe nefericita cetate.

Veneţienii răspundeau destul de slab, pentrucă, neavând legătură cu marea, se sileau să facă economie de muniţiuni, cu speranţa că asediatorii, cari suferiseră pierderi uriaşe fără să fi înnaintat prea mult, se vor descuraja şi se vor întoarce la Constantinopol, sau că Serenissima Republică va putea veni în ajutorul lor cu o flotă puternică.

Dar grele fuseseră şi pierderile suferite de vitejii ce se luptau şi mureau pentru Leul Sfântului Marcu, departe de frumoasele lor palate de marmură, departe de oraşul minunat al canalelor şi al lagunei ; cu toate acestea, cu mult mai grele fuseseră pagubele turceşti.

Cei trei cavaleri ieşiseră din regiunea primejdioasă şi se pregăteau să dea pinteni armăsarilor, ca să se depărteze cu cât mai mare iuţeală, când Nicola, care avea ochi de marinar ; obişnuit să privească în depărtări, îşi struni fără veste calul, spunând :

– Oameni în faţă !

– Să atacăm ! răspunse Leul din Damasc, fără să stea pe gânduri o clipă. Repede !

Şi îşi repezi armăsarul, urmat de Grec şi de Albanez, toţi cu spadele grele în mâini, gata să lovească.

Doi călăraşi se iviră din întuneric, şi la rândul lor se îndreptau furioşi spre creştini ; dar cu săbiile care îi aşteptau, soarta lor era de mai înainte pecetluită.

– Pei ei ! strigă încă odată Leul din Damasc. Să ucidem pe câinii aceştia !

Cei cinci cai se ciocniră cu putere, în mijlocul zăngănitului spadelor, dar cei turceşti fură numaidecât răsturnaţi.

– Duşmanul meu a căzut cu armura sfărâmată ! strigă Muley-el-Kadel. Nădăjduiesc că de data aceasta i-am tăiat de-a binelea beregata !

– Şi eu l-am dărâmat pe-al meu, cu o lovitură la subţioară, spuse Grecul. Cred că îi va fi ajuns până la inimă.

– Şi eu, spuse Albanezul, neavând cu cine să mă bat, am ucis un cal ! De ! Să se ducă şi el în raiu, să slujească hurîilor profetului ! Mahomed al lor spune numai gogoşi, şi Turcii le înghit pe toate, ca nişte copii.

Temându-se de vreo altă cursă, cei trei călăreţi se opriseră, căutând să pătrundă cu privirile prin întunericul pe care ghiulelele de piatră ale bombardelor turceşti nu-l mai iluminau decât din depărtare.

– Se mai sbate omul tău, Nicola ? întrebă Muley-el-Kadel.

– Nu mi se pare, stăpâne.

– Lasă-l să moară în pace.

– Dar celalt ?

– Nu s'a mai ridicat.

– Nici calul meu, răspunse Albanezul, cu glas întristat. Să ai în mână o sabie în stare să spintece cea mai sdravănă armură de oţel, şi să te baţi cu oşteni cu patru picioare! Ah, stăpâne!...

– Incă n'am ajuns la Capso, răspunse Muley-el-Kadel. Ai tot timpul să-ţi încerci sabia, şi pe vârf şi pe tăiş. Dar un lucru mă neliniştesţe.

– Ce anume? întrebă Grecul.

– Unde a fugit al doilea cal?

– Spre tabăra turcească, răspunse Albanezul.

– L-ai văzut bine?

– O, caii turceşti se întorc totdeauna acolo unde au mâncat şi au dormit.

– Atunci să dăm pinteni şi să ne silim să ne depărtăm cât mai repede, căci golful e încă departe; nu e aşa, Nicola?

– Cali noştri vor avea vreme să ostenească până acolo.

Strânseră hăţurile, dădură pinteni callor, şi fără a se mai îngriji de cei doi călăreţi turci, cari poate mai trăiau încă, se avântau peste câmpia întinsă, întreruptă din când în când de locuri desţelenite şi încercuite cu castani.

Ajunseseră departe de Candia, şi detunăturile abia

se mai auzeau. Câmpia se desfăşura nesfârşită, şi din-tr'insa se ridicau miasme nesuferite. Prin şanţuri se găseau fără îndoială mormane de leşuri omeneşti, căci Turcii, cu obişnuita lor sălbăticie, înainte de a asedia Candia, uciseseră aproape în întregime populaţia sătească, fără a cruţa nici măcar pe femei sau pe copii; acolo unde creşteau odinioară, aproape fără să aibă nevoie de îngrijiri, plantele cele mai folositoare, nu se vedeau acum decât movile de oseminte. Puţini Cretani scăpaseră de uriaşul măcel şi aceştia numai lepădându-se de credinţa strămoşească. Dar acei puţini erau cei mai îndârjiţi împotriva Otomanilor, şi cei cari visau mai mult să se răsbune, mai curând sau mai târziu. Câte cete turceşti, de ieniceri sau de călăraşi, nu fuseseră surprinse în câmpia pustie, şi căzuseră răpuse, în aceleaşi şanţuri pe care ei înşişi le umpluseră cu cadavre!

Prin părţile pe care le străbăteau Muley-el-Kadel şi tovarăşii săi, avusese loc o bătălie, căci miasmele erau deosebit de grele, şi caii înaintau cu multă greutate, trebuind să-şi facă loc printre mormanele de oseminte.

—Biata Creta! exclamă Muley cu un lung suspin. Câte ruine! Câtă întristare!

— Şi încă e noapte! spuse Nicola. Vei vedea mâne ce-au făcut Turcii din ferme şi din pământuri. Va fi nevoie de peste o sută de ani de muncă, pentru a face din insulă ceeace a fost odinioară.

— Cred, Nicola.

— Ienicerii Marelui Vizir au ucis mai întâiu pe toţi

locuitorii, şi apoi au dărâmat şi au ars tot ce au întâlnit.

– Dar au mai rămas oameni prin aceste pustietăţi ?

– Să tot fie o mie cu toţii ; mulţi alţii au rămas prin oraşele ocupate de Turci ; aceia sunt liniştiţi in aparenţă, dar aşteaptă cu toţii ceasul răsbunării. Nădăjduesc că-i voi vedea la lucru.

– Să dea Dumnezeu ! Sper şi eu, pentru Enzo, pentru micuţul meu fiu, pe care soţia mea îl plânge atât de amar.

– Stăpâne Muley, nu-ţi ascund că încercarea pe care o facem noi e destul de primejdioasă ; dar dacă nu vom isbuti de data aceasta să smulgem pe fiul tău lui Ali, cel puţin vom încerca să scăpăm pe tatăl tău. Sebastian Veniero nu se teme de castelul de la Hussif ; a luat el altele în Morea !

– Tatăl meu ! Bietul om, pus în închisoare din pricina mea.

– Şi nu e numai atât !

– Ce vrei să spui ?

– L-au torturat ; i-au jupuit o bucată de piele de pe spate.

– Cine a fost ? urlă Leul din Damasc, oprindu-se deodată.

– Tigresa din castelul de la Hussif, răspunse Nicola. Mi-a povestit un marinar turc care a fost de faţă când l-au chinuit.

– A avut această îndrăsneală ?

– Ce nu îndrăsneşte femela aceea?

– Tatăl meu jupuit de viu, ca Bragadin, curajosul apărător al Famagustei?

– Acesta e adevărul, stăpâne Muley.

– Şi apoi l-au îngropat în beciurile umede de la Hussif?

– Te încredinţez că e mai bine acolo, decât la pescuit lipitori. Ştii că Haradgea pune pe prizonierii creştini să prindă lipitorile; am făcut şi eu încercarea. Cine se duce la baltă, la Hussif, nu mai iese viu de acolo.

– Ştiu, răspunse Muley-el-Kadel cu glas sugrumat. Au ucis în felul acesta pe vicontele de La Hussiére, logodnicul soţiei mele.

– Mi-aduc aminte, stăpâne, în ce stare de plâns ajunsese nobilul acela francez.

Abia rostise aceste cuvinte, când deodată struni puternic armăsarul, silindu-l aproape să îngenunche la pământ.

– Opriţi! porunci el, ascultând cu grije.

Dar în zadar încerca să privească în depărtare, căci câmpia era cufundată în beznă, iar în aer plutea o ceaţă ce ascundea toate stelele de pe cer.

– Ce-ai auzit? întrebă după câteva clipe Leul din Damasc, care avea prea mult foc în vine, ca să poată sta pe loc o singură clipă.

– Sunt sigur că suntem urmăriţi.

– De Turci? Dar am ucis pe cei doi călăreţi, sau cel puţin i-am rănit în aşa fel că n-au putut să se întoarcă în tabără.

– Poate au fost găsiți de alți cercetași, spuse Grecul.

– N'or fi având nici ei ochi de pisică! spuse Mico. Cine vede ceva pe întunericul acesta?

– Ascultă și tu, Albanezule, spuse Nicola. Muntenii au de obiceiu auzul foarte ascuțit.

Rămaseră toți trei nemișcați, mângâindu-și caii ca să nu necheze, și într'un târziu Mico spuse:

– Da, aud un sgomot îndepărtat, care nu poate veni decât dela o ceată destul de mare de cercetași. Pe barba Profetului! Nu ne-ar mai lipsi acum decât o urmărire!..

– Nu mă înșelasem! spuse Grecul. Cei doi răniți au fost de bună seamă descoperiți, și tovarășii lor vor veni să-i răsbune.. Ei! vor fi având ei cai arăbești, dar nici ai noștri nu sunt de neam prost? nu-i așa, stăpâne Muley-el-Kadel?

– Sunt animale care nu se tem de urmărire, răspunse Leul din Damasc, care nu părea de loc îngrijorat. Spuneai că vrei să ne duci la casa unui prieten?

– Da, stăpâne Muley; și de bună seamă că nu-l vom găsi singur, căci a putut să-și scape, cu mulți bani, ce-i dreptul, două rude ale ale lui, vestiți ca războinici.

– Departe?

– Patru sau cinci mile de aici.

– Ne vor primi chiar dacă suntem urmăriți de o ceată de călărași turci?

– Prietenul meu nu e un om care să se sperie, și

cu atât mai puțin cellalți. Să aprindem fitilul flintelor?

– Deocamdată n'ar fi cuminte; și de altfel, călărașii sunt încă departe de noi. Mai bine să mai dăm pinteni callor, și să încercăm să nu fim ajunși din urmă înainte de a fi ajuns la fermă.

– Caii nu încetaseră să alerge, și când simțiră ascuțișul pintenilor în coaste, începură un galop îndrăcit, de-a lungul câmpiei cu totul pustii și desgolite. Călăreții ciuleau urechia, silindu-se să prindă un sgomot cât de slab care să fi putut da de bănuit, dar nu puteau din pricina sgomotului pe care îl făceau caii în mersul lor.

– Cu toate acestea, suntem urmăriți, murmura Mico.

Timp de două ore străbătură câmpie după câmpie, trecând din când în când prin pădurici de castani, și în cele din urmă își mai potoliră goana când ajunseră în fața unei păduri dese de roșcovi.

– Ferma prietenului meu nu e departe, spuse Nicola. Dacă ne mai țin caii o jumătate de ceas, suntem scăpați.

– Scăpați, spui? întrebă Leul din Damasc.

– Da, căci fermele de pe insulă au devenit niște adevărate cetăți, și la prietenul meu vom găsi arme și pulbere cu care să putem respinge și un escadron întreg.

– Dar cum faci, ca să te călăuzești în bezna aceasta?

– Nu știu nici eu, dar nu m'am înșelat niciodată,

nici pe uscat, nici pe mare, fără să mă fi slujit în viața mea de busolă. Poate că am și eu, ca păsările călătoare, un al șaselea simț, care mă ajută să-mi găsesc drumul. Și mai am un dar deosebit de prețios în insula aceasta care suferă adeseori de secetă: aud cursurile de apă pe sub pământ, și știu să le găsesc... Ei, ia uitați-vă! Aici a fost alt măcel; toată câmpia e plină de schelete.

– Creștini? întrebă Muley.

– Oh, trebue să fie și mulți Turci printre ei, căci locuitorii îndârjiți de cruzimile și de răutățile suferite, nu cădeau înainte de a fi tras ultimul glonț, sau de a-și fi rupt spada în luptă... Țineți bine caii și aveți grije să nu se lovească.

Intrară într'o câmpie acoperită în întregime cu oseminte, din care ieșeau încă miazme nesuferite. Cum stelele ieșiseră între timp din ceață, putură vedea, la mică depărtare, ruinele câtorva ferme mari țărănești. De bună seamă că o luptă furioasă avusese loc acolo între locuitori și cuceritori; cei din urmă, cari erau desigur mai numeroși, nimiciseră până la unul pe insulari, cari nu aveau altă vină, decât aceea de a se închina Sfintei Cruci; în urmă, focul distrusese ce mai rămânea de distrus.

– Acolo e un sat? întrebă Muley, arătând ruinele câtorva cămine.

– Da, stăpâne Muley, răspunse Grecul cu un suspin. Aici, Turcii au măcelărit mai bine de șase sute de

muncitori paşnici ai pământului, fără a cruța pe femei sau pe copii. Cunoşti mai bine decât mine sălbăticia musulmană.

– Şi știu câtă groază pricinuieşte, răspunse Muley. Nemernicii! Adevăratul războinic nu se măsoară decât cu războinicii.

Impingându-şi caii mai departe, străbătură grozava câmpie cu oseminte, şi intrară în pădurea de roşcovi. Deodată auziră de pretutindeni, pe pământ, în aer, la dreapta, la stânga, un fâlfâit puternic de aripi care aduse până la ei un suflu de vânt rău mirositor.

– Ce e asta? întrebă Leul din Damasc.

– Sunt mâncătorii de morți, răspunse Grecul. Niște păsări negre, cu cioc lung, înalte de mai bine de un metru, şi care nici nu se găseau pe insulă înainte de răsboiul acesta. Se spune că au venit din țări foarte depărtate, poate chiar din Persia, şi că au sosit aici după ce s'au oprit câtva în câmpiile Ciprului.

– Unde s'au îngrăşat bine, întregi Mico.

– Feriți-vă de ei, căci se întâmplă uneori să atace oamenii, împinşi fiind de foame. De două ori a trebuit să mă apăr cu flinta de păsările acestea rău mirositoare.

– Săbiile vor fi de ajuns, spuse Leul din Damasc. Să nu ne folosim de flinte, căci suntem urmăriți, şi o detunătură ar călăuzi numai bine pe urmăritori.

– E drept, stăpâne, spuse Mico. Ah!... să vină la atac!... Nu se mulțumesc cu atâția morți, acum ar voi

şi oameni vîi. Dar încet, scumpele mele păsărele, căci sabia asta rade mai bine decât briciul unui călău turcesc.

Păsările, care desigur nu găsiseră cu ce să se sature prin câmpiile acelea pe care nu se mai aflau decât schelete arse de soare, coborau în stoluri asupra celor trei călăreţi, încercând să se îndestuleze cu carne vie. Erau negre ca întunericul care le înconjura, cu ciucuri lungi de un picior, şi când aveau aripile deschise erau mari cât un vultur sau poate şi mai mult. Chiţăiau ca vulpile, şi atacau cu multă îndrăsneală, încercând mai ales să spargă capetele cailor, care nu erau acoperite cu fier ca ale călăreţilor.

– Iată aliaţii Turcilor! strigă Albanezul, dând cu sabia în toate părţile.

Leul din Damasc şi Grecul începuseră şi ei lupta, deşi erau încredinţaţi că păsările acelea înfometate nu puteau să le facă niciun rău. Dădeau cu spada în plin, şi capete, aripi şi cozi cădeau cu duiumul pe lângă cai, cari săreau în toate părţile, înspăimântaţi. Dar pădurea de roşcovi se sfârşi în cele din urmă, şi călăreţii intrară din nou în câmpie.

– Nădăjduesc că şi urmăritorii noştri se vor întâlni cu prietenii din pădure, spuse Mico.

In clipa aceea, în tăcerea de moarte ce domnea pe câmpie, se auziră prin noapte două bătăi.

– Ce e asta? întrebă Leul din Damasc, vrând să oprească armăsarul.

– Sunetul acesta ne anunţă ferma lui Domoco, răspunse Grecul. Clopotul lui mai merge încă; cred că e singurul pe care nu l-au distrus Turcii, cine ştie din ce întâmplare.

– Acolo e ferma prietenului tău?

– Da, stăpâne Muley. Caii noştri au făcut minuni. Binecuvântată fie Crucea care ne păzeşte!

Clopotul sună din nou. Bătaia lui vibră puternic în aer, şi apoi se şterse pe încetul în depărtări, ca un suspin. Şi cei trei călăreţi, trecându-şi pentru o clipă săbiile în partea stângă, îşi făcură semnul crucii; apoi cu mâinile şi cu picioarele îndemnară din nou caii la drum, căci pe când se stingea sunetul clopotului, auziseră din nou în depărtare sgomotul care vestea pe neînduratul duşman.

– Cruce-ajută! strigă Mico.

– Şi să ne bizuim şi pe săbille noastre, spuse Muley.

Câmpia se deschidea înaintea lor fără haraci de viţă, fără roşcovi, fără castani şi fără curmali; nouri de praf se înălţau de sub copitele cailor. Focul turcesc nimicise totul, după ce iataganele şi flintele decimaseră pe muncitori. Cuceritorii pregătiseră îngrăşarea pământului cu cenuşe şi cu sânge, care era gunoiul acelor vremuri.

Timp de încă un sfert de oră, cei trei călăreţi înaintară dealungul câtorva brazde pe care creştea nişte vită pipernicită.

– Priviţi! spuse Grecul.

– O casă şi un foişor! strigă Damaschinul.

– E ferma prietenului meu Domoco.

– Va fi acasă?

– Aşa cred.

In clipa aceea se auziră lătrând câini, cari, după puterea şi grosimea glasului, păreau a fi neobişnuit de mari.

Incetiniră mersul cailor şi ajunseră pe un podiş întins, în mijlocul căreia se ridica ferma, o casă solidă, cu zidurile şi acoperişul de piatră, şi pe margini streaşini surpate. Neputând să ardă casa, Turcii distruseseră streaşinile, pentru ca bieţii tărani, deşi convertiţi la credinţa musulmană, să nu aibă unde să-şi adăpostească vitele.

Nicola puse sabia în teacă, duse mânile la gură şi fluieră puternic de trei ori. După o clipă, în mijlocul lătrăturilor şi mai puternice ale câinilor ce se sileau să iasă din casă, se deschise o ferăstruică şi un glas tunător întrebă:

– Cine-i acolo? Islam?

– Nu, Sfântul Marcu, răspunse Nicola. Vino de ne deschide, Domoco; suntem urmăriţi.

– De câini cu turbani?

– Da.

– Aşteaptă să-mi trezesc cumnaţii. Tu eşti, Nicola?

– Da, şi-aduc cu mine pe Leul din Damasc.

Fereastra se închise: se auzi înăuntru un sgomot şi un scârţâit de scară şubredă, apoi uşa se deschise şi trei oameni, toţi înalţi de statură, voinici şi bărboşi, se iviră suflând în fitilurile flintelor.

– Ţine-ţi fiinta pentru Turci, Domoco, spuse Nicola. Noi suntem creştini.

– Pe vremurile acestea nenorocite, ne ferim cât putem, răspunse fermierul. Casa mea e a voastră.

Unul din cumnaţi se grăbi să aprindă o lampă cu ulei greu mirositor, de formă preistorică, pe când celălalt punea câinii în lanţuri: erau doi dulăi colţoşi şi plini de ură, primejdioşi pentru Turci ca şi pentru creştini.

Cei trei călăreţi descălicară, şi luând cu ei armele şi muniţiunile intrară într'o încăpere mare, pe când cumnaţii lui Domoco alergau să ia caii şi să-i pună la adăpost. Pereţii şi tavanul erau înegriţi, podeaua murdară şi noroioasă, căci era făcută din pământ bătătorit. Mobilierul era alcătuit dintr'o duzină de ulcioare pentru păstrarea untdelemnului şi solide încât un glonţ de pistol nu le-ar fi putut sparge; o masă lungă, veche de cel puţin un veac, şi câteva scaune şchioape. In schimb, pereţii erau plini cu fiinte cu fitilurile pregătite, şi cu mai multe iatagane strălucind de curăţenie.

Fermierul, care, cum am spus, era un om foarte voinic, aproape un uriaş, cu barba încărunţită, ieşi cu grăbire în întâmpinarea oaspeţilor.

– Leul din Damasc? întrebă el

– Eu sunt, răspunse Muley-el-Kadel.

Fermierul îl privi cu un amestec de uimire şi de admiraţie, şi apoi închinându-i-se îi spuse:

– Viaţă lungă eroului de la Famagusta, soţului Că-

pitanului Furtună, creştina cea voinică ce scutură pe Turci cum îmi scutur eu măslinii. Intră: eşti aici ca în casa ta.

– O vorbă întâi de toate, spuse Nicola. Nu vreau să te stric cu Turcii.

– Ce vrei să spui? întrebă fermierul, încruntând sprâncenele.

– Ţi-am spus că suntem urmăriţi.

– De mulţi?

– Încă nu ştim.

– Suntem şase, şi avem cu noi pe Leul din Damasc; de ce m'aşi teme de câinii de păgâni? Casa e solidă; arme şi muniţiuni din belşug, şi de altfel nu cred că Vizirul şi-a trimis toată armata după voi... Sunt departe, urmăritorii?

– Cred că eram cu câteva mile înaintea lor.

– Kara, spuse el unuia din cumnaţi, care tocmai intra, du-te de ia vin, cât mai avem. E mai bun pentru creştini decât pentru musulmani.

– Acum nu se mai uită la poruncile Profetului, spuse fermierul. Beau mai mult vin decât apă: i-am văzut eu... încotro mergeţi?

– Spre golful Capso. Am neapărată nevoie să văd pe Sebastian Veniero. Crezi că-l vom găsi?

– Da, răspunse Cretanul. Cele opt galere ale lui sunt încă ancorate acolo, dar cu pânzele pe jumătate desfăşurate.

Intre timp unul din cei doi cumnaţi intrase aducând un vas mare de lut, plin cu vinul acela generos care plăcea atât de mult şi Turcilor.

Se aduseră şi cesti de lemn, şi Domoco turnă vin, spunând:

– Moarte Islamului!

– Pieire lui! adăugară Albanezul şi Nicola.

Leul din Damasc nu avu curaj să ciocnească pentru distrugerea neamului său, dar bău şi el.

In clipa aceea, cei doi dulăi ciuliră urechile şi începură să mârâie ameninţători.

– Tăcere! spuse fermierul, luând un biciu şi pocnindu-l în aer.

– Oare Turcii se vor fi apropiat? întrebă Nicola.

– Da, pe ei i-au simţit câinii; dar să nu credeţi că vom avea luptă peste noapte. Tucilor le place lumina, şi nu se vor arăta înainte de răsăritul soarelui. Dar sper să-i putem păcăli cum se cuvine. Dacă nu vom putea, vom pune mâna pe arme şi ne vom apăra cum vom putea mai bine. Ce crezi, Muley-el-Kadel, tu care-ţi-ai petrecut viaţa numai în lupte?

– Spune-mi ce vrei să faci, Domoco.

– Numai o clipă, stăpâne, spuse fermierul.

Apoi, întorcându-se spre unul din cumnaţii cari stăteau de pază la poartă, cu flintele pregătite, spuse:

– Kitar, du-te de opreşte ceasul din turn.

– Pentruce? făcu Grecul cu un gest de surprindere.

– Când ţăranii cari au mai scăpat din măcelul turcesc, şi cari nu sunt prea departe de aici, nu vor mai auzi orologiul bătând ceasurile, vor înţelege că s'a întâmplat ceva neobişnuit, şi ne vor veni îndată în ajutor.

– E un semn înţeles cu ei? întrebă Leul din Damasc.

– Da, stăpâne Muley, şi...

Se opri, pentrucă tocmai în clipa aceea, vechiul o-

rologiu își îndeplinea încă odată îndatorirea lui de veacuri. Răsunetul lui pătrunse în toată casa, făcând să mârâie pe cei doi dulăi, și apoi se risipi prin ușa deschisă în largul câmpiei.

– Peste o oră va ieși soarele, și se vor arăta și Turcii, spuse Domoco.

Se apropie de ulcioarele uriașe, descoperi trei din ele, și după ce le mirosi, spuse :

– A fost numai apă în ele.

– Ce vrei să faci? întrebă Nicola.

– Nu crezi că un om se poate foarte bine ascunde în ele?

– Dar dacă Turcii vor voi să ridice capacele?

– Atunci voi da drumul la câni și ne vom bate, spuse fermierul. Tot una e de vom muri astăzi sau mâine, de vreme ce, deși ne-am lepădat de legea noastră, viața noastră tot e primejduită în fiecare ceas.

Kitar se întorsese împreună cu cumnatul Kara. Amândoi, cu toate că nu mai erau tineri, erau atât de obișnuiți cu luptele, că se arătau foarte liniștiți.

– Ați oprit ceasul? întrebă Domoco.

– Da, răspunse Kitar. Am tăiat fringhia care ținea greutatea, și piatra a căzut.

– Să stingem luminile și să mergem să cercetăm împrejurimile.

Cei șase oameni așteptară să se facă întuneric deabinelea în încăpere, apoi suflară în fitilurile flintelor și ieșiră, pe când câinii, ghicind că se pregătea ceva neobișnuit, mârâiau înfundat și se sileau din răsputeri să-și rupă lanțurile.

XII

Cavaleria Turcească

Afară din fermă, noaptea era la fel de întunecoasă, căci zorile erau departe, şi stelele învăluite în ceaţă. In aer domnea o linişte tristă, iar pământul părea apăsat de ceva nevăzut şi înfricoşetor care înghiţea orice sgomot, orice răsuflare de vânt, dând cerului şi copacilor o înţepenire de mormânt. Acum domnea şi în fermă o linişte netulburată, căci câinii, ca şi când ar fi înţeles că nu trebuia să-şi primejduiască stăpânii, încetaseră mârâitul. Numai dintre butucii pipernicíţi de viţă se ridica din când în când ţipătul lugubru al mâncătorilor de cadavre.

Cei şase oameni înaintară cu luare aminte vreo sută de paşi, apoi intrară în şanţuri, pentru a ascunde mai bine fitilurile aprinse.

– Urâtă noapte pentru o luptă, nu e aşa, Domoco? spuse Grecul.

– Am văzut şi mai rele, răspunse insularul cu glasul

lui puternic, dar liniştit. Ah, Turcii aceştia!... Lupta nu se va stârşi, până când un neam sau altul nu va fi pierit cu totul. Până atunci, suferim noi.

– Veneţia încă n'a murit, spuse Muley, şi după cum vedeţi, cu toate primejdiile, se gândeşte la voi.

– Ştiu, stăpâne. Serenissima nu poate face mai mult in clipa de faţă, căci o flotă nu se poate face peste noapte.

– Crezi că Veniero va putea să încerce vreo luptă?

– Deşi are şaptezecişi patru de ani, e încă cel mai indrăsneţ marinar din lume. Bătrâneţea nu apasă deloc pe umerii lui. S'ar spune că în vinele lui, în loc de sânge, curge bronz topit.

– L-ai văzut?

– Da, acum trei zile, la Capso.

– Ţi s'a părut că se pregătea să atace pe Musulmani?

– A venit în Candia ca să se bată, nu ca să se odihnească, stăpâne Muley, spuse Domoco. Bătrânul acesta, deşi e rănit la picior, fiind silit astfel să poarte papuc sub hainele lui de război, nu are de gând să stea degeaba pe bordul galerei lui.

– Galera a puternică?

– E o corabie cu şasezeci de guri de foc şi cu cinci rânduri de vâsle. Vor avea mult de lucru Turcii, dacă vor voi să pună mâna pe ea.

– Tăcere! strigă Albanezul. Turcii sosesc.

– De unde ştii? întrebă Muley.

– De pe praful pe care îl ridică după ei caii, şi care formează un fel de nor.

– Ce ne sfătuești să facem, Domoco? Să încălecăm și să plecăm mai departe?

– Caii voștrii sunt de neam bun, dar au ajuns aici la capătul puterilor. Pe câmpiile noastre se merge anevoie, și cei mai buni cai se pot poticni în movilele de oase care umplu drumurile. Să ne întoarcem la fermă și să ne încercăm norocul.

– Vrei să ne ascunzi?

– Da, în ulcioare.

– Dar dacă Turcii vor încerca să ridice capacele?

– Eu cred că-i voi putea păcăli.

– In ce chip?

– Kitar, Kara, duceți-vă de aduceți câteva vase pline cu vinul cel mai bun, și puneți-le pe toate pe masă.

– Da, tătucule, răspunseră cei doi tineri stingând fitilurile flintelor și alergând spre casă.

– Să ne retragem și noi, spuse Domoco. Nu știm câți vor fi Turcii la număr, și cu armele de foc nu e de glumit. Nemernicii aceștia au început și ei să renunțe la arbalete.

– Vezi ceva, Mico, întrebă Leul din Damasc.

– Da, un nor de praf care se apropie încet și se întinde, răspunse Albanezul.

– Cumetre Domoco, să ne retragem!

Cei patru oameni se întoarseră pe aceiași brazdă, și ajunseră numaidecât în fața fermei, care se luminase din nou. Orologiul nu mai bătea, și câinii tăcuseră și ei. Domoco scoase capacele ulcioarelor, și spuse către fugari:

– Repede, săriţi înăuntru, cu flintele şi cu săbiile.

– Eu să mă ascund ! exclamă Muley, încruntându-se.

– Stăpâne, răspunse Grecul, războiul are nevoile sale. De multe ori şiretlicul e mai bun decât îndrăsneala.

– Ai dreptate.

Stinseră fitilurile şi se ascunseră în vasele urlaşe, care erau atât de mari încât încăpură în ele fără greutate. Domoco puse capacele la loc, în aşa fel încât să lase loc pentru aer ; apoi dădu drumul câinilor, cari ieşiră îndată şi se repeziră pe câmp, urlând sălbatic. Erau doi duşmani de temut, cari nu se temeau de iataganele turceşti. Intre timp, Domoco şi cei doi cumnaţi ai săi, stingând lumina, se aşezară la pândă afară, în nişte ascunzişuri.

In tăcerea de moarte se auzeau câinii lătrând ; în acelaşi timp însă, începea să se deosebească un sgomot depărtat, care vestea ceata de călăraşi.

– Vin ! spuse Kara. La răsăritul zorilor vor fi şi ei aici.

– Aşa cred, spuse Domoco.

– Crezi că sunt mulţi ?

– Nu mi se pare ; cu tăcerea aceasta de pe câmpie, câţiva cai fac sgomot de crezi că sunt o mie.

– Crezi că vei putea să scapi pe oaspeţii noştri ?

– Ba şi ferma, spuse Domoco. De data aceasta, sângele turcesc, şi nu cel creştinesc, ne va îngrăşa via.

Aveţi grijă să nu lăsaţi pe nimeni să scape, ca să poată da veste de felul cum au fost măcelăriţi ceilalţi.

– Vor găsi cadavrele, tătucule, spuse Kitar, care ca şi Kara dădea acest nume lui Domoco, de când toate celelalte rude le fuseseră ucise de neîmpăcaţii duşmani ai insulei.

– Îi vom arde, pe oameni ca şi pe cai, răspunse Cretanul. Lemnele nu lipsesc pe aici.

– Dar prietenii noştri vor sosi să ne ajute?

– Vor ieşi îndată din fermele lor, cum vor auzi că nu mai bate ceasul. Ne putem bizui pe şase voinici care omoară prepeliţa din sbor.

– Şi doar un Turc e mai mare decât o prepeliţă, spuse Kitar.

– Se apropie!

– Fără să mai aştepte zorile?

Şi într'adevăr, umbre de călăreţi se apropiau de fermă, pe jumătate înfăşurate în praful stârnit de copitele cailor.

Domoco, care avea vederea ascuţită, cu toată vârsta lui înaintată, privi cu luare aminte ceata, care nu părea grăbită să se îndese la luptă.

– Treisprezece, spuse el. Oamenii aceştia nu vor mai fi diseară.

– Cine-i acolo, strigă un glas răguşit.

– Să nu răspundă nimeni, spuse Domoco.

– După câteva clipe, aceeaşi voce strigă cu ură:

– Câni de creştini, vreţi să răspundeţi, sau nu? Sunt calmacan, şi duc cu mine călăreţi turci.

Cei trei Candioţi se retraseră, nevoind să se incurce in vreo luptă deschisă, cu atât mai mult cu cât nici nu ştiau dacă nu mai veneau în urmă şi alţi călăreţi.

– Aprinde lumina, Kitar, spuse Domoco. Vizita lor tot o vom avea.

Caimacanul, oprindu-se la două sute de paşi de fermă, continua să strige ca un nebun:

– Ah, câni de creştini!... Porci murdari! Nu vreţi să răspundeţi? Pe barba Profetului, voi pune să vă tragă în ţeapă pe toţi, şi vă voi da maţele să le mănânce ciorile.

Domoco se arată la uşe, ţinând de lanţ unul din cei doi câni.

– Cine-i acolo? strigă el.

– Porc de creştin, aşa de tare dormi?

– Am muncit azi toată ziua la câmp, şi eram obosit.

– Ţie-ţi spune Domoco?

– Da.

– Eşti singur.

– Nu, sunt cu doi cumnaţi ai mei.

– Ai şi câni, pe cât văd.

– Sunt foarte răi.

– Inainte de a intra in bojdeuca ta, îţi poruncesc să-i ucizi.

– Câinii mei? Nu, effendi.

– Cum? Tu, creştin spurcat, crezi că dacă te-ai imbrăcat cu haine turceşti, ai dreptul să stai la tocmeală cu mine?

– Da, răspunse Domoco cu mânie

– Vrei să-ţi dau foc cu casă cu tot?

– Incearcă. Eu voi da drumul la câni, şi împreună cu cumnaţii mei ne vom apăra de voi, tâlharilor!

– Pe barba Profetului, spuse caimacamul. Omul ăsta e un adevătat cocoş candiot. Tovarăşi vom avea petrecere. Să aşteptăm numai răsăritul soarelui.

– Effendi, spuse Domoco, poţi să te apropii fără teamă. Câniì nu te vor supăra cu nimic. Până când les zorile, nu vreţi cumva să vă trimit două vase pline cu vin?

– Ah, Musulman mincinos! strigă caimacanul. Aşa dar tu bei vin, cu toate că Profetul nu dă voie credincioşilor săi!

– Am auzit că bea şi Sultanul.

– El are voie să facă ce-i place; şi nu bea decât vin de Cipru.

– Al meu nu e nici mai puţin auriu, nici mai puţin dulce.

– Porc spurcat!... Mă ispiteşti!

– Vrei, sau nu? întrebă Domoco, nerăbdător, căci ştia prea bine că Musulmanii nu se împăcau deloc cu partea din Coran care îi ţinea departe de zeama descoperită de Noe.

Călăreţii se sfătuiră încet între dânşii, apoi caimacanul spuse:

– Adă vinul!

– Da, dacă în numele Profetului îmi făgăduieşti că nu-mi vei face nimic.

– Pentru vinul pe care îl beau Sultanii se poate făgădui. Adă-ne de băut, şi nu vom face niciun rău celor ce ne vor aduce vasele.

– Mă bizui pe făgăduiala voastră.

– Domoco se întoarse spre cumnaţii săi şi le spuse:

– V'ar fi frică să duceţi de băut nemernicilor acestora?

– Nu, răspunse Kitar. Vom duce şi câinii cu noi, şi vei vedea că Turcii nu se vor clinti. Se tem mai mult de dulăi decât de creştini.

– Luaţi patru vase mari şi duceţi-vă, spuse fermierul. Noi suntem gata, de va fi nevoie, să vă sărim în ajutor.

Kitar ridică din umeri.

– Ce-are a face dacă vom muri astăzi sau mâne? Ştim doar că Insula aceasta e blestemată, şi că liniştea nu se va întoarce până când neamul nostru nu se va stinge cu totul. Cu Turcii alături, ne-am obişnuit de-a binelea cu gândul morţii, şi nu ne mai înspăimântăm de ei.

– Duceţi-vă, copii.

– Spurcaţi închinători ai Crucii, daţi-ne de băut, strigă caimacamul nerăbdător. Gâtlejul nostru e plin de praf, şi de praf de oase creştineşti pe de-asupra.

– Nemernici! strigă Kara. Vă vom face să încercaţi dinţii dulăilor noştri.

Cei doi cumnaţi ai lui Domoco deslegară câinii, cari şi începuseră să latre cu putere; luară în braţe patru vase mari cu vin alb, care nu era cu nimic mai prejos decât vinul de Cipru, şi se apropiară cu îndrăsneală de Turci, cari nu înaintaseră nici măcar un pas.

– Iată câinii râioşi cari ne aduc băutură, strigă caimacamul. Se tem de noi, închinătorii Crucii. Dacă aşi fi vizir, aşi pune să le taie capul la toţi, chiar şi la cei ce s'au lepădat de legea lor spurcată. Numai capul nu mai creşte la loc dupăce l-ai tăiat, pe barba lui Mahomed !

Fără a se înspăimânta de aceste ameninţări, Kara şi Kitar înaintară spre călăreţi, ducând cu greutate vasele pline până în gură. Pe lângă ei alergau câinii, urlând înspăimântător. Străbătură câmpia plină de butuci de vie, şi se găsiră, numaidecât în faţă cu duşmanul ce-i aştepta. Zorile abia începeau să se ivească.

Erau doisprezece călăreţi, călăuziţi de un caimacan cu înfăţişarea sălbatică, care avea un brâu de mătase plin cu iatagane şi cu pistoale şi pe cap un monumental turban de brocat, împodobit cu o jumătate de duzină de pene de struţ.

– Câni scârboşi! urlă mânioasa căpetenie, văzându-i că sosesc însârşit, vă lăsaţi aşteptaţi, nu-i aşa ?

– Profetul a oprit pe credincioşii săi să bea vin, răspunse Kara cu îndrăsneală.

– Ai limba cam lungă, creştine, răspunse caimacanul. Dar am să ţi-o tai eu. Drept cine ne iei tu ? Drept nişte hamali ?

– Ai uitat că şi eu sunt acum un credincios al Profetului.

– De când ? întrebă caimacamul cu ironie.

– De şase luni.

– Prea târziu ai băgat de seamă că numai credința noastră e cea adevărată.

– Am trăit mereu printre creștini, spuse Kara.

– Și te rogi cum trebuie, cu fața întoarsă spre Meca?

– Da, dimineața, la prânz și seara.

Ofițerul turc isbucni într'un hohot de râs.

– Dacă ți-ași despica pieptul și ți-ași scoate inima, n'azi găsi într'însa nicio umbră de credință în Profet. Voi, nemernicilor, vă lepădați de credința părinților voștri ca să vă scăpați pielea. Bagă de seamă să nu te prind. Sunt in stare să vin aici în sbor, ca să văd dacă îți faci rugăciunile cu adevărat.

– Vino de vezi: rugăciunea o fac în fața ușii, și oricine mă poate vedea.

– Pune vasele jos și ține bine câinii, spuse Turcul

Cei doi se supuseră, și încercară apoi să se întoarcă spre fermă;

– Ehei!... Incet, trențăroșilor! strigă caimacanul, care și coborîse de pe cal, cu mâna pe mânerul unui iatagan.

Văzând că și ceilalți călăreți descălecaseră, și că ar fi putut fi prinși numaidecât, cei doi Candioți iuțiră pasul spre fermă, apărați, de câni, cari înspăimântau caii cu lătrăturile lor.

– Așteptați să-mi înmoi puțin limba, și apoi voi veni eu să vă spun două cuvinte, câinilor! strigă ofițerul.

Mulțumiți de a vedea înaintea lor vasele pline cu vinul acela alb, dulce și siropos, asemănător întru totul

cu cel ce se culege din strugurii auriți din Cipru, călă-reții începură să bea, pe când căpetenia lor tot mai continua să mormăie. Erau de bună seamă obișnuiți cu furiile lui, și nu le mai luau în seamă.

Domoco eși înaintea cumnaților săi, ducând din prevedere și o flintă, căci se temea ca Turcii, obișnuiți să privească pe creștini ca pe o pradă ușoară, chiar atunci când erau renegați, să nu descarce flintele într'înșii sau să nu se apuce să-i urmărească. Dar vinul era prea ispititor, și ținea pe Musulmani pe loc, lângă vase. Caimacanul luase un vas numai pentru dânsul, și-l bea cu bucurie ; uitându-și de Coran și de poruncile sale.

- Vor veni să ne caute ? întrebă Domoco pe cei doi cumnați.

- Da, la răsăritul soarelui, răspunse Kara.

- Și ce e mai rău, e că vor fi beți, spuse Kitar.

- Poate că va fi mai bine, răspunse Domoco.

Ridică ochii și privi cerul. Puținele stele ce se puteau vedea prin pânza norilor, începeau să se stingă ; spre răsărit se vedea albind o lumină încă destul de tulbure. Erau zorile.

Intră în cameră, ridică puțin capacele ulcioarelor, pentruca prizonierii să poată respira în voie, și spuse lui Muley :

- Vom avea luptă, dar voi nu vă veți arăta decât în ultimul moment. Lăsați-mă mai întâi să încerc să înșel pe nemernicii aceștia.

– Câți sunt ? întrebă Leul din Damasc.

– Treisprezece.

– Aşi fi în stare să-i întâmpin numai eu cu credinciosul meu Albanez.

– Aşteaptă, stăpâne. E vreme să te alegi cu o lovitură de iatagan sau cu un glonț de pistol. Ştii mai bine decât mine că soldații turci se bat bine şi că disprețuesc viața.

– Ştiu.

– Ascundeți-vă înăuntru, şi stați cuminți. Soarele răsare, şi nemernicii aceia pot veni dintr'o clipă în alta.

Turcii se auzeau țipând afară, înveseliți, poate peste măsură, de bunul vin candiot.

Caimacanul striga mai tare decât toți şi din gura lui ieşeau blesteme şi amenințări îngrozitoare împotriva creştinilor. In cele din urmă încălecară pe cai şi se îndreptară spre fermă, strigând ca şi cum ar fi vrut s'o ia cu asalt.

Cei trei candioți îşi pregătiseră flintele şi iataganele, ascunseră câinii în fundul încăperii şi ieşiră în poartă.

Soarele apărea majestos, stingând stelele dintr'odată şi risipind cu puterea razelor sale vaporii de ceață ce mai pluteau prin aer.

Caimacanul, care se ținea cu greutate în şea, ajunse cel dintâiu înaintea fermei.

– Unde e stăpânul ? strigă el.

– Aici sunt, răspunse Domoco, înaintând cu îndrăsneală.

– Şi tu eşti un falş Musulman, nu e aşa ?

– Eu cred în Coran.

– Voi renegaţii spuneţi toţi aşa, de frică să nu vă pierdeţi nasul sau urechile.

– Ce vrei dela mine ? întrebă Domoco, care începea să se încălzească. Păstrează pentru alţii ameninţările.

– Pe barba Profetului ! exclamă ofiţerul turc. Iată un creştin care are sânge în vinele lui !

– Ţi-am spus că de acum înainte sunt Musulman.

– Lasă, lasă, făcu Turcul cu un zâmbet ironic.

Ţinându-se bine de şea, abia putu să descalece, şi urmat de ai săi se îndreptă spre fermă, făcând să-i scânteieze iataganul sub cele dintâiu raze ale soarelui.

– Câţi sunteţi ? întrebă el.

– Trei.

– Nu s'a ascuns niciun creştin în ferma ta ?

– De cincisprezece zile n'a mai venit nimeni pe la noi. Acum nu mai umblă nimeni pe drumuri.

– Ah, câine spurcat ! Vrei să mă înşeli ! Dar un caimacan nu se lasă înşelat aşa de uşor. Am urmărit până aici pe trei călăreţi cari au ieşit din Candia, şi au ucis pe doi din ai noştri.

– Poate vor fi trecut azi noapte, pe când noi dormeam.

– Mi se pare că nasul tău e în primejdie, spuse Turcul, rotind iataganul. După nas vor veni urechile, şi la urmă vom trimite pe lumea cealaltă pe un re-

negat care înşală pe Profet de dimineaţa până seara.

- Vrei să-mi vezi casa ? Intră, de vrei.

- Nu cumva pregăteşti o cursă ?

- Ai destui oameni cu tine, ca să mă pedepseşti.

- Oh, ar fi de ajuns iataganul meu, spuse Turcul. Eu, pe creştini îi înghit dintr'odată.

- Da, la prânz şi seara, spuse Domoco ironic.

- Eşti un ţărănoiu, dar se vede că ai un dram de minte. Te ajută Profetul.

- Drept e că seara, când mă duc să mă culc, simt cum trece pe lângă mine şi mă atinge cu barba pe obraz.

- Eşti un nerușinat care vrea să-şi bată joc de mine, spuse caimacanul înfuriat. Lasă-mă să-ţi văd cocioaba.

- Am câinii înăuntru.

- Omoară-i.

- A, nu. Sunt animale prea curajoase cu duşmanii.

- Atunci vrei să-ţi sparg capul?

- Fitilul arde in flinta mea, răspunse fermierul cu îndrăsneală.

- Ah, câne turbat ! Vrei să te împotriveşti ?

- Nu. Ţi-am mai spus: poţi să intri in casă, şi să bei din vinul meu.

- In adevăr, ai un vin care prea te înveseleşte.

- E bun ca vinul de Cipru pe care îl beau Sultanii, spuse Domoco, cu un surâs.

- Acum înţeleg şi eu pentruce omoară pe miniştrii

și pe principi fără să clipească din ochi... Ei, haidem să vedem! Aici îmi miroase a creștin.

Clătinându-se puținel, trecu peste prag și intră în camera cea mare târând cu sgomot iataganul pe pământ.

- Pe aici au trecut creștini, spuse el, privind țintă pe Domoco.

- Ce fel de creștini?

- Cei care mi-au ucis tovarășii.

- Caută-i.

- Ce e în ulcioarele acelea?

- Apă de ploaie.

- Vin deloc?

- Nu, dar am destul în cramă.

- Spune să aducă. Dacă bea Sultanul, pot să bea și călărețiii lui.

Soldații intraseră și ei, zornăind săbiile și suflând pe fitilurile pistoalelor. Văzând masa cea lungă și scaunele, se așezaseră în liniște, nădăjduind că vor căpăta de băut; dar caimacanul nu părea liniștit, și se tot plimba cu un aer bănuitor, prin fața ulcioarelor. Oare simțea după miros că se ascundeau creștini înăuntru?

Kitar, care nu-l slăbea din ochi, aduse câinii lângă vase și caimacanul, care se cam temea de dulăi, se mai plimbă puțin prin încăpere, blestemând pe creștini, se așeză și el la masă și începu să bea în tovărășia călăreților. Golise câteva pahare, când se ridică deodată, strigând:

– Spurcaţii aceştia de creştini îşi bat joc de noi, pe legea mea! – Apoi, privind ţintă pe Domoco, care se îngălbenise, îi porunci:

– Descoperă ulcioarele; vreu să văd ce e înăuntru.

– Descoperă-le tu, răspunse fermierul.

– Crezi poate că mi-e frică?

– Incep s'o cred.

– Ah, pe toţi tâlharii din Asia! am fost înşelaţi!

Se apropie de un ulcior şi-i scoase capacul; Leul din Damasc se ivi cu spada în mâna.

– Un creştin! ţipă caimacamul, ridicând iataganul.

– Eu sunt Leul din Damasc, strigă acesta, şi sărind din ulcior, se repezi asupra ofiţerului turc.

XIII

Golful Capso

Văzând pe Leul din Damasc, Turcii se trăseseră înapoi, căci erau cu toţii stăpâniţi de acelaşi simţ de admiraţie şi de teamă faţă de viteazul răsboinic care fusese odinioară de aceeaşi lege cu ei. Celelalte două vase se descoperiră şi ele, şi Albanezul şi Grecul săriră din ele, gata de luptă.

Caimacanul rămase înmărmurit, şi nu mai avea glas ca să dea porunci oştenilor săi, cari priveau cu oarecare spaimă pe cei şase oameni şi pe cei doi duläi ce rânjeau, gata să se arunce asupra lor.

– Ce vrei dela Leul din Damasc? îl întrebă Muley, înaintând spre el cu spada ridicată.

– Tu eşti Leul din Damasc! exclamă în cele din urmă ofiţerul turc, făcând un pas înapoi şi apărându-se cu cercuri repezi făcute din iatagan. Amiralul a făgăduit cinci mii de ţechini celui ce te va prinde, şi oricât te-aşi preţui, nu-mi vei scăpa de data aceasta.

– Sunt aici, prinde-mă, răspunse Damaschinul.

– Pe el, călăraşi ! strigă caimacanul.

Dar spre marea lui uimire, văzu cum oamenii lui rămâneau sprijiniţi de masă, fără a părea pregătiţi să dea piept cu un om care se bucura de un nume de războinic atât de bine cunoscut pretutindeni.

– Ah, nemernicilor ! strigă el. Voi cere Amiralului să vă tragă în ţeapă pe toţi. Dar cine e Leul din Damasc ? Un om care şi-a renegat credinţa, şi pe care îl voi pedepsi chiar cu mâna mea.

– Tu ? spuse Muley-el-Kadel cu dispreţ. E nevoie de alte lame, ca să se ia la harţă cu a mea.

Turcul, înfierbântat de tot vinul pe care îl băuse, se repezi la el, dând de zor din iatagan şi strigând :

– Am să-ţi arăt eu, fecior de paşă schimbat în creştin spurcat, că sunt în stare să te învinq eu singur. Sunt destul de voinic, ca să-ţi tai capul cu o singură lovitură de iatagan.

– Nu eşti decât un caraghios ! îi spuse Leul din Damasc.

La aceste cuvinte, călăraşii turci isbucniră în hohote de râs, şi caimacanul, încă mai furios că se vedea batjocorit chiar de oamenii săi, se apropie şi mai mult de Leul din Damasc, lovind cu spada ca un nebun.

Muley-el-Kadel, care nu voia să isbească sabia lui uşoară şi subţire cu iataganul greoi al Turcului, sărea la dreapta şi la stânga ca un tigru, aşteptând clipa potrivită pentru a da lovitura de moarte; şi Turcul, crezând că-i era frică de dânul, se vâra într'insul fără în-

Spada lui pătrunsese sub pieptarul adversarului și se înfipse în gâtlej.

cetare, tăind doar vântul şi ameninţând ulcioarele. Călăraşii continuau să râdă, mărind necazul căpeteniei lor.

Muley-el-Kadel se juca cu dânsul, fără a face mişcări necugetate, şi aştepta prilejul de a face să pătrundă vârful ascuţit al spadei sale în cuirasa adversarului său.

Caimacanul isbucnea în răstimpuri, şi ataca pe Leul din Damasc cu cel mai mare curaj. Nu era un duelist, dar cu iataganul acela greu în mâini, era totuşi un duşman de temut.

Călăraşii, Albanezul, Nicola şi cei trei Candioţi priveau duelul acela dramatic, fără să se amestece; cei din urmă nu aveau decât grija câinilor cari tot trăgeau de lanţuri. Lupta dura de câteva minute, şi un ulcior fusese făcut bucăţi de o lovitură de iatagan, când Leul din Damasc se repezi strigând:

– Eşti un om mort!

Spada lui pătrunsese sub pieptarul adversarului şi se înfipse în gâtlej. Turcul îl privi cu doi ochi plini de o ură negrăită, şi apoi puterile îl părăsiră deodată şi căzu la pământ cu sgomot, scăpând din mână iataganul care nu fusese în stare să-l apere.

Văzând cum cade căpetenia lor, călăraşii în loc să se bată fugiră cât putură mai repede, urmăriţi de dulăii, cari îi muşcau de picioare. Ajungând la locul unde lăsaseră caii, încălecară şi se depărtară în goană, oprindu-se la două sute de metri de fermă, în mijlocul brazdelor adânci ale moşiei.

Caimacanul nu vorbea nici nu se mişca. Lovitura aceea, pe care Leul din Damasc o încercase şi împotriva lui Mehtiub, isbutise cu totul de data aceasta. Vârful spadei tăiase carotida, şi sângele isbucnea în valuri din rană. Domoco se plecă asupra Turcului, şi apoi spuse către Kara şi Kitar:

– Duceţi-l afară; a murit.

Cei doi tineri apucară pe Turc de mâini şi de picioare şi se duseră să-l arunce într'o brazdă mai adâncă, plină cu oase de creştini arse de soare. Călăraşii traseră într'ânşii câteva gloanţe de pistol, dar erau prea departe, şi nu putură să-i ajungă.

– Biruinţă zadarnică! spuse Leul din Damasc, alungând câinii carî lingeau sângele ce cursese din rănile celui ucis. Acum suntem împresuraţi.

– N'avem grije, stăpâne, spuse fermierul. Orologiul s'a oprit, şi vom primi ajutor astăseară.

– Mă gândesc să intrăm în goană în ceata aceea de nemernici. Sunt sigur că n'ar putea să ţină piept clocnirii.

– Sunt încredinţat, dar un glonţ de pistol poate să ucidă pe omul cel mai curajos din lume. Lăsaţi-i în pace; ne vom socoti cu ei mai târziu.

– Şi dacă vor trimite pe unul din ei în tabără, să ceară ajutoare?

– Nu te teme nici de aceasta, stăpâne Muley, spuse Domoco. Kitar e în turn, cu poruncă să tragă în cel dintâiu Turc ce-ar încerca să se îndepărteze. Cum-

natul meu e un trăgător minunat, care abate un om la cinci sute de paşi. Vrei să mergem să vedem ce fac asadiatorii?

– Tocmai mă gândeam şi eu, răspunse Leul din Damasc.

Luară flintele, aprinseră fitilurile şi ieşiră, însoţiţi de Nicola, de Albanez, de Kara şi de câini. Călăraşii nu păreau a se gândi să plece, deşi rămăseseră fără cap; dimpotrivă, puseseră caii să se culce pe pământ, făcând un fel de redută din corpurile lor, şi se vedeau cum vorbeau între dânşii şi gesticulau cu aprindere.

– Şi-au pus în cap să ne prindă, spuse Domoco. Sunt tot doisprezece, dar dacă vin şi ceilalţi prieteni de la ferma vecină, vom fi şi noi cel puţin zece, şi cu toţii hotărîţi să învingem... Ah! Mă aşteptam la aşa ceva.!

Un cal se ridicase deodată, şi un călăreţ sărise în şea, pornind în goană spre tabără.

– Lasă-l în grija lui Kitar, spuse fermierul, văzând că Leul din Damasc ducea flinta la ochi.

– Dar dacă nu-l nimereşte?

– Îl va nimeri.

Călăreţul se depărtase cale de două sau trei sute de paşi, şi alerga în galop printre brazdele plantate cu viţă. Deodată se auzi o detunătură. Călăreţul, isbit de glonţul ce nu dădea greş niciodată, întinse braţele şi se prăbuşi jos de pe şea.

– Acum calul! strigă Domoco.

A doua detunătură răsună pe câmpia liniştită şi arsă de soare. Armăsarul făcu mai întâi o săritură în lături, apoi se ridică pe picioarele dinapoi, scuturând furios din cap, şi se abătu într'o parte.

Turcii, înspăimântaţi, se ridicară în picioare trăgând din pistoale, care însă abia de băteau la douăzeci de metri; apoi, ridicându-şi caii, plecară să se adăpostească în mijlocul viei lui Domoco.

– Imi pare rău pentru strugurii tăi, spuse râzând Muley-el-Kadel către Domoco.

– Oh, eram sigur că n'am s'o mai culeg anul acesta! Când merge Turcul la bătălie, nu se mai gândeşte nimeni la recoltă.

– Deocamdată suntem asediaţi, spuse Albanezul. Oamenii aceştia au capul cam tare.

– Spune mai bine că au curaj, spuse Muley.

– Şi noi vom aştepta aici fără să facem nimic?

– Nu te grăbi, tinerelule, spuse Domoco. Să aşteptăm până diseară, şi cât ne mai lasă Turcii să răsuflăm, să mergem să îmbucăm ceva. N'am mare lucru să vă dau, căci suntem cu toţii foarte săraci, dar ce am, e al vostru tot.

Kara se întoarse în casă şi pregăti repede de mâncare. Masa fu destul de sărăcăcioasă, alcătuită dintr'o strachină de *koisè*, adică foi de sfeclă pregătite cu un ulei din cele mai bune, un vas de iaurt, şi pâine proastă şi veche de câteva luni.

Deşi Turcii continuau să facă sgomot şi să tragă din

pistoale, asediaţii mâncară liniştiţi, fără să ulte pe Kitar, care sta mereu de veghe în vârful turnului. La amiază, situaţia era neschimbată. Turcii nu îndrăsniseră să trimeată pe altcineva, de teamă să nu fie ajuns de gloanţele trăgătorului, care îi vedea şi prin ascunzişurile lor de prin vie.

– Până diseară nu se va mai întâmpla nimic, spuse Domoco, întinzând lui Muley o pipă plină cu tutun galben şi aromat. Turcii ne vor supraveghia, dar nu vor îndrăzni să ne atace.

Ca pentru a-l contrazice, se auzi chiar în clipa aceea o detunătură, urmată de glasul lui Kitar, care striga:

– La arme!

Cei cinci asediaţi se repeziră afară din cameră, şi văzură pe toţi Musulmanii călare, cu săbiile trase, ca şi cum s'ar fi pregătit să încerce un atac disperat.

– Opriţi-vă nebunilor! strigă Albanezul trăgând.

Dar fără a se speria, călăraşii îşi avântară caii spre fermă, scoţând urlete înfricoşătoare.

Dă drumul câinilor, Kara! spuse fermierul.

Cei doi câini se repeziră lătrând şi urlând. Intre timp, Muley, Nicola şi Mico continuau să tragă, dar fără folos, căci călăraşii veneau printre butucii de viţă, care erau încă plini de frunze. Lipsiţi de caimacanul lor, se părea că renunţaseră la un atac furios şi hotărîtor, şi voiau să ia casa pe încetul.

Dulăii, obişnuiţi cu războiul, hărţuiau necontenit pe asediatori, încât niciun cal nu mai mergea cum tre-

buia, şi se tot scuturau, vrând par'că să arunce din şea pe călăreţi. Dar după o jumătate de ceas, Turcii isbutiră să se strângă din nou laolaltă, şi se avântară din nou spre fermă, tot trăgând din pistoale.

Atunci Mico dădu o lovitură în plin. Un sergent înainta spre el în goană, rotind mereu din iatagan; Albanezul îl ochi, trase şi-l aruncă de pe şea. Câinii se repeziră la el numaidecât, sfâşiindu-l cât ai clipi din ochi.

— Acum n'au mai rămas decât zece, spuse Muley-el-Kadel. Asediatorii se topesc ca zăpada de pe muntele Liban, când începe să sclipească soarele. Dacă am încerca să-i atacăm?...

— Nu, răspunse încă odată înţeleptul fermier. Eşti oaspetele meu şi trebue să te păzesc.

— Dar nemernicii aceia vor fugi îndată ce ne va vedea călare. Spune să ne aducă armăsarii şi să ne luăm după ei.

Domoco dădu din cap şi spuse:

— Dacă Leul din Damasc ar fi ucis, pe mine m'ar uri Musulmanii ca şi creştinii. Aşteaptă.

In clipa aceea se auziră câteva bătăi ale orologiului, care până atunci rămăsese mut.

— Ne vin ajutoare! strigă Domoco cu bucurie. Kitar a dat iar drumul ceasului. Kara, du-te de pune şeile pe cai, pe când noi vom ţine la distanţă pe nemerncii aceştia.

Călăreţii, mereu hărţuiţi de câini, după ce ocoliseră

ferma, se întorseseră în vie şi se ascunseseră din nou, pe când Muley, Domocco, Albanezul şi tovarăşii lor nu încetau să tragă. Kitar trăgea şi el încercând să scadă numărul asediatorilor, care se încăpăţânau mai mult decât oricând să continue asediul.

Se trăseseră vreo douăzeci de lovituri, când Kara se ivi în faţa uşii, ţinând caii.

– Încălecaţi, spuse el. Sosesc prietenii.

Candioţii aveau şi ei cai frumoşi, mult mai voinici şi mai bine hrăniţi ca ai lui Muley şi ai tovarăşilor săi corcituri de cai arabi şi turcomani.

O detunătură se auzi în depărtare, urmată numaidecât de a doua. Patru călăreţi cari semănau mai mult a haiduci, înaintau prin câmpie strigând:

– Jos Semiluna.

– Să-i ajutăm! strigă Muley.

Şi plecară cu toţii în galop, cu spadele, hangerele sau iataganele în mâini.

Turcii, văzând că năvala se apropia de ei, încercară să-şi facă drum, şi se întoarseră spre cei patru Candioţi cari veneau în ajutorul celor asediaţi. Flintele celor patru bubuiră, şi trei călăraşi căzură de pe cai. Ceilalţi încercară să se întoarcă spre vie, dar Muley, Domoco şi tovarăşii lor, îi aşteptau.

Ciocnirea fu groaznică. Se auzi zăngănitul armurilor, al spadelor şi al iataganelor. Apoi ceata călăraşilor căzu, şi câinii sfârtecară pe cei răniţi, fără ca locuitorii, obişnuiţi cu cruzimile turceşti, să-i goenească.

– Sângele Musulmanilor să răscumpere pe al părinţilor noştri! strigau ei.
Şi cei care nu erau ucişi de câini, erau tăiaţi de iatagane. Cretanii învăţaseră să fie cruzi de la invadatori, cari nu cruţau nici pe bătrâni, nici pe femei, nici pe copii.

Muley-el-Kadel privise măcelul coreligionarilor săi de pe vremuri, cu buzele strânse şi cu fruntea posomorită, apoi se dăduse la o parte. Bătălia fusese câştigată, şi spada lui neînvinsă nu mai avea ce să caute în acest masacru.

– Ei bine, i-ai dat gata, Korika? întrebă Domoco pe un locuitor care părea căpetenie printre cei patru călăreţi veniţi în ajutor.

– La ora aceasta sunt cu toţi pe genunchii hurilor din Paradis, răspunse insularul. Ferice de ei.

– Mulţumită intervenţiei tale.

– In locul meu, şi tu ai fi făcut la fel, Domoco, răspunse stăpânul fermei de la Korika.

– Oh, nu m'aşi fi codit deloc. Ai luat seama la orologiu?

– Da, răspunse fermierul. Nu l-am mai auzit sunând şi mi-am închipuit numaidecât că ai de a face cu Turcii; am plecat indată cu feciorii spre tine.

– Ai mai văzut vreodată pe omul acesta, Korika? întrebă Domoco, arătându-l pe Muley, care trăgea cu Mico şi cu Nicola în cali ce fugeau, ca să nu se mai întoarcă în tabăra turcească.

– Frumos oştaş! L-am văzut cum se bate, şi s'a luptat singur cât zece.

– E vestitul Leu din Damasc.

– Pe toţi rechinii din Mediterana!... Vestitul războinic musulman care s'a lepădat de Semilună şi se închină acum Crucii?

– Da, Korika.

– Şi încotr'o merge?

– Spre golful Capso.

– Mai sunt acolo galerele veneţiene ale lui Sebastian Veniero?

– Sunt mereu ancorate, aşteptând să dea fără veste peste flota Amiralului turcesc.

– Vor avea drumul liber?

– Nu vom întâlni niciun Turc în cale. Şi afară de asta, acum suntem destul de numeroşi, şi cu Leul din Damasc nu avem de ce să ne temem. Turcii au pierdut un războinic viteaz, în ale cărui vine curge poate sângele lui Mahomed al doilea.

Muley-el-Kadel se întorcea cu fitilul ars aproape în întregime, însoţit de Mico şi de Grec. Toti caii ce rămăseseră fără călăreţ căzuseră împuşcaţi de-a lungul câmpiei. Bietele animale, rămase fără stăpân, se lăsaseră ucise, şi căzuseră prin viile în care încercaseră să se refugieze.

– Stăpâne Muley, spuse Domoco, ieşindu-i înainte, vrei să plecăm spre golful Capso? Ceasul e numai potrivit.

– Da, răspunse Leul din Damasc. Voi, Candioții, nu aveți apă în vinele voastre. Coreligionarii mei de pe vremuri vă credeau oi bune de muls, dar au găsit aici numai lupi, și încă lupi din cei mai mândri.

– E o luptă pe viață și pe moarte, stăpâne, răspunse fermierul. Chiar dacă am îmbrățișat credința musulmană, cu buzele, și nu cu inima, crezi poate că sunt sigur în fiecare seară că mă voi trezi viu a doua zi de dimineață? Turcii au nevoie de sângele nostru pentru a îngrășa pământul acesta care, dacă nu se întâmplă vreo minune, va rămâne în cele din urmă în stăpânirea lor... Plecăm?

– Eu mă întorc la ferma mea, spuse Korica. Mi-am lăsat turma afară, și dacă vin Turcii nu mai rămâne nimic din ea.

– Du-te prietene și îți mulțumesc.

Fermierul salută pe Leul din Damasc și pe tovarășii săi, și, plecă în galop, întovărășit de cei trei feciori.

– La ce oră vom ajunge la golf? întrebă Muley pe Domoco.

– Cam pe la miezul nopții, stăpâne.

– Dar cadavrele acestea, le vom lăsa să mucezească aici? E drept că Turcii nu-și dau osteneala să îngroape pe creștini...

– Vor avea grije de ele mâncătorii de cadavre, răspunse Candiotul, arătând pasările care veneau în stoluri de-asupra viei. Mâine nu va mai ști nimeni dacă trupurile acelea au fost de Turci sau de creștini. Dar

să plecăm, înainte ca Sebastian Venlero să-şi desfăşoare pânzele şi să plece să dea vreo luptă, în Moreea sau aiurea.

Cobori de pe cal, încuie uşa, şi după o clipă mica ceată porni la drum, pe când înserarea se cobora. Mâncătorii de cadavre soseau în stoluri şi se aruncau cu lăcomie asupra cailor morţi şi a leşurilor de Turci. Veneau din toate părţile, ţipând în chip ciudat şi bătând cu putere din aripile lor uriaşe. Inainte de revărsatul zorilor, ba poate şi mai curând, toată carnea aceea avea să dispară.

Domoco luase locul din fruntea cetei, călăuzindu-l în drumul spre mare, al cărei freamăt se şi auzea dinspre miazănoapte. Nu se zărea nimeni pe tot întinsul câmpiei întunecoase, dar călăreţii, ca măsură de prevedere, aprinseseră fitilurile flintelor, căci era cu putinţă să se întâlnească pe drum cu cercetaşi turci, veniţi să caute de nu era nimeni pe ţărmuri.

Către miezul nopţii, Domoco încetini mersul. Un vânt proaspăt şi înviorător începuse să sufle dinspre nord: era briza mării.

– Incă puţin, şi am ajuns, spuse fermierul, care îşi încorda privirile cu speranţa că va zări fanarele vreuneia din galerele veneţiene.

Lăsară puţin caii să se odihnească şi apoi le dădură pinteni din nou.

– Lumină! strigă Nicola după câteva clipe. Sunt fără îndoială luminile unei corăbii.

– Inainte! strigă Leul din Damasc.

– Se avântară din nou în largul câmpiei, în mijlocul căreia se zăreau pe alocuri ferme rare, aproape toate distruse de Turci şi făcute una cu pământul, apoi coborîră spre ţărmul mării, strigând cât îi ţinea gura:

– Ajutor!... Ajutor!... Creştini!...

In golful Capso, într'o înfundătură ascunsă de stânci se găseau ancorate şase galere dintre cele mai mari, cu trei rânduri de vâsle, cele mai bune din câte putuse aduna Serenissima în Marea Adriatică.

Auzind acele strigăte, marinarii veneţieni slobozîră in aer câteva gloanţe, apoi lăsară în apă o barcă mare înarmată cu un tun de calibru mic, plin cu schije.

Un ofiţer coborî pe ţărm şi se apropie de ceata de călăreţi, pe când oamenii săi, temători de vreo cursă din partea Turcilor, suflau în fitilurile flintelor.

– Cine sunteţi? întrebă el.

– Mergeţi de spuneţi că Domoco s'a întors, şi că aduce cu el pe vestitul Leu din Damasc.

– Sunteţi urmăriţi?

– Nu; am nimicit ceata de cavalerie care ne urmărea. Nu mai e niciun Turc viu într'un ocol de douăzeci de mile de aici.

Marinarii ridicară lanternele, privind cu luare aminte pe fiecare fugar în parte; în urmă ofiţerul spuse:

– Urcaţi-vă; Leul Sfântului Marcu vă protejează.

XIV

Sebastian Veniero

Sebastian Veniero, care trebuia să-şi câştige mai târziu o faimă nepieritoare în bătălia de la Lepanto, era cel mai îndrăsneţ dintre toţi amiralii pe cari îi avusese vreodată Veneţia. De tânăr se dăduse mării cu trup şi cu suflet, cum făceau toţi feciorii bogătaşilor veneţieni de pe atunci, şi făcuse multe călătorii, mai cu seamă în Răsăritul barbar unde era uşor să întâlneşti galere turceşti şi să fii silit să te aperi împtriva lor. Isbucnind războiul cu Turcii, acest bătrân marinar, care număra atunci şaptezeci şi doi de ani, fusese înălţat la rangul de mare amiral, şi luase o parte dintre cele mai însemnate la lupte, fiind trimis să apere Ciprul. Cu corăbii puţine şi învechite, el isbutise să facă minuni de vitejie.

Puterea turcească pândea de mult prilejul ca să nimicească republica veneţiană, care avea atâtea interese în Răsărit, şi care rămăsese singura putere în stare să-i ţină piept în Marea Mediterană. Pe la sfârşitul

anului 1569, se răspândi la Constantinopol vestea că arsenalul din Veneţia luase foc, şi că flota Republicii fusese nimicită. Atunci sultanul Selim, îndrăgostit de vinul de Cipru, se grăbi să declare războiu, şi să trimită împotriva insulei Cipru trei sute de galere, cu o sută de mii de oşteni.

Deşi rămăsese aproape fără flotă, Veneţia fu silită să primească provocarea, şi îşi trimise galerele în Mediterana de răsărit, sub porunca amiralului Angelo Zane şi a lui Veniero, care fusese numit căpitan general al insulei, dar prea târziu ca s'o mai poata scăpa. Cu toată vârsta lui înaintaă, Veniero se luptă ca un tânăr, căpătând o rană la picior, care nu se mai închise niciodată pe deplin. Dar prea puţin ajutat de celelalte puteri creştine, şi ajungând prea târziu în ajutorul cetăţilor, pe care Turcii le şi ocupaseră în Cipru, fu silit, împreună cu celelalte căpetenii ale flotei veneţiene, să se întoarcă din drum. Pe când însă ceilalţi se îndreptară numaidecât spre Veneţia, Sebastian Veniero se hotărîse să-şi mai încerce odată norocul, şi îşi puse în gând să se apropie pe nesimţite pentru a tăia drumul de întoarcere spre Turcia a flotei lui Ali Paşa, adunată împotriva Candiei.

In clipa când Leul din Damasc şi tovarăşii săi urcară pe bordul galerei veneţiene, bătrânul amiral era încă treaz, şi şedea de vorbă cu tânărul şi viteazul său nepot Lorenzo, din care îşi pusese în minte, să facă un mare căpitan. Şedea în foişorul corăbiei, care era

acoperit cu o pânză, şi ţinea piciorul rănit pe un scăunaş. Văzând pe Domoco şi pe Nicola, pe carî îl mai cunoscuse cu alte prilejuri, preţuind deopotrivă dragostea lor pentru Republică şi ura lor împotriva Turcilor, se pregătea să se ridice de pe scaun, dar Leul din Damasc se apropie grăbit de el, şi nu-l lăsă să se scoale.

– Nu, domnule amiral, spuse viteazul Turc, care era acum foarte cunoscut în întreaga Italie, nu e nevoie să te ridici pentru a mă saluta pe mine, Muley-el-Kadel, şi pe prietenii mei.

– Leul din Damasc! exclamă amiralul, privindu-l cu mult interes. Numele tău e prea bine cunoscut la Veneţia, şi orice bun Veneţian ştie cine eşti. Vii din Candia?

– Da, domnule, amiral.

– Cum merg lucrurile acolo? Oare şi această biată cetate va sfârşi tot ca Famagusta?

– Rezistă, se bate zi şi noapte, şi vede pe apărătorii săi murind pentru gloria Leului Sfântului Marcu, cu numele lui Isus pe buze.

– Crezi că se apropie ziua când va cădea şi ea?

– Nu; cred dimpotrivă că duşmanii vor avea mult de furcă.

– Dacă tu, Muley, ai îndrăsnit să ieşi din cetate pentru a veni până aici, însemnează că ai fost împins pe o pricină foarte serioasă.

– Amiralul turc a răpit pe fiul meu, pe care l-am lăsat în Palatul Loredan, de pe Canal Grande.

– Ah, mişelul! strigă bătrânul amiral. Ce vrea să facă cu el? Un Turc mititel? Tâlharul acela s'a gândit să dea Islamului un alt credincios în locul tău.

– Il va fi sfătuit Haradgea, spuse Leul din Damasc.

– Castelana de la Hussif?

– Da, domnule amiral.

– E vrednică să fie nepoată a lui Ali. Dar să se ferească de a cădea în mâinile mele, căci, deşi femeie, nu mi-ar fi milă de ea. Unde se află fiul tău? Pe galera amiralului?

– Da, răspunse Nicola. E supraveghiat într'o cabină.

– Se poartă prost cu el?

– Până acum nu. Acum trei zile eram pe galera amiralului, şi l-am văzut.

– Tu eşti un marinar de-al lui Ali, dacă nu mă înşel.

– Da, domnule amiral, răspunse Grecul.

– Eşti un om preţios, spuse încet Sebastian Veniero. Câte galere are Ali?

– Două sute. Toate sunt în cea mai bună stare şi foarte puternic înarmate.

Amiralul făcu un gest de descurajare, dar îndată îi reveni în privire aceeaşi neînduplecată energie.

– Cine ştie? murmură el, ca şi când ar fi vorbit pentru sine. O surpriză se poate întâmpla oricând.

– Nu va fi uşor să-ţi smulgem copilul din ghiarele lui Ali, spuse el către Muley, dar ai făcut atâtea ser-

vicii Veneţiei, că mă simt obligat să te ajut la nevoie.

– Am venit şi pentru altceva.

– Vorbeşte, Muley.

– Tatăl meu, paşa din Damasc, a fost făcut prizonier de Haradgea, chinuit şi apoi închis în beciurile castelului de la Hussif.

– Castelul acela blestemat, pe care l-şi fi distrus dacă aşi fi avut toate mijloacele... Nepoata Amiralului locuieşte tot acolo?

– Acum nu, pentrucă e pe bordul galerei lui Ali, rănită de o lovitură de spadă pe care a căpătat-o sub bastioanele Candiei de la soţia mea, Căpitanul Furtună.

– Ducesa, soţia ta, e cea dintâiu lamă din creştinătate, spuse amiralul. Şi pe tine, te-a învins odată, nu e aşa, Muley, sub zidurile Famagustei.

– Nu m'am plâns niciodată de umilinţa aceasta, pentrucă fără ea aşi fi şi astăzi tot Turc.

– E adevărat, spuse amiralul. Se spune totuşi că eşti cel dintâiu luptător din toată oştirea turcească.

– Eram înainte de a mă fi întâlnit cu soţia mea. Acum Ducesa poate să mă bată şi pe mine.

– Cavalerism!

– Nu, domnule amiral; soţia mea, după cum prea bine aţi spus, e cea mai temută lamă din toată lumea creştină.

Sebastian Veniero încălţă papucul pe care pusese să i-l facă anume, căci nu se mai putea încălţa, ca pe vremuri, cu jambiere de oţel şi se ridică cu o sforţare.

– Bătăliile nu se câştigă cu vorbă lungă; Senatul veneţian a înţeles şi el acest lucru, dar prea târziu.

Făcu ocolul scaunului, fără a fi ajutat de nimeni, şi apoi, oprindu-se în faţa lui Muley-el-Kadel, îl întrebă:

– Care mai întâiu? tatăl, sau fiul?

– Fiul, răspunse Leul din Damasc.

– Ah, dacă aşi putea să întind o cursă acelui blestemat de Alî...

– De ce nu, domnule Amiral? spuse Nicola. I se poate trimite vorbă să vină să primească porunci noi din partea Sultanului. Dar ar trebui să avem un sigiliu al Sultanului.

– Am eu două, pe care mi le-a dăruit contele Mocengo, răspunse amiralul. Le-a luat de pe o galeră otomană, în timpul expediţiei în care s'a apropiat de Constantinopol. Ah, acela da, era un marinar adevărat! Dacă Veneţia ar mai fi avut unul ca el, atunci escadrele lui Alî Paşa ar fi astăzi în fundul mării. Dar totul s'a sfârşit. Va veni şi rândul nostru odată, şi atunci va fi sfârşitul puterii otomane... Aşa dar spuneai Nicola, să scriem o scrisoare amiralului turc. Hm, e prea şiret ca să cadă într'o asemenea capcană. Se poate totuşi încerca, numai să găsim pe cineva care să ducă scrisoarea.

– Eu, domnule amiral, spuse Mico. Paşa nu m'a văzut niciodată, şi pot să trec uşor drept un Turc adevărat.

– Imi place curajul tău, răspunse Veniero, dar tre-

buie să-ți aduc aminte că Turcii nu iartă pe nimeni, și că ai putea să mori sugrumat sau jupuit de viu, dacă te vor prinde.

– Știu de ce sălbatecii sunt în stare păgânii, răspunse Albanezul, dar voi duce totuși scrisoarea, dacă mă va întovărăși cineva în luntrea pe care mi-o veți da pentru aceasta.

– Dacă mă dai jos înainte de a ajunge lângă escadra lui Alì, atunci te însoțesc eu, spuse Grecul.

– Bine, prietene, răspunse curajosul Albanez. Domnule amiral, aștept scrisoarea și o luntre.

– Le vei căpăta îndată, răspunse Veniero. Știu bine turcește, și o voi scrie chiar eu. Nădăjduiesc că Amiralul nu va fi de data aceasta prudent ca de obiceiu, și se va grăbi să vină la întâlnire.

Sprijinindu-se de umărul nepotului său, coborî în corpul vasului, care era încă luminat, pe când marinarii lăsau în apă barca cea mai bună și cea mai rapidă.

Intre timp, Leul din Damasc, care era în prada unei emoții din cele mai puternice, se apropie de Mico și-i spuse :

– Crezi că vei putea... ?

– Înțeleg, stăpâne. Ai vrea să încerc să fur copilul de pe corabie.

– Și atunci ai fi și tu om bogat.

– Nu, stăpâne nu vreau bogății. Imi ceri să fac un lucru care mi se pare peste puterile mele, dar îți făgăduiesc că dacă voi avea prilejul să încerc un asemenea

lucru, îl voi încerca fără să mă gândesc la ceeace mă aşteaptă.

Intre timp amiralul se întorsese în foişor, ţinând în mână o scrisoare ce purta sigilii mari şi grele.

– Dă aceasta Paşei, spuse el, întinzând-o Albanezului. Dacă te întreabă ce e scris într'însa, răspunde numai că sunt veşti de la Sultan. Poate că nu se va încrede, dar se întâmplă uneori să facă şi lucruri necugetate, şi Ali nu e Mahomed, ca să nu greşească niciodată. Nu ţi-e teamă?

– Nu, domnule Amiral, răspunse Mico. Dacă barca e gata, plec numaidecât, numai să vină şi Nicola cu mine.

– Aici sunt, răspunse Grecul. Numai eu ştiu cum e aşezată flota lui Ali în golful Candiei. Dacă aşi avea un foc grecesc, aşi putea să dau foc galerei amirale, fără să-mi fie teamă că mă pot înşela.

– Dar fiul meu? strigă Leul din Damasc.

– Ai dreptate, stăpâne. Copilul ne împiedică să încercăm asemenea ispravă.

– Nicola, vrei să vin şi eu cu tine? întrebă Muley.

– Nu, spuse amiralul. Turcii ar fi prea fericiţi, dacă le-ai da prilejul să te jupoaie de viu. Lasă să se ducă numai ei.

– Barca e gata, vesti un ofiţer.

– Să mergem, Nicola, spuse Albanezul.

– Incă un cuvânt, spuse amiralul. Presupun că veţi pune cel puţin douăsprezece ore ca să ajungeţi în

golful Candiei, cu toate că vântul e cât se poate de potrivit. Incercați să sosiți acolo spre seară; în felul acesta, dacă Paşa va cădea în cursă, nu va avea timp să-şi dea seama dacă a avut afface cu Turci sau cu Veneţieni. Acum puteţi pleca, vitejii mei. Sfântul Marcu să vă păzească!

Grecul şi Albanezul străbătură galera, călăuziţi de doi ofiţeri tineri, şi coborîră in barcă pe o scară de frânghie. Câţiva marinari ţineau barca, pentrucă vântul era destul de puternic. Era una din acele luntri cărora Veneţienii le spun caice, scurtă şi largă, dar uşoară la mers, dacă e călăuzită de un cârmaciu priceput.

– Lăsaţi-ne singuri, spuse Grecul către marinari.

– Drum, bun, răspunseră Veneţienii, urcându-se pe galera lor.

– Eu ţin cârma, şi tu te îngrijeşti de pânze, spuse Grecul către Mico. Voi Albanezii faceţi toţi ucenicie bună pe lacul de la Scutari.

– Şi puţini munteni l-au străbătut cât mine, tovarăşe, răspunse credinciosul slujitor al lui Muley-el-Kadel. Dacă ar fi să mă fac marinar, aşi fi dintr'odată fruntaş.

Traseră numaidecât fringhiile, şi caicul începu să plutească în vânt, îndreptându-se cu mare iuţeală spre răsărit.

Deşi nu era lună, noaptea era nespus de frumoasă, şi apele Mediteranei abia de se mişcau. Briza sufla dinspre apus cu regularitate şi cu destulă putere, aruncând din când în când câte un val mai mare impo-

triva țărmurilor, de care se spărgea, făcând un sgomot asemănător cu bubuiturile tunurilor.

– Vom ajunge la Candia fără osteneală, spuse Grecul.

– De bună seamă, răspunse Albanezul, dar ar fi bine să ne înțelegem de mai înainte, prietene. Unde vrei să te cobor?

– La vreo două mile depărtare de oraș e o înfundătură stâncoasă, cu peșteri în care m'aș putea adăposti la nevoie. Acolo să mă lași.

– Iar eu voi merge mai departe cu barca până la galera amiralului.

– Da; de partea aceea, coasta nu e potrivită pentru un drum pe jos și ai putea cădea în mânile cercetașilor arabi, cari te-ar trimite pe lumea cealaltă, fără să-ți dea timp să le mai arăți scrisoarea sultanului.

– Să mai vin să te iau înapoi?

– Fă cum vei putea. Dar nu-ți pierde vremea pentru mine. Cunosc insula și toate ascunzișurile ei, și voi da destul de furcă Turcilor, dacă se vor apuca să mă caute.

– Crezi că Pașa va cădea în cursă?

– Totdeauna a fost bănuitor, dar în fața poruncii Sultanului se va închina.

– Ah, dacă aș putea să-i fur mai întâi copilul!...

– Ar fi o încercare cu totul zadarnică, și în care ai putea prea ușor să-ți lași viața. E prea de aproape supravegheat în cabina lui.

– Insfârşit, vom vedea, spuse Albanezul, care părea hotărît să facă o încercare.

– Fereşte-te mai cu seamă de Haradgea.

– Lasă, că ştiu eu de ce e în stare.

– Te cunoaşte?

– Nu.

– Dar tu?

– Am văzut-o când s'a bătut cu stăpâna mea, şi o ţin minte prea bine. E o femeie care nu se mai uită, odată ce ai văzut-o.

– Şi cu toate acestea, nimeni n'ar putea să spună că nu e frumoasă spuse Grecul.

– O, nu, încuviinţă Albanezul; cu toate acestea, eu unul nu m'aşi însura cu ea, şi stăpânul meu a avut mare dreptate când a lăsat-o.

– Cine ştie dacă acuma ar mai fi viu! In vinele ei curge sânge de trădător. Nu se gândeşte decât la uciderî... Intinde vălurile cele mici şi mai strânge puţin pânza latină.

Vântul creştea în tărie, şi răscula valuri mari care se spărgeau în jurul şalupei cu un sgomot infernal. Lumini ciudate alergau pe sub apele Mediteranei. De bună seamă că meduzele se adunaseră în număr mare la doi-treî metri adâncime, şi descărcau fulgere asemeni cu lumina unor lămpi electrice.

Nicola privi cu atenţiune ţărmul care se desemna pe orizont, la câteva mile depărtare, şi apoi se aşeză din nou la cârmă.

– Va merge bine, spuse el.

La patru dimineaţa, soarele îi găsi în faţa unui mic golf pustiu, care se adâncea departe în mijlocul uscatului. Pe vremuri fusese acolo un popas pescăresc destul de umblat, dar Turcii distruseseră nu numai bărcile şi năvoadele, dar şi cocioabele de pe ţărm. Şi cu siguranţă că distrugerea avusese loc de curând, căci în fundul apelor liniştite şi limpezi ale golfului, Nicola şi Albanezul văzură doi oameni cu totul goi, zăcând pe fundul mării, legaţi de o ancoră groasă de galeră.

– Ce mişelie! strigă Grecul, pe când un val de sânge îi năvălea în obraz. Morţi, pretutindeni numai morţi! Câinele de musulman nu se mai satură de carne creştinească!

Deşi nu văzuseră prin împrejurimi nici cercetaşi, nici ieniceri, şi pe mare nicio barcă, totuşi, ca măsură de prevedere, strânseră pânzele şi aruncară ancora, aprinzând numaidecât fitilurile flintelor. La câţiva paşi, pe ţărm, se ridica o colibă pe jumătate arsă, care ar fi putut servi de adăpost la nevoie.

– Dacă vin, îi vom primi ca la ferma lui Domoco, spuse Albanezul.

Coborâră şi se pregătiră să mănânce câte ceva, căci amiralul îi încărcase bine cu merinde, şi apoi se întinseră pe dunele de nisip, aşteptând apusul soarelui. Deşi se aflau destul de departe de Candia, auzeau din când în când bubuiturile bombardelor musulmane aşezate împrejurul cetăţii asediate. In schimb sgomotul

tunurilor veneţiene nu ajungea decât în răstimpuri mai lungi, mai slabe şi aproape nelămurite.

De două ori, Grecul şi Albanezul, pe deplin liniştiţi, îşi pregătiră masa înăuntrul colibei, pentruca Turcii cercetaşi să nu poată vedea fumul; apoi, când soarele se afundă în valuri, roşu ca un talger de aramă înfierbântat, dădură şi ei drumul pânzelor.

Mii şi mii de stele începuseră să se aprindă pe cer, şi meduzele, caşi când le-ar fi fost necaz de sclipirea lor, aruncau prin apele posomorite ale mării, sclipiri mai vii ca oricând. Valurile largi ale Mediteranei nu se mai abăteau de ţărmuri, deşi vântul sufla încă, cu destulă tărie.

– Peste vreo două ceasuri, sau poate şi mai repede, spuse Nicola, vom ajunge la Candia... Ţi-e frică?

– Nu, să-ţi spun drept, răspunse Albanezul, dând din umeri.

– Cu toate acestea, isprava pe care o faci tu ar înspăimânta pe orice viteaz.

– Vorbesc bine turceşte, şi mă rog ca un muezin; cine ar putea să creadă că sunt creştin, cu scrisoarea pe care o aduc? Ştii că mulţi compatrioţi de-ai mei se găsesc la Constantinopol.

– Ba chiar şi în harem, răspunse Nicola. Vă crede lumea mai Turci decât Turcii.

– Nu; Albania încă nu s'a turcit toată, răspunse Mico. Să vină să ne caute în creerii munţilor noştri,

şi vom vedea dacă Semiluna va mai putea să iasă pe culmile noastre.

– Ia uite!... Lumini!

– Să fie corăbiile din flota Paşei?

– Fără îndoială, răspunse Nicola, care se ridicase ca să observe coasta din nou.

– Dar adăpostul tău, unde e? întrebă Mico.

– Mai aşteaptă puţin.

Barca îşi urmă drumul grăbită, preţ de încă trei sau patru mile, şi apoi Grecul o îndreptă spre coastă, unde se vedeau înălţându-se stânci care păreau că ascund adâncimi şi peşteri nebănuite căci se auzea de departe bubuitul valurilor ce se prăvăleau peste ele.

– Aici e adăpostul meu, spuse Nicola. Sunt acolo nişte peşteri care au mai slujit de adăpost creştinilor urmăriţi de iataganele turceşti. Aici nu sunt decât la câteva mile de Candia, şi alte stânci ca acestea nu mai sunt prin împrejurimi. Vei nimeri să vii să mă cauţi?

– N'am să mă rătăcesc, tovarăşe, răspunse Albanezul. Indată ce-l voi da scrisoarea, dacă Paşa nu dă poruncă să mă spânzure, îţi făgăduesc că voi veni să te iau.

– Incă odată îţi spun: nu încerca să răpeşti pe fiul lui Muley. Aî să mori fără niciun folos. Vom avea noi prilejul să-l smulgem din ghiarele tigresei.

Luă o legătură cu merinde, pe care şi-o puse pe

umeri, împreună cu flinta, și pipăindu-și încă odată iataganul prins în brâu, sări pe mal.

– Fugi în grabă, spuse Albanezul. Iscoadele nu lipsesc nici la Candia decând au sosit câinii de păgâni.

– Noapte bună, Mico, și să-ți ajute Dumnezeu!

Vâslind puternic din lopeți, Albanezul își scoase barca în larg, o puse iarăși în bătaia vântului și se îndepărtă cu iuțeală, pierzându-se numaidecât în întunerîc. Grecul îl urmări cât putu cu privirea, apoi se strecură printre stânci spre o peșteră pe care o cunoștea; cum povârnișul nu era greu de urcat, în câteva minute ajunse la o înălțime de mai bine de cincizeci de metri. Căută câtva timp printre stânci, și se opri în cele din urmă în fața unei deschizături întunecoase.

– Asta mi-e camera, spuse el.

Spre întoarse spre mare, ca să mai vadă odată barca, dar aceasta dispăruse.

– Grozavă încercare! murmură el. Are sânge bun Albanezul!

Abia șopti aceste cuvinte, când se simți apucat de umeri, pe când două voci răgușite strigau:

– Ah, câine de creștin!

Atacul fusese atât de neprevăzut, că Grecul nu avusese nici măcar timp să-și scoată flinta, ca să se slujească de ea măcar ca de o măciucă, deoarece fitilul era stins, nici să pună mâna pe iatagan.

Doi marinari din flota Pașalei ieșiseră din peșteră și-l surprinseseră, punând mâna pe el.

– Ce căutai aici, câine spurcat? îl întrebă cel mai bătrân dintre cei doi Turci, un bărbos cu înfățișare de sălbatic.

– Eu nu sunt creștin, răspunse numaidecât Nicola. Cum vezi, vorbesc turcește, ca și voi.

– Da, așa spun toți, ca să scape cu față curată, spuse rânjind bărbosul. Dar eu unul nu te cred.

– Am slujit pe Pașa până acum câteva zile, spuse Nicola. Am fost maestru pe galera lui.

Cei doi Turci, cari aveau iataganele în mâini și purtau în cingătoare nenumărate pistoale de toate mărimile, isbucniră în hohote de râs.

– Porc murdar! țipă bărbosul. Vrei să ne păcălești pe noi? Nu suntem noi oameni să dăm drumul vânatului, după ce am pus mâna pe el. Nu e așa, Kitab?

– Sigur, răspunse celălat marinar. Creștinii sunt pradă bună, și fac un țechin bucata.

– Dar ce vreți cu mine? întrebă Grecul.

– Ce vrem? strigă bărbosul. Ah! ah! Kitab, ai mai văzut în viața ta asemenea nerod?

– Eu nu.

– Nici eu. Domnule maestru al Pașalei, capetele de Candioți se plătesc cu un țechin bucata, și cu un țechin un marinar poate să bea o săptămână numai vin de Cipru, întocmai ca slăvitul Padișah.

– Și unde vi se plătesc banii aceștia? întrebă Nicola ironic.

– La galera amiralã.

– Aşa cã Paşa va vedea capul meu, mã va recunoaşte şi va pune sã vã tragã în ţeapã pe amândoi.

– Incet, încet, marinar de apã dulce. Capul pe care îl vom duce noi nu-i va mai sosi în bunã stare... Haide, creştin mârşav, a venit ceasul în care trebuie sã te pregãteşti de moarte. Nu-i aşa, Kitab ?

– Pe barba Profetului ! Eu unul nu vreau sã-mi pierd ţechînul.

– Nemernicilor ! strigã Grecul, încercând sã scape din strânsoarea lor.

– O idee, spuse Kitab. Eu n'am vãzut niciodatã cum se sparge un dovleac creştinesc.

– Ei şi ? spuse marinarul cel bãrbos.

– Sã-i dãm pistoalele noastre, ca sã se omoare singur. Tot cap de creştin are sã fie, dar cu douã gloanţe trase de aproape, nu-l va mai şti nimeni cine a fost.

– Ba nu, Kitab. Sã-l legãm de ancora bãrcii noastre, şi sã-i dãm binişor drumul în apã. Vei vedea ce au sã facã crabii din capul lui.

– Vorbeşti şi tu ca o pisicã de Angora, zise Kitab. Paşa o sã spunã cã am pescuit un mort oarecare, înecat din întâmplare. Şi atunci, adio ţechin !

– Ai dreptate, spuse bãrbosul. Atunci sã vedem cum fac explozie capetele de creştini.

Dãdurã drumul Grecului, care fiind pe vârful stâncii, nu avea pe unde sã fugã, şi îşi pregãtirã armele, îi-

Cei doi Musulmani, loviţi deadreptul în frunte, căzuseră în faţa peşterii.

nistiți, ca și cum ar fi fost vorba să trimeată pe lumea cealaltă un câine oarecare.

– Ce vreți să fac? întrebă Nicola, când văzu fitilurile aprinse.

– Să-ți sbori creerii, spuse bărbosul. Inchide ochii și apasă pe trăgaciu.

– Dă'ncoace. Știu eu că sunt un om mort.

Cei doi tâlhari îi întinseră pistoalele spunând:

– Dă-i drumul, să vedem cum pocnește un pepene creștinesc.

Două detunături răsunară după aceste două cuvinte, urmate de două strigăte îngrozitoare. Nicola pusese repede mâna pe pistoale și în loc să le ducă la tâmple, făcuse trei pași îndărăt și trăsese strigând:

– Nevrednicilor! Voi vedea cum sboară harbuzii turcești.

Și așa și fu. Cei doi Musulmani, loviți deadreptul în frunte, căzuseră în fața peșterii, fără ca să se sbată măcar.

– Huriile vă așteaptă în raiu, spuse Grecul.

Și apucând cele două leșuri, le ușură de arme și de muniținni, și le împinse apoi pe marginea prăpastiei.

– Se auziră două sgomote înfundate, de corpuri ce se scufundă, și apoi nimic altceva.

XV

Pe galera Amiralului

Pe când Grecul scăpa atât de uşor de neprice-puţii cari puseseră mâna pe el, Mico îşi urma drumul spre Candia. Ca să nu se aleagă şi el cu vreun glonţ de flintă sau cu vreo schije de ghiulea, aprinsese felinarul şi se apropiase de coastă, folosindu-se mereu de vânt. In depărtare se vedeau sclipind fanarele flotei turceşti, şi mai cu seamă marile şi frumoasele fanare ale galerei amirale, toate de aur sau de argint, şi înalte uneori de un metru şi jumătate. In larg sclipeau semnalele luminoase ale goeletelor care umblau în cercetare în jurul golfului, pentru a feri flota de orice surprindere.

Mico, care era tot atât de bun marinar ca şi Grecul, îşi aşează pânzele, şi apoi se îndreptă spre o galeră care plutea încet în voia valurilor, fără vâsle, la o depărtare de o milă de ţărm. Numaidecât se ridică un glas, strigând ameninţător :

– Hei, opreşte-te, sau te impuşc ca pe un câine. Cine e?

– Un turc care vine din golful Capso, aducând o scrisoare din partea Sultanului, strigă Albanezul.

– Apropie-te.

Albanezul strânse pânzele, şi cu o manevră grabnică şi pricepută, alipi barca lui de babordul galerei.

– Urcă-te, strigă un glas.

Albanezul îşi legă barca de scară, apoi se căţără cu repeziciune şi ajunse pe puntea vasului.

Un căpitan, urmat de câţiva ofiţeri, se repezi la el, şi apucându-l cu putere de gât, îi spuse:

– Arată scrisoarea.

– Nu pot s'o dau decât Amiralului în mână, răspunse Albanezul.

– Lasă, că nu sunt eu aşa de prost ca s'o deschid. Paşa ar fi în stare să mă tragă în ţeapă, şi n'am niciun gust de aşa ceva. Vreau să văd mai întâi Candia nimicită.

Intre timp, câţiva marinari se apropiaseră cu felinare. Atunci Mico scoase scrisoarea, pe care o ascunsese într'un buzunar dela piept şi arătă căpitanului, care rămase cu gura căscată, uriaşele sigilii ale Sultanului.

– Pe moartea tuturor huriilor care se plimbă prin paradis! strigă el, schimbând feţe-feţe. Frumoasă treabă aşi fi făcut, dacă aşi fi dat poruncă să tragă în tine! Mii de trăsnete! Sigiliile astea sunt adevărate. Le cunosc eu.

– Şi apoi, uitându-se bănuitor la Mico, îl întrebă:

– Cine ţi-a dat scrisoarea asta?

– Nu pot să spun, răspunse Albanezul. Sunt lucruri care privesc numai pe Paşa, şi mi-e dragă şi mie viaţa.

– Ai dreptate; eşti încă tânăr, şi vei putea să mai vezi şi alte biruinţe ale Islamului.

Puse să se lege de galeră barca dusă de doi marinari, apoi se îndreptă spre flota turcească, ancorată în faţa Candiei, formând un fel de arc uriaş.

S'ar fi spus că în noaptea aceea asediatorii şi asediaţii se odihneau, căci toate tunurile amuţiseră. Numai din posturile înaintate se auzeau din când în când focuri de flintă.

Galera, cu o manevră pricepută, trecu printre cele două sute de vase ale escadrei, şi se alipi de galera amirală, a cărei punte era viu luminată de trei fanare mari. Căpitanul sări pe bordul ei şi ceru să vorbească cu Paşa.

Acesta şedea fumând liniştit din narghilea, aşezat în faţa mesei la care mânca cu ofiţerii sfatului său, şi se silea să nu fie văzut de nimeni, cum înghiţea pe ascuns, ca de obiceiu, o sticlă veche cu vin de Cipru. La câţiva paşi de el, pe un divan de mătase albă şedea lungită Haradgea, învălultă într'un văl subţire de mătase, căci era o noapte înăbuşitoare de vară. Era puţin cam palidă, dar ochii ei nu pierduseră sclipirea de odinioară.

– Ce vrei? îl întrebă Paşa.

– Stăpâne, au sosit veşti de la Constantinopol, cu sigiliul Sultanului.

– O scrisoare?

– Da, adusă de un marinar ce vine din golful Capso.

– Cine e?

– N'am îndrăsnit să-l întreb.

– Eşti un netot! spuse Paşa, luând scrisoarea pe care i-o întindea căpitanul. Trimite-mi aici pe omul care a adus-o.

– O scrisoare a Sultanului? strigă Haradgea cu glas schimbat. Ia seama, unchiule: asemenea scrisori sunt blestemate, şi sfârşesc totdeauna cu un laţ de mătase.

– Au prea multă nevoie de mine; şi flota mi-e atât de credincioasă, că aşi putea să mă duc cu ea la Constantinopol, şi să fac să tremure puţin pe toţi fricoşii cari stau ascunşi prin haremuri, visând numai trădări.

Rupse cu precauţiune sigiliile, desfăcu încet plicul de pergament şi citi cu multă atenţiune scrisoarea.

– Ce este? întrebă Haradgea care părea destul de neliniştă.

– Mă poftesc să mă duc cu galera amirală în golful Capso, ca să primesc porunci tainice ce-mi vor fi transmise de un înalt funcţionar al seraschieratului.

– De ce oare? Să fie Sultanul nemulţumit de operaţiunile din faţa Candiei?

– Se prea poate, răspunse Paşa, care părea şi el

puţin turburat. Ce-şi închipuiesc ei la Constantinopol, că o cetate poate fi abătută cât ai bate din palme? Să poftească ei aici, să încerce cât fac tunurile Veneţienilor.

– Nu te încrede lor. La Constantinopol nu se fac decât astfel de comploturi şi trădări, şi prea mulţi sunt invidioşi pe norocul tău.

– Ştiu eu mai bine decât tine, răspunse Paşa, care începuse să se plimbe, încruntând din sprincene şi frământând cu mâna mânerul săbiei. Se înşeală însă, dacă cred că-mi vor putea lua comanda flotei.

In acea clipă, căpitanul se ivi din nou, întovărăşit de Albanez.

– Acesta e omul care a adus scrisoarea, spuse căpitanul.

Paşa îşi aţinti privirile într'ale lui Mico, care rămăsese liniştit, deşi ştia că se află pe marginile mormântului.

– De unde vii? întrebă el.

– De la Capso.

– Cum ai venit până aici?

– Cu o barcă cu pânze.

– E vreo galeră la Capso?

– Da, stăpâne; a sosit de-a dreptul de la Constantinopol, cu porunca să nu cumva să vină până la Candia.

– Cum se chiamă?

– *Strumiţa.*

– Nu o cunosc ; e poate vreo galeră din cele noi
– A ieşit din arsenal abia de trei săptămâni.
– Cine e comandant ?
– Căpitanul Rodosto, dar...
– De ce te-ai oprit ? îl întrebă Paşa, privindu-l ţintă.
– S'ar putea spune că el e căpitan, şi nu prea e, de când Sultanul i-a pus pe cap un general care nu se pricepe cât de puţin în cele marinăreşti.
– Te cred. Ştii cumva ce vor de la mine ?
– Nu stăpâne.
– Dacă ai fi putut să-mi spui ceva, te-şi fi plătit bine.
– Sunt doar un biet marinar, şi n'am îndrăsnit să pun întrebări celor mai mari.
– Ai un accent ciudat. De unde vii ?
– Din Albania, stăpâne.
– Şi muntenii cei războinici s'au hotărît să se aventureze pe mare.
Paşa privi spre Haradgea, ca şi cum i-ar fi cerut un sfat.
– Ce să fac ? o întrebă cu jumătate glas, apropiindu-se de ea.
– Dacă nu te supui, Sultanul e în stare să-ţi trimită laţul de mătase, fie chiar şi într'o casetă de aur.
– Şi dacă nu m'aşi supune la nişte porunci care nu vin dela cartierul general al Marelui Vizir, ci de-a dreptul de la Constantinopol ?

– Răsvrătire !... Şi pe urmă?

– E adevărat; ar trebui să merg până la capăt, şi să bombardez chiar şi moscheia de la Sfânta Sofia. Te voi lăsa pe tine în altă galeră iar eu mă voi duce, dar nu singur, cu voia sau fără voia Sultanului. Astă-seară eu îmi pun viaţa în primejdie pentru el, pe când el stă liniştit printre favoritele lui, bând vin din Cipru.

– Atunci ce hotărăşti ?

– Să mă duc la întâlnire, dar cu pază bună.

– Cine o va conduce ?

– N'aî grije de aceasta. Am căpitani foarte price-puţi, cărora nu le e frică de foc.

Se întoase apoi spre Mico, care ciulise urechile ca să nu piardă niciun cuvânt, şi-l întrebă :

– Ce ţi-a mai spus căpitanul tău ?

– Să mă întorc cât mai de grabă.

– Pe moartea Profetului! strigă Paşa. Ţi-a dat să pregăteşti vreun laţ pentru mine ?

– Stapâne, eu sunt marinar, nu călău; şi de altfel n'aşi îndrăsni niciodată să ridic un deget împotriva celui mai mare amiral turc. In clipele acestea, eşti un om cu mult prea preţios.

– Auzi, Haradgea ? spuse Paşa. Şi cu toate acestea nu e decât un simplu marinar, omul acesta pe care dacă aşi fi eu Sultan, l-aşi face chiar mâine contra-amiral.

– Hm ! făcu încetinel castelana de la Hussif.

Apoi Paşa se întoarse din nou spre Albanez, şi-l întrebă :

– Vrei să pleci ?

– Dacă îmi veţi da voie, răspunse Mico.

– Îţi voi da un tovarăş, pe care îl voi însărcina cu o scrisoare pentru căpitanul tău. Cât despre mine, nu voi putea să ajung la întâlnire înainte de revărsatul zorilor... Modgor !

Un negru urlaş, care purta pe el un adevărat arsenal de arme de tot felul, alergă numaidecât.

– Vei întovărăşi pe omul acesta, îi spuse Paşa. Dacă încearcă să fugă, ucide-l

– Da, stăpâne, spuse negrul, privind chioriş pe Albanez.

Marele Amiral vârî mâna în brâul lat de mătase roşie şi scoase o grămăjoară de ţechini, spunând:

– Ţine pentru a te răsplăti pentru drumul pe care l-ai făcut. Dacă vei avea nevoie vreodată de un sprijin puternic, adu-ţi aminte de Ali.

Şi întinse banii lui Mico, căruia nici nu-i trecuse prin gând vreodată că va câştiga şi bani cu prilejul acesta, dar care nu visase de asemenea să se întoarcă la Capso în tovărăşia acelui negru.

– Mulţumesc, stăpâne, răspunse Albanezul, încercând să-şi ascundă gândurile negre. Niciodată nu voi uita mărinimia Marelui Amiral.

– Poţi să pleci.

Mico ură noapte bună şi străbătu din nou galera a-

miralâ, urmat de uriaşul cel negru, care părea că-l pândeşte la fiecare pas, gata să-i sară în spate şi să-i facă de petrecanie. Căpitanul galerei îşi pregătise barca punând să o tragă până la capătul scării.

– Fereşte-te de rechini, îi spuse el. O corabie care tocmai acum s'a întors, s'a întâlnit cu o ceată întreagă.

– Nu-i nimic, căci am flinta cu mine, răspunse Mico.

Din câteva lopeţi împinse barca spre larg, îndreptă pânzele după vânt, şi apoi se aşeză la cârmă, pe când negrul se aşezase în faţa lui pe a doua bancă, fără să-l slăbească o clipă din ochii lui mari ca de porţelan.

– Nu-i nevoie să mă priveşti aşa, spuse Mico plictisit. Mai bine ajută-mă să fac manevra.

– Am poruncă să te supraveghez, răspunse uriaşul.

– Nu prea văd pe unde aşi putea fugi.

In loc să răspundă, negrul scoase din cingătoare două pistoale, şi aprinse fitilurile cu amnarul

– Ce faci? îl întrebă Mico, neliniştit.

– N'ai auzit că mişună rechinii în larg? răspunse negrul. Barca noastră e destul de mică, şi s'ar putea să fim atacaţi deci.

– Ah, aşa e, spuse Mico. Atunci aprinde şi fitilul flintei mele.

– Nu.

– Cum nu?

– Numai eu trebuie să trag. Dă-mi flinta mie.

– Şi pe urmă vei pofti să-ţi dau şi capul, pentru a-mi lua ţechinii pe care mi i-a dăruit Paşa.

– Am primit poruncă să te supraveghez, şi nu să te fur, răspunse uriaşul. Ţechini vom găsi noi la Candia, să-i întoarcem cu lopata, după ce se va preda cetatea. Sub ruinile acelea trebuie să fie morman de aur.

– Cine ţi-a spus?

– Aşa spun toţi în tabără.

– Nu veţi găsi decât leşuri pe care să le desbrăcaţi, răspunse Mico.

– Tu nu ştii nimic.

– Se poate, căci eu viu de pe mare, şi n'am trăit niciodată prin taberele voastre.

– Aur! grămezi de ţechini! strigă negrul.

– Lasă-i în pace ţechinii, deocamdată, şi mai uită-te şi la pânze.

– Eu mă uit la rechini.

– Atunci mai bine rămâneai pe galeră, dacă nu eşti în stare să-mi fii de niciun ajutor,

– Ti-am spus că eu iau seama la rechini.

– Da, da... Dar până acum nu-i văd.

– Nu-ţi fie teamă, vor veni îndată.

– Dă-mi şi mie un pistol, dacă vrei să-mi iei flinta.

– Am eu grije să te apăr, răspunse încăpăţânatul de negru.

Mico mormăi printre dinţi un blestem, şi se aşează din nou la cârmă, după ce aşezase din nou pânzele în bătaia vântului.

– Trebuie să mă scap de supraveghetorul acesta, cu orice preț, șopti el. Rămăsese fără flintă, dar avea hangerul, o sabie deosebit de tăloasă și cu două tăișuri.

Își chinuia mintea în tot felul, ca să găsească mijlocul de a scăpa de el, când văzu ivindu-se pe apă niște forme rotunde care aruncau lumini sinistre.

– Rechinii ! strigă el. Trage, sau ne vor găuri barca.

Negrul se ridică îndată în picioare, ținând strâns pistoalele, și le îndreptă spre proră, de unde părea că vine atacul. Se urcă pe capătul bărcii, unde locul era îngust și unde abia se putea ține pe picioare din pricina valurilor ce veneau dinspre mal, și începu să tragă, cu spatele întors spre Mico.

– Acum am să-i pregătesc eu ceva frumos, murmură munteanul,

Incet, încet deslegă pânza cea mare, trăgând-o spre el, apoi împinse cârma cu hotărîre. In clipa aceea negrul, pusese mâna pe flintă, și ca să ochiască mai bine se urcase pe o bancă.

– Gata ? întrebă Mico.

Barca se răsuci deodată, și apoi pânzele umflate de un vânt contrariu, se întoarseră în jurul catargului.

Se auzi un strigăt îngrozitor : negrul fusese asvârlit în mare.

– Acum scapă cum poți, îi strigă Albanezul, apucând din nou cârma și așezând pânzele.

– Ucigașule ! strigă negrul, care și ajunse printre

gurile fosforescente ale fiarelor mării. Vino de mă scapă.

– Iți dau un pistol, dacă vrei.

– Vei fi tras în țeapă!

– N'ai teamă că nu voi fi așa de prost încât să mai dau ochi cu pașa.

Intoarce-te, nemernicule! De te prind, vai de pielea ta!

– Până atunci, apără-ți-o pe a ta împotriva rechinilor.

Negrul rămase cu două iatagane prinse la brâu. Văzând că Albanezul nu avea gând să-l ajute, începu atunci o luptă înspăimântătoare împotriva rechinilor care îl ocoleau din toate părțile. Puternic cum era și foarte bun înotător, cum sunt aproape toți negrii, nu se lăsă învins numai decât. Apa devenise fosforescentă împrejurul lui, căci era ceasul când ies din apele Mediteranei meduzele si peștii luminoși. Mico, care nu avusese curajul să se îndepărteze, vedea bine pe uriașul, care nu se afla decât la cincizeci de pași depărtare. Sărea în aer ca un animal de mare, dădea din sabie cu disperare, și scotea strigăte înfricoșetoare, care nu făceau însă nici un efect asupra tigrilor mării.

– Mai bine l-ași ucide cu un glonț, decât să-l las sfâșiat de fiare, își spuse el, urcându-se pe banca de la proră și luminând lupta cu razele unui fanar.

Atunci văzu un spectacol îngrozitor. Rechinii tăiaseră negrului unul din brațe, și cu toate acestea uria-

şul tot se mai sbătea, scoţând strigăte de fiară sălbatică. Nenorocitul era pierdut, şi nici chiar Mico n'ar mai fi putut să-l scape din gura rechinilor înfometaţi, pe care mirosul sângelui îi făcea şi mai sălbatici.

– Mai bine să-l ucid, îşi spuse el. Va suferi mai puţin.

Apucă cele două pistoale şi le descărcă în direcţia negrului. Două fulgere iluminară noaptea, urmate de un muget sălbatic. Mico ridică din nou fanarul şi privi.

Rechinii dispăruseră cu toţii; de bună seamă urmau cadavrul Africanului ce cobora spre adâncurile Mediteranei, pentru a-l sfâşia în linişte sub apă. Albanezul îşi şterse cu mâneca sudoarea ce-i curgea şiroale pe frunte.

– A fost o clipă groaznică, îşi spuse el. Cu toate acestea, trebuie să ne apărăm cu orice preţ împotriva Turcului, care nu cruţă nici pe copii. Acum să caut pe Grec; peştera lui trebuie să fie pe aproape.

Incărcă din nou cele două pistoale, mai strânse puţin pânzele, apoi se aşeză din nou la cârmă, îndreptând barca spre apus.

Valurile largi ce veneu dinspre coastă asaltau din când în când barca, făcând-o să se cutremure toată. Un sfert de oră, Albanezul rămase în aceeaşi direcţie, apoi scoase un strigăt de bucurie. Cu toate că noaptea era întunecoasă, zărise stâncile printre care se refugiase Nicola.

Atunci apucă cele două pistoale şi le descărcă în

vânt. După câteva clipe, o fulgerare străluci pe vârful unei stânci, urmată de o detunătură de puşcă.

– Apropie-te! strigă un glas puternic. Cine e?

– Mico, Albanezul.

– Bine; aşteaptă o clipă.

Barca se apropie cât putu de stâncă şi apoi, profitând de o clipă în care valurile se potoliră, se opri.

– Mico!

– Nicola!

– Vino mai aproape.

Albanezul nu se lăsă rugat, şi după o clipă Grecul era în barcă, înarmat cu flinta lui.

– Treci la pânze, Nicola, spuse Albanezul. Cred că flota Paşalei a şi plecat din golful Candiei, la ceasul acesta.

– Nu e numai galera amirală?

– A, nu cred.

– Dar fiul Leului din Damasc?

– Printre atâta lume, era peste putinţă să pot face ceva.

– Ţiam spus eu! Dar Haradgea?

– Am văzut-o; s'ar spune că merge spre bine.

– Tigrii se vindecă întotdeauna, răspunse Grecul.

Indreptară barca spre larg şi se folosiră de vântul potrivit, care îi scutea de manevrele prea complicate, pentru a-şi povesti aventurile.

– Dumnezeu ne-a păzit, spuse Grecul. N'aşi vrea să mai mă găsească în situaţia groaznică prin care am trecut.

– Nici eu, răspunse Mico. Am rămas în ochi cu chipul negrului uriaș, care mă privea țintă, de parcă ar fi vrut să mă vrăjească. Din fericire, l-au mâncat rechinii; altfel, ar fi trebuit să încing cu el o luptă corp la corp, și bărcile acestea nu prea sunt potrivite pentru așa ceva.

– Așa încât crezi că Pașa a căzut în cursa lui Sebastian Veniero ?

– L-am auzit eu cum spunea nepoatei sale că va pleca dar nu numai cu galera amirală.

Atunci va veni, căci tigresa de la Hussif comandă flota, tot cât și unchiul ei. Să ne silim să ajungem cât mai repede la Capso. De-acum nu ne mai amenință nicio primejdie.

– Repede! răspunse Albanezul

Indreptară mai bine pânzele, apoi se așezară ținând flintele între picioare. Cele două pistoale ale negrului mai fumegau încă pe cea din urmă bancă de la pupă.

XVI

Urmărirea

Făcuseră multe mile, şi se credeau cu totul în siguranţă, când Grecul, care se întorsese să cerceteze întinderea mării, zări un punct luminos ce se legăna pe valuri. Un blestem îi ieşi de pe buze.

– Oare Creştinii sunt sortiţi să cadă mereu în mâinile păgânilor ? spuse el, încărcând cu grabă flinta. Vezi, Mico ?

– Nu sunt orb. Să fie un fanar de război ?

– Da, răspunse Grecul, care privea cu luare aminte. De unde a ieşit corabia aceea? Până acum n'am văzut-o'

– Poate fi vreo paşnică corabie încărcată cu stafide de Cipru, spuse Mico.

– Nimeni nu mai are curajul să plece pe mare pentru aşa ceva. Toate corăbiile de comerţ dorm de luni de zile în fundul porturilor din Moreea.

– Dar nu poate fi nici o galeră.

– Atunci ce să fie ?

– O corabie cu mult mai mică : o felucă.

– Cât mai avem până la Capso ?

– Vreo cincisprezece mile, răspunse Grecul.

– Putem ajunge înainte de a fi prinşi din urmă de ei ?

– Să fugim cât vom putea. La nevoie, ne vom apropia de coastă şi vom merge pe jos până la golf. Dar în mâinile Paşalei nu mai vreau să cad.

– Eu nici atât, după ce mi-am ucis supraveghetorul. Ar fi în stare să mă tragă în ţeapă pe vreunul din catarge. Nu, prea mi-e teamă de el.

Grecul se ridicase şi privea cu încordare fanarul, care înainta cu repeziciune, scliptnd puternic în întuneric.

– Nu poate fi decât o felucă, spuse în cele din urmă.

– Sunt repezi, de obiceiu ?

– Ca nişte păsări, dragă Mico.

– Atunci ne vor ajunge din urmă.

– Cine ştie ? Mergi pe lângă ţărm, şi ai grije să nu dai de fund.

– Dar valurile ?

– Barca va ţine bine. Inainte !

Barca schimbă drumul şi o luă de-a lungul coastelor, alunecând grăbită peste valurile înspumate. Grecul se aşezase cu fanarul la proră, şi lua seama la stânci şi la bancurile de nisip. Dar şi feluca începuse să alerge în lungul coastei, hotărîtă, pe cât se părea, să pună mâna pe misterioşii fugari.

– Nu vor să ne lase, spuse Nicola.

In clipa aceea un fulger rupse bezna nopții, urmat de o detunătură destul de puternică, dar nici Grecul, nici Albanezul nu auziră foșnetul ghiulelei.

– Lovitură în alb ! spuse Nicola. Ne poftesc să ne oprim ; altfel putem primi o lovitură în plin.

– Ce tun e acesta ?

– Tun mic, care abia de poate arunca ghiulelele de trei livre.

– Dar dacă ne sosește vreo prăjitură de acelea în barcă, atunci ne cufundăm.

– Trag nădejde că nu.

Trecu un minut. Șalupa alerga tăcută, la vreo treizeci de metri de mal, făcând sărituri neașteptate, căci valurile erau destul de puternice, din pricina țărmului stâncos de care se spărgeau apele repezite din larg.

– Vom sfârși prin a ne ciocni, spuse Mico.

– Nu se poate, câtă vreme mai țin cârma în mână, răspunse tovarășul. Tu spune-mi când ne apropiem de stânci sau de bancuri, și las'pe mine grija cârmei.

– Ar fi mai bine să stingem farul.

– Bine înțeles că pentru Turci e o țintă foarte bună, dar cum nici tu nu te-ai născut pisică, lasă-l aprins. Cum am mai vedea fără el ?

– Ai dreptate.

– Bum ! Altă lovitură !

Detunătura fu urmată mai întâi de un vâjiit puternic, apoi de o șuerătură, și o ghiulea trecu pe de-asupra

catargului, la câteva picioare înălțime, judecând după scânteile pe care le lăsase în urmă.

– Pe toți rechinii din Mediterană ! Turcii ăștia trag de minune ! spuse Mico. Incă o lovitură, și ne vor rupe barca în două. Fă cum îți spun, Nicola, și stinge fanarul. Dacă ne vom isbi de stânci, Dumnezeu ne va ajuta.

– Așteaptă, spuse Grecul.

A treia bubuitură răsună pe felucă, și o ghiulea găuri vălul cel mare.

– Puțin mai jos, și rămâneai fără cap, spuse Albanezul către Grec, care nu înceta să cerceteze în larg.

– Deocamdată nu e nimic, răspunse Nicola. Lasă-i să-și verse focul și să-și prăpădească muniția. Tu mergi mereu pe lângă coastă, și nu ieși din valurile ce se întorc de pe mal. Barca se leagănă pe ele atât de tare, că vor ținti cu mult mai greu așa.

– Și dacă ne vom isbi de stânci ?

– Vom coborî pe uscat, răspunse Nicola, care rămânea la fel de liniștit ca la început.

Feluca înainta cu repeziciune neobișnuită, și câștiga mereu din depărtare, dar tot se apropia, ca să fie la distanță potrivită pentru a putea trimite o salvă de schije. Intrase și ea în jocul valurilor dinspre țărm, dar deși scuturată cu putere de ele, nu se oprea din drum.

– Ce zici, Nicola ? întrebă Albanezul.

– Nu ne mai rămâne decât să ne isbim cu barca

de vreo stâncă, şi pe urmă să pornim pe uscat, răspunse Grecul. Oh, altă lovitură...

Asupra bărcii se abătuse o ploaie de schije. Catargul cel mic fu luat, şi pânzele căzură. Feluca ajunsese la patru sute de paşi. Nicola stinsese farul.

– Un banc în faţă ! strigă Grecul. Bagă barca într'însul şi ai grije să nu pierzi armele.

Albanezul trase repede de cârmă. Barca se ridică pe creasta unui val ce venea dinspre larg, apoi se ciocni cu putere de uscat.

– Coboară ! Sări prin apă ! strigă Nicola.

Mico luă cele două pistoale şi muniţiuni, şi cu toate că se isbise puternic cu fruntea de cea din urmă bancă de la pupă, se aruncă prin apa spumegândă, ţinând sus armele, ca să nu se stingă fitilurile aprinse.

– Repede, Mico, strigă Grecul, care şi ajunse pe uscat. Ascunde-te după o stâncă, pentru a te feri de schije.

Coasta era bună pentru ascunzişuri, căci stânci uriaşe căzute de sus se strânseră grămadă pe alocuri, făcând adevărate bastioane, de nepătruns chiar pentru cea mai puternică artilerie... Cei doi fugari străbătură bancul de nisip, cu toate isbiturile valurilor puternice ce-i învălulau, şi se aruncară numaidecât în acel haos de forme nelămurite prin întuneric.

Abia se ascunseseră în spatele unei stânci uriaşe, când feluca aruncă spre coastă o nouă ploaie de schije.

– Dacă mai întârziai o clipă, ai avea acum în pântece vreo douăzeci de bucăţi de tuciu, de-ar fi asudat toţi doctorii din lume până să ţi le scoată.

– Dar ce pun Turcii în schijele lor ?

– Cuie şi bucăţi de fiare vechi.

Altă furtună de gloanţe căzu peste stânci, şuerând prelung, dar cei doi fugari erau acum la adăpost.

– Strică pulberea degeaba, spuse Nicola, care îşi păstra tot sângele rece.

– Dar dacă încearcă o debarcare ? întrebă Mico.

– Se prea poate, dar nu înainte de ivirea zorilor, aşa că vom avea câteva ceasuri de linişte.

– Ca să fugim spre Capso ?

– Nu te grăbi. Aici suntem ca în bastioanele de la Candia.

– Dar aşi vrea să ajungem mai repede la amiral şi la stăpânul nostru.

– Să mai aştepte şi ei puţin ! Vrei să-ţi rupi picioarele prin bolovanii aceştia ? Să aşteptăm să se mai risipească întunericul.

Se ghemuiseră înapoia unui perete de stâncă, pe care nici chiar tunurile cele mari turceşti n'ar fi putut să-l dărâme. Feluca se apropiase de mal şi continua să tragă nebuneşte, căci nimeni din echipaj nu putuse vedea unde se refugiaseră fugarii. Cuie şi bucăţi de fier plouau fără încetare, şuerând şi turtindu-se de stânci.

Grecul şi Mico aveau grije să nu răspundă. De

altfel cel dintâiu nu avea decât o flintă, iar celălalt avea pistoalele negrului, care îi puteau fi de folos într'o ciocnire, dar nu ca să tragă cu ele la depărtare.

Grecul aşteptă ca feluca să-şi descarce focul de zece-douăzeci de ori, apoi spuse Albanezului.

– Dă-mi un pistol ca să-mi aprind fitilul flintei ; pe urmă plecăm. Dacă vor da de noi când va veni lumina s'a sfârşit cu noi ! Ia-o deci la picior, şi ai grije să nu cazi.

– Sunt om de la munte, răspunse Albanezul.

– Să mai aşteptăm o lovitură, şi pe urmă pornim în goană.

Lovitura nu fu mult aşteptată. Deşi nu avea nicio speranţă să nimerească pe fugari, feluca continua să tragă, la răstimpuri care nu treceau de un minut.

– Haidem, Mico ! strigă Grecul.

Cei doi fugari ieşiseră din ascunzişul care-i ferise până atunci de grindina de schije ; cu toate că abia vedeau, şi ţărmul se ridica prăpăstios şi plin de stânci colţuroase, alergară câteva sute de metri, tupilându-se apoi deodată înapoia unei stânci uriaşe.

– Niciun pas mai mult, Mico, dacă ţii la viaţă ! spuse Nicola. Ai să vezi acum că vor bate mai sus.

Se auzi numaidecât o bubuitură, şi o ploaie de fier se revărsă peste stânci, abia la douăzeci de metri deasupra fugarilor.

– Nemernicii ! strigă Albanezul. Trebuie să fie prin-

tre ei cineva cu ochi de pisică. Loviturile lor ne urmăresc de aproape.

– Să ne folosim de răstimpul în care încarcă tunul, răspunse Grecul. Numai să nu-ţi rupi picioarele, că altfel răspund eu de toate.

Incepură din nou să urce cu anevoinţă, mereu cu teama că vor fi surprinşi şi isbiţi de alte schije, şi mai câştigară o sută de metri Vârful coastei nu mai era decât la două sute de paşi ; încă o goană ca aceasta, şi ar fi ajuns.

– La pământ, Mico, spuse Grecul.

Abia apucase să spună, că o altă grindină de fier se abătu, mereu mai sus decât ei.

– Oare ne văd cu adevărat ? întrebă Mico, speriat.

– De unde ! Trag la întâmplare, închipuindu-şi că ne vom refugia pe înălţimi.

– Dar tu de unde ştii când vine lovitura ? Abia ai timp să-mi spui, că se şi aude tunul.

– Am fost şi eu artilerist, răspunse Nicola, şi ştiu cât timp trebuie pentru încărcarea unui tun.

– Pornim iarăşi ?

– Nu ; să mai aşteptăm înapoia stâncii aceştia, ca să vedem dacă Turcii schimbă ţintirea.

– Oare vor debarca de dimineaţă, ca să se ia după noi pe uscat ?

– Fără îndoială. Comandantul felucei a primit de bună seamă poruncă să urmărească barca noastră de aproape, şi va face tot ce-i va sta în putere ca să ne prindă.

– Câți oameni sunt pe o corabie ca aceasta ? întrebă Albanezul.

– De obiceiu, o duzină.

– Ascunși după o stâncă, tu cu flinta și cu pistoalele, cred că putem ține piept și unei duzini de oameni.

– Ssss... De data aceasta, tunul de pe corabie nu mai trăsese cu schije, ci cu o ghiulea, care, grea de două ocale cel mult, se spărsese într'o stâncă, mai înaltă, la o sută de pași depărtare de cei doi fugari.

– Incearcă, spuse Grecul. Haidem, Mico, să mai dăm o fugă până încarcă iarăși tunul.

Se repeziră amândoi într'un șanț, săpat desigur de ape, și mai făcură un salt, ajungând însfârșit până pe culme, care nu se ridica la mai puțin de trei sute de metri de-asupra mării.

– Acum ce facem ? întrebă Mico, trântindu-se pe pământ, ostenit de atâta alergătură.

– Să așteptăm zorile, răspunse Grecul. Pe întuneric e peste putință să știm încotro mergem. Turcii vor avea mult de lucru ca să ajungă până aici, căci nu au picioarele noastre.

Altă ghiulea trecu peste ei, vâjiind sinistru, și se sparse ca și cealaltă de stânci.

– Mico, tu vezi feluca ? întrebă Grecul.

– Văd fanarul, dar nu corabia.

– Cu toate acestea, trebuie să fie foarte aproape de mal. Să ne odihnim cinci minute, și apoi să mergem.

– Dar vei nimeri la Capso ?

– Ajunge să urmăm coasta. Mai întâi aprinde fitilul flintei, şi să mergem. Pe sus coasta nu mai e plină de bolovani, şi vom putea să mergem cu o iuţeală mai potrivită.

– Mergem, Nicola ?

Grecul nu răspunse. Făcuse câţiva paşi înainte, cu flinta întinsă, şi părea că ascultă.

– Ce e, Nicola ? întrebă Albanezul, punând şi el repede mâna pe pistoale.

– Vin.

– Au şi debarcat ?

– Aşa mi se pare.

– Rămânem pe loc ?

– Da, căci aici suntem feriţi şi de ghiulele şi de gloanţe. Uită-te bine.

Albanezul se înălţă cât putu şi privi peste stânca înapoia căreia erau ascunşi, uitându-se cu încordare de-a lungul coastei : s'ar fi spus într'adevăr că se vedeau nişte umbre căţărându-se prin întunerîc ca nişte pisici.

– Da, sunt Turcii, spuse el.

– Ii vezi ?

– Destul de bine.

– Descarcă pistoalele. Eu păstrez flinta.

– Aşteaptă o clipă, să-i văd mai bine.

– Sunt aproape ?

– La vreo cincisprezece paşi.

– Trage 'ntr'înşii, Mico.

Albanezul luă cele două pistoale ale bietului negru

şi trase. Se auziră două urlete, apoi blesteme şi o rostogolire de bolovani. Tunul răspunse numaidecât, cu riscul de a ucide şi pe urmăritori, dar ghiuleaua nimerise mult mai sus, fără a face vreun rău.

– Ce proşti ochitori ! spuse Nicola. Aici era nevoie de schije, nu de ghiulea. Dealtfel, e drept că ar fi omorît aşa şi pe prieteni ca şi pe duşmani. Dacă e adevărat că echipajul e alcătuit din doisprezece oameni, sau poate treisprezece cu comandatul lor, atunci nu mai suntem urmăriţi decât de zece.

– Nicola, crezi că i-am dat gata ? întrebă Mico.

– La lumina tunului am văzut pe doi dintre dânşii prăvăliţi printre stânci. Cumetre, până acum nu ţi-am spus nimic, dar mi se pare că se trage bine la ţintă în Albania.

– Dacă trăim mereu cu armele în mână, de teamă să nu fim surprinşi de Turci ! De voie, de nevoie, cată să învăţăm a ochi bine.

– Acum ţine cocoşul ridicat, şi să pornim spre Capso. Nu vreau să fim prinşi aici pe lumină.

Albanezul îşi încărcă din nou pistoalele şi se repezi pe urmele Greculul, care înainta grăbit de-a lungul celor din urmă înălţimi.

– Vom ajunge târziu, dar tot vom ajunge, spuse Nicola.

– Cu Turcii după noi ?

– Lasă-i să vină. Cum vezi, ne apărăm destul de bine.

Feluca trăgea mereu, când cu schije, când cu ghiulele, dar cei doi fugari nici nu se sinchiseau de ea. Găsiseră o fâşie de pământ destul de neted, pe care porniseră în goană, deşi nu vedeau mai nimic. Alergară aşa vreo cincisprezece minute, mereu urmăriţi de ghiulelele tunului, apoi se opriră ca să mai răsufle, într'un loc mai apărat printre stânci. Era un adevărat noroc, că găsiseră un colţişor unde proiectilele trase de pe mare nu mai puteau să-i ajungă.

– Să iuţim piciorul ! spuse după câteva clipe Nicola, care tot cerceta cerul, de teamă să nu-i apuce ziua.

Şi alergară din nou, împinşi de la spate de bubuiturile tunului, care se ţineau lanţ. După douăzeci de minute, se opriră din nou. Dintr'o parte se auzea sbuciumul necontenit al mării ; de partea cealaltă, cântau greerii prin câmpia pustie.

– Acum ce ne facem, Nicola ? întrebă Albanezul

– Mai răsuflăm puţin, răspunse Grecul.

– Dar golful ?

– Suntem cam departe de el.

– Nu cumva ne-or prinde Turcii înainte de a ajunge ?

– Slavă Domnului, avem şi noi picioare.

– De ce-mi pare mai rău, e că nu am putut fura pe fecíorul Leului din Damasc.

– La ora asta aí fi spânzurat, sau tras în ţeapă, sau tăiat în bucăţi.

– Aşa mi se pare şi mie, Nicola, răspunse Albanezul.

– Tot ce aşi vrea să ştiu, e cum se va sfârşi povestea asta.

– Paşa va veni la întâlnire, şi amiralul veneţian îl va ataca.

– Nu mergem la Hussif ?

– Ba cred că mergem, răspunse Grecul. Trebuie să scăpăm şi pe tatăl Leului din Damasc.

– Cunoşti castelul ?

– Da, am fost pe-acolo.

– Garnizoana e mare ?

– Mai mult femei şi robi negri, care o vor lua-o la fugă îndată ce vor auzi tunul bubuind.

– Păcat că nu e şi Haradgea pe acolo !

– Ei, cine ştie ? răspunse Albanezul. Aşi vrea şi eu s'o găsim în cuibul el de vultur.

– Cumetre Nicola, ce ne lipseşte nouă mai mult acum, e mâncarea.

– Nu te mai plânge, răspunse Nicola. Priveşte colo via aceea, cu vîţele îndoite de greutatea ciorchinilor. Am în buzunare câteva coji de pâine : pentru ţăranii din Creta, e o masă îndestulătoare. Vino cu mine.

– Să sting fitilul pistoalelor ?

– N'ar fi prea înţelept, răspunse Grecul. Nu se ştie din ce parte ar putea să ne iasă Turcii în faţă, şi putem cădea prea uşor într'o cursă.

Părăsiră malul şi se îndreptară spre câmpie, care se întindea cât vedeai cu ochii dincolo de stâncile de

pe țărm. Inaintând cu luare aminte, cei doi fugari ajunseră în vie, și intrară printre butuci. Umbra acestora era atât de mare, că nu s'ar fi putut vedea cineva nici la doi pași depărtare. Albanezul și Grecul intrară într'un șanț și începură să ușureze butucii, încărcați cu ciorchini grei de struguri copți,

– Tu vezi ceva ? întrebă Grecul.

– Da, un ciorchine minunat care îmi vine tocmai sub nas.

– Atunci pune mână pe el, și încearcă de poți rontăi coaja aceasta de pâne.

– Dar dacă vor veni Turcii să ne tulbure masa ?

– Ii voi da afară de pe moșia noastră, cu armele în mână. De bună seamă că stăpânul viei a fost ucis de ei, ca atâția alți țărani de pe aici ; așa dar, putem mânca liniștiți, până când vor veni moștenitorii să se plângă.

– Dacă nu vor fi fost uciși și ei, răspunse Mico.

– Se prea poate, spuse Grecul.

Prânziră bine cu struguri, și văzând apoi că nu se ivise nimeni și că tunul de pe feluca turcească nu mai trage, porniră din nou la drum, ținându-se mereu printre vii, care îi fereau cu umbrele lor. Dar tăcerea tunului nu era pe placul lui Nicola.

– Ori au debarcat cu toții și au pornit pe urmele noastre? se întreba el. Mi-ar conveni mai mult să aud că trag.

Mereu prin brazde și printre butuci de viță, care se

întindeau la nesfârşit, cei doi fugari merseră astfel preţ de o milă şi mai bine, şi apoi ieşiră din nou printre stânci.

– Şi acestea ne pot sluji de adăpost, de vor veni Turcii să ne atace, spuse Nicola.

– Dar vom merge mai greu printre ele.

– Nu cumva pe la voi prin munţi, calcă lumea numai pe covoare?

– Hei, nu, cumetre.

– Atunci nu te plânge, şi mergi mai departe.

In clipa aceea se auzi tunul de pe felucă, răsunând pe mare, undeva în apropiere.

– Pe moartea lui Mahomet! strigă Mico. Ne-au urmărit!

– Aşa mi se pare, răspunse Grecul, fără să se sperie.

– Crezi că ştiu şi ei că mergem spre Capso?

– Sunt încredinţat de asta.

– Şi nu vom isbuti cu niciun chip să scăpăm de ei?

– Vom vedea mai târziu. Pentru moment, ascunde-te după o stâncă, şi odihneşte-te. Lasă feluca să meargă singură mai departe.

– Şi apoi se va întoarce ca să ne ucidă cu atât mai lesne. Nu vezi că stelele au început să se topească? Când va ieşi soarele, vor ochi şi mai bine.

– Impotriva cui? Impotriva stâncilor? întrebă Grecul.

– Şi dacă o parte din echipaj se ia după noi?

– Aceasta aşi vrea s'o ştiu şi eu. Să aşteptăm pe loc până se face ziuă.

Intre timp, zarea începea să se coloreze. Nicola se ridică pentru a vedea unde se aflau urmăritorii: un blestem îi scăpă de pe buze.

- Nu mă aşteptam la una ca asta ! spuse el.

După cum am spus, viile se sfârşiseră, şi în locul lor începuseră nişte bolovani colţuroşi, peste care nici nu se puteau gândi să treacă De partea mării, coasta continua la fel de stâncoasă şi de înaltă ; întreruptă pe alocurea de spărturi urlaşe, prin care puteau trece ghiulelele corăbioarei turceşti.

- Ce zici, Nicola ? îl întrebă Albanezul.

- Că vom avea de furcă, pentru a ajunge la Capso peste pietroalele acestea. Să mergem spre coastă.

- Dar tunul ?

- Când va trage, vom pleca şi noi capul. Să nu pierdem vremea ; sunt încredinţat că o parte din echipaj ne urmăreşte.

- Şi eu cred, răspunse Albanezul.

- Atunci dă drumul la picioare !

Schimbară fitilurile armelor, le aprinseră şi plecară în goană, coborînd spre mal. Ajungând jos, zăriră deodată, la o sută de paşi depărtare, corăbioara duşmană.

- Ne-au urmărit, spuse Mico. Nemernicii aceştia au ochi de pisică, sau ne adulmecă, întocmai ca nişte câini ?

Un norişor se ridică de pe prora felucei, şi o detunătură îi urmă. Mico şi Grecul, care se aflau într'o

infundătură a stâncilor, se aruncară la pământ. Ghiu-leaua se pierdu într'o prăpastie, ridicând un nor de praf.

– Repede ! repede ! strigă Grecul.

– Ce repede ? răspunse Albanezul. Nu vezi că sun-tem urmăriţi de patru inşi ?

– Turci ?

– Turci ca Mahomed, dacă nu mai mult.

– Atunci să ne batem, spuse Grecul cu hotărîre.

Se tupilară după o stâncă ce forma o barlcadă între ei şi urmăritori punându-i la adăpost şi dinspre uscat, şi din partea focului de pe mare.

Patru oameni înarmaţi cu flinte, înaintau cu grije peste stânci, oprindu-se adeseori înapoia stâncilor rupte din faleză. Acum, că se făcuse puţină lumină, nu mai putea încăpea nicio îndoială asupra naţiei lor.

– Dă-mi flinta, spuse Grecul lui Mico.

– Trag şi eu destul de bine.

– Tu vei trage pe urmă.

Luă arma, şi pe când feluca trăgea încă o bombă, strigă :

– Cine-i acolo ? Turci sau creştini ?

Un hohot de râs fu răspunsul ; apoi unul din cei patru Otomani spuse :

– Nu, mişeilor, avem cu noi Semiluna, nu Crucea, şi vă vom arăta cum ne păzeşte Profetul.

Cine ştie cât ar mai fi vorbit încă, dacă n'ar fi fost întrerupt deodată de un glonţ de flintă ! Turcul, ochit cu grije de Grec, făcu o săritură înapoi, ridică braţele,

aruncă flinta pe care nu avusese timp s'o descarce, apoi se abătu ca un copac desrădăcinat de furtună, fără să se mai mişte cât de puţin. Tovarăşii săi, înspăimântaţi desigur de preciziunea cu care fusese ucis, în loc să se repeadă spre duşmani, se îmbulziră înapoia unei stânci, urlând:

– Câini de creştini! Nu veţi scăpa de aici!

Alte două lovituri răsunară, şi doi Turci fură culcaţi la pământ.

– Bravo, Mico! strigă Grecul, care înainta cu flinta din nou încărcată. Dar nu mai avu nevoie s'o descarce. Înaintea lui nu mai rămânea niciun duşman, căci cel din urmă Turc, care văzuse moartea atât de aproape fugise ca un iepure, repezindu-se printre stânci.

– Lasă-l în pace, şi cruţă muniţiile, spuse Mico, văzând că Grecul îl lua la ochi.

– Ai dreptate, prietene, spuse Nicola. Să-l lăsăm să se ducă spre interiorul insulei. Îl va întâlni vreun Candiot, mai curând sau mai târziu ca să-i facă de petrecanie.

Altă lovitură de tun răsună în clipa aceea; dar ghiuleaua trecu iarăşi printre stânci şi se pierdu în depărtări, cu un şuerat prelungit.

– Să ne grăbim până nu încarcă tunul, spuse Grecul, repezindu-se pe coastă. Cu flintele nu vor putea să ne ajungă.

Feluca se apropiase şi mai mult de mal, cu toate că valurile erau foarte puternice. Echipajul văzând cum

cei doi fugari se cățărau pe stânci cu o îndemânare de capre sălbatice, începuse să urle, strigându-le să se oprească, și cum tunul încă nu era încărcat, trăsese cu flintele după ei. Dar după cum prevăzuse Grecul, gloanțele căzură la jumătatea drumului, căci armele lor nu băteau prea departe. Cu aceiași ușurință, cei doi fugari mai trecură peste câteva râpi, apoi se opriră.

– Lasă-i să ne caute și să ne ochiască, spuse Nicola. Dea-cum nu ne mai prind.

– Dacă nu ne vor ciurui cu o ploaie de schije, răspunse Mico.

– Schijele nu vor ajunge până aici, și gloanțele nu ajung niciodată la țintă, mai cu seamă când sunt trase cu tunuri mari... Ah, iară cântă, nemernicii!...

Tunul bubuise din nou, sfărâmând un vârf de stâncă, numai la câțiva pași de cei doi fugari.

– Mii de draci! strigă Albanezul. Ce țintași! S'ar spune că se vede și aici, în spatele stâncii.

– Pulbere și ghiulele risipite de pomană! răspunse Grecul. Haidem să mai dăm o goană până ce încarcă.

Se repezi din nou pe creasta coastei, care avea drumul mai bun, și o luară la goană fără a se sinchisi de strigătele Turcilor. De patru sau cinci ori repetară această manevră, scăpând de fiecare dată de ghiulele, când deodată le ajunseră, puternice detunături din depărtare.

– Tunuri pe mare! strigă Grecul. Ce se întâmplă? Oare sosește Pașa?

– Leul Sfântului Marcu ne vine în ajutor, spuse Mico. Priveşte.

O galeră din cele mai mari, învăluită în fumul tragerilor, ocolea în clipa aceea o stâncă ieşită în mare, alergând cu iuţeală spre felucă.

– Trălască Veneţia! strigă Mico, fluturând pălăria.

De pe galera care înainta mereu porni a doua detunătură şi feluca, găurită pe linia de plutire, se legănă o clipă ca şi cum ar fi fost isbită de un vânt puternic, apoi se răsturnă şi dispăru repede în adânc.

– Odihnă bună! strigă Mico, înaintând pe stânci, căci acum tunul corăbioarei turceşti nu-l mai ameninţa. Salutaţi pe Profet din partea mea, şi pe toate hurîile din Paradis. Dar ferîţi-vă mai întâi de crabi.

Intre timp, galera veneţiană se apropiase de felucă, din care nu se mai vedea decât pântecele vasului răsturnat, şi dăduse drumul unei bărci pe care o trimise spre ţărm. Mico şi Grecul coborîră spre ţărm strigând din când în când cât îi ţinea gura:

– Creştini! Suntem creştini!

Barca se oprise şi aruncase ancorele, pentru a se împotrivi valurilor dinspre ţărm, şi când cei doi fugari ajunseră aproape, căpetenia marinarilor întrebase:

– Cine sunteţi voi?

– Creştini, şi ne întoarcem de la Candia cu veşti preţioase pentru "Sebastian Veniero! strigă Grecul. Eu sunt Nicola, renegatul.

– Te cunoaştem, răspunse comandantul galerei. Te-am văzut pe bordul galerei.

– Atunci apropiaţi-vă.

Marinarii ridicară ancorele, şi apoi împinseră barca cu lopeţile printre două stânci ferite de valuri.

– Urcaţi-vă! porunci comandantul.

Mico şi Nicola nu se lăsară rugaţi, şi săriră în barcă, primiţi cu strigăte de bucurie de toţi marinarii.

XVII

Bătălia nocturnă

Deşi rămânea expusă în fiecare moment unui atac neaşteptat din partea corăbiilor turceşti, flota veneţiană nu se mişcase de la Capso, aşteptând întoarcerea lui Mico şi a lui Nicola, înainte de a lua o hotărîre. Dar Sebastian Veniero, înţelept ca totdeauna, trimisese în larg două din vasele sale spre cercetare; după cum am văzut, ideia fusese cât se poate de bună, căci cei doi viteji cari duseseră lui Ali scrisoarea Sultanului, n'ar fi scăpat de toate ghiulelele de pe felucă.

Când cei doi ajunseră pe galera amiralului, acesta lua masa cu Leul din Damasc, căruia i se dăduse locul de cinste, şi cu ofiţerii statului său major.

– Aţi isbutit? întrebă amiralul ridicându-se numaidecât, cu toată rana care îl supăra necontenit.

– Paşa a făgăduit că va veni, răspunse Albanezul.

– Cu galera lui?

– Domnule amiral, asta n'o știu. In oameni ca el nu te poți încrede, nici măcar când a făgăduit ceva.

– Dar tu crezi că va veni până aici ?

– Da, căci blestematul acela de Algerian are mult curaj.

– Ai văzut galerele pregătindu-se de plecare?

– Nu, domnule amiral, răspunse Mico.

– Dacă are de gând să ne atace, va veni chiar astă-seară. Lui Ali îi plac bătăile de noapte. Să vină, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ne vom strânge toate puterile ca să-l învingem. Ah, dacă aș putea pune mâna pe omul acesta!...

– Ce-ai face cu el ? întrebă Muley-el-Kadel.

– Aș propune un schimb cu fiul tău ; nici chiar Haradgea n'ar refuza, cu toată ura pe care o nutrește împotriva ta. Dar va veni oare ?

Aceasta e singura întrebare. Tu ce crezi, Mico ? întrebă amiralul.

– Stăpâne, eu cred că va veni, răspunse Albanezul.

– Despre fiul meu n'ai aflat nimic ? întrebă Muley.

– Știu că e tot pe bord, dar nimic mai mult. Mi-a fost peste putință să fac ceva pentru copil.

– Nu-ți fac o vină din asta, spuse Muley. Ai făcut o ispravă destul de îndrăsneață, ducând scrisoarea aceea Pașalei.

– Care va fi turbat de mânie, spuse Sebastian Veniero.

– Părea o fiară scăpată din deșert.

– Să ne sfârşim masa, şi apoi să ne pregătim de luptă, spuse Amiralul.

Se ridicase din nou, şi privea cerul care se acoperise cu nori uşori, împinşi de vântul care strică toate pe întinsul Mediteranei, sirocco.

– Vom avea o noapte proastă, spuse el, făcând un gest de nerăbdare. S'ar spune că semiluna apără pe Musulmani. Nu-i nimic; suntem destui de numeroşi, şi viteji cu toţii, şi de vom vedea că nu ne putem împotrivi, vom trece cu sila printre galerele lui Ali Paşa.

– Ca să te refugiezi în Adriatica? întrebă Mulei.

– Nu; dacă nu-ţi voi putea scăpa feciorul, vom merge la castelul de la Hussif, şi-l vom face ruine dacă garnizoana nu va voi să ne predea pe tatăl tău. Am poruncă să rămân în apele acestea pentru a proteja pe creştini, şi nu voi pleca nici din Candia, nici din Cipru.

Apoi, întorcându-se spre ofiţeri, care nu se ridicaseră încă dela masă, le spuse:

– Astăseară nicio galeră să nu coboare ancorele cele mari: trebuie să fim liberi să plecăm, să primim lupta sau să o evităm, cum ne va veni mai bine. Daţi porunca aceasta echipajelor, şi mai cu seamă maeştrilor.

– Aşa dar, spuse Leul din Damasc, pe când ii aducea o ceaşcă de cafea arăbească şi o pipă înfundată, nu eşti cu totul sigur că vei da piept cu Paşa?

– Dacă ar veni numai cu galera lui, cu tot pliciorul

meu rănit, aşi urca cel dintâiu la abordaj, răspunse viteazul Veneţian. Dar tot se va întâmpla ceva astă-seară, şi se va face risipă de pulbere. Aşteaptă mai întâi să-mi dau seama de puterea duşmanului.

După ce sorbiră cafelele şi aprinseră pipele, ofiţerii se duseră să cerceteze tunurile, pulberăriile şi vâslele, ca să nu lipsească nimic în clipa hotărîtoare. In timpul zilei nu se mai întâmplă nimic, în golful de la Capso. De altfel nici nu se putea ivi vreo surpriză, căci galerele cele mai repezi cercetau coasta în toate părţile, gata să dea de veste cu tunurile lor.

Sebastian Veniero părea destul de îngrijorat de lipsa aceasta a corăbiilor turceşti.

- Se poate oare ca Ali Paşa, se gândea el, prudent cum este, să ne trimită cercetaşi carî să vadă cu cine are a face? Vom avea o surpriză, şi încă o surpriză teribilă! Ei, dar n'am venit aici tocmai pentru a ne bate pentru gloria Leului Sfântului Marcu, atâta timp cât degetele noastre vor putea să strângă mânerul spadei?

In cele din urmă soarele dispăru sub valuri, dar în zarea ce se întunecase treptat, nu se ivi nici un punct luminos, care să trădeze apropierea flotei musulmane. Oare Paşa se răsgândise, şi preferase să rămână liniştit pe galera lui, ca să încerce vreun tun nou împotriva cetăţii asediate?

- Ce crezi de asta, amirale? întrebă Leul din Damasc. Nu cumva vom aştepta degeaba?

– Nu, Muley. Scrisoarea purta sigiliul Sultanului, şi Paşa el însuşi n'ar îndrăsni să se împotrivească unei porunci de la Poartă. Altfel riscă să primească o prea frumoasă casetă de argint lucrat, cu laţul de mătase neagră înăuntru. Tu, Muley-el-Kadel, ştii prea bine ce însemnează darul acesta.

– E drept că mi l-au trimis şi mie, răspunse Leul din Damasc, dar am avut grije să nu-i dau ascultare. Din cordonul lor de mătase mi-am făcut o prea frumoasă cingătoare.

– In clipa aceea se auzi de pe colivia catargului celui mare:

– Lumină la răsărit!

– Ah, Paşa s'a prins în undiţă! spuse amiralul. Atunci castelul de la Hussif e al nostru.

Apoi se întoarse spre marinarul din colivie şi-l întrebă:

– Fanare de galeră, sau felinare de corăbii sau de feluci?

– Fanare de galeră, fu răspunsul.

– Uită-te bine şi numără câte sunt.

– Patru.

– Numai atâtea?

– – Deocamdată nu mai văd nimic.

Amiralul se întoarse spre Leul din Damasc şi-i spuse:

– Mă mir că Paşa vine cu atât de puţine corăbii. Nici nu speram să vină chiar cu galera lui.

– Ne batem cu el? întrebă Muley-el-Kadel.

– Numaidecât, deşi mă tem de o cursă; dar gale-

rele noastre sunt mai iuți decât ale Turcilor, care sunt de atâta vreme pe drumuri, și dacă vom vedea că se încurcă treaba prea tare, vom trage până vom sparge toate tunurile.

Se urcă pe puntea de comandă, ajutat de nepotul său, apucă pâlnia și strigă cu glas poruncitor :

– Fiecare la locul său !... Mergem să ne luptăm cu Ali Paşa !...

Pe galerele venețiene fu o fierbere de câteva minute. Din scânduri și din mormane de frânghii se făceau baricade între catargul cel mare și foișorul de la proră, pentruca Otomanii să nu poată alerga în voie spre cârmă, ca să pună stăpânire pe ea. Tunurile erau schimbate din locul lor, iar marinarii și puşcaşii se certau între ei. Intre timp vătafii se repezeau spre vâslaşii legați cu lanțuri, trei câte trei pe fiecare barcă.

– Puneți-vă dopurile în gură, strigau ei. Să muriți pe loc, dar fără să strigați sau să plângeți !

La zece și jumătate, cele opt galere ieşeau din golf, îndreptându-se împotriva duşmanului.

Galera pe care era Sebastian Veniero, împreună cu Leul din Damasc și cu cei mai buni ofițeri din escadră, mergea în frunte. Vântul se potolise de-a binelea, și deaceea toate pânzele latine fuseseră strânse, ca să nu împiedice lupta; dar vâslele, împinse cu putere de ocnaşi, înlocuiau cu folos suflul vântului care nu era totdeauna la fel de puternic.

Sebastian Veniero se urcase în foișorul de la proră,

păzit de vreo treizeci de puşcaşi şi de cincizeci de lăncieri, toţi îmbrăcaţi în armuri de oţel; privea cu atenţiune mişcările flotei duşmane, care înainta încet ţinându-se mereu pe lângă coastă, ca şi cum nu s'ar fi grăbit să înceapă lupta.

– Tâlharul n'a venit singur! spuse de-o dată amiralul veneţian lui Muley-el-Kadel, în clipa când cele două-sprezece corăbii se apropiară la o bătaie de tun. Sunt sigur că are şi alte corăbii ascunse prin vreo înfundătură a coastei, gata să ne cadă în spate îndată ce vom începe lupta.

Artileriile, şi mai cu seamă cele veneţiene, începuseră să tragă cu turbare, făcând un sgomot care aproape că împiedica pe marinari să mai audă poruncile ofiţerilor. Ocnaşii de la vâsle, care primiseră mai înainte câte o porţie potrivită de vin de Cipru, şi care simţeau acum vârful biciului plimbându-li-se pe spate, dădeau din lopeţi din răsputeri, făcând să zornăie lanţurile care îi ţineau legaţi de bănci. Niciunul din acei nenorociţi, care erau aproape toţi ucigaşi de rând sau prizonieri turci, nu vorbea, căci aveau cu toţii între dinţi dopul de plută. In schimb, vătafii strigau cât îi ţinea gura, alergând ca nişte nebuni de-a lungul vasului şi dând în dreapta şi în stânga lovituri înfricoşetoare de vână de bou, care lăsau pe spete dâre lungi de sânge.

– Haide!... Cu putere, mişeilor, sau vă ucid pe toţi!...

Intr'o jumătate de oră, galerele veneţiene ajunseră

în apele escadrei turceşti, care se desfăşurase cu repezîciune în ordine de bătaie, acoperindu-şi punţile corăbiilor cu arcaşi în loc de puşcaşi.

Galera amirală veneţiană era gata să se repeadă asupra celei turceşti, când un strigăt răsună de pe puntea de comandă:

– Opriţi !... Opriţi !...

Strigătul acela îl scosese Sebastian Veniero. Nu se înşelase, când bănuise că Algerianul pregătise la rândul lui o cursă, şi zărise la timp alte zece sau douăsprezece galere din cele mai mari, ieşind dintr'o adâncitură a ţărmului care era ascunsă cu totul de două stânci uriaşe. Toate purtau pe punte fanare, care arătau că erau adevărate corăbii de război.

– Intoarceţi spre Miazănoapte, şi trageţi de pe punte! strigă Amiralul.

Cele opt galere ale republicii se opriră aproape în loc din goana lor nebună, făcură un ocol bubuind din tunuri şi din archebuze, şi apoi o luară la fugă, pe două rânduri.

Musulmanii, văzând că prada le scapă, începură să strige şi să tragă cu puştile şi cu arcurile, dar era prea târziu. Corăbiile lor, pe care de altfel drumul lung pe mare le şubrezise nu se puteau lua la întrecere cu cele veneţiene.

– Imi pare nespus de rău că trebuie să întorc spatele duşmanului, spuse Sebastian Veniero către Leul din Damasc. Nu sunt obişnuit cu aşa ceva; dar astăzi Serenissima nu mai are alte galere în stare să ducă o

luptă, prefer să-i scap echipagiile decât să le pierd degeaba.

– Şi unde mergem? Spre Moreea? întrebă Leul din Damasc.

– O, nu. Ai uitat, scumpul meu, că tatăl tău e închis în castelul de la Hussif.

– Şi vrei să încerci să-l scapi?

– Cum n'am putut deocamdată să-ţi scap copilul, să ne îngrijim de tatăl tău. De altfel, de mult doresc să văd castelul de la Hussif ras de pe faţa pământului .. Fereşteteţi de gloanţe, Muley! In curând nu ne vor mai ajunge, căci galerele noastre merg ca nişte rândunele.

Galerele musulmane încercaseră să-i urmărească, trăgând din toate tunurile laolaltă; dar cu toate că vătafii lor băteau pe vâslaşi până la sânge, silindu-i să meargă mai repede, corăbiile turceşti rămâneau mereu mai în urmă. Nici nu mai trăgeau acum decât cu tunurile cele lungi de vânătoare, pentrucă cele mici, flintele şi arcurile nu mai erau de folos la asemenea depărtare.

Timp de altă jumătate de oră, Veneţienii şi Otomanii se răsboiră cu tunurile, fără a-şi face prea mari pagube, pentrucă legănarea vâslelor făcea ochirea cu neputinţă; apoi focul încetini, şi se stinse cu totul. Cele opt galere veneţiene erau acum afară din bătaia tunului, şi goneau spre răsărit, ţinându-se la vreo cinci mile de coasta insulei.

– S'a sfârşit lupta, spuse Amiralul către Leul din Damasc; deocamdată rămânem noi stăpâni pe mare, şi Ali Paşa n'are decât să se întoarcă cu tunurile lui împotriva Candiei.

In tot restul nopții, galerele venețiene alergară cu cea mai mare iuțeală, fără să mai cheltuiască nici măcar o încărcătură de pulbere, care ar fi fost de altfel risipită fără niciun folos, și la ivirea zorilor ieșeau la larg de Candia, la o depărtare de vreo cinisprezece mile. Cele musulmane, rămase în urmă, și pierzând nădejdea de a se mai putea lupta cu ele, se opriseră și poposiseră în adăpostul vreunui golf. Pe mare nu se mai zărea niciо pânză.

Trecând prin fața Candiei, Venețienii, deși erau destul de departe, din cauza celor douăsute cincizeci de corăbii ale Pașalei care așteptau în rada portului, auziseră bubuiturile mortierilor și ale bombardelor turcești care nimiceau cele din urmă întărituri ale nefericitei cetăți. O clipă, vitejii aceia, care își jertfeau viața pentru Cruce, se gândiră să se întoarcă din drum și să se repeadă fără veste în mijlocul flotei turcești; dar Veniero, care avea mereu în minte nevoia de a păstra pentru alte scopuri ultimile corăbii ale Republicii, dădu porunca hotărîtă de a se urma drumul spre Cipru. Cele opt galere, cu pânzele umflate, cu steagurile rosii pe care flutura Leul de aur al Veneției, se folosiră de o aripă de vânt prielnic, spre a se depărta și mai mult de Candia. Nicio primejdie nu le mai amenința, căci Pașa nu se mai arătase, iar în porturile Ciprului nu se aflau prea multe corăbii musulmane.

In toată ziua aceea, cele opt galere nu se odihniră o

clipă măcar; dar spre apusul soarelui se apropiară mai mult între ele, stinseră fanarele şi încetiniră mersul, ca să lase să se odihnească puţin nefericiţii de vâslaşi, care mânuiau de ceasuri întregi lopeţile lungi şi grele, fără a primi altă răsplată decât loviturile cu vâna de bou.

După ce îşi făcuse socotelile pe hartă, Amiralul se retrăsese în foişor, pentru a lua cina, numai cu Leul din Damasc.

– Trebuie să stăm puţin de vorbă, înainte de a merge să atacăm Hussif, spuse Veniero. Aţi mai fost în castelul acela nu-i aşa?

– Da, domnule amiral, am fost împreună cu Nicola.

– Grecul cel renegat?

– Era şi el cu mine, când am isbutit să fug cu soţia mea; dar el mai fusese acolo şi mai înainte.

– Cu Căpitanul Furtună?

– Da.

Sebastian Veniero trimise un băiat să cheme pe Nicola, care nu întârzie să se înfăţişeze, întovărăşit de prietenul lui Albanez, de care era acum nedespărţit.

– Şezi în faţa mea, îi spuse Veniero, şi nu te sfii. Tocmai îmi spunea Leul din Damasc că tu ai fost la Hussif, în cuibul nepoatei lui Ali.

– Da, domnule Amiral, împreună cu Ducesa care se ducea să vază pe vicontele de La Hussière.

– Cetatea e bine apărată?

– Are două rânduri de terase armate cu tunuri, şi două forturi mici lângă debarcader.

– Crezi că s'ar putea ajunge la dânsul prin surprindere?

– Nu, pentrucă tot castelul e aşezat sus pe stâncă, şi nu se poate apropia nicio galeră, fără să fie văzută de departe.

Amiralul făcu un gest de nemulţumire, apoi, privind pe Leul din Damasc, care fuma, îl întrebă:

– Ce spui de asta?

– Că cu Turcii e mai bine să ne folosim de vicleşuguri. Mai ai sigiliul Sultanului?

– Ţi-am spus că am două.

– Atunci totul va merge bine.

– Ce vrei să spui cu asta?

– Să scriem o scrisoare cu porunca straşnică, şi ameninţând cu moartea pe neascultători, ca să lase să intre în castel pe trimişii lui Ali Paşa.

– Şi cine vor fi aceşti trimişi?

– Eu, Nicola, Mico şi câţiva alţi viteji, dacă vor voi să vină cu noi. Odată înăuntrul cetăţii, vom pune uşor la locul lor pe puţinii paznici lăsaţi acolo de Haradgea şi pe femeile de care sunt pline grădinile şi haremul. Dacă ar fi şi Mehtiub pe acolo, ar fi altceva; dar din fericire, cred că n'a uitat încă lovitura de care e rănit, şi nu-l vom întâlni la castel.

– Ideia e minunată, spuse Amiralul. Eu vin cu voi până la Hussif, numai cu o corable, ca să nu trezim bănuieli, dar celelalte ne vor păzi de departe. Când ne veţi face semn, ne vom apropia cu toţii, şi dacă

Hussif tot nu se va preda, îl vom nimici cu tunurile. Imi place expediţia aceasta, care seamănă, cu cea dela Durazzo, unde am isbutit întocmai cum îmi pusesem în gând.

– Atunci îmi vei pregăti scrisoarea ?

– Va fi gata înainte de a ajunge în faţa Hussif-ului. Iţi voi da şi patru ofiţeri îmbrăcaţi turceşte, şi care vorbesc toţi turceşte, ca să te ajute. Apoi vom intra şi noi cu toţii. Atunci voi nu veţi avea nimic altceva de făcut, decât să ne coboriţi un pod şi să ucideţi pe păzitori.

– Treaba nu va fi grea, spuse Nicola. Cunosc întăriturile şi ştiu unde se află punţile.

– Rămânem înţeleşi ? întrebă Amiralul.

– Da, domnule Amiral, răspunse Muley-el-Kadel.

– Atunci să ne tot depărtăm de coastele Cretei, deşi nu mai avem de ce să ne temem de corăbiile lui Ali, şi să mergem spre blestematul acela de castel de la Hussif.

XVIII

In cetatea de la Hussif

După patruzecişiopt de ore, mica escadră veneţiană, după ce străbătuse toată coasta de miazănoapte a Cretei, ajungea în văzul cetăţii de la Hussif, oprindu-se la o depărtare potrivită ca să nu fie văzută. Castelul,pe care nimeni nu s'ar fi putut gândi să-l ia prin surprindere, din pricina aşezării lui, se ivea în depărtare ca o pată gălbuie nelămurită, abia zărită pe albastrul şters al munţilor peste care se ridica. Ar fi fost primejdios ca flota să se apropie mai mult decât atâta, căci Leul din Damasc şi tovarăşii săi voiau să sosească pe insulă pe neaşteptate. Deaceea amiralul dădu poruncă să se lase în apă barca cea mare a galerei amirale, în care puteau să încapă până la douăzeci de oameni, şi care era înarmată la proră cu două aruncătoare de pietre, şi puse să se arboreze drapelul turcesc.

Muley-el-Kadel, Mico şi Nicola ieşiseră în foişorul amiralului, însoţiţi de patru ofiţeri veneţieni îmbrăcaţi

turceşte, viteji ce se mai luptaseră adeseori împotriva veşnicului duşman al Republicii, în Adriatică, în Arhipelagul grecesc şi în Mediterana Orientală. Leul din Damasc mai avu o ultimă convorbire cu Amiralul Veniero, pentru a se înţelege mai bine asupra celor ce urmau să înfăptuiască. Apoi barca, slobozind pânza latină, aluneca de-alungul galerei, salutată de strigătele marinarilor, şi cu ajutorul lopeţilor, căci vântul nu era tocmai potrivit, se îndreptă spre castel.

– Când crezi că vom ajunge? întrebă Muley pe Nicola, care ţinea cârma.

– Peste câteva ceasuri veţi vedea cum vom fi semnalaţi de străjile depe terase, răspunse Grecul.

– Sau poate vom fi salutaţi cu o ghiulea de tun?

– Nu, căci avem steagul turcesc cu semnul Sultanului.

– Crezi că nu te va recunoaşte niciun paznic de la Hussif?

– Nu e nicio primejdie, stăpâne. Au trecut trei ani şi mai bine, de când ducesa, soţia ta, a venit s'o vadă pe Haradgea.

– Da, răspunse Leul din Damasc; cât despre mine, am stat aici atât de puţin, încât cred că niciunul din acei călăi nu-şi vor aduce aminte de mine.

– Dar vor crede în scrisoare?

– A crezut el Ali Paşa, care trece drept cel mai şiret amiral din flota turcească! E o scrisoare plină de peceţi, în care se porunceşte garnizoanei dela Hussif

să ne primească întocmai ca pe trimişii Sultanului, fiind însărcinaţi să supraveghem pe Haradgea. Aşa încât vom mânca în linişte şi vom bea cum se cuvine, până ce se va ivi clipa potrivită pentru a-ţi salva tatăl.

– Cum Haradgea şi Mehtiub sunt la Candia, de bună seamă că la Hussif au numit un guvernator; aceluia îi voi da ordin pe dată, ca din partea Sultanului, să dea drumul din temniţă Paşalei din Damasc. Totul se va petrece cum am prevăzut, dacă Haradgea mai rămâne câteva zile la Candía. Şi cred că va rămânea, căci rănile ei nu sunt încă pe deplin vindecate. Dar dacă va veni fără veste aici cu galerele lui Alí, vom rămânea prizonieri înăuntrul castelului.

– De bună seamă, căci Amiralul, oricât s'ar sili să ne scape, ar fi silit să ne lase să ne descurcăm singuri de Turci, şi să se refugieze în vreun port al insulei, până când va mai primi ajutoare

– Nicola, tu cum crezi că se va sfârşi războiul?

– Candia rezistă mereu, şi Serenissima are arsenale mari, în stare să scoată cele mai mari galere de război. Eu cred, stăpâne, că după o tăcere atât de lungă, vom avea o isbucnire neaşteptată, o ciocnire grozavă între Turci şi Creştini, şi că Turcii vor fi învinşi. Amiralul spunea doară că toate puterile din Europa se pregătesc să dea păgânilor lovitura de moarte.

– Da, dar până acum nu s'au înţeles între ele, dragă Nicola, răspunse Leul din Damasc. Au prea multe interese care nu se pot potrivi-

– Şi din pricina neînţelegerilor lor vor lăsa pe toţi bieţii creştini să fie măcelăriţi? Oare răsunetul tunurilor de la Candia nu ajunge până la porţile Adriaticei? Oare nu s'a aflat că zece mii de viteji au şi căzut sub ruine şi sub ghiulele vrăjmaşe, şi că alţi douăzeci de mii se împotrivesc din răsputeri, luptându-se în fiecare zi cu foamea şi mâncând pâinişoare făcute din rumeguş de lemn, pentru gloria Leului Sfântului Marcu?

– Tocmai de Leul Sfântului Marcu le e teamă, răspunse Muley-el-Kadel. Câtă mărire şi putere ar da Veneţiei o biruinţă desăvârşită asupra Turcilor! De aceea întârzie cu ajutorul,

– Opriţi! strigă deodată Albanezul.

Barca ajunsese la două sau trei mile de castelul de la Hussif.

Vajnica zidire se vedea acum în toată măreţia ei, cu terasele acoperite, bastioanele, redutele, strânse unele în altele ca nişte tigri la pândă. Un uriaş steag negru, cu Semiluna fără stea, fusese desfăşurat pe cel mai înalt dintre bastioane, şi părea că spune călătorilor ce ajunsese până acolo:

– Luaţi seama, aici stăpâneşte Turcul! Aici e cuibul nepoatei lui Alí Paşa.

Un nor de fum se ridicase dintr'o redută şi o bubuitură seacă se risipise pe mare.

– Au tras în alb, spuse Nicola. Ne poftesc să arătăm cine suntem. Oare nu văd steagul turcesc care

flutură la spate? Ori sunt beţi cu toţii, acum când şi stăpâna şi căpitanul lor sunt plecaţi?

– Mico, spuse Leul din Damasc, răspunde şi tu cu o lovitură în alb, până nu ne cade în cap vreo ghiulea de piatră, care ar putea să ne înece pe toţi.

– Lasă pe mine, stăpâne Muley, răspunse unul din ofiţerii veneţieni care se aşezase la proră.

– După cum am spus, barca ducea două aruncătoare de pietre, dar care erau destul de bune la nevoie, ca să tragă la mică depărtare. Una din cele două guri de foc trase cu pulbere, pe când cealaltă, din precauţiune, aştepta încărcată cu o ghiulea adevărată din tuciu. După câteva minute, steagul cel mare fu coborît până la jumătatea prăjinii, şi apoi din nou ridicat repede la locul său. Acesta era salutul. Acum barca putea să înainteze fără nicio teamă. Dacă Haradgea ar fi fost la castel, salutul acesta n'ar fi fost deajuns; dar se ştia că tigresa dela Hussif se văicărea în fundul cabinei vreunei galere, împreună cu căpitanul ei.

Nicola privi la intrarea golfului mititel, observă cu luare aminte trecerea semănată cu stânci uriaşe, care fuseseră aruncate din înălţime, şi apoi spuse:

– Coboriţi pânza şi daţi din lopeţi... Tu, stăpâne Muley, treci la cârmă.

– Adică eu nu sunt bun ca să dau cu lopeţile? spuse Leul din Damasc.

– Ba da, dar trebue să treci în ochii lor ca trimisul Sultanului, şi n'ar fi bine pentru niciunul din noi ca

aceşti nemernici, care ne spionează toate mişcările, să te vadă vâslind întocmai ca un ostaş.

– Ai dreptate Nicola, spuse Muley.

Pânza fu coborîtă şi înfăşurată pe prăjină, apoi cei patru Veneţleni, Mico şi Grecul, începură să vâslească.

Marea era liniştită, deşi din partea, aceea coastele insulei se prăvăleau în mare drepte ca nişte ziduri, ajutând formarea valurilor de pe fund. Astfel, cu toată greutatea ei, barca împinsă de braţele vânjoase ale celor şase vâslaşi, isbuti în mai puţin de un sfert de oră să străbată golful şi să arunce ancora la câţiva paşi de un dig, pe care apăruse chiar în clipa aceea un voinic bărbos şi de o înfăţişare care nu inspira niciun fel de încredere, înarmat cu o flintă, două pistoale şi două iatagane.

– Drace! exclamă Albanezul. Âsta e Mahomet II care a înviat, sau Mustafa ucigaşul?

– Cine sunteţi voi, şi ce vreţi? întrebă omul, dându-şi aere de personagiu important şi înviorând cu o mişcare grăbită fitilurile celor trei arme de foc.

– Pe tine te întreb cine eşti, spuse Leul din Damasc pe când oamenii săi pregăteau flintele. Haradgea nu e aici, şi nici căpitanul ei.

– De unde ştii, stăpâne?

– Iţi voi spune eu mai pe urmă. Vreau să ştiu cine conduce acum castelul, căci aduc o scrisoare a Sultanului

– Pentru stăpâna mea?

– Nu, ci pentru cel care locuieşte aici.

– Atunci e pentru mine, răspunse omul cel bărbos. Eu sunt căpitanul cel nou, şi aici numai eu voi da porunci, până când se va întoarce stăpâna mea.

– Atunci tu ai să deschizi scrisoarea Sultanului.

– Eu! strigă omul, îngălbenindu-se.

– Trebuie s'o încredinţez guvernatorului castelului; cum tu zici că eşti guvernatorul, tu o vei deschide.

– Dar pe urmă nu-mi va trimite Sultanul un cordon de mătase, pentru că i-am desfăcut peceţiile cu mâinile mele?

– Nebunule! N'ai de ce să te temi. Lasă-ne să coborîm şi să mergem să citim împreună scrisoarea, cu toate că ştiu pe dinafară ce cuprinde. Cu te chiamă?

– Sangiac.

– Mi se pare că eşti din Asia.

– Da, stăpâne.

– Dă porunca negrilor acelora care se ascund după parapetul scării cu flintele aprinse, să se ducă la masă. Deocamdată nu avem nevoie de ei.

Turcul, tulburat de înfăţişarea hotărîtă a Leului din Damasc, care chiar îmbrăcat simplu cum era, putea să treacă drept un înalt funcţionar, trase de trei-patru ori de barba lui lungă şi neagră, stinse fitilurile armelor şi strigă către negrii care se aşezaseră pe treptele scării:

– Trimisul Sultanului vă dă poruncă să vă duceţi la masă.

Abia auziră aceste cuvinte, că cei zece sau douăzeci de puşcaşi se grăbiră să se urce şi dispărură în susul terasei.

Barca fu prinsă de un inel de bronz care era înţepenit în dig, şi care înfăţişa Leul Sfântului Marcu răgind; în urmă cei şase oameni, îmbrăcaţi numai în oţel şi cu toate armele lor, flinte, pistoale şi buzdugane, coborîră pe dig.

– Arată-ne drumul, spuse Leul din Damasc către guvernator. Nădăjduiesc că vei avea şi pentru noi ceva de mâncare. Aerul mării îţi face poftă.

– Da, effendi, şi pentru tine şi pentru cellalţi oameni.

Ceata urcă scara lungă şi îngustă săpată în stâncă, pe care numai doi oameni ar fi putut să o apere fără a fi ei înşişi în primejdie. Trecu apoi, la trei sute de paşi de ea, peste o punte mişcătoare şi intră într'o mare curte de onoare, înconjurată din toate părţile de şiruri de coloane în stil mauresc, sus cu terase întinse, pe care şedeau privind curioase câteva femei. Cu toată porunca pe care o primiseră de a se duce la masă, toată garnizoana se răsfirase în curte, fie din măsură de prudenţă, fie pentru a cinsti pe oaspeţi. Garda se alcătuia dintr'o duzină de negri, voinici şi spătoşi ca nişte uriaşi, şi din tot atâţia kurzi, cărora le fusese dată în seamă artileria. Mai erau apoi slugi şi rândaşi aproape toţi negri, care se ascundeau după coloanele chioşcurilor, şi foarte multe roabe pe terase, al căror râs argintiu se auzea de departe.

Noul căpitan călăuzi ceata de cealaltă parte a curții, pe când soldații salutau, dar cu fitilurile aprinse, și o introduse într'o sală întinsă, și ea tot de stil maurese, în mijlocul căreia murmura aruncând apa în sus o fântână de marmură verde. De jur împrejur erau sofale minunate de mătase albă de Damasc, și pe pereți panoplii de arme creștinești, cucerite de bună seamă de Ali Pașa, după ce ucisese fără milă pe cei ce le purtaseră. Într'o parte se afla o masă lungă din lemn de cedru, la care se puteau așeza douăzeci de comeseni, cu scaune de stil marocan bătute cu mărgăritare și cu piele lucrată în marochin.

– Effendi spuse guvernatorul, care părea încă destul de zăpăcit, mâncarea va sosi îndată. Te rog să iei loc, cu tovarășii tăi.

– O clipă! spuse Muley-el-Kadel, văzând cum intră un ins ciudat cu plete lungi, cu pălărie de formă înaltă și cu haine de mătase neagră. Cine e omul acesta?

– E secretarul nepoatei lui Ali Pașa, răspunse Sangiac, ezitând.

– S'ar spune că e un Armean.

– E într'adevăr Armean.

– Neam de trădatori! mormăi Nicola, strângând din dinți.

– Pentruce l-ai chemat?

– Pentrucă numai el știe să citească.

– Bine; dar tu vei rupe pecețile Sultanului.

– Pentruce eu, și nu Hassard?

– Cine e acest Hassard?

– Armeanul din faţa ta.

– Scrisoarea trebuie să fie deschisă de guvernatorul de la Hussif, oricine ar fi el, răspunse Muley-el-Kadel cu glas poruncitor.

Apoi scoase scrisoarea pe care i-o dăduse amiralul, şi care purta sigiliul cel mare al Sultanului, şi o puse pe masă, spunând:

– Tu deschide-o, şi Armeanul ţi-o va citi. Dar duceţi-vă la altă masă, pentrucă aici stăm noi să mâncăm.

– Indată, effendi.

– Mai aveţi de mâncare aici, la Hussif, de când a plecat Haradgea? întrebă Muley.

– Da, stăpâne, aici s'a mâncat bine totdeauna. Avem băltile, care ne dau atâta vânat, că nu mai ştim ce să facem cu el.

Ah, mai aveţi creştini care pescuiesc la lipitori?

– Războiul a ruinat ocupaţia aceasta, stăpâne.

– Bine; acum să încercăm vânatul din baltă.

Sangiac se apropie de o uşe luă un ciocan şi bătu cu putere într'un gong ce sta agăţat de pervaz. Ca prin farmec se iviră zece slugi şi şase rândaşi, încărcaţi cu farfurii şi cu talgere de argint, şi într'o clipă masa fu întinsă şi pregătită.

– Pe barba Profetului! mormăi Mico. Aici trăieşte lumea bine; cred că n'o vom duce rău câteva zile, cât vom sta şi noi pe aici.

Abia se pregătise masa, că alţi rândaşi şi alte slugi

se iviră, cu tăvi mari de argint pline cu rațe sălbatice fripte, becațe, pești și sepii, lapte prins, plăcinți prăjite în untură și care fac deliciul palatelor musulmane, grâu fiert, curmale și smochine uscate.

- Cred că vom avea deajuns, spuse Mico, care avea o poftă de mâncare nebunească. Dar n'aveți nimic de băut. Spuneți guvernatorului că însuși Sultanul bea vin de Cipru; și sunt încredințat că au și ei vin, ascuns pe undeva, pe aproape.

- Ai înțeles? întrebă Muley pe guvernator.

- Da, effendi; și la Hussif se poate bea vin, de când a dat pildă Sultanul care e capul tuturor credincioșilor.

- Dă poruncă să ne aducă vreo câteva sticle din cel mai bun; și lasă-ne să mâncăm liniștiți. In vremea asta, tu du-te să-ți citească scrisoarea

Toți se așezară în jurul mesei, pregătită cu tot luxul oriental, și dădură asalt mâncărilor, pe când slugile alergau aducând coșuri pline cu sticle prăfuite. Intr'un colț guvernatorul și Armeanul cercetau grozava scrisoare care părea a-i fi speriat pe amândoi înainte chiar de a-i fi aflat cuprinsul.

- Lovitura am dat-o, spuse către Leul din Damasc, Nicola, ocupat cu o rață sălbatică, pe care tocmai o înfuleca. In curând vom fi stăpâni la Hussif, și vom afla ce s'a făcut tatăl tău.

- Nădăjduesc că mai e încă în viață, în beciurile acestui blestemat castel, răspunse Muley. Era un bătrân de oțel, și desigur că a suferit cu tărie chinurile la

care a fost supus. A îndurat mai mult de douăzeci de răni, luptându-se împotriva tribului neîmblânzit al Kurzilor de la Bassora, şi tot n'a murit. De aceea nu cred că-l va fi ucis o tăietură de briciu ; dar dacă l-aşi găsi mort, n'ar mai rămânea, piatră peste piatră din Hussif.

– Şi vom spânzura şi pe toţi aceştl nemernici, spuse Mico. Ai văzut ce multe cordoane de mătase sunt la draperiile din sala aceasta ? Toate ne vor servi de minune.

– Să aşteptăm puţin, să vedem cum merg lucrurile, spuse Grecul. Noi suntem doar şapte, iar ei toţi, soldaţi, sclavi, rândaşi, sunt cel puţin cincizeci de oameni, fără să mai numărăm femeile. E drept că în largul mării aşteptă flota veneţiană.

– Îi vom face semn să vină pentru a ruina toate întăriturile de la Hussif.

– Vei da semnalul chiar la noapte ? întrebă Grecul pe Muley.

– Da, de pe terasa cea mai înaltă a castelului, dacă totul va merge bine. Nu vreau să pun escadra veneţiană în primejdie, ca să mă scap pe mine sau pe tatăl meu. Ah, vine şi cafeaua, escortată de guvernator în persoană! Bietul de el! are faţa neagră de supărare.

Un negru purta pe capul lui plin cu câlţi cârlionţaţi, un vas uriaş de argint cizelat, cu ceşti de porţelan pe jumătate închise în coşuleţe de aur.

– Hei, măi negrişorule, spuse Mico, care avea chef de glumit, e cafea adevărată ?

– Din asta bea şi stăpâna, răspunse bietul negru, tremurând de frică.

– Atunci e cam veche, căci stăpâna ta lipseşte de mult de la Husif.

– Astăzi am râşnit-o, stăpâne.

– Bine, s'o încercăm, răspunse Albanezul, privindu-l piezîş.

După cum se ştie, Turcii sunt foarte pricepuţi în pregătirea cafelei. Ei nu macină boabele de cafea, ci le râşnesc între două pietre, până fac din ele un praf ca făina, pe care îl aruncă în ibric în timp ce apa fierbe în clocot. Cafeaua lor e groasă ca o şocolată, dar niciunul din cei ce au călătorit la Constantinopol, nu s'a plâns vreodată că nu e bună.

Negrul aşează vasul uriaş pe masă, apoi, la o mişcare poruncitoare a lui Mico, o şterse mai repede decât o gazelă.

In timpul acesta, guvernatorul se apropia cu paşi înceţi, urmat de Armean şi ţinând în mână scrisoarea cu pricina.

– Ei, a isbutit secretarul vostru să descifreze slovele arăbeşti de pe pergament? întrebă Muley, după ce sorbise în grabă ceaşca lui de cafea.

– Da, efendi, răspunse Guvernatorul, arătându-i scrisoarea.

– Aşa dar, ai înţeles ce vrea de la tine Sultanul?

– Să vă ospătez până la sosirea stăpânei, şi să vă primesc cu toată cinstea care se cuvine unui principe.

– Sângele care curge în vinele mele, spuse Muley, e sângele celei mai înalte nobleţi turceşti. Mama mea era vară cu Mahomet al doilea.

– Effendi, spuse guvernatorul, care se îngălbenise din nou. Cu ce pot să-ţi fiu de folos?

– Cu ce scrie în scrisoare, răspunse Muley.

– Să-ţi dau pe seamă castelul.

– Da, până se va întoarce stăpâna ta; şi ia seama, că eu poruncesc ca şi când aşi fi însuşi Sultanul. Cordoane de mătase se găsesc destule.

– Ştiu, effendi, dar eu nu sunt un boier mare

– Eşti guvernatorul unui castel, puternic cum sunt puţine în insulele acestea, şi de aceea ai dreptul să te socoteşti un dregător mare, sau cel puţin un mare căpitan. Chiamă'ncoace pe secretarul vostru. E şi pentru el o ceaşcă cu cafea.

– Nu va îndrăsni.

– Atunci am să-l aduc eu, spuse Mico, ridicându-se. Noi nu punem praf de diamant în zahăr, cum e obiceiul la Poartă, ca să găurim intestinele omului de care vrem să scăpăm. Acesta e zahăr de-al vostru, de la Hussif.

Nicola avu un flor, gândindu-se la cafeaua pe care o băuse şi la trădările folosite de Musulmani; dar se linişti numaidecât, când văzu pe Armean aşezându-se

la masă la un semn al lui Sangiac, şi luând ceaşca de cafea pe care i-o intindea Mico.

– Prea multă cinste pentru mine, Măriile Voastre, spuse el.

– Bea, şi pe urmă vom sta de vorbă, spuse Mutey cu glas poruncitor.

– Te ascult, effendi.

– Şezi şi tu, Sangiac, continuă Damaschinul. Trebuie să-mi răspunzi la o intrebare.

– Spune, stăpâne.

– Câţi prizonieri sunt în castel?

Sangiac şi Armeanul se priviră infricoşaţi; apoi cel dintâiu, după ce sorbi un pahar de Cipru, ca să-şi mai dea curaj, răspunse;

– Oare Sultanul crede că la noi în castel sunt numai prizonieri? Ţi-am spus că balta nu mai e lucrată, de când o boală a nimicit lipitorile.

– Dar prin beciuri nu mai e niciun prizonier? întrebă Muley.

– Ba cred că da.

– Numai crezi? La Constantinopol s'a şi aflat că prizonierul acela e însuşi Paşa din Damasc.

– Eu n'am ştiut nimic, stăpâne, căci de când a fost prins, Haradgea nu s'a mai întors niciodată la castel.

– S'a aflat deasemenea că stăpâna ta a dat poruncă să jupoaie o bucată de piele de pe spatele acelui viteaz şi bătrân războinic. Nu-i aşa?

Sangiac inghiţi în sec, bău alt pahar de Cipru pe care Grecul îl întindea, şi răspunse:

– E drept că prizonierul a venit cu un umăr sfâşiat.

– L-a îngrijit cineva? întrebă Muley, cu voce teribilă.

– Da, stăpâne, îţi jur pe Coran; chiar stăpâna mi-a trimis vorbă să am grije de el.

– Unde se află Paşa?

– Dar e cu adevărat Paşa din Damasc?

– Da. Ştim mai bine noi, la Constantinopol, ce se întâmplă aici, sub ochii voştri.

– Eu nu ştiam nimic, stăpâne, cu toate că bănuiam că era un om de seamă care nemulţumise pe stăpâna mea

– Pune să se pregătească o cameră pentru el; îţi cer să fie aproape de cea pe care ai să ne-o dai nouă, pentrucă de acum înainte noi îl vom supraveghia.

– Sunt gata să te ascult, stăpâne.

– Mico, însoţeşte pe Sangiac în subterane, cu escorta, spuse Muley-el Kadel.

– Indată, stăpâne, răspunse Albanezul, pe când cei patru Veneţieni se ridicau ca să-l urmeze.

Sangiac luă cu el pe Armean şi ieşi, urmat de cei cinci oameni. In sală nu mai rămăseseră decât Muley şi Nicola.

– De ce nu te-ai coborît şi tu, stăpâne, îl întrebă Grecul.

– Tatăl meu m'ar fi recunoscut numaidecât, şi aşi fi fost descoperit. Să nu uităm că suntem mai slabi decât

ei, şi că trebuie să ne luptăm cu vicleşugul mai mult decât cu spada.

– Uneori mă prostesc şi eu, spuse Grecul. Dar admir înţelepciunea ta.

– Să ieşim pe terasă. Cine ştie dacă vreun punct întunecat nu ne va descoperi locul unde aşteaptă escadra veneţiană.

Mai goliră câte un pahar de Cipru, străbătură din nou curtea de onoare şi ieşiră pe o terasă întinsă, înarmată cu o jumătate de duzină de tunuri şi cu două bombarde. Muley se apropie de parapet, fără să răspundă salutului Kurzilor care tocmai frecau ţevile, şi privi neliniştit în zarea mai limpede decât un cristal.

– Tu vezi ceva ? întrebă el pe Grec.

– Nu văd nimic.

– Nici eu, deşi credeam că am ochi buni.

– Ba da, stăpâne, escadra se află acolo, spre miază-noapte. Zăresc opt puncte negre, tocmai câte vase sunt în escadră.

– Ce ochi ai, Nicola !

– Ochi de om care şi-a petrecut toată viaţa pe mare, stăpâne. Tu nu vezi acolo decât o pată cenuşie-verzuie, bătută de soare, dar nu distingi nimic din ce se ascunde pe marginea cea mai depărtată a zării. Pentru asta, ar fi trebuit să trăieşti mulţi ani pe mare.

– Mă încredinţezi tu că galerele sunt cu adevărat în larg ?

– Da stăpâne. Vrei să jur pe Coran, ca un renegat, sau pe Cruce, ca un creştin mereu credincios.

– Nu e nevoie, Nicola, răspunse Muley. Te cred şi aşa.

Leul din Damasc mai rămase câteva clipe sprijinit de parapet, privind valurile în care sclipeau scânteleri de aur, api spuse:

– Acum să mergem să vedem pe tatăl meu.

– Stăpâne, să nu te trădezi.

– Goneşte-i din încăpere, dacă e nevoie cu bâtul şi chiar cu spada, pe guvernator şi mai cu seamă pe Armean.

– Mai teamă mi-e de Hassard decât de Sangiac.

– Şi mie la fel, răspunse Muley. Omul acela nu-mi place deloc;

– Face parte dintr'un neam de trădători, spuse Nicola. Şi-au pierdut naţionalitatea şi au rămas robiţi Turcilor fără să încerce măcar să se apere.

– Să mergem, Nicola.

– Ia seama, stăpâne.

– Voi lua-o. De altfel, am spus lui Mico să prevină pe tatăl meu. Să mergem, căci de trei ani nu l-am mai văzut.

Şi, însoţit de Nicola, se îndreptă spre sala cea mare.

XIX

Trădarea Armeanului

Mico, întovărășit de cei patru ofițeri venețieni, gata oricând să tragă spada la nevoie, și precedat de Sangiac, care purta o lanternă, și de Armean, coborise o scară nesfârșită, săpată în stâncă, și care părea că sfârșește numai la nivelul mării.

– Aici poți lesne să-ți rupi gâtul spuse Albanezul. Domnule guvernator, ridică puțin felinarul. Nu sunt pisică, nici de Cipru, nici de Angora.

– Indată, îndată, răspunse guvernatorul, care tot mai tremura de teama blestematei de scrisori a Sultanului.

– Unde se isprăvește scara aceasta?

– In închisoarea castelului.

– Prizonierii trebuie să se simtă bine acolo, jos!

– Castelul are temeliile puse chiar în apa mării, răspunse Sangiac, și valurile Mediteranei îl bat necontenit.

– Dar stăpâna ta nu se ducea să stea pe acolo în zilele umede, nu-i așa.

– Avea ea unde să stea, răspunse deodată Armeanul.

– Cred şi eu! spuse Mico. Mai bine te simţi pe divanurile îmbrăcate în mătase, în faţa unei fântâni de marmură.

– Doar n'ai plătit-o tu!

– Albanezul se întoarse deodată spre Armean; şi-i spuse:

– Ori vrei să-ţi smulg limba? Află că opt galere aşteaptă în largul mării, toate pline de oameni credincioşi. Un semn numai, şi vor veni alci; şi atunci nu mai răspund de viaţa ta, căci stăpânul meu poate face tot ce poftesţe, fără să dea seamă nimănui, nici chiar marelui vizir de la Constantinopol.

– Nu te mânia, spuse Armeanul, devenind fără veste foarte umilit. Am vrut doar să glumesc.

– In Albania nu prea ne plac glumele, răspunse Mico, înţepat.

– Ah, eşti Albanez! Se cunoaşte după accent spuse Sangiac. Acum câţiva ani am stat o bucată de vreme prin munţii voştrli, luptând împotriva Bosniecilor care nu voiau să se lepede de Cruce.

– Optzeci! strigă Mico. Optzeci de trepte! Dar unde ajungem? Sub mare?

– Apele Mediteranai sunt şi mai jos, răspunse Sangiac. Incă cinci trepte, şi ajungem în temniţă.

Scara începuse să se lărgească, umezită de apele care se strecurau prin stâncile de-asupra cărora se

înălța castelul. Mico ajunse în fața unei uși mari de fier ruginit, încuiată cu lacăte uriașe.

– Am ajuns, spuse Sangiac, scoțând din cingătoare o cheie tot așa de mare.

– Era și timpul, răspunse Mico.

Ușa se deschise, și cei șapte oameni ajunseră într'o pivniță boltită, iluminată de o fâșie de lumină care cobora nu se știa de unde. In mijloc era un pat cu învelitoarea de mătase, și pe acel pat se odihnea Pașa din Damasc.

– Precum vezi, stăpâne, prizonierul trăiește, spuse Sangiac. Poți să trimiți veste Sultanului.

Auzind acele glasuri, Pașa se ridicase, așezându-se pe marginea patului, și privea cu luare aminte pe cei șapte oameni.

– Ce vreți de la mine? întrebă el, încruntând din sprâncene. Haradgea nu s'a mulțumit să încerce pe mine briciul călăului ei; m'a închis în temnița aceasta pe care marea o bate ziua și noapte, încât n'am mai închis ochii de când am intrat într'însa.

– Stăpâne, spuse Mico, am poruncă să-ți dau drumul și să te duc într'o încăpere a castelului, unde vei putea fi îngrijit mai bine, dacă rana ta nu s'a închis până acum.

– Cine ești tu ? îl întrebă Pașa. Un nou căpitan al acestui castel blestemat ?

– Nu, stăpâne; lasă-ne să te ducem fără a te împotrivi. Iți făgăduiesc să te duc într'o cameră plină de soare.

– Sau poate să mă arunci de pe stâncă? De la Haradgea mă pot aştepta la orice.

– Nu, îţi jur pe Coran.

Paşa, care părea a nu fi suferit prea mult, nici din pricina închisorii, nici a bucăţii de piele pierdută, aruncă învelitoarea, şi după ce se îmbrăcă, spuse:

– Dacă e vorba să trec în altă cameră, să mergem. Aici e prea umed, şi sgomotul acesta al mării...

Deşi nu mai era tânăr, coborî singur din pat, fără să primească sprijinul lui Mico; privi puţin închisoarea în care zăcuse, ca şi când ar fi vrut să n'o mai uite, şi spuse:

– Să mergem; ai jurat pe Coran.

– Da, stăpâne, răspunse Albanezul. Lasă-mă să te ajut să urci scara aceasta fără capăt.

– Cum vrei.

Ceata ieşi din temniţă fără să mai piardă vremea închizând uşa grea de fier, şi începu să urce, ajungând după cinci minute pe terasă. Paşa se opri o clipă sub uşe, respirând îndelung aerul mării, apoi, călăuzit mereu de Mico, de Sangiac şi de cei patru Veneţieni, intră în castel.

Intre timp, Armeanul dispăruse.

Sangiac străbătu cu Paşa mai multe încăperi pline de soare şi de aer, şi bogat împodobite, spunându-i:

– Alege, stăpâne; cea care îţi va plăcea mai mult, îţi va servi de acum înainte de închisoare.

– Cel puţin voi putea să dorm; spuse Paşa. In sub-

terana aceea n'ar putea cineva să trăiască mai mult de trei luni. Unde se află acum nepoata Amiralului ?

– La Candia, spuse Mico.

– La asediu ?

– Da, împreună cu unchiul său.

Paşa mai privi odată camerele, şi alese pe cea mai mare şi mai aerisită, ale cărei ferestre, de stil maurese, dădeau spre mare.

– Plecaţi toţi, căci vreau să dorm, spuse Paşa, căzând ca un corp neînsufleţit pe patul larg acoperit cu învelitori de mătase.

– Plecaţi, spuse Mico către Sanglac şi Veneţieni. Vreau să văd dacă va adormi. Apoi vin şi eu.

Albanezul îi întovărăşi până la uşe, şi mai rămase acolo câteva minute; apoi, nemai auzind nici un sgomot pe scara de marmoră, se întoarse în cameră şi se apropie în grabă de patul bătrânului. Acesta, obişnuit cu toate trădările, sări în picioare şi strigă cu glas înfricoşetor :

– Ai venit să mă sugrumi ? Eşti unul din călăii tigresei ? Atunci repede, căci nu-mi mai pasă de viaţă.

Albanezul îşi scoase cele două iatagane şi pistolul din brâul lat de mătase, şi puse armele pe pat, spunând :

– Stăpâne, iată arme ca să te aperi, dacă cineva va încerca să-ţi facă vreun rău; dar să ştii că aici în castel e un om care veghează asupra ta, şi vai de nemernicul care va îndrăsni să te atingă.

– Cine e ?

Albanezul se aplecă asupra bătrânului, ca şi cum s'ar fi temut ca vorbele lui să alunece şi să fie auzite şi de altcineva, şi-i şopti:

– Fiul tău;

Bătrânul războinic tresări, şi rămase o clipă mut, aţintind asupra Albanezului ochii lui plini de foc şi de vioiciune.

– Fiul meu e aici! exclamă el, aproape împletindu-se:

– Da.

– E şi el prizonier? întrebă neliniştit.

– Nu; stăpân al castelului, cel puţin până când va sosi flota lui Ali Paşa.

– In ce fel?

– Iţi va povesti el.

– Cum aţi venit până aici?

– Pe galere veneţiene.

– Atunci Muley a aflat că sunt prizonier?

– Da, stăpâne.

– Şi s'a gândit numaidecât să mă scape. Dar soţia lui? Dar fiul lui?

– Il vei întreba pe Muley, care va sosi într'o clipă.

– E tot creştin!

– Da.

– Bine a făcut; şi eu vreau să reneg pe Mahomet şi Coranul. Du-te de chiamă pe fiul meu. De trei ani nu l-am mai văzut.

– Sunt gata la poruncă, stăpâne, răspunse Mico. Păstrează armele pe care ţi le-am dat.

– Lasă-mi numai un iatagan. Braţul meu e încă destul de tare ca să mai poată sparge câteva capete.

– Te cred, effendi, răspunse Mico, punându-şi din nou pistolul şi unul din iatagane. Mă duc să chem pe fiul tău; dar ia seama, căci am cuvânt să cred că suntem supraveghiaţi de aproape.

– Du-te, sboară. Niciun strigăt nu-mi va ieşi de pe buze, când îl voi vedea pe Muley.

Mico închise ferestrele, străbătu fără sgomot încăperea, cobori scările, şi după ce se opri o clipă pe terasă ca să caute în zarea depărtată galerele veneţiene, intră în sala cea mare. Muley-el-Kadel era tot la masă, şi fuma o pipă de tutun parfumat din Moreea, alături de Nicola. Veneţienii să retrăseseră într'un colţ, gata în orice clipă să răspundă la cea dintâiu chemare, îmbrăcaţi în solidele armuri de Milano, care întreceau în trăinicie pe cele turceşti.

– Tatăl tău e slobod, stăpâne Muley, spuse Mico, apropiindu-se de Leul din Damasc, care se făcea că nu-l vede. Du-te de-l vezi, cu Nicola şi cu Veneţienii, pe care ar fi bine să-i pui să păzească scara. Miroase a trădare în castelul de la Hussif.

– Ne ameninţă cineva? întrebă Damaschinul.

– Nimeni, deocamdată.

– Cum ai găsit pe tatăl meu?

– Cred că n'a suferit prea mult în temniţă.

– Nici din pricina rănii?

– Nu mi se pare, stăpâne. Vorbeşte incet, căci aici până şi zidurile au urechi. Unde e Sangiac?

– L-am văzut adineauri sforăind pe terasă, alături de Kurzii lui, răspunse Nicola.

Dar Armeanul?

– Nu s'a mai întors.

– S'ar spune că ai o ură de moarte pe omul acela, spuse Leul din Damasc.

– Mă tem mai mult de el de cât de guvernator, răspunse Albanezul. Nu-mi plac deloc ochii lui.

Muley privi spre armele din cingătoare, apoi spuse către Veneţieni:

– Să mergem să luăm castelul în primire. Nu uitaţi flintele. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla.

Călăuziţi de Mico, cei şapte bărbaţi ieşiră din sală şi se îndreptară spre scara care ducea la camera unde se afla Paşa.

Abia ieşiseră, când pe două uşi deosebite intrară incetişor şi bănuitori Sangiac şi Armeanul. Schimbară între dânşii un semn de taină, apoi ieşiră în curte şi se aruncară înapoia coloanelor.

– Spune drept, ştii să citeşti, Hassard? întrebă guvernatorul.

– Altfel stăpâna nu m'ar fi luat ca secretar, răspunse Armeanul. Am învăţat să scriu şi să citesc la Erzerum, unde se află şcoli vestite. Dar pentruce mă întrebi?

– Pentrucă mă chinuieşte o bănuială care îmi îngheaţă sângele în vine, spuse Sangiac.

– Ce bănuială?

– Că scrisoarea aceea ar putea să fie plăsmuită.

– Prostule! spuse Armeanul. Crezi că eu n'am mai văzut niciodată peceţile Sultanului?

– Cu toate acestea, nu mă simt liniştit. Crezi cu adevărat că oamenii aceştia au venit aici trimişi de Sultan?

– Cred. N'ai văzut ce aere de boier mare are mai marele lor. Trebuie să fie cel puţin un vizir.

– Dar ceilalţi? întrebă Sangiac.

– Ceilalţi par a fi oşteni, şi de bună seamă sunt şi ei de neam ales.

– Turci şi ei? Nu mi se pare.

– Te-ai uitat mai de aproape la barca cu care au venit?

– Pentruce mă întrebi?

– Pentrucă eu m'am uitat şi nu mi s'a părut deloc la fel cu cele turceşti.

– Ce spui tu, Hassard.

– Eu sunt mai şiret ca tine, răspunse Armeanul, şi bag de seamă toate, pe când tu n'ai grije decât să bei vin.

Sangiac se ridică numaidecât şi ieşi pe terasă, urmat de Armean, privind cu luare aminte barca veneţiană care se legăna în fundul basinului, lângă dig.

– Pe Allah! strigă el, sărind în sus. Ai dreptate. Barca aceea nu e turcească; e făcută altfel decât ale noastre.

– Unde sunt musafirii?

– Sunt cu prizonierul, răspunse Sangiac.

– Atunci nu vor avea timp să se mai ocupe de noi. Vino cu mine.

– Unde?

– Pe dig, să vedem barca mai de aproape.

– Haidem.

Priviră în jurul lor, şi nevăzând pe niciunul din oaspeţi, coborîră scara lungă şi îngustă care ducea la debarcader. Ajungând pe digul de care era legată barca, Hassard intră într'însa şi se îndreptă spre pârghia cârmei.

Un nume fusese scris pe dânsa cu un cui înroşit: „Mocenigo-Veneţia".

– Din păcate, tu nu ştii să citeşti, spuse Armeanul.

– Lucru mare, răspunse guvernatorul plictisit. Eu ştiu să mă bat şi să ucid.

– Atunci să-ţi spun eu că barca aceea e veneţiană, şi că poartă numele faimosului amiral care a aruncat ancora în faţa Constantinopolului.

– Ar putea să fie capturată de la Veneţieni.

– Hm! făcu Hassard. Nu vezi că e aproape nouă?

– Atunci tu ce vrei să spui cu asta?

Armeanul îşi netezi barba de câteva ori, scuipă în apă, închise ochii de trei-patru ori, ca şi cum ar fi vrut să-şi adune mai bine gândurile, şi apoi spuse:

– Nu înţeleg bine toată treaba asta.

– Eu şi mai puţin, răspunse Sangiac.

– Iți dau totuși un sfat

– Vorbește.

– Trimite chiar în noaptea asta o barcă la Candia, ca să dai de veste stăpânei.

– Ca să vină înapoi?

– Ar face foarte bine.

Cred că ai dreptate. Dacă boierii aceștia sunt cu adevărat trimiși ai Sultanului, se vor înțelege mai bine cu Haradgea decât cu mine. Astăseară, îndată după apusul soarelui, voi da poruncă să plece caicul cel mare cu opt vâslași și un cârmciu.

– Vei face foarte bine, Sangiac, spuse Armeanul. Aș vrea să vie cât mai curând încoace, împreună cu Pașa.

– Pașa nu poate lăsa asediul Candiei.

– Da, dar are destule galere care stau degeaba în apele Candiei. Nu ești de părere?

– Cu totul de părerea ta, răspunse guvernatorul. Mi-ai luat o mare greutate de pe inimă. Să mergem să vedem ce fac musafirii, și să nu le trezim vreo bănuială.

– S'ar spune că au mult de lucru cu prizonierul.

Coborîră din barcă și se urcară din nou pe terasă. Cel dintâiu pe care îl întâlniră fu Mico, care se plimba îngândurat, fumând un ciubuc.

– Unde ați fost? întrebă Albanezul care își dădea aere ca și când ar fi fost cel puțin ajutor de vizir.

– Am fost să pescuim raci, răspunse repede Ar-

meanul, ca să vi-i dăm diseară la masă; dar astăzi marea a fost cam furtunoasă, şi n'a aruncat la mal niciun rac, la care Haradgea ţinea foarte mult.

- Aşa încât astă seară vom mânca de post, spuse Mico cu accent ironic, şi privind ţintă în ochii Armeanului.

- La castelul de la Hussif se mănâncă bine totdeauna, spuse Sangiac. Nimeni nu s'a plâns de felul cum a fost ospeţit de nepoata Marelui Amiral.

- Ai trimis pescarii?

- S'au şi întors cu plasa plină. In bazinul nostru e foarte mult peşte, şi mai cu seamă stridii.

- Stăpânului meu îi plac foarte mult, spuse Mico.

Sangiac îl privi cu bănuială, apoi îl întrebă fără veste:

- Ce treaptă are stăpânul tău la Constantinopol?

- E un Paşe dintre cei mai mari şi mai ascultaţi în divan. S'a luptat în Asia şi în Austria, în Serbia şi în Croaţia, s'a bătut în Adriatica împotriva veneţienilor, şi poartă un nume plin de faimă, pe care îl vei afla într'o zi.

- Aşa dar e un viteaz mare?

- Şi pe mare, şi pe uscat. Sultanul nu l-ar fi trimes aici, dacă n'ar fi ştiut cine e omul căruia îi dădea această însărcinare.

- Dar de ce se tem cei dela Constantinopol? întrebă Armeanul. Că noi avem de gând să dăm castelul Veneţienilor?

– Secretele de stat nu se spun, răspunse Albanezul. Noi vom privi, vom judeca, şi apoi vom duce veste Sultanului.

– Despre ce?

– Tu mai bine du-te şi scrie, sau şi mai bine dă poruncă să se pună masa. La Constantinopol nu se aşteaptă niciodată apusul soarelui pentru a aduce la masă, ca să poţi digera bine şi dormi liniştit. Ai înţeles?

– Sigur că am înţeles, căci vorbeşti turceşte, şi încă cu mult prea bine, răspunse Armeanul strângând din dinţi, şi săgetând pe Mico cu o privire sălbatică.

– Atunci ia-ţi tălpăşiţa.

– Cine trebue să plece? întrebă Sangiac care se făcuse palid şi dusese mâna dreaptă pe unul din cele două hangere pe care le purta în brâul lui lat de mătase roşie.

– Tovarăşul tău, răspunse Mico. Şi lasă'n pace armele, căci am şi eu două în cingătoare, şi nimeni nu se poate lua la întrecere cu un Albanez în mânuirea lor.

– Mă provoci?

– Eu? N'am niciun gust să mă bat, şi cu atât mai puţin să calc poruncile Sultanului. Mă înţelegi? ale Sultanului.

Guvernatorul îşi plecă fruntea; mormăi câteva cuvinte neînţelese printre dinţi, şi se îndreptă cu Armeanul care vărsa venin din privire.

– Trebuie să am ochii asupra lor, își spuse Albanezul, urmărindu-i cu privirea. Astăseară nu voi bea cafea; praful de diamant se amestecă prea ușor cu zahărul.

Intră în sala cea mare, unde găsi patru negri și tot atâția rândași pregătind masa împodobită cu buchete de flori.

Drace! își spuse Mico. Cum ne ascultă toți! E destul să spui numele Sultanului, și toți nătărăii sboară să te slujească. Stăpânul va mânca astăseară împreună cu tatăl lui, așa că vom rămânea noi stăpâni în sală. Să ne îngrijim deci de masa lor.

Viteazul și priceputul tânăr intră în bucătăria castelului, unde doi bucătari pregăteau pește, bucăți de oaie, pasări și crabi, și dădu porunci pentruca o parte din mâncare să fie dusă în camera prizonierului.

– Poruncă a Sultanului! spuse el. Noi suntem trimișii lui, și el vorbește prin gura noastră.

Inspăimântați, cei doi bucătari făcură temenele până la pământ, făgăduind să facă minuni pentru niște oaspeți atât de însemnați.

– Se spunea că viața e grea la Hussif, mormăi Albanezul. Dimpotrivă toate sunt din belșug. Dacă rămânem aici două săptămâni, ne vom întoarce în Candia grași ca niște trântori.

Mai dădu o poruncă bucătarilor, și apoi se întoarse în sală, unde găsi pe Nicola stând de vorbă cu Veneții.

– E mulțumit Pașa că și-a regăsit feciorul? îl întrebă.

– A fost o scenă mișcătoare, răspunse Grecul, și mi-ar fi părut mai bine să n'o văd. Dar acum Pașa știe că e păzit de fiul său, și s'a liniștit. Nădăjduiește să se întoarcă într'o zi la Damasc, și are de gând să pună Coranul pe foc. Cred că s'a scârbit de cruzimea compatrioților săi, și se prea poate să avem încă un ucenic în ale creștinismului.

– Și încă ce ucenic! spuse unul dintre cei patru Venețieni. Pașalele care calcă pe Semilună nu se găsesc pe toate drumurile.

– Vorbiți mai încet, spuse în clipa aceea Mico.

In pragul unei uși se ivise chipul puțin simpatic al Armeanului, care părea că ascultă cu luare aminte vorbele schimbate de oaspeți.

– Iată un om pe care bucuros l-aș arunca din vârful stâncilor în mare! spuse Albanezul, strângând pumnii.

Se ridică și îi ieși în întâmpinare, spunându-i cu asprime:

– Pune să ne aducă de cinat, aici și în camera prizonierului.

– Da, stăpâne, răspunse el cu o voce antipatică și șuerătoare.

După cinci minute, bucătarii și slugile intrau aducând bucate din belșug, și se retraseră numaidecât, ca să lase pe musafiri să mănânce în voie.

Muley-el-Kadel și tatăl său fură serviți în camerele lor, în tăvi de argint și în pahare din cristal colorat

de Veneţia, uşoare ca nişte nuci. Cei patru Veneţieni, Nicola şi Mico, cinară în grabă, ca să se urce în camera Leului din Damasc şi să stea de pază, dar abia trecuse o jumătate de ceas, că Albanezul şi Grecul coborau din nou în sala cea mare, cu fitilurile pistoalelor aprinse.

– Ce s'a întâmplat? întrebă Mico, dupăce se încredinţă că nimeni nu putea să-i asculte.

– Astăseară, îndată ce va adormi garnizoana de la Hussif, ne vom întoarce pe mare spre galerele veneţiene.

– Dar paznicii?

– Îi vom ucide cu iataganele.

– Păcat! Începusem să mă simt bine la castel.

– Suntem bănuiţi, cu toată scrisoarea Sultanului, şi dintr'o clipă în alta guvernatorul ne poate arunca în spate întreaga garnizoană.

– Vom merge cu barca noastră?

– Da; şi cu cât vom pleca mai repede, cu atât va fi mai bine.

– E drept că mi-e teamă de Armean; atât de teamă încât, după cum ai văzut, nici n'am vrut să beau cafea, ca nu cumva să ne fi pus praf de diamant în zahăr.

– Otrăvirile sunt foarte uşoare, în Turcia şi chiar afară din Turcia, răspunse Nicola. Dar aici, nimeni nu ştie pe câţi îi va fi trimis Haradgea pe lumea cealaltă numai cu un pahar de vin de Cipru.

– Dacă am merge să vedem dacă barca noastră e la locul ei?...

– Tocmai asta voiam să-ți spun și eu, Mico; și știi pentruce? Pentrucă astăzi am văzut pe fereastră cum Armeanul și guvernatorul s'au coborît pe scări.

– Mii de draci!

– Vorbește încet. Soarele a apus, noaptea se înde-șește, și putem să ne plătim luxul de a coborî să luăm aer de-alungul digului. Dar mai întâiu aprinde-ți fitilul pistolului.

Se ridicară și cercetară toate ușile, ca să vadă dacă nu era vreun om ascuns înapoia lor, și apoi ieșiră pe terasă.

Era destul de târziu, dar noaptea era limpede și lu-minoasă, plină de stele ce se oglindeau în apele liniș-tite ale Mediteranei, pe care nu le clintea nicio suflare de vânt. Afară nu era nicio straje, căci nici nu era nevoie de așa ceva. Hussif nu putea fi luat prin sur-prindere, și paznicii lui puteau dormi liniștiți, protejați de tunurile de pe terasă.

Mai înainte de a se îndrepta spre scară Grecul se urcă pe parapetul lat care mărginea terasa spre mare, de-asupra unei prăpăstii adânci de mai bine de două sute de metri, și privi cu luare aminte spre Apus și spre Miazănoapte.

– Vezi ceva? îl întrebă Mico.

– Da, opt puncte luminoase, pe care numai ochii mei le pot deosebi, căci, după cum știi, am o vedere foarte ascuțită.

– Aşa dar Amiralul tot mai aşteaptă semnalul nostru, ca să vină să ne ia?

– Da, Mico.

– Şi care ar fi trebuit să fie semnalul?

– Numai Muley-el-Kadel îl ştie. Să mergem; nu ştiu pentruce, dar astă seară nu mă simt liniştit.

– Te-a vrăjit blestematul acela de Armean.

Grecul ridică din umeri şi se îndreptă spre scară.

Cei doi oameni coborîseră aproape o sută de metri, când auziră venind dinspre debarcader lovituri înăbuşite.

– Ce se petrece acolo? întrebă Mico.

– Tocmai voiam să te întreb. S'ar spune că strică cineva o barcă.

– Cu atât mai mult trebuie să vedem ce e, Nicola.

– Bine înţeles că nu mă voi întoarce fără să văd ce e acolo, răspunse Grecul, care părea destul de îngândurat. Haidem, repede jos!

Se repeziră pe scară, sărind treptele câte patru odată, dar când ajunseră în josul scării, o linişte de moarte, abia întreruptă de murmurul valurilor, domnea în radă.

– Trebuie să lămurim şi taina asta! spuse Nicola. Aici erau adineauri oameni care tăiau ceva cu topoarele; acum nu se mai vede nimeni...

Un strigăt al Albanezului îl întrerupse:

– Ah, câinii!...

– Ce e, Mico? întrebă Grecul, întorcându-se repede, cu iataganul în mână.

– Știi ce-au stricat? Barca noastră!...

– Nu se poate!

– Privește: s'a scufundat, și nu se mai vede decât prăjina. E plină de apă ca un butoi.

Cei doi oameni rămaseră împietriți; apoi Grecul făcu o mișcare de mânie.

– Ne-au prins! spuse el. Nu mai putem pleca, dacă Amiralul nu ne va trimite alte bărci în ajutor.

– Am băgat de seamă ceva, spuse Mico; în partea aceasta era mai înainte un caic turcesc, și acum nu-l mai văd.

– Am fost trădați, și scrisoarea Sultanului n'a avut urmări bune decât la început.

– Crezi că vor să ne ucidă?

– Nici noi nu suntem oameni să ne lăsăm prinși ca niște pui de găină, răspunse Nicola. Ne vom baricada în camerele pe care le au tovarășii noștri și Pașa, și ne vom împotrivi până când vor sosi oamenii Amiralului. Aprinde fitilul pistolului, și vino după mine. Sunt nerăbdător să văd pe Muley-el-Kadel.

XX

Moartea guvernatorului

Ajungând în despărţământul care fusese lăsat trimişilor Sultanului, Grecul şi Albanezul găsiră pe Muley-el-Kadel aşezat lângă patul tatălui său, pe când cei patru Veneţieni, la capătul sălii, jucau zaruri pe o masă de sidef, dar cu săbiile scoase şi cu flintele şi pistoalele lângă dânşii.

Nicola şi Mico închiseră uşile frumoaselor încăperi, baricadându-le pe dinăuntru, apoi intrară în grabă cu iataganele în mâini şi cu fitilurile pistoalelor aprinse în camera în care se odihnea Paşa din Damasc. Văzându-i intrând astfel, şi cu feţele posomorîte, Muley se rídică deodată în picioare trăgând şi el spada:

– Ce s'a întâmplat, prieteni? întrebă el cu vocea schimbată.

– Nu mai putem pleca din castel fără ajutorul şalupelor Amiralului, răspunse Nicola.

– Dar barca noastră?

– E spartă, şi zace sub doi metri de apă, stăpâne.

– Cine a făcut asta?

– Cineva care are interes să ne țină aici.

– Povestește-mi tot, Nicola.

Grecul nu se lăsă rugat, și povesti cu deamănuntul cercetarea pe care o făcuse împreună cu Mico la debarcaderul castelului.

– Și unde erau oamenii care ne-au scufundat barca, întrebă Muley-el-Kadel, care părea destul de îngândurat, în urma acestei întâmplări neașteptate.

– S'au făcut nevăzuți, stăpâne, spuse Mico. Și a dispărut și caicul turcesc.

– A fost scufundat și el?

– Nu, stăpâne, spuse Nicola.

Muley-el-Kadel privi spre tatăl său, care nu pierduse nicio vorbă din aceste lămuriri, și-l întrebă:

– Tu ce crezi despre asta, tată?

– Am ghicit planul lui Sangiac. A trimis oameni la Candia, ca să înștiințeze pe Haradgea de cele petrecute aici în lipsa ei.

– Ca să-i spună să vină cu Pașa? întrebă Muley, devenind palid.

– De bună seamă, fiul meu! Cei de aici au cu siguranță bănuieli cu privire la scrisoarea Sultanului; și mă întreb cum vom face acum noi toți, ca să plecăm de la castel și să ne întâlnim cu escadra venețiană, dacă nu se mai găsește niciо barcă la Hussif.

– Pot să dau veste Amiralului de încurcătura în care ne aflăm, și să-l fac să vină îndată cu cele opt

galere ale lui şi cu opt sute de oşteni. E de ajuns să pun la o fereastră sau pe o terasă, între ceasurile unspre-zece din noapte şi două de dimineaţă, un fanar verde.

– Îl ai? întrebă Paşa?

– Nu, dar vom găsi vreunul la castel.

– Stăpâne, spuse Nicola, lasă grija aceasta pe seama mea şi a lui Mico. Vei vedea că fanarul cu geamurile verzi va fi peste o jumătate de oră pe pervazul acestei ferestre.

– Dar ce vei spune lui Sangiac?

– M'am gândit la toate. Mico, stinge fitilul şi haidem să vedem dacă a mai rămas în sala cea mare vreo sticlă de vin vechiu.

– Venim şi noi, spuseră cei patru Veneţieni.

– Nu, răspunse Nicola. Vă vom chema, dacă vom avea nevoie de ajutor şi atunci ne vom bate la disperare împotriva Kurzilor şi a negrilor şi-i vom arunca pe toţi în mare. Dar până atunci lăsaţi-ne să facem cum ştim noi.

– Voi fi şi eu de faţă, de va fi nevoie de un oştean mai mult, spuse Paşa din Damasc. Sunt încă destul de voinic.

– Nădăjduim că nu va fi nevoie, răspunse Grecul.

Ascuţi o clipă cele două fatagane unul pe altul, făcând mare sgomot; Mico făcu şi el la fel, şi apoi cei doi viteji coborîră cu grije scara, care era luminată de un felinar cu geamuri albastre. Ajungând sub şiragul de coloane, Nicola şi Mico intrară în sala cea

mare, care era luminată şi ea de un felinar albastru, la a cărui licărire sclipeau plăcile de faianţă de pe pereţi. Amândoi făcură deodată o mişcare de bucurie.

Armeanul şedea liniştit la masă, fumând o narghilea. De o parte avea un pumnal lung şi lat, iar în faţa lui o ceaşcă de cafea din care ieşeau aburi. Văzând pe Mico şi pe Nicola, se ridică în picioare, palid ca un mort.

– Cum? Nu v'aţi culcat încă? întrebă el. La Hussif toate luminile se sting la zece; şi numai sunt decât câteva minute.

– Iubitule, îi spuse Nicola cu glas ameninţător, ne vom duce la culcare după ce ne vei da câteva lămuriri care ne interesează.

– N'aţi putea să le lăsaţi pe mâine de dimineaţă?

– Nu, e ceva foarte grabnic şi însemnat pentru noi.

– Nu cumva veţi fi găsit lipitori în cearceafuri, întrebă Armeanul cu glas batjocoritor. N'aşi crede căci balta a secat.

– Să lăsăm lipitorile, îl întrerupse Nicola altceva vrem să ştim dela tine.

– Ce este?

– Am venit aici la castel într'o barcă mare care acum nu se mai află la debarcader.

– Cum? A dispărut? strigă Armeanul, ridicând braţele spre cer. E peste putinţă.

– Iţi spun eu, Hassard, spuse Grecul plin de mânie, că barca a fost scufundată, şi că nu se mai vede din ea decât catargul.

– Dar cine a scufundat-o?

– Tu trebuie să ştii.

– Ah, poate crabii! spuse Armeanul.

– Care crabi? întrebă Mico.

– Barca voastră era poate veche, şi cu fundul şubrezit.

– Da, veche ca barba Profetului, spuse Nicola. A ieşit din arsenal acum şase luni.

– Din arsenal, sau aţi cucerit-o în vreo luptă?

– Ce vrei să spui cu asta?

– M'am uitat mai de aproape la ea, şi pe pârghia cârmei am găsit scris cu un fier înroşit în foc, numele unui vestit amiral veneţian, care acum câteva luni a făcut să tremure întregul Constantinopol: Mocenigo.

– Şi ce are a face? întrebă Nicola, care simţea nevoia de a-l lua de gât şi a-l sugruma pe loc.

– Are, căci mi se pare cam curios să văd că aţi venit aici cu o barcă veneţiană.

– Şi dacă ar fi fost cucerită de galerele turceşti?

– Şi aceasta se poate.

– Urmează povestea cu crabii, spuse Mico.

– Aşa e, uitasem. Vream să spun că în apele castelului năvălesc din când în când nişte păianjeni de mare uriaşi, care nimicesc tot ce le iese în cale.

– Chiar şi galerele? întrebă Nicola, ironic.

– Au nişte cleşte nemaipomenite.

– Tu eşti marinar?

– Nu, sunt cărturar de felul meu.

– Şi vii să ne spui astfel de baliverne nouă, care

am trăit numai pe mare? spuse Nicola. Crabii erau topoare mânuite de mâini omenești.

– Cu ce scop?

– Aceasta o vom afla mai târziu; dar am venit aici pentru altă pricină.

– Spuneți, vă rog.

– Pașa din Damasc nu poate să sufere lumina albă, și ar dori un fanar cu geamurile verzi.

– Fanar pentru făcut semnale!...

– Nu, pentru luminat o cameră.

– Nu știu dacă avem așa ceva.

– Te vei duce să cauți, și eu voi merge după tine cu iataganul în mână, spuse Nicola, care începuse să piardă răbdarea.

– Vrei să mă ucizi?

– Se prea poate, dacă voi mai descoperi și alte trădări.

– Sunt aici Kurzi și negri care nu se tem să lupte la nevoie.

– Și noi avem în larg opt galere gata să vină la un semn, cu opt sute de oameni și două sute de tunuri.

– Și ce fel de oameni sunt aceia?

– Turci ca și noi! strigă Nicola. Adă felinarul!

– Nu pot să vi-l dau fără învoirea lui Sangiac, răspunse Armeanul, care se făcea mititel și nu îndrăsnea să întindă mâna până la pumnal.

– Haide, nemernicule! Caută fanarul.

In clipa aceea intră în sală Sangiac.

– Ce fanar? întrebă el, punând amândouă mâinile pe

iataganul pe care îl purta petrecut prin brâul de mătase.

Armeanul mai prinse puţin curaj, şi lămuri în câteva clipe despre dorinţa ciudată a musafirilor.

– Un felinar verde! exclamă Sangiac, posomorându-se la faţă. Semnal de primejdie. Ce vreţi să faceţi cu el?

– Să-l punem în camera Paşalei, răspunse Nicola. Paşa nu poate să sufere lumina albă.

– Mi se pare că cereţi prea mult, spuse Sangiac. Haradgea nu este aici.

– Dar în schimb cineva a şi plecat ca să-i ducă veste de sosirea noastră, spuse Grecul. Să poftească să vină, şi ea şi Amiralul. Vom vedea cine se va îngălbeni mai tare în ziua aceea.

– Un felinar verde! repetă Sangiac, nehotărît.

– Şi numaidecât! porunci Grecul cu voce ameninţătoare. Scrisoarea Sultanului e destul de limpede.

– Şi dacă e plăsmuită?

– Cine ar îndrăsni să plăsmuiască pecetea capului credincioşilor? Tu poate, dar eu nu, pentrucă mi-e prea frică de ţeapă.

– Şi aveţi cu adevărat nevoie neapărată de acel felinar? întrebă Sangiac, strângând din dinţi.

– Neapărat. Umezeala din becluri a stricat ochii Paşalei în aşa chip, încât nu mai poate suferi lumina albă.

– Şi Sultanul ţine atât de mult la Paşa?...

– Un Paşe din Damasc! cum îndrăsneşti să întrebi una ca asta?

– Pentrucă, după cât se pare, stăpânei mele nu i-a fost frică de el.

– Haradgea nu e Sultanul, răspunse Grecul.

Sangiac se întoarse spre Hassard, care sta ghiemuit într'un jilț fumând de zor, și-i spuse:

– Du-te de caută un fanar verde. Ai să-l găsești în magazie.

– Acela erau pentru semnale, spuse Armeanul.

– Ascultă ce-ți spun, și nu-mi bate capul. Acum eu poruncesc aici.

Armeanul mârâi ceva printre dinți, și ieși, întorcându-se după câteva clipe însoțit de un negru care ducea un minunat fanar lucrat în argint, înalt de mai bine de un metru, și cu toate sticlele verzi.

– Iată, pentru ochii Pașalei, spuse Sangiac; dar vă previn că dacă veți pune fanarul acesta la fereastră, voi da poruncă să-l spargă cu flintele.

– Fă tot ce poftești, răspunse Grecul, luând fanarul, care era gata aprins. Mico, a venit ceasul să ne retragem și să încercăm saltelele de la Hussif.

Făcu din mână o salutare mai degrabă ironică spre guvernator și spre Armean, și ieși, urmat de aproape de Mico, care trăsese iataganul, pentru a fi pregătit împotriva oricărei surprize.

Dar retragerea lor se făcu fără nicio neplăcere. După câteva minute, cei doi viteji ajungeau în camera prizonierului. Aflând că Sangiac era hotărît să sfărâme

fanarul cu flinta, dacă îl va vedea la fereastră, Leul din Damasc făcu un gest de nelinişte.

– Aici suntem bănuiţi, spuse el. Trebuie să plecăm înainte de a sosi Haradgea cu galerele lui Ali. Dar semnalul e neapărat trebuitor spre a chema galerele veneţiene.

– In ce fel v'aţi înţeles? întrebă Nicola.

– Să pun de trei ori, la răstimpuri de câte un minut, lumina verde ca semnal de mare primejdie. Vezi galerele, tu, care ai o vedere atât de minunată?

Grecul se apropie de fereastră şi privi îndelung şi cu luare aminte marea care începea să se lumineze, prin apariţia cârdurilor de peşti luminoşi.

– Da, stăpâne Muley, le văd: opt puncte luminoase. Ochii mei nu mă înşeală.

– Crezi că altcineva ar putea să vadă fanarele veneţiene?

– La depărtarea aceasta, nu, stăpâne, răspunse Grecul.

– Atunci să aşteptăm să adoarmă străjerii. Pentru semnal avem timp destul.

Stinseră toate luminile, păstrând numai fanarul uriaş aşezat în mijlocul încăperii. După ce cercetară cu îngrijire barele de la uşi, Veneţienii, Nicola şi Mico se întinseră pe paturile din încăperile vecine, pe când Leul din Damasc aţipea într'un jilţ, alături de patul tatălui său.

La miezul nopţii, Grecul sări din pat, intră în tăcere în camera prizonierului şi mai întâiu de toate aprinse

fitilurile celor şase flinte. După aceea se apropie de fereastra care răspundea spre terasă, şi privi în bezna nopţii.

– S'ar spune că au plecat toţi la culcare, îşi spuse el. Atunci, fie ce-o fi, trebuie să ne punem la treabă, fără a mai pierde timp.

Unul câte unul îi trezi pe toţi, apoi luă fanarul şi-l puse cu îndrăsneală pe pervazul ferestrei. După o clipă, se auzi din jos o voce ameninţătoare.

– Ce faci acolo? Retrageţi numaidecât fanarul, sau trag!

– Cine eşti? întrebă Grecul, cerând lui Mico să-i treacă repede o flintă, ca să poată în acelaşi timp să răspundă.

– Sangiac.

– Noapte bună.

– Glumeşti? Ţi-am spus să scoţi fanarul.

– Fanarul face prea mult fum, şi paşa nu-l poate suferi.

– Atunci stinge-l.

– Vrem să ne mai vedem şi noi, domnule guvernator. Puţină încredere am mai găsit aici!

– Vrei să te supui, da sau nu? strigă Sangiac.

– Nu-ţi place să stăm puţintel de vorbă sub razele lui verzi? Uită-te ce frumoasă lumină lasă pe terasă.

– Ajunge!... Trag!...

– Acum scoate fanarul, spuse Muley către Grec. Cu siguranţă că oamenii de pe galere l-au văzut. Apoi îl vom mai scoate de două ori.

– Dar animalul acela nu vrea?

– Ai grije să nu te alegi cu vreun glonț.

– Îl supraveghez, spuse Nicola, care retrăsese lumina.

– Și eu, spuse Mico; dacă trage îl ucid.

Și pe urmă ne vor asedia, spuse Muley.

– Va veni Amiralul să ne scape, spuse Nicola. Semnalul e neapărat trebuincios ca să putem scăpa de aici, și îl vom face din nou, chiar dacă ar veni Kurzii să tragă în noi cu tunul.

– Așa dar, ești pus pe bătaie! spuse Muley.

– Cred că a venit ceasul, stăpâne.

– Și mie mi se pare, spuse Pașa. Dacă nu te vei impune, cu sila sau cu porunca, nu veți mai ieși din castelul acesta blestemat; și mai cu seamă nu trebuie să uitați că nu suntem departe de Candia, unde se află Ali Pașa.

– Stăpâne, întrebă Grecul pe Muley, oare a trecut un minut? Să scoatem iarăși fanarul.

Abia se proectase pe terasă lumina cea verde, când vocea mânioasă a căpitanului se auzi din nou, mai amenințătoare decât oricând:

– N'aveți de gând să sfârșiți odată? Băgați lumina înăuntru, pentru toți dracii! Repede, sau chem Kurzii și negrii și pun să tragă cu tunul în voi.

Ascuns înapoia celor două coloane de marmură care împărțeau în două pervazul ferestrei, Nicola aruncă o privire în afară. Sangiac ședea drept pe parapet, chiar deasupra prăpastiei, și sufla pe fitilul flintei.

– Domnule guvernator, strigă el, nu se poate să dormim şi noi liniştiţi la Hussif ?

– Cât veţi pofti, dar fără lumina aceea.

– Ai păsărele, dragul meu. Lumina verde ne place, după cum ne place şi convorbirea sus pe balcon, când nu ne e somn.

– Ce spui ?

– Că nu mie somn, răspunse Nicola, silindu-se să câştige timp, pentruca amiralul să poată vedea semnalul.

– Atunci dă-te jos de te plimbă.

– E prea întuneric.

– Dacă vrei, o să stăm de vorbă amândoi, cu ţaţaganele în mâini.

– Al meu s'a stricat adineauri, vrând să deschid cu el o uşe prea ruginită.

– Cere altul de la vreun tovarăş.

– Dorm toţi ca nişte viezuri, şi mi-ar părea rău să-i trezesc.

– Pe toate lipitorile din baltă ! urlă guvernatorul, ridicându-se cât era de lung şi punând fiinta la ochi. Ajunge !...

Un fulger sfâşie bezna nopţii, şi un glonţ trecu pe de-asupra fanarului, fără să-l atingă. Mico, care se afla lângă Grec, şi care scăpă doar printr'o minune neatins, ochi repede la rândul său, şi trase.

Sangiac care, după cum am spus, era în picioare pe parapetul terasei, lângă un tun, fu isbit de glonţul ne-

Căută cu mâinile prin aer apoi căzu în prăpastie.

iertător al munteanului şi răsucindu-se de două ori ca o sfârleză, căutând cu mâinile în aer ca şi cum ar fi vrut să se agaţe de ceva, căzu pe spate în prăpastia deschisă peste adânc. Din beznă se auzi, peste mugetul necontenit al mării, un urlet înspăimântător, şi apoi o isbitură înfundată. Guvernatorul castelului căzuse sfărâmându-se peste stânci.

– A murit, spuse Mico.

– Cred şi eu, răspunse Leul din Damasc.

Timp de câteva clipe nu se mai auzi nimic, apoi dintr'un colţ al terasei se ridică un râs încet şi batjocoritor.

– Ah, câinele!... Armeanul! strigă Nicola. Arată-te şi tu, de îndrăsneşti!

Râsul cel batjocoritor răsună din nou, urmat îndată de strigăte furioase. Kurzi, negri, mulatri se repezeau pe scări, înarmaţi cu torţe, cu săbii, cu iatagane, cu pistoale şi cu flinte, şi strigând cu toţii:

– La arme!... Ghiaurii!...

Pe terasă femeile din castel, care ieşiseră la sgomotul celor două detunături, ţipau cât le ţinea gura, ca şi cum ar fi simţit cuţitul pe beregată. Soldaţii de la Hussif, vreo patruzeci de oameni, dintre cari cei mai mulţi erau slugi şi rândaşi negri care nu erau în stare să poarte armele, alergau de jur împrejurul terasei, strigând în gura mare, până când un glas îi opri pe toţi.

Era Hassard, care ieşise din umbră, gata să ia locul nefericitului guvernator.

– Opriţi-vă! strigă el; Sangiac a fost ucis de oaspeţii trimişi de Sultan, şi eu îi iau locul. Urmaţi-mă. Vom petrece bine.

– Ah, vrei să petreci, spion nerușinat? strigă Nicola. Să nu îndrăsneşti să te arăţi în faţa mea, căci primul meu glonţ va fi pentru tine.

– In schimb, eu am pentru tine ghiulele de tun, răspunse cu îndrăsneală Armeanul, care devenise deodată curajos.

– Incearcă, şi vei merge la Constantinopol, să vezi dacă îţi place în vârful unei ţepi.

– Aşteaptă.

Toţi oştenii dispăruseră, fugind spre o redută în care se aflau două tunuri, şi care se ridica în faţa castelului, de partea scării care ducea spre debarcader.

– Ridică fanarul. Ajunge! strigă Leul din Damasc.

Nicola era gata să dea ascultare poruncii, când două lovituri de flintă răsunară de afară, şi geamurile fanarului sburară în cioburi. Muley-el-Kadel scoase un strigăt de desnădejde.

– S'a sfârşit cu noi! spuse el, pe când geamurile căzeau pe jos.

Grecul, care ca prin minune nu fusese atins de gloanţe, ridicase de pe pervaz scheletul de metal al fanarului.

– Mii de draci! strigă el. N'a mai rămas nici o singură bucată de geam de o palmă.

– Astfel că nu vom mai putea face al treile semnal! spuse Muley.

– Era neapărată nevoie de el, fiule? întrebă Paşa.

– Da, tată, căci semnalul de pe urmă însemna primejdie mare, şi noi nu mai putem să-l facem.

– Ai făcut cel puţin pe cele două dintâiu.

– Primul insemna: totul merge bine. Al doilea: mai aşteptaţi. Al treilea: veniţi numaidecât. Aşa m'am înţeles cu amiralul veneţian.

– Şi crezi că fără al treilea semnal, escadra nu se va apropia de Hussif?

– Nu, tată.

– Acum unde să găsim un al treilea fanar? se întrebă Grecul, frângându-şi degetele de necaz. Cu toate acestea, Sangiac spunea că sunt mai multe. Iţi aduci aminte, Mico?

– Da, aşa a spus blestematului de Armean.

– Unde vor fi?

– Nu te mai gândi la asta, Nicola, spuse Leul din Damasc. Vrei să cobori şi să iei toate încăperile la rând, cu toţi Kurzii şi cu toţi negrii în spate?

– Dar, stăpâne, trebuie numaidecât să fac şi cel din urmă semnal dacă vrem ca Amiralul să ne vină în ajutor.

– Ştiu, dar deocamdată să vedem ce se întâmplă aici. Poate că soldaţii nu vor îndrăsni să ne atace, de

teamă să nu supere pe trimişii Sultanului. Porţile sunt baricadate ?

– Toate, stăpâne, răspunseră Veneţienii.

– Ar fi bine să proptim în ele şi mobilele din încăperi.

– Indată, stăpâne.

In clipa aceea se auzi de afară glasul Armeanului :

– Vreţi să staţi de vorbă cu noi? Am dat poruncă să se stingă toate fitilurile flintelor.

XXI

Galeria misterioasă

Muley-el-Kadel dădu la o parte cu piciorul fanarul uriaş care nu mai arunca decât o lumină palidă, alburie, şi se apropie de uşe, ţinând în mâini două pistoale cu fitilurile aprinse.

– Cine ne caută? întrebă el

– Eu, Hassard Armeanul.

– Ce vrei?

– Vreau să vă spun că oştenii cer capul omului care a ucis pe Sangiac.

– Nouă, trimişii Sultanului? strigă Muley-el-Kadel. Au oare atâta îndrăsneală? Sau poruncile nu se mai dau de la Constantinopol?

– Eu nu ştiu ce să-ţi spun stăpâne, decât că, trimişi sau nu, oştenii au de gând să răsbune această ucidere.

– Şi tu crezi că eu vă voi da pe omul care a tras, ca răspuns la glonţul tras de guvernator?

– Eu nu mai pot să-i stăpânesc.

– Dă-le de băut.

– Spun că vor să intre cu sila în camere şi să vă ucidă aşa cum aţi făcut voi cu Sangiac, spuse Armeanul.

– Minţi, corb blestemat, spuse Nicola. Tu vrei să-i aţâţi împotriva noastră.

– Mie mi-a fost totdeauna groază de sânge.

– Atunci ce vrei ? spuse Muley-el-Kddel.

– Ţi-am spus că oştenii kurzi cer capul celui ce a tras, şi ameninţă, dacă nu, să vină să-l caute singuri.

– Îi vom învăţa noi minte.

– Tunurile de la Hussif fac mai mult decât săbiile şi flintele, răspunse Armeanul.

– Vrei să ruinezi castelul stăpânei tale ?

– Eu nu mai am nicio putere; Kurzii nu mai vor să asculte de mine.

– Chiamă negrii şi asmute-i asupra lor.

– Nici ei nu mai mă ascultă, stăpâne.

– Atunci vino de ne prinde, dacă îndrăsneşti.

– Vă sfătuiesc să ne predaţi pe asasinul lui Sangiac.

– Eşti nebun, Hassard.

– Atunci să vorbească tunurile, răspunse Armeanul cu glas ameninţător.

– Zidurile sunt groase, uşile sunt bine înţepenite, şi escadra noastră e mereu în apropiere de Hussif.

– N'am văzut-o.

– Tu n'ai ochi de marinar, strigă Nicola. Nu eşti decât un biet dobitoc armenesc.

Armeanul scoase un strigăt sălbatic, ca de tigru înfuriat, şi apoi strigă :

– Ah, de-aşi pune mâna pe tine... Aşi muri mai liniştit...

– Dacă vrei să te lupţi cu mine, n'ai decât să vii sus, şi-ţi vom deschide, răspunse Grecul.

– Ca să mă ucideţi ?

– Caraghiosule ! Suntem oşteni, şi nu logofeţi.

– Kurzi ! Negri ! strigă Armeanul, care părea că-şi ieşise din minţi. Trageţi cu tunul şi dărâmaţi tot castelul.

– Prea mult de lucru, răspunse Grecul. Noi te aşteptăm.

Temându-se să nu fie luaţi la ochi, asediaţii se retrăseseră în colţul ferestrei, făcut din ziduri groase de un metru, alcătuite din blocuri de marmură de Cipru. Pe terase se auzea cum Kurzii şi negrii vorbeau între ei cu glas tare, şi se zăreau din când în când fitilurile care aruncau din redută reflexe arămii.

– Nu îndrăsnesc, spuse Paşa din Damasc, care coborîse din pat ca să ia şi el parte la apărare, dacă ar fi fost nevoie de un om mai mult.

Muley-el-Kadel şi Nicola dădură din cap.

– Vei vedea, tată, că acest câine de Armean va isbuti să-i facă să se hotărască, spuse cel dintâiu.

– Cu toate acestea, a citit el însuşi scrisoarea Sultanului, şi tot el i-a rupt şi peceţile.

– S'ar spune că peceţile capului credincioşilor n'au mare trecere pe aici, spuse Muley, sprijinindu-se cu grije de pervazul ferestrei.

Glasul țipător și neplăcut al Armeanului se auzi din nou:

– Eu poruncesc aici! Eu răspund de toate! Foc!

Zece, sau douăsprezece lovituri de flintă intrară pe fereastră, și gloanțele se isbiră de peretele din față, ridicând un nouraș de praf.

– Nu răspundeți! strigă Muley-el-Kadel, văzând că Veneției, Nicola și Mico se pregăteau să tragă. Păstrați munițiunile pentru atacul final.

– Dar dacă așî putea vedea pe câinele de Armean, o încărcătură tot așî strica pe el, spuse Nicola.

– N'ai teamă, că se va ascunde bine, răspunse Leul din Damasc. A văzut cum l-am trimis pe Sangiac pe lumea cealaltă, și nu va face prostia de a se apropia prea tare.

Alt rând de gloanțe străbătu încăperea, spărgând toate geamurile ferestrei și două lanterne ce erau agățate de tavan; aceasta fu toată isbânda pe care o dobândiră Kurzii și negrii de la Hussif. Era nevoie de altceva împotriva zidurilor de la Hussif, construite cu atâta grije de Otomani.

Timp de cinci sau șase minute, soldații turci continuară să tragă cu turbare. Văzând apoi că nu aveau niciun folos, și că asediații nici nu-i învredniceau cu un răspuns, puseră un tun în poziție de bătaie.

– Acum va cânta tunul! strigă Armeanul cu o bucurie sălbatică.

– Poți să dărâmi și castelul, răspunse Leul din Da-

masc. Sultanul îl va acoperi cu țepi pentru voi toți.

– Până atunci, veți fi siliți să vă predați.

– Noi? Te înșeli prietene. Vino de ne asediază.

– Așteptați. Vreți să ni-l dați pe ucigașul lui Sangiac?

– Dar a murit, ucis de gloanțele voastre!

– Atunci aruncați-l pe fereastră.

– E cald încă, și ne rugăm pentru sufletul lui, răspunse Leul din Damasc. Vom mai vorbi de asta mâine de dimineață.

– Trageți cu tunul! strigă Armeanul.

– Trage cât poftești! spuse Nicola. Nu faci decât să strici casa stăpânei tale. Cât despre noi, vom aduna gloanțele cu mâna și vom juca zaruri cu ele.

In cameră mai rămăseseră Pașa, fiul său, Nicola și Mico, căci cei patru Venețieni se așezaseră de pază lângă cele două uși care răspundeau în capul scării, temându-se de un atac cu topoarele din partea negrilor.

– Să stăm lipiți de ziduri, spuse Nicola, și nu vom avea de ce să ne temem. Pentru a ruina un zid ca acesta, e nevoie de bombarde de cele mari, nu cum sunt cele de aici. Vor face pagube prin încăperi, dar Haradgea plătește stricăciunile... Păziți-vă! Văd strălucind un fitil în redută.

Se depărtară cu toții de fereastră, care rămăsese deschisă. Trecură cinci sau șase secunde, când o limbă de foc sclipi de-asupra redutei, și o bubultură se risipi

pe intinderea mării. O ghiulea de vreo două ocale intrase în sbor pe fereastă, făcând să sară cu sgomot câte geamuri mai rămăseseră ; ajungând de cealaltă parte a încăperii, făcuse țăndări o prea frumoasă oglindă de Veneția, și făcuse o gaură în perete.

– Zarul ! strigă Grecul, apropiindu-se cu grije de fereastră. Am câștigat, Hassard, și stăpâna ta va plăti.

– Ce va plăti ? strigă Armeanul, care sta tot ascuns.

– Oglinda cea mare de Veneția, pe care ai spart-o cu ghiuleaua. Nu sunt Venețian, dar cred că nu mă înșel când o prețuiesc la cel puțin o sută de țechini. Hassard, așa te silești să aperi avutul stăpânei tale?

– Pe toți dracii de pe lume ! urlă Armeanul. O oglindă !

– Aceea mare de lângă pat. Cred că îți mai aduci aminte de ea... O sută de țechini !... Tu ești bogat, și poți să-ți îngădui asemenea risipă, adăugă el batjocoritor.

– Ai grije să nu-mi cazi în mână !...

– Ce ne-ai face ?

– Te-aș arunca din vârful stâncii !...

– Mai întâi prinde-ne.

– Ai să vezi că vă veți preda.

– Ia uitați-vă, un logofăt care într'o clipă s'a schimbat în viteaz, spuse Nicola râzând.

– Te predai ?

– Pentruce ?... E așa de bine la Hussif !

– Şi mâine ce veţi mânca?

– Ce vom mânca? Ne vom duce noi la bucătărie, şi dacă bucătarii nu vor voi să gătească pentru noi, îi vom strânge de gât.

– Te întreci cu gluma! strigă Hassard, care părea că stă să plesnească. Haideţi, mai trageţi odată! Să dăm afară pe aceşti prefăcuţi trimişi ai Sultanului... Vă spun eu că sunt nişte creştini.

– Chiar şi Paşa din Damasc? întrebă Grecul.

– Hassard nu găsi nimerit să răspundă.

– Să ne pregătim pentru a doua lovitură, spuse Leul din Damasc.

In clipa aceea apăru Mico, care se dusese în grabă să vadă pe Veneţieni, mereu înarmaţi în spatele celor două uşi baricadate.

Stăpâne! strigă el cu glasul puţin schimbat, ne atacă din două părţi.

– Kurzii se urcă pe scară?

– Crezi că sunt mai degraba negrii, stăpâne. Kurzii nu se pricep decât la armele de foc, şi nu vor pleca de lângă tunuri.

– Mi-ar fi părut mai bine să fi fost Kurzii, căci nu sunt aşa de voinici, spuse Muley. Au şi atacat cu topoarele?

– Nu încă, stăpâne, dar cred că nu vor întârzia. Sunt jos pe scară şi se aud cum vorbesc între ei.

– Aţi pus la uşi toate mobilele? întrebă Paşa.

– Da, stăpâne. Uşile sunt foarte tari, şi au fiecare câte trei vergele, spuse Mico. Dar dacă...

O altă ghiulea intrase în odaie, trecând prin fereastra care rămăsese fără niciun geam, şi se abătuse asupra unui tablou vechi, zgâriind peretele şi iscând un nor de praf.

– Zarul! strigă Grecul, care era bucuros să facă pe armean să turbeze. Am câştigat şi de data aceasta, şi voi cere să plăteşti cheltuelile pentru stricăciunile făcute în averea stăpânei tale, dragă Hassard.

– Alte stricăciuni? strigă Armeanul. Şi tu tot n'ai murit!

– Dacă-ţi spun că joc zaruri cu ghiulele tale! Ţi-am mai spus odată că-ţi pierzi vremea degeaba. Pregăteşte-te să plăteşti stăpânei tale preţul tabloului pe care l-ai stricat.

– Intâi oglinda şi apoi tabloul!

– Şi sunt toate lucruri scumpe, prietene. Iţi plâng economiile, căci par'că văd că vor sfârşi toate în caseta nepoatei lui Alî.

– Dar mori odată!

– Avem vreme. Nu duc pe umeri decât patruzeci-şicinci de primăveri, răspunse Grecul.

– Vă voi prinde pe toţi înăuntru.

– Netotule! Ar fi trebuit să faci asta înainte de a fi stricat de pomană o sută cincizeci de ţechini, pentru plăcerea de a vedea două ghiulele intrând pe fereastră.

– Blestemat să fii de Mahomet!

– Acum n'are vreme. Stă de vorbă cu arhanghelul Gavril şi cu favoritele sale.

– Ai să-l faci să moară de dambla, Nicola, spuse Leul din Damasc, care, cu toată gravitatea situaţiei, nu-şi putea stăpâni râsul. Eşti prea rău cu el.

– Armeanul ăsta are viaţa mai îndărătnică decât un pisoi sălbatic, răspunse Grecul. N'are să turbeze, sunt sigur de asta.

– Cunosc şi eu pe Armeni, şi tatăl meu mai bine ca mine.

Asediaţii auziră pe Kurzi, care discutau cu aprindere între dânşii şi apoi văzură pe Mico, apărând înarmat cu două pistoale.

– Ce veşti? întrebară Paşa şi Muley.

– Iată răspunsul, spuse Albanezul.

In capătul apartamentului ocupat de Veneţieni se auzi o lovitură înăbuşită, care părea pricinuită de o lovitură puternică de topor abătută peste uşe.

– Acolo e primejdia, spuse Paşa, luând de pe perete o sabie şi două pistoale. Acum să nu ne mai îngrijim de Kurzi, chiar de-ar continua să tragă cu tunul.

– Eu cred că decât să mai tragă, se vor gândi la pagubele pe care le-au făcut cu ghiulelele, spuse Grecul. Acum la luptă!

Ieşiră din încăpere, unde prezenţa lor nu era folositoare, şi trecură în grabă în camera din capăt, unde se aflau Veneţienii, şi care era plină până sus cu mobile grele şi cu paturi îngrămădite peste uşe, strigând:

– Venim şi noi!

O altă lovitură formidabilă răsună, urmată de un hârşîit prelung. Negrii se sileau să sfărâme uşile cu topoarele. Dar cele patru vergele groase de fier rezistau chiar şi presiunii nemaipomenite a feciorilor vânjoşi ai Africei tropicale.

– Cine bate? întrebă Leul din Damasc.

– Eu, răspunse Armeanul.

– Cum? nu mai pui tunurile la bătaie?

– Fac prea multă pagubă.

– Şi-ţi închipui că vei putea să dărâmi uşile?

– Mai degrabă decât credeţi voi.

– Ia seama că suntem înarmaţi cu flinte şi cu pistoale, şi că ar putea prea bine să-ţi plesnească un glonţ în frunte.

– Am eu grije, răspunse Armeanul. Rău aţi făcut că m'aţi înştiinţat.

– Va să zică să ucidem numai pe negrii!

– Ei sunt oşteni, şi nu ştiu nici carte.

– Ah, nemernicul! Arată-ţi numai o bucăţică de obraz, şi te încredinţez că nu va mai scăpa întreg.

– Ba mai curând am să pun eu mâna pe tine, şi să te văd cum sări peste parapet, răspunse Armeanul.

– Până acum nu m'ai prins.

– Haideţi, mişeilor! Daţi vârtos cu topoarele!

A treia lovitură, care bubui ca un tunet, răsună în încăpere, răsturnă câteva tablouri mai mici de pe pereţi, şi tăişul toporului se ivi prin spărtura uşii.

– Ce ne sfătuieşli, tată? întrebă Muley.

– Aĭ să-l faci să moară de dambla, Nicola, spuse Leul din Damasc, care, cu toată gravitatea situaţiei, nu-şi putea stăpâni râsul. Eşti prea rău cu el.

– Armeanul ăsta are viaţa mai îndărătnică decât un pisoi sălbatic, răspunse Grecul. N'are să turbeze, sunt sigur de asta.

– Cunosc şi eu pe Armeni, şi tatăl meu mai bine ca mine.

Asediaţii auziră pe Kurzi, care discutau cu aprindere între dânşii şi apoi văzură pe Mico, apărând înarmat cu două pistoale.

– Ce veşti? întrebară Paşa şi Muley.

– Iată răspunsul, spuse Albanezul.

În capătul apartamentului ocupat de Veneţieni se auzi o lovitură înăbuşită, care părea pricinuită de o lovitură puternică de topor abătută peste uşe.

– Acolo e primejdia, spuse Paşa, luând de pe perete o sabie şi două pistoale. Acum să nu ne mai îngrijim de Kurzi, chiar de-ar continua să tragă cu tunul.

– Eu cred că decât să mai tragă, se vor gândi la pagubele pe care le-au făcut cu ghiulelele, spuse Grecul. Acum la luptă!

Ieşiră din încăpere, unde prezenţa lor nu era folositoare, şi trecură în grabă în camera din capăt, unde se aflau Veneţienii, şi care era plină până sus cu mobile grele şi cu paturi îngrămădite peste uşe, strigând:

– Venim şi noi!

O altă lovitură formidabilă răsună, urmată de un hârşîit prelung. Negrii se sîleau să sfărâme uşile cu topoarele. Dar cele patru vergele groase de fier rezistau chiar şi presiunii nemaipomenite a feciorilor vânjoşi ai Africei tropicale.

– Cine bate? întrebă Leul din Damasc.

– Eu, răspunse Armeanul.

– Cum? nu mai pui tunurile la bătaie?

– Fac prea multă pagubă.

– Şi-ţi închipui că vei putea să dărâmi uşile?

– Mai degrabă decât credeţi voi.

– Ia seama că suntem înarmaţi cu flinte şi cu pistoale, şi că ar putea prea bine să-ţi plesnească un glonţ în frunte.

– Am eu grije, răspunse Armeanul. Rău aţi făcut că m'aţi înştiinţat.

– Va să zică să ucidem numai pe negrii!

– Ei sunt oşteni, şi nu ştiu nici carte.

– Ah, nemernicul! Arată-ţi numai o bucăţică de obraz, şi te încredinţez că nu va mai scăpa întreg.

– Ba mai curând am să pun eu mâna pe tine, şi să te văd cum sări peste parapet, răspunse Armeanul.

– Până acum nu m'ai prins.

– Haideţi, mişeilor! Daţi vârtos cu topoarele!

A treia lovitură, care bubui ca un tunet, răsună în încăpere, răsturnă câteva tablouri mai mici de pe pereţi, şi tăişul toporului se ivi prin spărtura uşii.

– Ce ne sfătuieşti, tată? întrebă Muley.

– Lasă-i în pace, răspunse Paşa. Când vor fi isbutit să-şi deschidă drum, ne vom amesteca şi noi cu armele noastre, şi negrii nu se vor putea împotrivi. Praful de puşcă înspăimântă numaidecât pe Africani.

In partea cealaltă a uşii, loviturile cădeau ca ploaia; în cele din urmă se făcu o spărtură, care nu era mai largă de două degete, dar prin care ar fi putut să treacă o armă de foc. Cei patru Veneţieni, care se aflau lângă uşe, se repeziră îndată să descarce flintele, stând ascunşi înapoia unui dulap. Se auziră două strigăte înspăimântătoare, apoi Hassard strigă:

– Mişeilor! Haradgea vă va trage pe toţi în ţeapă, turmă de nemernici!

– Au fugit ca iepurii, spuse Nicola. Putem rezista aici o lună.

– Fără să mâncăm?

– Vom mai strânge cingătoarea.

– Nu va fi nevoie. Am făcut adineauri o descoperire foarte însemnată

– Ce descoperire? întrebă Paşa.

– Mă uitam la un tablou, care înfăţişa, după cât îmi pot da seama, pe Roxelana, când mi-a atras luarea aminte o ieşitură ciudată de pe ramă. Am apăsat pe ea, şi în faţa mea s'a deschis o trecătoare săpată în zid, şi din care vine un miros de bucătărie.

– Pe barba lui Mahomet! strigă Grecul. E galeria care duce la bucătăria castelului.

– Aşa mi se pare, răspunse Mico.

– Arată-ne-o şi nouă, spuse Leul din Damasc.

– Veniţi cu mine în camera cealaltă, răspunse Albanezul.

Cum negrii dăduseră bir cu fugiţii, cel puţin deocamdată, lăsară pe Veneţieni să păzească baricada, şi urmară pe Albanez.

– Aici! spuse Mico, arătând un tablou mare care înfăţişa o prea frumoasă sultană, şi care fusese de bună seamă pictat de un creştin, căci Turcii nu cunoşteau cât de puţin pictura.

– Da, Roxelana e, spuse Paşa din Damasc.

– Deschide-l, Mico, spuse Leul din Damasc, încărcând în acelaşi timp pistoalele, ca măsură de prevedere.

Albanezul se uită cu luare aminte la ramă, care era destul de lată şi bogat înflorită, apoi apăsă cu degetul pe un punct anumit. Se auzi numaidecât foşnetul unui resort, apoi tabloul dispăru şi din deschizătură veni un miros de bucătărie.

– Să mergem în cercetare, spuse Grecul.

– Aşteaptă să aprind o lumânare.

– Vin şi eu cu voi, spuse Leul din Damasc.

– Nu, stăpâne, răspunse Nicola. Deocamdată vei fi mai de folos aici decât pe scara aceasta, care nu ştim unde merge. Negrii se vor întoarce la treaba începută, poate chiar împreună cu soldaţii kurzi, şi veţi avea de furcă cu ei. Ţineţi-i de vorbă, până când sfârşim noi cercetarea.

– Caută şi un fanar verde.

– Vom face ce vom putea, stăpâne, răspunse el... Să mergem, Mico.

Cei doi viteji intrară şi se găsiră pe o scară atât de îngustă, că nu puteau să coboare decât câte unul. Grecul, care ţinea într'o mâna lumânarea şi în alta un pumnal, începu să coboare fără a face cel mai mic sgomot, urmat de Albanez. Mirosul de grăsime devenea tot mai puternic, aproape înăbuşitor, cu cât coborau mai mult. Coboriseră unsprezece trepte făcând în acelaşi timp un ocol, şi ajunseră în faţa unei uşi închise pe dinăuntru cu două vergele groase de fier, pline de rugină.

– Cred că nici chiar Haradgea nu cunoştea galeria aceasta, spuse Grecul. Uşa aceasta n'a mai fost deschisă de câţiva ani.

– Vezi sus găurile acelea rotunde? întreaă Albanezul.

– Da, răspunse Grecul, ridicând lumânarea. Chiar de acolo vine mirosul de bucătărie.

– Putem deschide?

– Cred că da.

– Nu se vede nicio lumină în bucătărie?

– Niciuna. Bucătarii se vor fi folosit de gălăgia de afară, ca să se îmbete cu vin de Cipru şi să plece la culcare. La lucru, Mico; eu îţi ţin lumina.

Albanezul scutură vergelele de fier, de pe care căzu la pământ un nouraş de rugină, şi apoi, făcând o sforţare voinicească, isbuti să le scoată. Apucă un mâner lung de bronz şi trase cu putere spre el. Mai întâi

poarta rezistă, dar în cele din urmă se deschise, scârţâind din ţâţânele ruginite. Cei doi viteji mai coborîră trei trepte, şi ajunseră într'o bucătărie mare, cu vetre uriaşe şi cu mormane de farfurii şi de cratiţe de aramă.

– Mai întâi să mergem la cămară, spuse Grecul.

Găsiră două dulapuri mari, cu zăbrele de fier, dar cu cheile în broaşte. Le deschiseră, şi le găsiră pline cu provizii, pe care le jefuiră numaidecât. Frigări întregi cu păsări, care trebuiau aduse la masa de a doua zi, pâine şi dulciuri fură duse la capătul scării tainice, împreună cu o jumătate de duzină de sticle de Cipru.

– Acum, spuse Nicola, ne putem continua cercetarea. Timp de douăzeci şi patru de ore nu vom duce lipsă de mâncare, şi vom mai putea încerca asemenea drumuri de noapte, când vor mai dormi bucătarii. Ah, dacă am şti unde se află magazia castelului!...

– Nimic mai uşor, răspunse Mico, care ridicase hangerul, ca şi cum ar fi vrut să ucidă pe cineva.

– Tu ştii?

– Eu nu, dar uite un om care ne va spune.

Făcuse ocolul unei mese uriaşe, şi descoperise, întins pe un divan vechiu şi unsuros, un bucătar gras cât un butoiu, care sforăia liniştit.

– Mare noroc avem, dacă nu dă nimeni peste noi, spuse Grecul.

– Kurzii şi negrii sunt prea ocupaţi în altă parte, şi nu se gândesc la bucătărie, răspunse Mico.

Nicola apropie lumânarea de faţa bucătarului, şi-i

pârli puțintel barba stufoasă ca un pământuf. Nenorocitul bucătar căscă ochii și vru să strige, dar Mico îl împiedică, strângându-l de gât numaidecât.

– Tăcere, sau îți sparg capul! strigă Nicola.

– Ce-aveți cu mine? bâlbâi bucătarul, ridicându-se,

– Te vom trimite pe lumea cealaltă, dacă nu vei răspunde la întrebările noastre.

– Dar... voi sunteți trimișii Sultanului. Cum ați ajuns aici?

– Asta nu te privește, răspunse Nicola, care începuse să răsucească pumnalul. Ridică-te și vino cu noi.

– Unde, boierilor? întrebă bucătarul, cu glas tremurător. Eu n'am pus niciodată mâna pe arme.

– Decât să tai capul claponilor, glumi Mico.

– Adevărat, boierilor; eu sunt un biet bucătar. Niciodată n'am fost la războiu; tatăl meu a fost și el tot bucătar.

– Lasă-l în pace pe tatăl tău, spuse Nicola, pe când câteva lovituri de flintă răsunau de afară, în camerele Venețienilor, urmate de un bubuit de tun. Știi unde se află magazia castelului?

– Ce magazie?

– Aceea în care se găsesc toate sculele și lucrurile trebuitoare pentru galere și bărci.

– E aici, la doi pași, boierule.

– Arată-ne drumul, dacă ții la viață.

Bucătarul, care se vede că băuse în seara aceea prea mult vin de Cipru, suspină din adâncul rărunchilor

aruncă în jurul lui o privire înspăimântată, oprindu-se mai ales asupra armelor lui Nicola și ale lui Mico, apoi spuse:

– Veniți după mine, boierilor, dar să nu mă spuneți lui Sangiac. E un om rău ca și stăpâna.

– N'are să te mai supere, căci a murit, îi spuse Nicola.

– Dar a rămas celălalt, care e și mai rău.

– Armeanul?

– Da.

– Iți făgăduiesc că nu-ți va face nici el nimic. Grăbește-te.

Bucătarul își trecu mâna pe frunte, ca și cum ar fi vrut să alunge cele din urmă fumuri ale vinului de Cipru; apoi, după ce făcu cu anevoință câțiva pași, se apropie de o ușe, răsuci o cheie și deschise. In fața ochilor lui Nicola și ai Albanezului se arătă o sală uriașe, plină de bărci, de lopeți, de unelte de tot felul, de munți întregi de frînghii și de felinare.

– Ce zici, Mico?

– Că Mahomet ține cu noi, răspunse Albanezul, și repezindu-se printre ele, strigă după o clipă:

– Am găsit!

– Verde?

– Da, Nicola.

Atunci Grecul luă câteva frânghii pe care le găsi lângă dânsul, și apropiindu-se de bucătar, îi spuse:

– Acum, dragul meu, dă-mi voie să-ți leg mâinile

şi picioarele. Tu, Mico, taie o bucată de pânză şi fă-i un căluş.

– Ce vreţi să-mi faceţi? întrebă bucătarul înspăimântat.

– Să te legăm, şi nimic altceva, răspunse Nicola.

– Incuiaţi-mă cu cheia într'o cămăruţă, şi vă făgăduiesc că nu voi scoate niciun cuvânt.

– Nu, drăguţă, răspunse Grecul. Intinde mâinile şi picioarele.

– Vreţi să mă ucideţi.

– Ba nu. Mâine te vei putea întoarce la bucătărie şi la cratiţele tale.

– Imi juraţi?

– Pe barba lui Mahomet şi pe penele arhanghelului Gavril, răspunse Nicola. Intinde mâinile, şi taci din gură.

Nefericitul bucătar, care se temea să nu se pomenească dintr'o clipă în alta cu o lovitură la moalele capului, se supuse numaidecât. Astfel, cei doi îl legară zdravăn, îi puseră căluşul în gură, apoi îl ridicară şi-l puseră într'o barcă veche din magazie.

– Poţi să-ţi vezi liniştit de somn, îi spuse Nicola.

Bietul de el răspunse cu un mormăit înfundat, şi se trânti pe fundul bărcii. Intre timp, Mico luase fanarul cel verde, şi după ce îl cercetase de ulei, alergase în bucătărie. Nicola închise uşa magaziei, baricadă pe cea care dădea spre scara secretă, şi urcă treptele câte patru odată, ducând la subţioară sticlele cu vin de Cipru.

XXII

Felinarul verde

După cum era de prevăzut, negrii aţâţaţi de Hassard, cu toate că suferiseră unele pierderi în timpul celui dintâiu atac, se întoarseră în faţa uşii, împreună cu câţiva Kurzi şi cu o mulţime de slugi. Se încăpăţânaseră cu toţii împotriva unei singure uşi, ca şi cum nici n'ar fi ştiut că mai era una, şi băteau într'însa cu topoarele, silindu-se să lărgească crăpătura pe care o făcuseră mai înainte; dar uşa făcută din stejar de Candia gros de cinci degete şi sprijinit în spate de patru bare de fier, era trainică şi rezista loviturilor lor. Din când în când, printre izbituri, se auzea strigând glasul mânios al Armeanului:

— Daţi vârtos! Sunt numai opt oameni! Oare vă e frică de ei? Ce-ar spune stăpâna, dacă ar fi aici? Spargeţi uşa, şi răsbunaţi pe Sangiac.

Cei patru Veneţieni, Leul din Damasc şi tatăl său, cu flintele pregătite, aşteptau să se facă încă o despicătură în uşe ca să tragă din nou. Nu se temeau că

ceilalți vor năvăli peste ei, pentrucă în spatele ușii era baricada făcută, după cum am spus, din mobile trainice, și înapoia lor se puteau destul de bine apăra.

Tocmai în clipa când Nicola și Mico urcau scara secretă, negrii isbutiseră să spargă o tăblie, de-asupra celei din urmă vergele de fier dar cei patru Venețieni răspunseră numaidecât cu câteva focuri de flintă, și ca și prima oară asediatorii o luaseră la sănătoasa, fără să mai asculte poruncile și îndemnurile lui Hassard. Judecând după un sgomot înfundat ce venea dinspre scară, urmat de un geamăt, cineva căzuse mort sau rănit. Muley, văzând în mâna Grecului fanarul cel verde, scoase un strigăt de triumf și exclamă;

– Suntem scăpați cu toții!

– Au s'o spargă din nou cu flintele.

– E destul să se vadă lumina câteva clipe; galerele Amiralului trebuie să fie destul de aproape de Hussif.

– Și eu cred că au trebuit să vină mai aproape, când au auzit bubuiturile de tun.

– Da, Nicola.

– Să mergem să așezăm fanarul, cât timp nu trag Kurzii.

Trecură în camera în care se afla patul Pașalei, și care era încă plină de praf și de moloz; după ce privîră afară, și se încredințară că niciun fitil nu era aprins în redută, puseră felinarul pe pervaz.

Ai văzut ceva pe mare, Nicola? întrebă Muley?

– Da, stăpâne, opt puncte luminoase, la depărtare de vreo două mile. E escadra veneţiană, care se apropie de noi.

– Atunci nu ştiu pe unde au să mai fugă mâine negrii şi Kurzii, căci Veneţienii vor veni să asalteze castelul. Dar eşti sigur că e escadra?

– Ştii bine că ochii mei se pot lua la întrecere cu ai celui mai bun marinar, răspunse Nicola.

– Ştiu.

– Atunci încrede-te în mine... şi pleacă-ţi repede capul.

– Pentruce?

Răspunsul veni numaidecât. O lovitură de tun răsună, şi ghiuleau făcu mici fărâme fanarul, cu o preciziune matematică.

Grecul privi cu spaimă spre Leul din Damasc.

– Nu e nimic, spuse acesta. Amiralul trebuie să fi văzut al treilea semnal... Auzi, Nicola?

– Da, un bubuit de tun în depărtare, răspunse Grecul.

– Vine fără îndoială dinspre escadră.

– Vine din larg... Dar ce fac Kurzii?

– Aprind fitilurile şi se pregătesc să raspundă.

– Ghiulele risipite degeaba!

– Cred şi eu. Kurzii... Jos capul, jos!

O altă lovitură de tun bubui de pe terasă, şi o altă ghiulea străbătu încăperea, spărgând un vechiu sipet arăbesc plin cu porţelanuri de mare preţ.

– Biata Haradgea! spuse Nicola. Dacă nu se grăbește să vină mai curând, nu va mai găsi nici bucătăria întreagă.

– Și nici slugile, adăugă Leul din Damasc, trăgând cu flinta de la fereastră și retrăgându-se numaidecât.

Răspunseră câteva flinte de afară, și apoi se auzi glasul Armeanului strigând:

– Suntem atacați! Apărați castelul până la cea din urmă picătură de sânge!

– Câteva lovituri de tun se auziră de pe reduta de sus, în vârful stâncii, și altele răspunseră de lângă debarcader; dar escadra continua să tragă și ea, apropiindu-se mereu de castel. Meterezele cădeau sfărâmate, sveltele coloane de stil arab care împodobeau ferestrele teraselor de sus, se spărgeau ca și când ar fi fost de sticlă; până și parapetul scării și al teraselor începuse să se dărâme.

Cei patru Venețieni, Mico, Pașa, Leul din Damasc și Grecul, văzând că atacul negrilor încetase, puseră mâna pe arme și se sileau să bată din spate pe trăgătorii kurzi. Loviturile bubuiau fără încetare, fără ca tunarii să aibă timp să răspundă decât în răstimpuri; cât despre negrii, aceștia se așezară de pază de-a lungul scării, conduși de Hassard, care devenise deodată un războinic fără pereche.

După ce aruncase vreo sută de ghiulele împotriva castelului, ținându-se destul de departe în larg, escadra strânse rândurile și se îndreptă cu hotărîre spre

castel, pentru a arunca ancorele în golf şi a debarca echipagiile alese pentru asalt.

Turcii aveau un mic fort de piatră, aproape la nivelul apei, înarmat cu şase tunuri mari, gata să răspundă corăbiilor care ar fi venit dinspre larg cu gânduri războinice. Hassard intrase într'însul, împreună cu negrii şi cu patru ţintaşi, nădăjduind să se poată împotrivi debarcării; din nefericire pentru ei, nu avuseră vreme să închidă lanţul greu de fier cu care se încuia intrarea în micul port al castelului, astfel că primele corăbii veneţiene putură să intre, să slobozească ancorele şi să înceapă din nou tragerile întrerupte de manevre. Dar Amiralul, temându-se de o cursă şi neştiind câţi oameni alcătuiau garnizoana de la Hussif, hotărî să nimicească fortul de jos înainte de a da drumul bărcilor şi de a-şi trimite oamenii la atacul împotriva scării celei lungi şi primejdioase. La un semnal de trompetă, patru galere deschiseră împotriva întăriturii focul lor ucigător, pe când celelalte patru, rămase în afara portului, răspundeau cu tărie ghiulelelor ce veneau din reduta de sus.

Lupta nu avea să dureze prea mult. Hussif, surprins aproape fără apărare, căzu numaidecât sub acest dublu atac.

— Curaj, copii! strigă Amiralul, care se sprijinea pe umărul nepotului său, piciorul fiind încă nevindecat. Aduceţi-vă aminte de măcelurile de la Famagusta şi Nicosia, şi că pământul acesta a fost al nostru.

Cele patru galere ce intraseră în golf, manevrând necontenit din lopeţi, trăgeau vârtos, la mică distanţă, ruinând necontenit fortul. Cu toate că bolţile se năruiau peste ei, negrii şi ţintaşii kurzi se împotrivîră un sfert de oră, răspunzând cu cele şase tunuri; apoi văzând că grindina de fier devenise covârşitoare şi ameninţa să nimicească totul, bătură tunurile în cuie şi fugiră sus pe scară, bizuindu-se poate pe împotrivirea pe care nădăjduiau s'o facă de sus. Fuga lor nu scăpase însă atenţiunii trăgătorilor veneţieni, şi două salve de schije îi ajunse din urmă. Numai Hassard, cu câţiva negrii mai mult sau mai puţin răniţi, scăpară din ploaia de fier şi de plumb ce se abătuse asupra scării.

– Mişeii aceia au fugit, şi fortul lor a amuţit cu totul, spuse Amiralul. Să mergem să vedem ce fac prietenii noştrii.

– Unchiule, cred că au fost atacaţi şi că se apără cu disperare. Auzi loviturile de flintă ce vin dinspre fereastra de unde am văzut semnalul?

– Cu atât mai mult trebuie să ne aruncăm oamenii la atac. Ah, blestemat picior! Să nu mai pot eu să-mi călăuzesc vitejii, ca la Durazo şi în castelele din Moreea!...

– Am eu grije, unchiule, răspunse curajosul tânăr.

Bărcile fuseseră slobozite cu repeziciune, şi ceata de asalt, îmbrăcată în oţel şi înarmată cu săbii şi cu flinte, se îmbulzea în ele fără să se înspăimânte de ghiule-

lele ce cădeau de sus, căci Kurzii nu încetaseră o clipă să tragă cu tunurile din reduta de sus. Două sute de oameni, călăuziți de ofițeri care își făcuseră ucenicia în grozavele asalturi ale castelelor din Dalmația, din Negropont și din Moreea, străbătură golful în câteva clipe și coborîră la debarcader, în fața fortului ce amuțise. Nepotul amiralului se puse în fruntea lor, strigând:

– Sus cu toții, să scăpăm pe Leul din Damasc! Cel mai bun oștaș din toată creștinătatea!

Galerele care rămăseseră în larg, și care puteau să tragă mai bine sus, din cauza depărtării, își descărcau cu furie ghiulelele asupra redutei, pentru a împiedica pe apărătorii Hussifului de a alerga să apere scara. Cele ancorate în golf trăgeau în sus cu schije, împotriva meterezelor înapoia cărora slugile din castel trăgeau și ele câte un foc de flintă sau de pistol.

Cei două sute de Venețieni coborîră, se așezară în rând și urcară în grabă scara, fără să strige, pentru a surprinde pe Kurzii cari continuau să tragă din redută.

Ca un fulger, și fără a pierde un sigur om, căci toți negrii, fugiseră, de bună seamă spre bălți, unde se refugiaseră din vreme și femeile din castel, Venețienii ajunseră pe terasa cea mare și se repeziră numaidecât împotriva redutei, omorând cu spadele pe Kurzii de lângă tunuri.

– Veneția! Veneția! strigă nepotul Amiralului, văzând că niște oameni înarmați se iviseră la o fereastră. Jos armele, sau urcăm la atac.

– Noi suntem Paşa, Leul din Damasc şi prietenii lor! strigă Muley. Veniţi sus; uşile sunt deschise.

Nimeni nu se mai împotrivea la Hussif. Puţinii ce scăpaseră de măcel fugiseră spre bălăriile ce se întindeau în spatele castelului. Grecul, Mico şi tovarăşii lor ridicaseră baricadele şi vergelele celor două uşi, astfel că Veneţienii intrară îndată în încăperile atât de curajos apărate până atunci.

– Muley, strigă nepotul Amiralului, îndreptându-se spre Leul din Damasc, eram sigur că te vom găsi viu; de acum înainte, Turcii nu te vor mai putea prinde!...

– Incet, Lorenzo, răspunse Leul din Damasc. Incă nu suntem la adăpost, şi cred că am face foarte bine să plecăm cât mai repede de aici.

– Dar cine ne mai ameninţă? Cred că au fugit cu toţii; şi Nicosia e prea departe de Hussif, ca să poată veni cârdurile de ieniceri dintr'un moment în altul.

– Pericolul va veni de pe mare, Lorenzo. O barcă a plecat de la castel, şi avem temeri să credem că s'a îndreptat spre Candia.

– Ca să ceară ajutoare lui Ali?

– Şi să ducă veste nepoatei lui despre sosirea trimişilor Sultanului.

– Atunci lucrurile se încurcă, spuse tânărul războinic. Dar de vreme ce am cucerit un castel atât de însemnat, şi nu-l putem păstra, îl vom da foc; în felul acesta Haradgea nu-şi va mai găsi culcuşul când se va întoarce.

– Tocmai asta volam să-ți spun, zise Pașa din Damasc.

Nepotul Amiralului se întoarse spre oștenii săi și le dădu câteva porunci, apoi spuse lui Muley:

– Veniți cu mine; unchiul meu va fi bucuros să te vadă și să cunoască și pe tatăl tău.

Călăuziți de Mico și de Nicola, Venețienii se răspândiră prin încăperile castelului, și făcând o movilă din toate mobilele, turnară peste ea puțin praf de pușcă și-i dădură foc. Într'o clipă, nori uriași de fum isbucniră cu furie printre coloane, înfășurând terasele de sus. Ardea Hussif, blestematul castel al tigroaicei.

Intre timp, trompetele începură să sune pe bordul galerelor venețiene, chemând înapoi poruncitoare echipajele care luaseră parte la asalt. Oare vreo primejdie amenința escadra? Nicola, omul cu vederea ascuțită, aruncă o privire spre larg înainte de a coborî de pe terasă.

– Sosesc! spuse el. Abia avem timp să ne îmbarcăm. Și apropiindu-se de Leul din Damasc, care ajuta pe tatăl său să coboare pe scara prea îngustă, îi spuse:

– Repede, stăpâne. Văd în zare câteva corăbii care se îndreaptă spre Hussif.

– Corăbii turcești?

– Vin dinspre apus, adică dinspre Candia, și de bună seamă că nu sunt Venețiene. Blestematul de Armean a dat de veste lui Alí, și acum ne aflăm în altă primejdie.

Trompetele veneţiene răsunau şi mai puternic, pe când castelul era învăluit de flăcări înalte ce năvăleau cu putere pe ferestre. Nori uriaşi de fum roşiatic se întindeau de-asupra teraselor, şi un vânt uşor îi împingea încet spre largul mării.

In cinci minute, Veneţienii, Leul din Damasc, Paşa, Mico şi Nicola, ajunseră pe bordul galerelor. Se ridicară ancorele şi cele patru nave, conduse de a Amiral, ajunseră, vâslind cu hărnicie, lângă cele ce rămăseseră în afară de micul golf al castelului. Pe toate catargele se înălţaseră drapele roşii, în semn de luptă; pe punţi, marinarii încărcau tunurile.

Câteva pânze apăruseră la orizont. Noaptea fiind foarte luminoasă şi zorile gata să se ivească, Veneţienii, care începuseră chiar de pe atunci să se servească de cele dintâi ochiane, le descoperiseră la timp.

- Crezi că vine chiar Ali în persoană cu ele? întrebase Amiralul pe Leul din Damasc, care se urcase pe puntea de comandă împreună cu Nicola.

- Eu nu cred că amiralul flotei turceşti a putut lăsa aşa de uşor asediul Candiei. Poate va fi trimes împotriva noastră escadra lui Ali Arab.

- E puternică acea escadră?

- Vreo douăzeci de galere, spuse Grecul.

- Prea multe! făcu Amiralul. Vom trage câteva ghiulele şi vom fugi din nou spre Capso.

- Tot acolo? întrebă Leul din Damasc.

- Acolo se adună corăbiile veneţiene, răspunse Se-

bastian Veniero. De altfel, tu trebue să te întorci la Candia ca să-ți iei soția. Cât mai ai vreme, e mai bine să pleci din orașul asediat, și cred că vei isbuti cu ajutorul lui Domoco și al prietenilor săi. Adu-ți aminte, Muley, de grozavul asalt al Famagustei. Mișeii de Turci sunt în stare, să facă acelaș lucru la Candia, și atunci n'ași răspunde de viața Căpitanului Furtună.

– Ai dreptate, domnule Amiral. Dar fiul meu?

– Dacă se află tot pe galera lui Ali, nu te gândi deocamdată că ai putea să-l scapi. Acum trebue să-ți scapi soția din primejdia unui nou măcel. Turcii sunt mânioși din pricina împotrivirii prea îndelungi a Venețienilor, și dacă vor isbuti să treacă dincolo de bastioane, vor trece totul prin foc și sabie.

– Știu, răspunse Muley, ștergându-și sudoarea de pe frunte. Eleonora!... Oh, numai să nu cadă în mâinile acelor mișei care nu cruță nici femeile, nici copii! Întâmple-se orice se va întâmpla, cu ajutorul lui Domoco și al prietenilor săi mă voi întoarce la Candia și-mi voi scăpa soția.

– Și vei veni numaidecât înapoi în golf. In curând vom avea noutăți.

– Ce noutăți, domnule Amiral?

– Am aflat că lumea creștină s'a hotărît însfârșit să dea o lovitură puterii turcești: Spania, Austria, Papalitatea, Genova își pregătesc galerele, pe când Serenissima, fabrică mereu altele noi. Peste douăzeci sau treizeci de zile, nădăjduesc că două sau trei sute de

galere vor ieşi din Adriatica şi se vor îndrepta spre Arhipelagul Grecesc. Un principe tânăr, fiu al prea puternicului Filip II, le va comanda.

Işi îndreptă ochianul spre apus, şi privi îndelung; apoi se întoarse spre Grec şi îl întrebă:

- Tu câte galere vezi?

- Optsprezece, domnule Amiral.

- Ce minunată vedere! Tu ai ochiane, nu ochi.

- Atunci e bun numărul pe care l-am spus?

- Da, Nicola, răspunse Amiralul.

- Aşa dar e cu adevărat escadra lui Ali Arab.

- Am auzit vorbindu-se mult de vitejia acestui ucenic al lui Ali Paşa.

- Vei primi lupta cu el? întrebă Leul din Damasc.

- Mă interesează prea mult să-mi păstrez corăbiile, răspunse Amiralul. Serenissima are prea puţine deocamdată, ca să i le pierd în lupte mici şi fără folos. Noi avem numai opt galere, şi deşi sunt mai mari şi mai bine înarmate, nu trebuie să ne luptăm. Vom pleca trăgând, şi ne vom îndrepta spre Golful Capso.

Duse pâlnia la gură şi cu glas încă destul de puternic dădu câteva porunci grabnice, pe care vântul le purtă până la celelalte galere. Drumul fu schimbat numaidecât; vâslaşii începură să dea bărbăteşte din lopeţi, făcând să alunece cu repeziciune cele opt corăbii.

Intre timp castelul de la Hussit ardea ca o torţă uriaşe, înălţând flăcările uriaşe în mijlocul nopţii şi o-

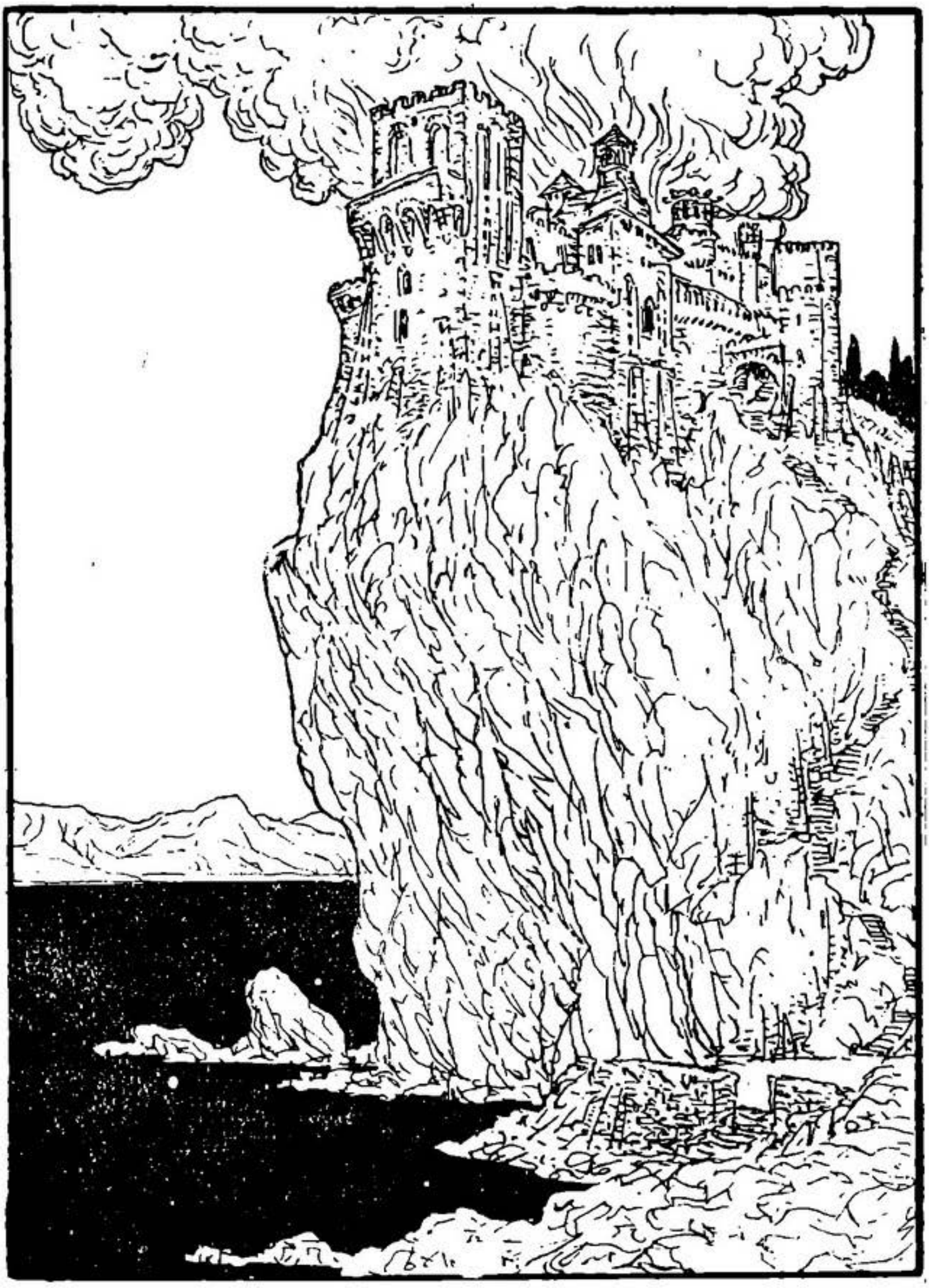

Intre timp castelul de la Hussif ardea ca o torţă uriaşe.

glindindu-le în apele mării. Nimeni nu se gândea să-l scape. Cei câțiva Negri și Kurzi care scăpaseră cu fuga, priveau de departe, împreună cu femeile, cu slugile și cu rândașii, la incendiul uriaș, de care nu îndrăsneau să se apropie.

Pe când Hussif cădea puțin câte puțin în ruine sub puterea focului, escadra lui Alî Arab se pregătea să taie drumul corăbiilor venețiene și să le atace, cu gândul de a ajunge la un abordaj general. Dar Sebastian Veniero nu era omul care să se lase prins, și având mai mulți vâslași și corăbii mai iuți, se îndreptă în două coloane spre Miazănoapte, pentru a se feri de primejdioasa ciocnire cu dușmanul.

– Sosește prea târziu Musulmanul! spuse el către Muley-el-Kadel care ședea mereu lângă dânsul. Se înșeală, dacă își închipuie că ne va sili să facem baie fără voie.

Privi din nou spre galerele dușmane, care se apropiau grăbite, și apoi strigă în pâlnie:

– Foc în salvă! Apoi trageți cu tunurile de la pupă!

Cele două sute treizeci de tunuri ale escadrei, toate mai mari decât cele turcești, bubuiră laolaltă cu un sgomot înspăimântător, învăluind punțile vaselor într'un fum atât de gros, încât timp de câteva clipe echipagiile nu mai văzură nimic. Turcii se grăbiră să răspundă cu tunurile lor de la proră, căci goana lor nu le îngăduia să tragă cu cele din părți; câteva ghiulele trecură pe deasupra galerelor venețiene, care fugeau

ca niște rândunele, omorând câțiva oameni și făcând unele pagube în parâme. Văzând că prada îi scapă, Ali Arab, locțiitorul lui Ali Pașa, își lărgi rândurile, expunându-se astfel celor mai mari primejdii. Și într'adevăr Venețienli, văzând două galere care se despriniseseră din grosul escadrei și cu multă îndrăsneală se tot sileau să ajungă la abordaj, traseră împotriva lor până când le dărâmară cu totul catargele, făcând un măcel groaznic nu numai printre marinarii de pe punte, dar chiar și printre vâslași.

Bătălia se sfârșise. Galerele venețiene, câștigând din nou în depărtare, continuau să alerge trăgând din tunurile de la pupă, singurele care mai puteau fi întrebuințate în mers.

— Ali Arab va spune poate că ne-a fost frică, spuse Amiralul către Muley. Mie unuia puțin îmi pasă. Am avut destule victorii, și Turcii mă cunosc prea bine... Ne vom mai întâlni noi, Arab; sau eu, sau tu, ne vom odihni pe fundul mării.

Turcii, deși pierduseră orice speranță de a mai ajunge din urmă galerele venețiene spre a le aborda, continuau vânătoarea, făcând risipă zadarnică de pulbere și de ghiulele. In schimb, amiralul Veniero dăduse poruncă marinarilor săi să nu mai tragă, având grije să-și cruțe cât mai mult muniținnile, pe care nu le putea împrospăta decât la Mesina, unde corăbiile creștine se adunau cu încetul.

Cele două escadre se mai văzură timp de câte

ceasuri; apoi cea musulmană se şterse în zare. Corăbiile ei, prea greoae, nu puteau să se ia la întrecere cu cele veneţiene.

– Hussiful a ars, şi galerele mele sunt întregi, spuse Amiralul. Nici nu puteam să nădăjduiesc o altfel de biruinţă. Acum să mergem să ancorăm la Capso, ca să-ţi poţi scoate soţia de la Candia.

– Nu ne vom întâlni cu Paşa în drum?

– Nu, Muley. Are prea mult de lucru, sau cel puţin crede că are prea mult, la Candia. De altfel, vom sta departe de coastele insulei, şi vom ţine şi noi ochii deschişi.

Dădu poruncă să se desfăşoare pânzele, căci odată cu aurora se ridicase dinspre răsărit o adiere de vânt, care împinse escadra spre apus. Galerele turceşti dispărură cu totul, şi nimic nu mai tulbura întinderea senină a Mediteranei.

XXIII

Ultimele zile ale Candiei

După trei zile escadra veneţiană, împinsă de un vânt potrivit de la răsărit, slobozea ancorele în micul golf de la Capso. In clipa aceea nu se mai afla în golf decât un *lanoko* grecesc, o barcă micuţă cu pânze, lungă de abia patru metri, dar atât de încărcată cu tot felul de mărfuri, încât s'ar fi crezut că stă să se scufunde. Fără îndoială că se adăpostise acolo de teama întâlnirii cu galerele turceşti, care, cu tot asediul, dădeau uneori raite în apele Arhipelagului, spre a spiona sosirea întăririlor veneţiene ce ieşeau din Adriatica. Abia sosiseră corăbiile, când se ivi şi Domoco, călare pe un cal voinic ce părea de soiu turcesc, şi urmat de patru prieteni, toţi înarmaţi şi călări.

– Iată pe prietenul nostru preţios şi plin de credinţă! spuse Amiralul către Leul din Damasc. Doar el va putea să te ajute, cu oamenii lui, să intri în Candia. De altfel îl cunoşti, şi ştii cât face.

– Da, îl ştiu.

– Poţi, aşa dar să ai toată încrederea în el.

– Escadra va rămâne aici.

– Până la întoarcerea voastră.

– Atunci tatăl meu va rămâne şi el aici.

– Se înţelege dela sine, Muley. Dar întoarce-te repede cu soţia ta, căci Turcii ar putea să dea peste mine şi să mă silească să plec înspre larg. Domoco va găsi uşor cai pentru tine, pentru Mico şi pentru Nicola.

– N'aşi vrea să vă împiedic în niciun fel, domnule Amiral.

– Nici vorbă nu este de asta. Dacă Turcii mă atacă, voi ieşi în larg, şi apoi mă voi întoarce din nou ca să te iau. Poţi să fii încredinţat că nu te voi lăsa aici.

Intre timp, Domoco se urcase pe bordul galerei amirale, împreună cu tovarăşii săi. Numaidecât se puse la cale drumul spre Candia, pentru a veni în ajutorul ducesei înainte de cucerirea oraşului de către Turci. Se ştia încă de pe atunci că oraşul, bătut fără încetare de tunurile turceşti, nu mai rezista decât printr'o minune, căci bastioanele şi turnurile avuseseră nespus de mult de suferit în timpul îndelungatului asediu.

Spre seară, un tovarăş al lui Domoco plecă să caute caii trebuincioşi pentru Leul din Damasc, Nicola şi Mico. Toate fermele aveau destui cai turceşti, căci cercetaşii musulmani care aveau curajul să se avânte mai adânc înăuntrul insulei, cădeau în număr mare sub gloanţele Candioţilor, care erau cei mai mulţi foarte pricepuţi trăgători. Astfel, la orele cinci, opt cai

nechezau frământând cu copitele nisipul de pe plaje. Alți trei fuseseră aduși din interiorul insulei; erau toți cai de soiu, cu coame lungi și cozi până la pământ, cu capul mic, pântecele înguste și picioarele nervoase.

– Cu caii aceștia arăbești veți putea merge repede, spuse Amiralul, arătând lui Muley animalele ce păreau că ard de nerăbdare să pornească. Plecați și întoarceți-vă cât mai curând, căci Turcii ar putea să dea peste noi. Poate chiar bănuiesc că trebuie să fiu pe aici.

La șapte seara, Leul din Damasc, luându-și rămas bun de la tatăl său, cobora pe țărm împreună cu însoțitorii săi, înarmați toți cu flinte, cu pistoale și cu arme albe. O ultima salutare, la care Veneției răspunseră cu strigăte de rămas bun, și apoi cei opt oameni se urcară pe cai și dispărură numaidecât după niște înălțimi. Domoco, care cunoștea mai bine insula, se așezase în fruntea cetei și o călăuzea în goana mare, însoțit de Nicola, care era și el un bun cunoscător al locurilor. O lună minunată vărsa o lumină senină peste câmpiile pustii, lungind la nesfârșit umbrele călăreților. Printre șirurile de butuci de vie, pasările morții croncăneau căutându-și hrana. La miezul nopții, cei opt călăreți ajunseră la ferma lui Domoco.

– Deocamdată să nu mergem mai departe, stăpâne, spuse Cretanul către Leul din Damasc. Ar fi prea primejdios să ajungem la Candia în zori.

– Vrei să stăm aici până mâine seară?

– Da, stăpâne. Fără semnal, nu ne vom putea apro-

pia de bastion, şi am fi în primejdie să primim un glonţ de flintă sau vreo schije.

– Ce semnal?

– Uu felinar roşu.

– Ei bine, să ne resemnăm şi să aşteptăm.

– Dealtă parte, vreau să trimit o ceată de tovarăşi ca să cerceteze împrejurimile oraşului. Nu mai ştim unde vor fi ajuns Turcii cu asediul.

– Crezi că vom găsi Candia atât de bine încercuită de duşmani, încât să nu mai putem intra într'însa? Ard de dorinţa de a-mi revedea soţia şi de a o pune la adăpost înainte de a începe măcelărirea creştinilor. Veneţienii nu vor mai putea să se împotrivească îndelung.

– Din păcate aşa e, stăpâne, răspunse Domoco, punând scăunaşele în faţa mesei. Curajul lor nu va fi deajuns pentru a salva drapelul Republicii, dacă nu intervine o minune.

– Care poate că se va întâmpla, Domoco, adăugă Muley.

– In ce fel?

– Toate neamurile creştineşti s'au săturat de tirania turcească, şi se pare că s'au hotărît să se ridice împreună împotriva ei.

– Cine ţi-a spus?

– Amiralul.

– Atunci se va întâmpla ceva de bună seamă, dar

Creştinli din Europa vor ajunge prea târziu la Candia.

– Cine poate şti!

Domoco dădu din cap descurajat, şi aduse la masă o jumătate dintr'un ied fript şi câteva mămăligi reci, tari ca piatra. Intre timp, tovarăşii săi coborîseră în pivniţă şi aduseseră sticle prăfuite cu vin alb.

– La masă! spuse Cretanul.

Cei opt oameni mâncară în grabă, golind şi câteva pahare, apoi se tolăniră în fotolii, afară de unul care rămase de straje. Stinseseră lampa, pentruca cercetaşii turci care ar fi putut să treacă prin împrejurimi, să nu bage de seamă că ferma era locuită. Noaptea trecu fără alarmă, şi când se iviră zorile, nesfârşita câmpie era tot pustie.

– Vom pleca mai departe diseară, spuse Domoco către Muley. Astăzi doi prieteni de-ai mei vor face o cercetare prin părţile Candiei. Dacă se va mai putea intra în oraş, după cum trag nădejde, atunci la miezul nopţii vom trece dincolo de bastioane.

La amiază, doi Cretani încălecară şi porniră cu hotărire spre cetatea asediată, dispărând numaidecât printre viţele uriaşe. Pentru cei rămaşi, şi mai cu seamă pentru Leul din Damasc, orele ce trecură după plecarea lor, fură lungi şi pline de nelinişte. Spre apusul soarelui, cei doi Cretani, cu caii albi de spumă, se întoarseră.

– Ce-aţi văzut? îi întrebă Muley-el-Kadel.

– Asediul e tot aşa, răspunse unul din Cretani, şi dacă suntem hotărîţi, nu ne va fi greu să intrăm în Candia.

– Din ce parte? întrebă Domoco. Dinspre bastionul Malamoco?

– Nu; numai cel dinspre Podul Pumnilor a mai rămas liber de strânsoarea turcească. Toate celelalte au în faţa lor tunurile şi bombardele turceşti.

– Aşa încât încercuirea este aproape întreagă?

– Aproape, stăpâne; până şi dealurile de la miazăzi de cetate au fost cucerite de duşmani. E adevărat că multe mii de Turci zac şi astăzi neîngropaţi în fundul şanţurilor.

– Crezi deci că vom putea să intrăm? întrebă Muley.

– Da, stăpâne.

– Dar cercetaşi aţi întâlnit? întrebă Domoco.

– Se pare că Turcii aproape că nu mai au, în urma unei ieşiri disperate a Veneţienilor.

– De la cine ai aflat? întrebă Domoco.

– Dela un frate de-al nostru, care stă de pază pe câmpie.

Strânseră caii în chingi, le dădură grăunţe din belşug, şi după apusul soarelui cei opt oameni se înarmară şi încălecară. Domoco, sub mantia lui largă de piele de capră, purta un mic felinar roşu, fără de care n'ar fi putut să se apropie de bastioane.

– Inainte! strigă Leul din Damasc, strângând hăţurile. Sau vom pieri cu toţii, sau vom intra în Candia.

– Vom intra vii, stăpâne, răspunse Domoco, punându-se din nou în fruntea cetei. Veneţienii ne cunosc semnalul, şi nu vor trage în noi; dimpotrivă,

se vor grăbi să coboare punțile, pentru a ne lăsa să intrăm. Mă tem numai de blestemații de cercetași, care își aleg și ei noaptea pentru a porni la drum. Din fericire, nu pleacă decât în cete mici, și noi nu suntem oameni să ne speriem de ei.

Cei opt călărași se așternură drumului peste câmpii, apărați de butucii înalți de viță.

La Candia, tunul nu încetase să bubuie. Deși erau încă departe, călăreții puteau să vadă ce cantități uriașe de ghiulele de piatră străbăteau cerul ca niște stele căzătoare, lăsând în urma lor o coadă lungă de scântei, și auzeau sgomotul pe care îl pricinuiau spărgându-se pe bietele case din oraș, aproape toate nimicite de un asediu ce dura de mai bine de douăzeci-șiopt de luni, cu prea puține întreruperi.

Călărind mereu prin viile nesfârșite, Leul din Damasc și tovarășii săi ajunseră între orele zece și unsprezece în vederea bastioanelor orașului. Domoco se gândi puțin asupra drumului pe care trebuia să-l ia pentru a ajunge la poarta Pumnilor, pe care o știa liberă de strânsoarea turcească, dușmanii fiind toți ocupați cu întărirea și fortificarea dealurilor pe care le cuceriseră cu grele pierderi de vieți omenești. Rupse o prăjină lungă dintr'un butuc de vie, legă felinarul roșu în vârful lui și începu să alerge din nou cu mai mare atențiune, deschizând bine ochii ca să nu cadă în vreo cursă. Ajungând la cincisute de metri de bastion, în-

fipse prăjina în pământ, aşteptând înainte de a porni mai departe, răspunsul la semnalul lui.

Toţi descălecaseră pentru a aprinde fitilurile flintelor şi pentru a odihnii puţin caii, pe care sudoarea curgea şiroaie. Trecuseră câteva minute fără ca Veneţienii să răspundă, când Domoco strânse cu putere de braţ pe Leul din Damasc.

– Iată-i blestemaţii! spuse el.

– Cine? întrebă Muley.

– Cercetaşii.

– Unde?

– Ies chiar acum din bastionul acela pe jumătate distrus.

In clipa aceea, Grecul spuse:

– Semnalul! Veneţienii ne răspund.

– La vreme! răspunse Domoco. Ne vor ajuta să scăpăm de cercetaşi.

Câţiva oameni se ivîseră în vârful bastionului de la Podul Pumnilor, inghesuiţi în jurul unui felinar roşu. Dar aproape în acelaşi clipă opt sau zece cercetaşi turci se îndreptau în galop spre ceata Creştinilor strigând:

– Ghiaurii!... Ucide!... Ucide!...

– Pe cai! strigă Leul din Damasc, să tragem cu flinţele, şi apoi să-i atacăm cu armele albe.

Intr'o clipă cei opt oameni săriră pe cai, ducând armele la ochi. Erau gata să tragă, când după bastion răsună o bubuitură de tun. O gură de foc plină cu schije, încărcată până la buza ţevii, cum se obiş-

nuia pe atunci, fusese descărcată împotriva Turcilor care se apropiau în goana mare, cu iataganele în mână, strigând mereu :

– Ghiaurii !... Ucide !... Ucide !...

Cinci sau şase cai căzură cu potcoavele în sus, împreună cu călăreţii lor. Ceilalţi, înspăimântaţi, nu mai aşteptară să se descarce şi flintele celor opt oameni care şedeau adunaţi împrejurul felinarului, ci îşi întoarseră caii şi o luară la goană spre tabăra turcească, dând o alarmă care sosea prea târziu.

– Inainte ! spuse Muley-el-Kadel, care auzise lanţurile scârţâind dinspre podul mişcător al bastionului.

– Sunt Leul din Damasc şi mă întorc la Candia. Nu trageţi, strigă el cu glas tare către străjeri.

Cei opt oameni porniră din nou în goană, şi după câteva minute, trecând peste podul mişcător, cădeau în braţele a vreo douăzeci de Veneţieni.

– Tu, Domoco, spuse Muley-el-Kadel, rămâi aici şi lămureşte pe aceşti viteji asupra pricinii întoarcerii noastre. Iar tu, Mico, vino cu mine şi cu Nicola la turnul unde se află soţia mea. Ţineţi caii gata, căci nu vom sta mult.

Salută pe comandantul bastionului şi se îndreptară împreună cu cei doi tovarăşi credincioşi, străbătând incinta interioară a zidurilor, în care se aflau beciurile şi pulberăriile.

Turcii nu încetaseră bombardamentul ; dimpotrivă, cu tunurile cele mari trăgeau mai mult noaptea, pen-

truca Veneţienii să nu poată descoperi uşor în ce parte erau aşezate. Ghiulelele uriaşe de piatră, căzând câte şase şi câte opt odată, sfârşeau pe încetul ruina nefericitului oraş.

Candia nu mai putea fi locuită. Numai bastioanele şi turnurile cele mari se mai împotriveau, adăpostind în acelaşi timp şi populaţia, înjumătăţită de boale, de foamete şi de necontenita ploaie de pietre aprinse.

Leul din Damasc şi cei doi credincioşi străbătură o mahala aproape în întregime nimicită, şi ajunseră în faţa turnului pe care Căpitanul General al cetăţii îl dăduse spre folosinţă ducesei.

– Opriţi-vă aici şi puneţi şeaua pe unul din ei, spuse Muley, intrând în partea de jos a turnului, în care se găseau câteva gloabe numai pielea şi oasele. Dacă nu vom fugi în noaptea asta, nu vom mai vedea niciodată pe Amiral. Ceasurile Candiei sunt numărate.

– Urcă-te, stăpâne, răspunseră Mico şi Nicola. Vom fi gata într'o clipă.

Muley-el-Kadel urcă scara pe jumătate ruinată, şi ajungând la primul etaj, intră într'o sală mare, aerisită prin două ferestruici şi mobilată cu două paturi sărăcăcioase. Ducesa, care se întorsese desigur de puţină vreme din vreo cercetare sau din vreo vizită la Căpitanul General, era îmbrăcată cu armura şi se odihnea pe un pat, ţinând la dreapta spada, tovarăşe credincioasă.

– Eleonora! strigă Leul din Damasc, scuturând-o.

Ducesa deschise frumoşii ei ochi adânci ca marea şi întinse braţele, cuprinzând într'însele grumazul viteazului războinic.

– Tu, Muley! exclamă ea. Te-ai întors!

– Da, iubita mea, şi cred că m'am întors la timp.

– Dar fiul nostru?

Muley-el-Kadel făcu un gest de descurajare.

– Ne-a fost peste putinţă să-l smulgem din mâinile lui Ali, răspunse el. Amiralul veneţian nu avea destule forţe ca să intre în luptă împotriva a cel puţin două sute de galere.

– Şi e tot pe bordul galerei lui Ali?

– Da, Eleonora; dar nădăjduiesc că nu va mai răsmâne multă vreme, căci toate corăbiile puterilor creştineşti se adună la Messina, spre a nimici puterea navală a Turciei. Vom fi şi noi de faţă, în ziua marei bătălii.

– Dar tatăl tău, Muley?

– L-am scăpat; castelul de la Hussif a fost nimicit de flăcări.

– Cuibul tigroaicei?

– Da, Eleonora.

– Şi cum l-ai găsit pe tatăl tău?

– Nu a suferit prea mult în temniţă.

– Şi s'a vindecat?

Muley-el-Kadel surâse uşor.

– Noi, Turcii, avem pielea aspră, şi creşte uşor la loc, spuse el.

– Şi acum ce facem, Muley ?

– Plecăm.

– Părăsim Candia tocmai în clipa când are mai multă nevoie de spadele noastre ?

– Veneţienii au un steag de apărat, şi trebuie să rămână pe loc cât timp vor mai avea o încărcătură de pulbere şi o spadă, dar noi trebuie să ne gândim mai întâi la copilul nostru.

– Şi unde vom merge ?

– Să ne întâlnim cu escadra lui Sebastian Veniero, în golful de la Capso. Dacă rămânem aici, nimeni nu va mai scăpa pe micul nostru Enzo, căci garnizoana Candiei, sfârşită şi decimată, nu ne va putea ajuta.

– Ai dreptate, Muley, spuse ducesa, ridicându-se de pe pat. Drumul nostru va fi liber ?

– Aşa am nădejde.

– Cu cine vom pleca ?

– Avem o ceată mică, dar viteză. Vino, Eleonora ; ceasurile acestui oraş sunt acum numărate. Astăzi sau mâine, Marele Vizir va arunca o sută de mii de oameni la asaltul baionetelor, şi tunurile şi săbiile Veneţienilor nu vor putea să oprească valurile acestea de duşmani.

– Şi ce se va întâmpla aici ? întrebă ducesa, punându-şi coiful.

– Un măcel îngrozitor, la fel cu cel de la Famagusta, răspunse Leul din Damasc cu un lung suspin. Compatrioţii mei sunt prea barbari şi prea lacomi de

sânge omenesc. Vino, Eleonora; Nicola şi Mico ne aşteaptă jos.

Ducesa încinse spada, îşi puse în cingătoare o pereche de pistoale şi urmă pe Muley-el-Kadel, care ţinea mereu felinarul cel roşu. Mico şi Nicola puseseră şeaua pe calul cel mai bun, un armăsar arăbesc, care deşi era lihnit de foame, putea să lase în urmă mulţi cai turceşti.

– Să mergem, prieteni! spuse Leul din Damasc, după ce cei doi viteji salutară cu respectul cuvenit pe Ducesă. E timpul să plecăm de aici. Eleonora, te simţi în stare să înfrunţi un galop de şapte sau opt ceasuri?

– Da, Muley; foamea nu m'a dat încă gata, cum crezi tu, căci Veneţienii m'au ajutat să nu duc lipsă.

– Tu ce crezi, Nicola?

– Mă tot gândesc la cercetaşii în care au tras adineauri Veneţienii, răspunse Grecul, a cărui frunte era încruntată.

– Te temi că se vor lua după noi?

– Da, stăpâne.

– Cu toate acestea, nu putem rămâne aici.

– Intr'adevăr. Turcii sunt nerăbdători să pornească la asalt. Asediul a fost prea lung, şi ar fi obosit orice armată.

– Şi voi putea să-mi expun soţia la gloanţele cercetaşilor?

– Poate nu mai sunt eu Căpitanul Furtună? exclamă ducesa. Să vină, şi spada mea va mai bea încă sânge musulman.

– Şi apoi mai suntem şi noi, stăpâne, adăugă Mico. Nu suntem mulţi, dar toţi vânjoşi, şi gata să murim pentru voi.

– Iată nişte viteji cum încă n'am mai văzut, Eleonora, spuse Muley cu glas mişcat. Plecăm, Nicola?

– Sunt gata, stăpâne, răspunse Grecul. Să luăm seama la ghiulele bombardelor, căci s'ar spune că Turcii sunt hotăriţi să dărâme în noaptea aceasta toate turnurile Candiei.

– Eşti cam îngrijorat, Nicola, spuse Leul din Damasc. Tot la cercetaşi te gândeşti?

– Ce vrei! Mi-e teamă de mişeii aceştia, care nici nu se ştie de unde se ivesc deodată.

– Casa lui Domoco nu e departe. Ne vom adăposti într'insa.

– Cu flintele pe care le avem ne putem împotrivi oricăror cercetaşi, şi poate le vom da încă o lecţie la fel de potrivită ca şi cea dintâiu.

– Pe cal, Eleonora, spuse Muley-el-Kadel, pregătindu-se s'o ajute. Deocamdată nu te îngriji de pistoale. Cu cercetaşii sunt mai bune spadele şi pumnalele.

Ducesa încălecă şi dădu frâu calului.

S'ar fi zis cu adevărat că Turcii se juraseră să nimicească oraşul chiar în noaptea aceea. O ploaie nepotolită de ghiulele de piatră se abătea necontenit asupra cetăţii. Acum se dărâmau turnurile, căci case în picioare nu mai erau. Prin spărturile făcute în ziduri, ghiulele pătrundeau şi se abăteau peste bastioane cu şuierături

prelungi. Cei patru călăreți, mergând pe lângă ziduri, ajunseră în cele din urmă la Podul Pumnilor, unde se aflau Domoco și cei patru Cretani.

Comandantul ieșise în întâmpinarea Leului din Damasc.

– Ne părăsești? îl întrebă el cu glas mișcat.

– E nevoie, căpitane.

– Trebuie să-ți scapi fiul; o știm cu toții, și nimeni din noi nu poate să te ajute. E adevărat că toate galerele țărilor creștine vor veni în curând împotriva flotei lui Ali?

– Așa mi-a spus Sebastian Veniero, răspunse Muley.

– Dar vor veni la vreme ca să scape orașul?

– Cine poate să spună? Totul va atârna de soarta armelor; fără îndoială că în ziua aceea creștinii vor fi foarte puternici, dar nici Turcii nu vor fi slabi.

– E adevărat: pe mare sunt cu mult prea puternici

– S'au mai întors cercetașii?

– Nu; și de altfel suntem gata să tragem într'înșii. Puteți pleca liniștiți. Până unde vom putea bate cu tunurile noastre, vă vom proteja; pe urmă, să vă protejeze Dumnezeu.

– Mulțumesc, căpitane. Nădăjduiesc să te văd din nou într'o zi, când puterea turcească va fi abătută la pământ.

Căpitanul făcu un gest de descurajare.

– Candia va sfârși tot ca Famagusta, spuse el cu resemnare. De altfel, când am venit aici, să apărăm cele din urmă steaguri ale Sfântului Marcu în Răsărit,

ştiam bine că nu ne vom mai întoarce toţi să vedem iarăşi Chiaul Schiavonilor, nici Campanilul, nici Turnul Orologiului. Ne-am făcut cu toţii testamentul înainte de a pleca.

– Stăpâne, spuse în clipa aceea Nicola, puntea a fost coborâtă, şi artilerştii nu aşteaptă decât plecarea noastră, ca să ne protejeze din urmă.

După o ultimă salutare, cei nouă cavaleri, întovărăşiţi de vreo douăzeci de puşcaşi, trecură peste puntea mişcătoare.

Luna apusese, şi un văl de întuneric se întinsese peste cele din urmă întăriturl ale cetăţii pe care Turcii, după doi ani de asediu, nu isbutiseră încă s'o înfrângă, cu toate că nu duceau nici ei lipsă de oşteni viteji.

– Deschideţi ochii, spuse Nicola când ajunseră dincolo de punte, şi aprindeţi fitilurile flintelor. Uneori un foc bun de puşcă e mai bun decât o luptă corp la corp.

Cu toţii pregătiră armele, priviră îndelung peste câmpie, şi apoi, părându-li-se că nu văd nimic, îşi slobozirăă caii în galop. Dar se înşelaseră. Cercetaşii turci care scăpaseră de schiţele veneţiene, plecară în goană spre tabără, să ceară întăriri. Gândindu-se că oamenii care intraseră în cetate aveau să lasă mai curând sau mai târziu, vreo treizeci de oameni dornici de răsbunare se ascunseseră printre ruinele unui bastion pe jumătate dărâmat. Dar Nicola, care avea o vedere nemaipomenită, băgase de seamă numaidecât apropierea temuţilor cercetaşi.

– Ţi-am spus eu, zise el întorcându-se spre Muley-el-Kadel, că au să ne aştepte? Nu ne va fi uşor să ajungem la Capso, cu toată ceata aceasta pe urmele noastre.

Din fericire, Veneţienii din bastion veghiau asupra fugarilor. Văzând că turcii galopau cât puteau pe urmele Ducesei, ale Leului din Damasc şi ale tovarăşilor lor, descărcară împotriva lor patru tunuri pline cu schije. Efectul acelei salve de cuie şi de cloburi de tuciu fu dezastros pentru Musulmani, care treceau în clipa aceea chiar prin faţa bastionului. Doisprezece sau cincisprezece dintre dânşii, ciuruiţi de schije, căzură împreună cu caii lor, şi rămaseră pe jos urlând cu disperare şi tăvălindu-se ca nişte fiare sălbatice, pe când o altă salvă de schije se abătea asupra lor. Cei rămaşi, care să tot fi fost o duzină de oameni, nu se lăsară descurajaţi, şi continuau să alerge strigând:

– Pe ei, pe ghiauri! Sus Mahomet! Jos Crucea!

Din bastion se mai traseră împotriva lor patru ghiulele, dar artileriştii, de teamă să nu lovească şi pe fugari, făcuseră focul prea scurt astfel că ghiulelele căzură fără a atinge pe cineva.

– Nu mai sunt decât cincisprezece, spuse Nicola, care îi numărase. Caii noştri sunt buni, şi până la casa lui Domoco vom putea să mergem fără prea multe necazuri. Când vom ajunge acolo, vom mai face ce am făcut şi rândul trecut, şi mâncătorii de cadavre nu vor avea de ce să se plângă. Repede, stăpâne, Muley, mergi în frunte. Noi rămânem la urmă.

– Mulţumesc, Nicola, răspunse Leul din Damasc, trecând în fruntea cetei.

Turcii, ai căror cai fuseseră poate răniţi şi ei de schije, rămăseseră cu mult în urmă, dar câţiva dintre ei, călări pe cai buni arăbeşti, continuau să alerge cu îndârjire. Înaintau ca un uragan, cu iataganele ridicate, trăgând din când în când din pistoale, dar fără niciun folos, din pricina mersului sbuciumat al cailor. Urlau mereu, mai sălbatic ca oricând, luându-se la întrecere între dânşi, dar nu câştigau nimic din depărtarea ce-i despărţea de fugari. Din când în când, Cretanii se întorceau în şea şi trăgeau câte un glonţ de flintă, care nimerea de multe ori în plin. Din bastionul de la Podul Pumnilor se trăgea mereu cu tunul, mai mult spre a intimida pe Turci decât pentru a le face vreun rău, căci erau acum în afară de bătaia tunurilor.

– Repede! Repede! nu încetau să strige Nicola şi Domoco, care se sileau să păstreze depărtarea între ei şi cercetaşii turci. Şi goneau cu o iuţeală înspăimântătoare printre viţe şi prin pădurile de castani, urmăriţi mereu de ceata sălbatică, însetată de sânge creştinesc. Dar Turcii, deşi erau şi ei călăreţi foarte pricepuţi, nu isbuteau să se apropie nici măcar cu o palmă de fugarii care, ştiind ce s'ar fi întâmplat dacă s'ar fi oprit, nu răspundeau la strigătele lor decât cu gloanţe.

Leul din Damasc călărea alături de Ducesă, uitându-se cu îngrijorare la ea.

– N'ai obosit, Eleonora? o întreba el din când în când.

Înaintau ca un uragan, trăgând din pistoale

– Nu, Muley; până şi calul meu, care trebuie să fie mort de foame, se poartă de minune, răspundea Căpitanul Furtună, care nu părea deloc înfricoşată de această vânătoare de creştini. Trecuse ea prin alte primejdii la Famagusta, şi se putea spune că fusese crescută şi alăptată în zornăit de arme.

Timp de un ceas, caii cretani alergară fără odihnă, urmăriţi mereu de cercetaşi, care se aflau la două sute de paşi în urmă, când Domoco scoase un strigăt:

– Casa mea! încă o sforţare, prieteni, şi vom găsi un adăpost sigur, pe care Turcii nu vor putea să-l cucerească.

Cretanii din coadă mai traseră un foc de flintă, şi apoi toată ceata ajunse îmbulzită în faţa fermei care rămăsese deschisă.

– Duceţi caii în bucătărie, strigă Domoco. Avem loc cu toţii.

Leul din Damasc îşi luă soţia în braţe; intră alergând în sala de jos, pe când cercetaşii se opreau şi ei trăgând din pistoale.

Toţi fugarii intraseră în casă, ducând cu ei şi caii; apoi Cretanii, Mico, Domoco şi Nicola se aşezară de straje la uşe, suflând pe fitiluri.

– Al doilea asediu! spuse Albanezul, uitându-se la căpetenia cercetaşilor. Vom scăpa tot ca data trecută, Domoco?

– Aşa nădăjduiesc, răspunse Cretanul, care aflându-se acum în casa lui, se simţea în siguranţă, ştiind că se putea bizui pe oameni hotăriţi şi gata la orice.

Leul din Damasc și soția lui se așezaseră în fața mesei celei lungi, după ce aprinseseră un opaiț cu untdelemn.

– Crezi că ne vor prinde Muley? întrebă Dueesa.

– Și data trecută am fost asediați tot aici, și am scăpat, răspunse Leul din Damasc. Cercetașii nu sunt primejdioși decât în câmp deschis. Fără îndoială că vor trimite pe vreunul din ei să caute ajutoare, dar noi nu vom aștepta până când vor sosi. Cretanii trag foarte bine, și nici Mico nu-și greșește ținta când are o flintă bună în mâini... Auzi?

Albanezul, după ce țintise cu luare aminte, trăsese în căpetenia cercetașilor, și-l trântise din șea cu un glonț în frunte.

Turcii înfuriați de această pierdere, se pregătiră să dea asalt fermei, dar văzând că asediații ieșeau din casă cu flintele în mâini și se răspândeau cu repeziciune, se întoarseră și se pitulară printre butucii din vie.

– Astă-i tot carne care va merge să îngrașe pasările care se hrănesc cu cadavre, spuse Mico.

– Crezi că se vor întoarce, Muley? întrebă Ducesa.

– Nu nădăjduí că ne vor lăsa în pace așa de ușor, răspunse Leul din Damasc. Dar îi vom ucide cu flintele pe toți.

– Dar vom mai ajunge noi la Capso, având în spate ceata aceasta de războinici?

– Acum nu mai sunt decât nouă; și chiar de ar

mai veni trei sau patru din tabără, suntem gata să ne apărăm, Eleonora.

In clipa aceea răsunară dinspre uşe alte două focuri de flintă, urmate de un strigăt al lui Mico:

– A mai căzut un mierloi. Dacă mai rămân pe-aici vreo câteva luni mă voi întoarce în Albania ca trăgătorul cel mai vestit din lume. Tâlharilor! Nu vreţi să plecaţi? Atunci ţineţi!... Foc, prieteni, până îmi încarc şi eu flinta!

Cei patru Cretani traseră toţi odată; dar Domoco şi Nicola îşi păstrau gloanţele, temându-se de un nou asalt.

Turcii care se strecurau prin vie, o luară la goană, după ce mai traseră câteva focuri de pistol. Dar fuga lor nu fu lungă. Ajungând la două sute de paşi depărtare, îşi culcară caii la pământ şi se ascunseră înapoia lor, strigând mereu:

– La moarte ghiaurii!

XXIV

Săgeţile aprinse

Asediaţii, văzând că Turcii nu se mai mişcă, încetaseră focul, cu atât mai mult cu cât începuseră să simtă lipsa muniţiilor. Se aşezaseră chiar în faţa mesei, şi vorbeau punând la cale ce era de făcut, pe când doi dintre Cretani şedeau de pază afară.

– Fiecare clipă care trece ne pune mai mult în primejdie, spuse Domoco. Am şi văzut un călăreţ pornind în goană spre Candia, şi cu siguranţă că n'a plecat ca să asedieze singur cetatea. In curând îl vom vedea întorcându-se cu alţi cercetaşi, care ar putea foarte bine să ne prindă pe toţi în capcană, înainte de a fi ajuns la galerele veneţiene.

– Mi se pare că eşti mai neliniştit ca de obiceiu spuse Muley. Cu toate acestea, nu te-am văzut niciodată tremurând în faţa primejdiei.

– Cred că am de ce fi neliniştit, răspunse Cretanul. De data aceasta nu ne va fi uşor să atragem pe duş-

mani înăuntru, ca rândul trecut, să le dăm de băut şi pe urmă să-i ucidem pe toţi.

– Mai avem puţin până la ziuă, spuse Ducesa. Dacă am încerca să-i atacăm?

Caii noştri sunt prea obosiţi, şi ar cădea prin şanţuri înainte de a ajunge lângă Turci.

– Golful e departe?

– Cel puţin cinci ore, răspunse Muley-el-Kadel.

– Caii noştri n'ar mai putea să ne ducă, după atâta drum, nu e aşa, Muley?

– Nu, Eleonora; sunt sfârşiţi de oboseală, şi au nevoie de odihnă.

– Şi escadra e atât de aproape!

– N'ai teamă; vom ajunge la golf, chiar de-ar alerga şi alţi cercetaşi după noi, spuse Leul din Damasc.

– Cât mai stăm aici?

– Cred că vom sta puţin. Dacă eşti obosită, sunt paturi, şi poţi să te odihneşti, cât timp vom veghia noi.

Ducesa dădu cu putere din cap şi spuse;

– Sunt obişnuită cu vegherea îndelungă pe bastioanele Candiei, şi prefer să stau aici şi să observ mişcările duşmanului.

– Eşti femeia cea mai războinică şi mai viteză din câte s'au pomenit vreodată.

– Oh, mai sunt şi altele! Haradgea poate prea bine să se măsoare cu mine.

– Dar nu să-ţi ţină piept.

– Dar micul nostru Enzo? Crezi că sălbateca aceea de femeie îl chinuieşte?

– Nu; Paşa, nu se ştie prin ce capriciu, ţine la el şi-l protejează.

– Dar când crezi că-l vom recăpăta?

– Să aşteptăm ciocnirea cea mare dintre creştini şi Islam, răspunse Muley-el-Kadel. Vom fi şi noi de faţă, şi cum lupta se va da pe mare, vom ataca cu corabia lui Sebastian Veniero galera lui Ali. Amiralul mi-a şi făgăduit să ne ia cu el, şi e om care se va ţine de vorbă.

Tăcură, pe când Cretanii trăgeau din când în când câte un foc împotriva cercetaşilor, pentru a-i ţinea la distanţă.

O mare nelinişte părea a fi pus stăpânire pe amândoi, cu toată făgădulala Amiralului.

– Insfârşit, vom vedea, spuse Muley în cele din urmă. Să avem curaj, Eleonora. Dar vom ajunge la Capso, de-ar fi să trecem peste trupurile a o sută de cercetaşi.

Se ridică şi se îndreptă spre uşe. Cei cinci Cretani, Albanezul şi Grecul şedeau adăpostiţi înapoia câtorva saci cu lână care făceau o baricadă minunată, căci gloanţele Turcilor se pierdeau în ei.

– Ei bine, Nicola, întrebă Muley, cum merge?

– Rău, stăpâne.

– De ce spui că merge rău, când Turcii ei înşişi nu se simt în stare să ne atace?

– Mi-ar părea mai bine dacă ne-ar ataca, stăpâne. Întârzie pentrucă aşteaptă ajutoare.

– Ţi-e prea frică de ei.

– Deloc, dar niciodată nu mi-a plăcut să mă întâlnesc în faţă cu ei şi să lupt împotriva lor cu spada. Dă poruncă să punem şeile pe cai şi să intrăm într'inşii, şi vei vedea că voi fi cel dintâiu.

– Dar crezi că vor mai fi în stare cafi nostri să facă faţă într'o astfel de luptă? întrebă Muley-el-Kadel.

– De asta mă tem şi eu. Trebuie să lăsăm caii să se odihnească măcar câteva ceasuri, până vor avea iar destulă putere ca să alerge până la golf. Drumul e lung şi anevoios.

– Ştiu.

– Şi dacă până atunci sosesc alţi Turci?

– Ii vom decima, răspunse Nicola.

– Deocamdată cei de acum ce fac?

– Fac o manevră care îmi dă de bănuit şi mă cam nelinişteşte. Ştii că în spatele casei e un hambar plin de fân. Dacă i-ar da foc?

– Nicola, vrei să mă înspăimânţi? întrebă Muley înfiorându-se.

– Un viteaz ca tine nu se înspăimântă.

– Ah, dacă ne-ar ţine caii să putem da un asalt!...

– Ar cădea cu toţii înainte de a ajunge la Capso.

– Atunci nu ne rămâne decât să aşteptăm.

– Şi să omorîm cât vom putea mai mulţi.

– Cum stăm cu muniţiunile?

– Mai avem fiecare câte cincizeci de focuri.

– Atunci trageţi.

Leul din Damasc puse şi el mâna pe o flintă, şi după ce mai învioră fitilul, începu să tragă împotriva păgânilor care, băgând de seamă că hambarul era lipit de spatele fermei, încercau să se apropie de el pentru a-i da foc. Dar Cretanii veghiau, şi de câte ori câte un cercetaş încăleca şi încerca să pornească prin vie, îl salutau cu flintele, şi nu totdeauna fără folos.

La ceasurile patru de dimineaţă, nu mai rămăseră decât nouă asediatori. Toţi ceilalţi căzuseră.

– Acum e momentul potrivit pentru a-i ataca, spuse Leul din Damasc către Nicola.

– Da, stăpâne. Pe cai! Pe cai!

Mai traseră câte un foc, apoi intrară în casă şi puseră repede şeile pe cai.

– Eşti gata, Eleonora? întrebă Muley pe soţia sa, care aţipise sprijinită de marginea mesei.

– Gata oricând, Muley, răspunse viteaza femeie.

– Stai mereu înapoia mea. Cunosc iataganele turceşti.

– Şi eu le-am cunoscut la Famagusta.

Ceilalţi scoseseră caii din bucătărie, unde se odihniseră şi roseseră fân din belşug. Dar tocmai când erau gata să sară cu toţii în şea, auziră ridicându-se din depărtare urlete care se apropiau cu repeziciune.

– Sosesc ajutoarele! exclamă Grecul. Nimeni să nu se mişte!

– Am întârziat prea mult! spuse Muley făcând un gest de mânie şi privind neliniştit spre Eleonora.

– Casa e solidă, spuse Domoco. Aici vom putea rezista mult şi bine. Numai de hambar mi-e teamă, pentrucă e pe jumătate deschis. Dacă-i vor da foc, vom arde cu toţii.

– Treizeci! spuse în clipa aceea Nicola, care se uitase cu luare aminte în zare. Toţi sunt arcaşi.

– Sunt prea mulţi pentru noi, spuse Leul din Damasc. Şi apropiindu-se de Nicola, îi şopti la ureche:

– Numai tu poţi să ne scapi.

– Vorbeşte, stăpâne, căci îmi voi da viaţa bucuros pentru voi.

– Urcă-te pe calul cel mai bun, şi fugi cât nu ne ajung arcaşii; du-te până la Capso, şi dă de veste Amiralului de starea în care ne aflăm.

Abia sfârşise de vorbit, că viteazul Grec, alegând dintr'o singură privire calul cel mai bun, sări în şea şi porni în goană disperată. Cercetaşii ascunşi în şanţuri traseră după el câteva focuri de pistol, dar nu se osteniră să-l urmărească. Aşteptau pe tovarăşii lor ce soseau în goana mare pe caii lor arăbeşti, strigând cât îi ţinea gura:

– La moarte ghiaurli!

Turcii întrebuinţau şi ei armele de foc, mai cu seamă pe cele mari, dar păstraseră şi arcurile, pe care le foloseau cu o îndemânare nemaipomenită, cu mult mai bine decât flintele şi pistoalele. Săgeţile lor erau de temut, căci aveau vârfuri de oţel sau de fier în formă de undiţă, şi pricinuiau răni ce nu se vindecau decât cu mari greutăţi.

Indată ce ajunseră lângă tovarăşii lor, arcaşii descălecară şi începuseră să tragă cu săgeţile, de vârful căruia legaseră pămătufuri de bumbac înmuiate cu un lichid inflamabil. Văzând primejdia, Cretanii se grăbiseră să întărească şi mai bine baricada de la uşe cu alţi saci de lână, care nu se aprind decât foarte greu, şi începuseră să tragă cu turbare. Săgeţile aprinse curgeau ca ploaia, dar nici asediaţii nu se lăsau mai prejos; adăpostiţi în tranşeele lor încropite în grabă, trăgeau fără odihnă, şi arcaşii cădeau unul după altul, pe când caii lor o luau razna pe câmpie, îndemnaţi de pintenii tăioşi care rămâneau legaţi de şea. Leul din Damasc şi Ducesa, cărora Nicola îi lăsase flinta lui, se apropiaseră şi ei de baricadă, şi trăgeau mai vârtos decât toţi arcaşii, care se apropiau în ceată strânsă, cădeau mereu, dar şi săgeţile aprinse cădeau tot mai numeroase pe fermă şi peste hambar.

– Muley, spuse Ducesa, după ce trăsese vreo duzină de gloanţe, crezi că vom putea rezista până la sosirea Veneţienilor.

In clipa aceea se apropiase şi Domoco.

– Orologiul meu sună, spuse el, pentrucă l-am întors adineauri, şi dacă nu vor veni marinarii Amiralului, vor veni toţi Cretanii dela fermele de prin prejur. Stăpâne Muley, l-ai mai văzut odată venind...

– Da, Domoco, răspunse Leul din Damasc. Să sperăm că nu vor sosi prea târziu. Şapte-opt arcaşi au şi

plecat să se bucure în sânul lui Mahomet dar mai sunt şi alţii. Am putea să încercăm un asalt.

– Nu, stăpâne; sunt prea mulţi.

– Dar dacă ţi se aprinde casa?

– Atunci vom fugi; dar nu mai înainte.

– Totuşi, cu soţia mea, m'aşi simţi în stare să atac.

– Nu veţi face această nebunie. Turcii au iatagane bune, şi destule săgeţi pentru arcurile lor. Dacă se va aprinde casa, o vom stinge nu cu apă, ci cu vinul pe care îl avem din belşug.

– Ar fi mai bine să-l bem, spuse Mico, care se întorsese chiar în clipa aceea să-şi încarce flinta la adăpost.

– Câţi ai doborît până acum? îl întrebă Muley.

– Am numărat şapte, stăpâne, răspunse Albanezul. Dacă nu le-ar fi venit ajutoare, n'ar mai fi rămas mulţi.

– Muntenii aceştia sunt minunaţi trăgători, spuse Domoco. Acum hai odihneşte-ţi flinta câteva minute, şi vino cu mine în cămară.

– Să jertfim vinul? întrebă Albanezul.

– Puţul de apă e afară, şi ar fi prea primejdios pentru noi să ne ducem acum să scoatem apă. Să sacrificăm recolta de anul acesta şi să înmulem sacii cu lână. Lâna arde anevoie, dar face mult fum, şi n'am mai putea respira. Haide, băiete, îţi dau voie să bei cât vei vrea înainte de a-mi deşerta butoaiele.

– Da, dar numai după ce toţi Turcii vor fi la pă-

mânt, sau vor fi plecat. Acum trebue să fim siguri pe picioare.

– Atunci ai să aştepţi cam mult, prietene, răspunse Domoco. Nu vom scăpa repede de ei.

– Ei bine, să sacrificăm cămara, răspunse Mico.

Pe când Leul din Damasc şi Ducesa trăgeau dinapoia barlcadelor, Cretanul şi Albanezul coborîră în goană în cămară, şi veniră numaidecât cu vase mari pline cu vin.

Deşi fuseseră decimaţi de flintele Cretanilor, Turcii nu păreau că se gândesc la o retragere. Dimpotrivă, continuau să tragă cu săgeţi aprinse, şi nu numai împotriva baricadei, dar şi asupra hambarului învelit cu un acoperiş de şindrilă, care s'ar fi putut aprinde dintr'o clipă în alta.

Mico şi Domoco vărsară peste sacii de lână, din care şi începuse să iasă fum, două vase de vin, şi apoi se retraseră în grabă, ca să nu primească şi ei câte o săgeată.

– S'a făcut! spuse Mico cu tristeţe. Păcat de el, că-l bea focul.

– Mai dă un vas, prietene, spuse Domoco. Şi dacă vrei să bei, du-te în cameră, unde am un Cipru de acum doi ani.

Baricada fu stropită din nou, şi scânteile şi flacările se stinseră toate. Turcii începuseră să strige furioşi, căci crezuseră că scăpaseră de puşcaşii care îi decimaseră, şi vedeau acum că nu mai puteau da foc baricadei,

prea îmbibată cu vin. Atunci schimbară tactica, şi ieşind dintre butucii de viţă, încălecară cu un curaj nemaiauzit, încercând să atace de-a dreptul hambarul. Dar Domoco dăduse alarma :

– Toţi la flinte, sau vom muri în flăcări !

In clipa aceea, orologiul din turn, prin care se vesteau primejdiile, bătu de câteva ori.

Cu toţii puseră mâna pe flinte, şi o salvă ce surprinse pe Turci descoperiţi, trânti la pământ pe câţiva dintre dânşii. Asaltatorii se răzbunară printr'o ploaie de săgeţi, care, din pricina depărtării, nu ajunseră toate la ţintă. Mico, viteazul trăgător albanez, făcea adevărate minuni. Fiecare glonţ tras de el arunca la pământ câte un Turc cu fruntea sfărâmată sau cu şira spinării ruptă în două. El singur făcea mai multe isprăvi decât toţi ceilalţi la un loc.

Câtăva vreme, Turcii se împotriviră cu sălbatică îndârjire, apoi se întoarseră deodată şi se ascunseră din nou printre butucii de vie.

– Au fugit ! strigă Domoco. Semn prost !

– Pentruce ? întrebă Leul din Damasc. Au avut destui morţi.

Domoco nu răspunse, şi cu riscul de a primi vreo săgeată sări peste baricadă, se apropie de hambar şi începu să strige înspăimântat :

– Foc ! Foc ! suntem pierduţi !

– Ce arde ? întrebă Muley, palid.

– Ieslea ; fânul a început să fumege, şi ameninţă toată casa.

– Şi noi stăm aici, să ardem de vii ? spuse Ducesa. Eu încalec cu soţul meu şi mă duc la atac.

– Nu pe-acolo, stăpâne, spuse Domoco. Nu e bine ca Turcii să ne vadă fugind. Mico, ajută-mă. Iar voi, adăugă el, întorcându-se spre ceilalţi, apăraţi intrarea şi ţineţi la distanţă pe arcaşi, care sunt deocamdată mai primejdioşi decât puşcaşii.

In bucătărie, o bârnă lungă sprijinea un perete. Domoco şi Mico o ridicară şi începură să împingă cu putere în zid, pe care îl dărâmară cu uşurinţă fiind făcut din lut.

Intre timp, Turcii nu încetau să tragă cu arcurile şi să strige :

– Muriţi cu toţii, câini de ghiauri ! Creta e de acum a noastră !

Un nor de fum se ridica din spatele casei coborând apoi peste baricadă şi înăbuşind pe apărătorii ei. Leul din Damasc şi Ducesa, care înţeleseseră gândul lui Domoco, adunaseră repede caii şi le cercetau cu grije chingile, căci într'o goană desnădăjduită ca a lor, o singură curea desfăcută ar fi putut să fie pricina unui adevărat dezastru.

In timpul acesta Mico şi Cretanul isbeau tot mai tare în perete cu bârna, lărgind mereu spărtura pe care o făcuseră la început ; şi Turcii nu puteau să audă nimic, pentrucă erau afară, şi asurziţi de sgomotul detunăturilor. De altfel, încredinţaţi că ghiaurii vor muri înăbuşiţi şi arşi de flacări, se depărtaseră şi mai mult

de baricadă, mulţumindu-se să supravegheze uşa, pe care nădăjduiau să vadă năvălind dintr'o clipă în alta cei asediaţi.

Cei patru Cretani, ajutaţi din când în când de Albanez, trăgeau necontenit, abătând oameni şi cai, dar şi Musulmanii se luptară vitejeşte, fără a lua seamă la primejdii. Ba chiar şapte sau opt dintre dânşii, mai curând nebuni decât viteji, încercaseră să atace baricada, şi căzuseră aproape cu toţii sub copitele cailor lor.

Deodată un glas se auzi în camera de jos:

- Pe cai! am deschis uşa!

Cel ce strigase astfel era Domoco. O bucată de zid căzuse sub clocnirea bârnei, făcând o spărtură destul de largă ca să lase loc cailor.

- Sus, Eleonora! strigă Muley. Să nu pierdem nicio clipă. Crucea ne va proteja până la Capso.

Puşcaşli, înştiinţaţi, mai sloboziră câte un foc de armă, apoi se retraseră în grabă în sala de jos, în care caii, bine odihniţi şi hrăniţi, dar speriaţi de fum, nechezau silindu-se să scape.

- Sunteţi toţi? întrebă Domoco, pe când Leul din Damasc ajuta pe Ducesă să încalece.

- Toţi, răspunseră într'un glas.

- Ce fac Turcii?

- Ne supraveghează în faţa uşii.

- Acum e clipa potrivită! strigă Cretanul. Pe cai! Şi cât se poate de repede!

Intr'o clipă asediaţii încălecară, şi pe când fumul începuse să pătrundă în valuri, ascunzându-i şi mai bine dinspre partea Turcilor, trecură prin spărtura din zid.

– Repede: Repede! ii grăbea Domoco. Turcii încă n'au băgat de seamă că fugim. Vom avea faţă de ei un câştig de cinci sute de paşi, poate chiar de o mie.

Strânşi în pinteni şi călăuziţi de Domoco, toţi caii începură să galopeze cu furie pe câmpia deschisă, îndreptându-se spre Capso. Din cauza fumului care învăluia toată ferma, Turcii nu băgaseră de seamă nimic, şi şedeau mereu de pază în faţa uşii, gata să tragă cu arcurile în asediaţi, dacă ar fi încercat să iasă. Dar nu aveau să rămână mult timp aşa nemişcaţi, privind flăcările care cuprinseseră întreaga clădire. Fugarii abia făcuseră o mie de paşi, când auziră pe Turci strigând din urmă:

– Ghiaurii au fugit: Pe ei! Pe ei;

Şi temuţii călăreţi păgâni se aruncaseră într'o clipă în şea şi porniseră în goană, urlând ca nişte ieşiţi din minţi.

– Lăsaţi-i în pace! spuse Domoco, care era mereu în fruntea cetei. Am câştigat o bucată bună de drum, şi poate că Veneţienii nu sunt departe. Aveţi grije de Ducesă, cu toate că ştie să se bată mai bine ca noi.

Cu toţii atârnaseră de şea flintele, care nu mai puteau fi de folos într'o goană atât de nebunească, şi trăseseră spadele. Cei patru Cretani şi Albanezul trecuseră în urmă, împreună cu Leul din Damasc, care se întorcea în răstimpuri, strigând spre Turci:

– Veniţi de prindeţi pe fiii Crucii, dacă puteţi! Eu m'am lepădat de mincinosul vostru de Mahomet! Indrăsniţi de atacaţi pe Leul din Damasc, şi pe Căpitanul Furtună, de care au tremurat toţi Musulmanii din Famagusta!

Turcii răspundeau cu strigăte puternice, dar nu îndrăsneau să se apropie prea tare, judecând că erau prea puţini pentru a se bate cu Leul din Damasc, care fusese cea mai vitează spadă a Islamului, şi cu Ducesa, cea dintâi femeie din creştinătatea întreagă. Totuşi nu încetau să-i urmărească, şi din când în când trăgeau cum puteau câte o săgeată, care se pierdea în văzduh.

Caii fugarilor, mai bine odihniţi decât ai Musulmanilor, câştigau drum puţin câte puţin, depărtându-se din ce în ce mai mult de urmăritori. Alergau ca nişte năluci pe câmpie, trecând ca pasările printre rândurile de viţă, urcau în goana mare dealurile şi le coborau cu aceeaşi repeziciune.

Leul din Damasc se apropiase de Domoco, care supraveghia fuga calului Ducesei.

– Cât mai avem? îl întrebă.

– Trei ore, stăpâne, răspunse Cretanul.

– Vor putea caii noştri să reziste şi să menţină aceeaşi distanţă.

– Ai Turcilor sunt şi mai obosiţi decât ai noştri, şi nu ne vor putea urmări până la Capso. De aceasta putem fi siguri; şi de altfel îl vom întâlni şi pe Nicola.

– Dacă-i va mai fi găsit pe Veneţieni în golf.

– Nu mă înspăimânta, stăpâne! Dacă escadra n'ar fi acolo, am pieri cu toţii, căci câinii aceştia ne vor urmări cât timp vor găsi pământ sub copitele cailor.

– Ştiu! răspunse Leul din Damasc cu un suspin. Şi întorcându-se să privească pe urmăritori, adăugă: – Nu câştigă nimic!

– Şi de bună seamă că nici nu vor câştiga, răspunse Cretanul. Dar dacă alergarea aceasta se va lungi ceasuri întregi, atunci vor cădea şi caii noştri, de oboseală.

– Atunci vom pune iarăşi mâna pe fîlnte, şi vom continua să tragem până la ultima încărcătură de pulbere.

– Dar sunt tot prea mulţi pentru noi.

– Îi vom decima din nou. Pentru aceasta se va îngriji Mico, care rareori greşeşte ţinta.

Un alt urcuş destul de abrupt şi semănat cu câteva tufişuri rare, le ieşise în cale.

– Nu putem să-l ocolim? întrebă Ducesa. Caii încep să dea semn de oboseală.

– Peste puţinţă, stăpâne. De toate părţile sunt prăpăstii, şii...

Deodată se întrerupse şi începu să asculte.

– Ce e, Domoco? întrebă Muley, care vedea că animalele încep să se sfârşească în acel urcuş.

– Mi s'a părut că aud un sunet de trompetă.

– Nu te-ai înşelat?

– Ascultă, stăpâne!

Deşi caii sforăiau din răsputeri şi isbeau din copite

pe stâncile dealului, toți fugarii auziră cu limpeziciune un glas de trompetă care părea că se coboară din văz-duh, și scoaseră un strigăt de bucurie:

– Sosesc Veneţienii! Inainte!

Turcii auziseră și ei, căci încetiniseră numai decât goana.

– Muley, spuse Ducesa, crezi oare că vom avea atâta noroc? Calul meu, sfârșit de nemâncare și de oboseală, stă să cadă dintr'o clipă în alta.

– Ți-l dau pe al meu, Eleonora.

– O, niciodată!

– Te voi smulge cu sila din șea.

Al treilea svon de trompetă răsună deodată, și mai apropiat; apoi deodată se văzu coborîșul colinei plin cu marinari veneţieni. Numai un om era călare: Nicola.

O poruncă scurtă si seacă se auzi din vale: „Foc!"

Cincizeci de flinte bubuiră cu sgomot asurzitor, trezind ecourile dealurilor, și o ploaie de plumb căzu peste Turcii înspăimântați. Zece oameni căzură la pământ, cu cai cu tot. Ceilalți, văzând că nu mai erau în stare să încerce un atac cu caii lor sfârșiți de oboseală, se întoarseră și dispărură numaidecât prin vîile nesfârșite ce acopereau colina.

Marinarii veneţieni se opriseră spre a încărca din nou flintele, gata să continue focul; numai Grecul, călare pe calul lui alb, alerga în goana mare dând din mâini ca un nebun.

– Iți datorăm viața! îi spuse Ducesa.

– Nu mi-am făcut decât datoria, răspunse viteazul, şi sunt cu atât mai mulţumit că v'am întâlnit, cu cât Amiralul se pregăteşte să plece spre Messina, unde îl aşteaptă aliaţii. De data aceasta bătălia va fi teribilă, şi va trimite în iad toată puterea navală a Turcilor.

– Dar Candia? întrebă Muley cu teamă.

– Nu te mai gândi la ea, stăpâne. Incă o cetate pierdută pentru Republică, şi din păcate nu cea de pe urmă...

– Au scăpat toţi cercetaşii?

– Au fost ucişi aproape toţi, răspunse Mico.

– Veniţi, spuse Grecul. Veneţienii sunt grăbiţi să ridice ancorele. Omorâţi caii, de va fi nevoie.

Acum, că nu mai suntem urmăriţi, vom putea ajunge până la golf, răspunse Leul din Damasc.

Se puseră din nou în mişcare, urcând încet dealurile, salutaţi cu strigăte de bucurie de Veneţieni, care aveau cea mai mare simpatie pentru Ducesă şi pentru soţul ei, căci îşi aminteau de luptele eroice de la Famagusta. In depărtare, puţinii Turci ce mai scăpaseră de măcel galopau cu disperare, fără să mai urle: „Moarte ghiaurilor!" Primiseră destule de la creştini.

Fugarii ajunseră lângă marinarii veneţieni, care veniseră de la Capso pe jos, căci escadra nu avea niciun cal. Cu toţii la un loc, râzând şi glumind, continuară drumul, admirând mereu minunatul spectacol al mării ce se deşteaptă surâzând sub primele raze ale soarelui, privelişte ce înduioşează până şi pe cei mai bătrâni marinari.

XXV

Bătălia de la Lepanto

Abia se imbarcaseră fugarii, că escadra venețiană, care nu crescuse nici măcar cu o bărcuță, cu toate făgăduielile Serenissimei, ridică ancorele și desfășură pânzele, pornind la drum. O mare speranță insufleța pe toți acei viteji: să găsească însfârșit la Messina flotele reunite ale puterilor creștine. Se hotărîse lovitura cea mare pentru a abate mândria și trufia musulmană. Veneția, care era mereu în fruntea tuturor întreprinderilor eroice privitoare la Răsărit, și care era tot odată și cea mai de aproape interesată, stăruise pe lângă Papa Pius V, pentru ca toate statele creștine să se unească într'o ligă împotriva Musulmanilor, și isbutise. Cu toții începuseră să sufere de incursiunile turcești, care împiedicau comerțul, capturând galerele, indiferent de țara căreia îi aparțineau, și silind pe marinarii creștini să vâslească pe galerele Semilunei, fără nicio speranță de a-și mai revedea vreodată familia.

Cu un an înainte, Papa isbutise să obțină consimță-

mântul Spaniei, care era puterea marinărească cea mai însemnată din toată creştinătatea; lucrul acesta nu fusese de altfel prea uşor, căci Spania avea tot interesul să vadă ruinată Veneţia, care era rivala ei pe mare.

Flotele se reuniseră fără mult entuziasm la Messina. Impresionaţi de măcelurile de la Nicosia şi Famagusta, de luarea Caneei şi de asediul Candiei, aliaţii sfârşiseră prin a se înţelege că era nevoie de o luptă hotărîtoare, deşi ştiau că flota turcească era foarte puternică şi comandată de însuşi Ali Paşa, spaima tuturor marinarilor. Dar se vedea prea bine că lipsea înflăcărarea, mai ales din partea Spaniolilor, carei pretindeau a fi mai creştini decât toţi ceilalţi.

Cu toate acestea, la începutul lui Septembrie 1571, o flotă impunătoare se adunase la Messina, aşteptând întoarcerea lui Veniero. Comandant suprem fusese numit don Juan de Austria, fecior din flori al împăratului Carol Quintul, tânăr de abia douăzeci de ani, plin de foc, dar cu totul nepriceput în cele marinăreşti. Veniră mai întâi cele şaptezeci şi trei de galere spaniole, apoi şase ale Cavalerilor de la Malta, care erau cei mai temuţi duşmani ai Semilunei, şi trei ale Ducelui de Savoia. Mai târziu sosiră şi douăsprezece galere ale Papei, comandate de Marcantonio Colonna, care se bucura de o mare faimă, şi şase corăbii uriaşe bine înarmate cu tunuri, trimise de Veneţieni, sub comanda lui Augustin Barbarigo, căpitan tot atât de vestit. Altele mai mici sosiră mai târziu, astfel că impunătoarea flotă se

alcătuia din vreo două sute douăzeci de corăbii. Dar Don Juan aştepta întoarcerea lui Veniero, care trebuia să-i mai aducă opt galere, în afară de echipagiile lor care trăiseră şi luptaseră mulţi ani în apele de răsărit ale Mediteranei, şi erau astfel obişnuiţi să se lupte împotriva păgânilor.

Sultanul Selim II fusese înştiinţat de toate aceste pregătiri, şi se grăbise să-şi cheme amiralii la sfat. Ali Paşa pornise la luptă cel dintâiu, deoarece aflase, din fericire prea târziu, de galerele veneţiene de la Capso, şi bănuise că Veniero era cu ele. Siguri fiind că asediaţii dela Candia, sfârşiţi de foamete, lipsiţi de muniţii şi cu totul slăbiţi de cei doi ani de luptă, nu vor îndrăsni să iasă cât timp cele două tabere turceşti adăposteau câte şaptezecişicinci de mii de oameni fiecare, Turcii imbarcaseră în grabă tunurile şi bombardele şi plecaseră spre Capso. Pe galera amirală se aflau, în afară de Haradgea şi Mehtiub, copilul Leului din Damasc, pe care Paşa nu voise să-l lase nimănui în seamă.

După o goană fără odihnă, cele dintâiu galere intrară în golful de la Capso, gata să nimicească orice le-ar fi stat în cale. Vai de Veneţieni, dacă ar fi fost găsiţi acolo atât de puţin numeroşi! Dar bătrânul Veniero, care simţise primejdia, fugise la timp, luând cu el pe Leul din Damasc şi soţia lui, pe Mico, pe Nicola şi pe Paşa. Cretanii preferaseră să rămână în insula lor şi să aştepte vremuri mai fericite.

Veniero nu scăpase de Ali decât la câteva ore distanță, și avea de mers până la Messina. O furtună, un vânt potrivnic, o oboseală a vâslașilor, și Pașa putea încă să mai nădăjduiască să-l prindă din urmă inainte de a fi ajuns pe coastele Siciliei.

– Voi trimite o lumânare mare la Biserica Maicii Domnului de la Veneția, spuse Amiralul către Leul din Damasc și Ducesă, care nu-l părăseau niciodată. Incă vreo câteva ceasuri, și Ali ne prindea pe toți, și de bună seamă că ne jupuia pe toți.

– Nu ți-e teamă de un atac pe drum? îl întrebă Muley-el-Kadel.

– Când sunt pe mare cu corăbiile mele, nu mă tem de nimeni, răspunse viteazul bătrân.

– Nu vom întâlni alte escadre turcești ?

– Nu se poate, căci toate galerele care mai rămaseră în Arhipeleag au fost adunate la Candia. Vom călători în liniște, și peste cinci sau șase zile vom vedea Etna.

– Dar fiul meu, micuțul Enzo ? întrebă Ducesa. Va mai fi pe bordul galerei lui Ali ?

– Sunt sigur de asta, răspunse Amiralul, după cum sunt sigur că e și Haradgea.

Un fulger de ură lumină ochii frumoasei Ducese.

– Tigroaica de la Hussif! spuse ea cu glasul schimbat de mânie. Să mă mai întâlnesc odată cu dânsa, și-i voi înfige spada în piept până în prăsele. A fost prea crudă cu noi, nu-i așa Muley ?

– Da, Eleonora, răspunse Leul din Damasc. Dar voi fi şi eu de faţă în clipa aceea, şi Haradgea nu va primi numai o lovitură, ci două.

– Păstrează pe a ta pentru Ali, spuse Amiralul. Soţia ta va şti să se descurce şi fără să fie ajutată.

– Intr'adevăr, Eleonora; ţie Haradgea şi mie Paşa.

– Şi mie căpitanul ei, spuse Paşa din Damasc, ivindu-se pe puntea de comandă. Astfel fiecare va primi ceeace merită, nu-i aşa, domnule Amiral?

– Aşa dar, nu mai eşti turc?

– Nu, nu! strigă Paşa. Mă voi face creştin ca şi fiul meu, dacă ne va ajuta cerul să ajungem în Italia.

– Insfârşit!... exclamă Muley, aruncându-se la pieptul tatălui său. Crucea te-a atins şi pe tine.

– Cred că da, fiul meu, răspunse Paşa. M'am săturat de când trăiesc într'un neam atât de barbar, care nu se gândeşte decât la jupuiri şi la trageri în ţeapă. Blestemat să fie Mahomet care ne-a făcut pe noi, nişte viteji, sălbatici însetaţi de sânge omenesc!

– Greşeala cea mare e a Sultanilor, spuse Sebastian Veniero. Totdeauna au fost lacomi de carne creştinească, de s'ar fi spus că noi am fost făcuţi numai pentru a încerca toate torturile închipuite de compatrioţii voştri. Sau poate cred că pielea noastră e altfel de cât a lor şi mai puţin simţitoare.

– Ai dreptate, răspunse Paşa. Dar eu cred că şi pentru sultani a început decăderea; vom trăi şi vom vedea.

In timpul acesta, escadra în fruntea căreia mergea o corăbioară trimisă de Don Juan pentru a grăbi întoarcerea Veneţienilor, plutea pe apele limpezi şi liniştite ale Arhipelagului grecesc. Flota reunită a Turcilor îi urmărea la o depărtare de vreo cincizeci de mile, făcând sforţări nemaipomenite de a-i ajunge din urmă înainte de a se fi întâlnit cu restul flotei creştineşti. Din fericire, vântul devenea favorabil, astfel încât toate silinţele lui Ali nu avuseseră alt folos decât că obosiseră de moarte vâslaşii, pe care biciurile nemiloase nu-i odihniseră mai mult decât goana nebunească după escadra creştină.

Astfel, într'o dimineaţă frumoasă de Septembrie, Venero intră în portul Messina, unde flotele aliate îl aşteptau nerăbdătoare. Toţi aveau o mare încredere în bătrânul şi curajosul marinar; de aceea bucuria fu mare pe toate galerele, când văzură ivindu-se în depărtare steagurile Republicii.

Don Juan de Austria dăduse poruncă să se ridice pe galera lui stindardul Ligii, pe care îl primise de la Papa la Napoli, în mijlocul unei mari serbări, şi poftise pe bătrânul războinic să vină, să ia înţelegere cu celelalte căpetenii. Dar mare fu uimirea Leului din Damasc şi a Ducesei, când îl văzură că se întoarse pe galeră la apusul soarelui, cu obrazul destul de posomorât.

– S'ar spune că nu eşti mulţumit de sfatul de război, spuse Muley. Cu toate acestea, avem acum o

flotă care va spăimânta pe Ali şi pe toţi amiralii musulmani. Niciodată nu s'au văzut atâtea corăbii adunate într'un port creştinesc.

– E adevărat, Muley, răspunse Amiralul, care părea destul de supărat. Dacă aşi comanda eu toată flota aceasta, aşi merge până la Constantinopol şi aş vârî spaima chiar şi în Sultan.

– Dar ce s'a întâmplat? întrebă Ducesa.

– S'a întâmplat că aliaţii, cu toate că ard cu toţii de dorinţa de a scăpa Mediterana de corsarii turci, nu sunt în stare să ia o hotărîre.

– Oare Don Juan se teme?

– El nu, căci e un tânăr viteaz care nu se gândeşte decât la glorie, dar trebuie să ţină seamă şi de Filip II, care pare că se teme să nu-şi piardă galerele.

– Atunci vom sta pe loc?

– Au aflat că Veneţia a trimis încă o escadră, comandată de doi căpitani foarte vrednici, pe care îi cunosc bine, şi vor s'o aştepte aici. In felul acesta Turcii vor avea vreme să-şi adune şi ei toate corăbiile. E o greşală de neiertat, să stăm aici degeaba cu o armată de optzeci de mii de oameni.

– Incearcă să te împui lui Don Juan.

– El e fiu de rege, răspunse cu amărăciune Amiralul, şi fiul unuia din cei mai mari regi din câţi a avut Spania, şi eu nu pot decât să mă închin şi să-i las lui locul de cinste. După atâţia ani de navigaţie şi după atâtea biruinţe, n'ar fi trebuit să fiu pus sub comanda unui tânăr care vede Turcii pentru întâia oară.

– Senatul veneţian nu trebuia să te sacrifice în felul

acesta, spuse Ducesa. Ar fi trebuit să se impotrivească.

– Şi atunci Liga s'ar fi desfăcut a doua oară, fără să fi tras măcar un singur foc impotriva Semilunei.

– Atunci? întrebă Muley neliniştit, cu gândul la copilul pe care Ali îl ţinea în ghiarele lui;

– Să aşteptăm, răspunse Amiralul descurajat.

– Dar veni-va escadra veneţiană?

– Cine poate şti? Deocamdată coboară Adriatica, cutreerată din toate părţile de corăbiile turceşti, care ar putea foarte uşor s'o surprindă. Dar să avem încredere în Dumnezeu şi în Cruce.

E adevărat că flota creştină pierdea vremea degeaba la Messina, şi că fruntaşii ei nu se înţelegeau totdeauna. Unii ar fi vrut să plece numaidecât spre larg, ca să se întâlnească cu flota lui Ali; alţii sfătuiau să se aştepte escadra veneţiană. Aceasta nu veni decât pe la jumătatea lui Septembrie, condusă de Canal şi de Ouirini, după ce scăpase ca prin minune de cursele întinse de Turci. Acum nimic nu mai putea să ţină în loc pe Don Juan, astfel că în dimineaţa zilei de 16 Septembrie flota creştină ridica ancorele, hotărîtă să nu se întoarcă decât biruitoare.

Intre timp certurile se ţineau lanţ pe corăbii. Intr'una din zile câţiva marinari spanioli se urcaseră pe o galeră veneţiană şi iscaseră o ceartă din cele mai rele, ajungând chiar la arme. Înştiinţat de aceasta, Veniero se urcă pe galeră, puse mâna pe un căpitan şi pe doi marinari spanioli şi puse să-i spânzure de catarge.

Pilda aceasta atât de trebuincioasă, nu era fără gravitate. Don Juan de Austria, care nici aşa nu-l iubea

pe Veniero, fu foarte mânios aflând de cele întâmplate, şi nu lipsi mult ca corăbiile acelea trimise spre a nimici puterea turcească, să înceapă prin a se distruge între ele. Dar celelalte căpetenii, care preţuiau calităţile şi vitejia lui Veniero, îl împăcară într'o oarecare măsură cu principele. Rămase înţeles în cele din urmă că Amiralul veneţian nu va mai da ochi cu Don Juan, şi că poruncile vor fi trimise prin mijlocitori. Dar toate aceste certuri nu făceau decât să întârzie mersul expediţiei.

Aflând că flota turcească se adăpostise la Lepanto, puternica escadră a aliaţilor se îndreptase cu hotărîre spre insulele Curzolare şi se aşeza în ordine de bătaie. Se împărţise în trei mari escadre: la dreapta Andrea Doria cu cincizeci de galere, la mijloc Don Juan cu Sebastian Veniero şi cu Marcantonio Colonna, cu şasezeci şi două de galere, la stânga Augustin Barbarigo cu alte cincizeci de galere. In urmă mai veneau treizeci şi şapte de galere, cu multe corăbii mai mici, comandate de marchizul de Santa Croce.

La 7 Octombrie 1571, pe la unu şi jumătate, cele două flote se aflară deodată faţă în faţă în canalul de la Lepanto. Momentul era înfricoşetor: sau triumfa Crucea, sau biruinţa rămânea Islamului, care putea astfel să-şi continue cruzimile şi barbaria.

Două sute treisprezece corăbii creştine erau gata să se măsoare pe viaţă şi pe moarte cu două sute optzeci de galere turceşti. Privelişte a era măreaţă şi înfricoşetoare. Toate punţile erau pline de puşcaşi, de tunari, de arcaşi şi de marinari. Soarele arzător arunca scânteieri pe cuirase, pe colfuri şi pe armele acelei mulţimi de oşteni.

Turcii nu îndrăsniră din prima clipă să se apropie de creştini. Aceştia se folosiră de clipa de răgaz ce le rămăsese pentru a coborî toate steagurile, astfel că nu mai rămăsese decât stindardul Ligii, roşu aprins cu o cruce mare brodată la mijloc, şi pentru a primi binecuvântarea călugărilor ce erau cu ei şi care alergau pe punţi îndemnându-i la luptă şi amintindu-le că ochii întregii creştinătăţi erau aţintiţi asupra lor. Se grăbiră de asemenea să-şi potrivească mai bine linia de bătaie, lărgind mult frontul şi sprijinind marginile de stâncile ţărmurilor, pentru a nu îngădui corăbiilor duşmane să fugă spre larg.

Lupta începu printr'o lovitură în vânt din partea Turcilor, urmată de invitaţia făcută creştinilor de a se preda. Don Juan răspunse cu o ghiulea din cele mai mari, trasă de pe bordul galerei amirale. Atunci toate galerele se precipitară la abordaj, dând cu furie din lopeţi, dat fiind că toate pânzele fuseseră strânse, căci în clipa aceea ar fi încurcat mai mult decât ar fi fost de folos. Ali Paşa se îndreptase numaidecât spre nava amirală a creştinilor, crezând că-i va fi uşor să pună stăpânire pe dânsa, pe când Ali Silocco, un ajutor de al lui, alergă să asalteze corăblile lui Barbarigo, peste care revărsa în acelaşi timp o adevărată ploaie de foc.

Intr'o clipă bătălia fu generală, înspăimântătoare. Mai mult de opt sute de tunuri cu un sgomot asurzitor de o parte şi de alta, acoperind punţile cu un fum de nepătruns. Sebastian Veniero, care văzuse că galera lui Don Juan era în primejdie, se apropie cu ale lui, pe când Turcii într'o mişcare îndemânatecă încercuiseră

flota lui Colonna. Trăgând cu tunul o oră şi mai bine, viteazul bătrân isbuti să ţină în loc galera lui Ali, care hotărîse să abordeze mai întâi de toate galera amirală a Ligii să pună mâna pe tânărul ei comandant.

In clipa aceea, galera lui Barbarigo era în cea mai mare primejdie. Inconjurată de patru galere mari din care se trăgea cu săgeţile într'a lui, abătând un număr destul de mare de marinari veneţieni, ea era gata să fie abordată şi cucerită, când căpitanul ei avu o scli-pire de geniu. In pântecele corăbiei erau trei sute de vâslaşi, ale căror lopeţi nu mai erau acum de niciun folos. Barbarigo puse să li se rupă lanţurile, şi spuse vâslaşilor, cei mai mulţi ocnaşi, că dacă vor lupta cu îndrăsneală, va face în aşa fel încât să fie iertaţi de pedeapsă. Atunci lupta deveni mai aprinsă ca oricând. Dispreţuind viaţa, vâslaşii se aruncară asupra păgânilor care nu voiau să plece de pe galeră, şi ajutaţi de echipaj, făcură un adevărat măcel.

Turcii fuseseră alungaţi aproape toţi, când un iscusit arcaş al lui Ali Silocco, văzând pe Barbarigo pe puntea de comandă, şi îndepărtând din când în când scutul din faţa lui pentru a putea da porunci marinarilor săi, îi trimise drept în ochi o săgeată cu vârful dinţat. Pentru a nu descuraja echipajul, nefericitul amiral rămase o jumătate de ceas pe punte, fără să scoată un strigăt sau un geamăt până ce căzu de durere şi fu dus în cabina lui.

Pe când galerele cavalerilor de la Malta şi cele ce rămăseseră în urmă intrau şi ele în luptă, cea a lui

Galera lui Ali Paşa, abordase pe aceea a lui Don Juan.

Ali Paşa, făcând o manevră meşteşugită şi îndrăsneaţă, abordase pe cea a lui Don Juan. După ce curăţaseră puntea cu cele din urmă ghiulele ale tunurilor celor mari, Turcii se repeziră la asalt scoţând strigăte înfricoşetoare. Dar Spaniolii, deşi decimaţi de tunuri şi de flinte, făcură zid la glasul viteazului lor principe, şi răspunseră cu atâta putere încât trecură ei înşişi pe puntea galerei turceşti.

Sebastian Veniero, care veghia asupra vieţii comandantului Ligli şi care făgăduise că va scăpa şi pe fiul Leului din Damasc, se apropie la rândul său de galera lui Alî, abordând-o la pupă. Cinci oşteni se urcară cei dintâi pe puntea duşmană, pe care puţini Otomani se mai împotriveau destul de slab: erau Ducesa, Paşa, Leul din Damasc, Mico şi Nicola. Călăuziţi de Albanez, care ştia unde se află cabina copilului, ei îşi făceau loc şi se apropiau de interiorul corăbiei, când un glas se auzi strigând:

– Mamă!... Mamă!...

Era glasul micului Enzo.

Ducesa şi tovarăşii săi se repeziră ca nişte tigri, ţinând pistoalele în mâni, şi întâlniră pe Haradgea şi pe căpitanul ei, în clipa în care erau gata să arunce copilul în mare, folosindu-se de lipsa lui Ali Paşa.

– Lasă copilul! strigă Ducesa, aproplindu-se plină de ură de castelana de la Hussif.

– Nu mai înainte de a-l fi ucis chiar sub ochii tăi, răspunse aceasta, smulgând din cingătoare un pumnal şi ridicându-l spre pieptul micuţului înspăimântat.

– Atunci mori, nelegiuito!

Două focuri de pistol răsunară, şi Haradgea căzu cu capul sfărâmat, scăpând din mâni pe micul Enzo.

Intre timp Muley, Paşa din Damasc, Mico şi Nicola se întoarseră împotriva căpitanului, care voia să vină în ajutorul stăpânei sale, şi-l răsturnară ciuruit de răni.

— Repede ! strigă Ducesa, luând copilul în braţe. Ieşiră pe punte chiar în clipa în care Ali Paşa, lovit de un glonţ, cădea în fruntea oştenilor săi. Un strigăt puternic acoperi sgomotul flintelor şi al tunurilor:

— Victoria ! Victoria !

Turcii înspăimântaţi o luară la fugă, pe când capul vestitului Amiral era tăiat şi înfipt într'o lance lungă, ca să poată fi văzut de toţi. Indată după aceea stindardul Semilunei fu doborit, şi în locul lui fâlfâi mândru drapelul Ligii.

Niciun Turc din cele câteva sute ce fură găsite pe galera lui Ali, nu fu cruţat de Spanioli şi de Veneţieni. Dar soarta bătăliei nu era încă hotărită; Ali Paşa şi nepoata lui fuseseră ucişi, dar Turcii aveau încă destule puteri ca să facă să tremure toată creştinătatea.

Focul tunurilor încetase, şi toate galerele alergau la abordaj. Atunci bătălia deveni cu adevărat îngrozitoare. Creştinii uciseră treizeci şi şase de mii de Turci, pierzând ei înşuşi numai opt mii de oameni, morţi şi răniţi.

La orele şase seara, totul se sfârşise. Galerele turceşti fugeau înaintea războinicilor Ligii, şi decât să se predea, se isbeau de stânci. Altele ardeau pe lângă ţărm, în mijlocul norilor de fum ce se ridicau spre cer.

Creştinătatea învinsese, şi ruinase pe mulţi ani puterea navală a Turcilor.

La ultima bubuitură de tun, vestind sfârşitul luptei şi adunarea corăbiilor, Sebastian Veniero şi Colonna se urcară pe vasul amiral, şi căzură plângând de bucurie în braţele tânărului principe care, deşi numai de douăzeci de ani, se luptase ca un adevărat viteaz.

Chiar în clipa aceia, în cabina în care fusese dus, îşi dădea sufletul Barbarigo, fericit că aflase marea veste a biruinţei.

O sută patru corăbii turceşti fuseseră scufundate, nouăzeci şi patru împinse în stânci sau arse, şi altele o sută luate împreună cu treizeci de mii de robi creştini, o sută şaptesprezece tunuri mari şi două sute cincizeci şi şase mai mici şi aproape trei mii cinci sute de prizonieri.

Timp de două zile, cerul fu întunecat de fumul galerelor ce ardeau încă, şi marea rămase roşie de mulţimea sângelui ce cursese atunci.

După luptă, Sebastian Veniero trimise spre Veneţia galera *Ingerul Gabriel* comandată de Goffredo Giustiniani, pe care se îmbarcară Paşa din Damasc, fiul său, Ducesa, micul Enzo, Mico şi Nicola. După zece zile vâslind din greu şi purtând în lungul pereţilor drapelele cucerite în luptă, galera ajunse în Veneţia.

Mare fu bucuria Veneţienilor, aflând de această uriaşe biruinţă. Nenumărate sărbători fură date pretutindeni, şi din ele nu lipsiră nici eroii acestei povestiri, care se aşezaseră pentru totdeauna în măreţul şi liniştitul palat Loredano de pe Canal Grande.